

วารสารเซนต์จอห์น
(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

SAINT JOHN'S JOURNAL
(Journal of Humanities and Social Science)

ปีที่ 27 ฉบับที่ 40 มกราคม – มิถุนายน 2567

Vol. 27 No. 40 January – June 2024

ISSN 0859-9432

วารสารเซนต์จอห์น

(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ปีที่ 27 ฉบับที่ 40 มกราคม - มิถุนายน 2567

ISSN 0859-9432

Saint John's Journal

(Journal of Humanities and Social Science)

Vol. 27 No. 40 January - June 2024

1110/5 Vibhavadi-Rangsit Rd., Chomphon,
Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand.

E-mail : sjujournal@stjohn.ac.th

Tel : (66-2) 513-8585, 061 323 5469

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

สำนักงาน

สำนักประกันคุณภาพและส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

วารสารเซนต์จอห์นนำเสนอผลงานวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่ผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้บทความมีคุณค่าทางวิชาการ ใช้ประกอบการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย
2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากร
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

กำหนดออกเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ

มกราคม - มิถุนายน

กรกฎาคม - ธันวาคม

ISSN 0859-9432

มหาวิทยาลัย บรรณาธิการและคณะผู้จัดทำ ไม่จำเป็นต้องเห็นชอบ และรับผิดชอบในเนื้อหา ทรรศนะหรือบทความของผู้เขียน

พิสูจน์อักษร : กองบรรณาธิการ

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทร. 0-2218-3563, 0-2218-3557, 0-2215-1991-2

<http://www.cuprint.chula.ac.th>

การติดต่อกองบรรณาธิการ

วารสารเซนต์จอห์น

สำนักประกันคุณภาพและส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

1110/5 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

Tel : (66-2) 02-513-8585, 061-323-5469

E-mail : sjujournal@stjohn.ac.th

Website : http://sju.ac.th/web_new/magazine

ฝ่ายจัดการ

นางศุภลักษณ์ ศรีประพันธ์

วารสารเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

นายวิกรม เทคนัสสัย

วารสารเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

นายสินธุ์ ศิริโพธิ์

วารสารเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ที่ปรึกษา

อาจารย์ชัยณรงค์ มนเทียรวิเชียรฉาย

อาจารย์เทมส์นที ชินะผา

บรรณาธิการอำนวยการ

อาจารย์วัชรณี ตระการสาธิต

ผู้ช่วยอธิการบดี

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ดร.สวัสดี โฉมทัย

วิทยาลัยปรัชญาและศาสนา

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ดร.วิณา ชุ่มบัณฑิต

วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผศ. ดร.รัชฎาพร บุญเรือง

วิทยาลัยศิลปวิทยาและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

บรรณาธิการ

ดร.อาทิตย์า จารุจินดา

วารสารเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

ดร.วิณา ชุ่มบัณฑิต

วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ดร.สวัสดี โฉมทัย

วิทยาลัยปรัชญาและศาสนา

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

อาจารย์ธีระ ชินะผา

วิทยาลัยศิลปวิทยาและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

อาจารย์ชานนท์ ชื่นจิตร์

วิทยาลัยศิลปวิทยาและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

อาจารย์ณภสร ท่าห้อง

วิทยาลัยศิลปวิทยาและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

กองบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

รศ. ดร.จินตนา สายทองคำ

คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

รศ. ดร.จรัสลักษณ์ รัตนาพันธ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รศ. ดร.ภูมิ มูลศิลป์	ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ. ดร.ประเวศ อินทองปาน	ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รศ. ดร.มานพ นักการเขียน	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ. คณาธิป ทองรวีวงศ์	สถาบันนักกฎหมายสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
รศ. ดร.กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์	คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี
รศ. ดร.ศศิเทพ ปิติพรเทพิน	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รศ. ดร.สุภาภรณ์ ศรีดี	คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
รศ. ดร.ปิยากร หวังมหาพร	คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผศ. ดร.กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ผศ. ดร.สุพัตรา แผนวิชิต	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ผศ. ดร.ผกามาศ จิรจรรุภัทร	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ. ดร.ขวัญใจ คงถาวร	คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ผศ. ดร.นันทนธร บรรจงปรี	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ. ดร.ศิริพันธ์ ศรีวันยงค์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ผศ. ดร.พิมลศักดิ์ นิลผาย	คณะนิติรัฐศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ. ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย	คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ. ดร.สิปปวิชัย วงศ์สุวรรณ	หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
ผศ. ดร.สิงห์ สิงห์ขจร	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
Asst. Prof. Dr. Yan Ye	Director of Educational Administration Programs, Graduate School, Stamford International University
Dr. Yanan Yang	Lecturer of Educational Administration Programs, Graduate School, Stamford International University
ดร.ฉำรง รัตนภรรยาเดช	Lecturer of Educational Administration Programs, Graduate School, Stamford International University
ดร.เปรมารัช วิลาลัย	วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ	นักวิชาการอิสระ
ดร.วิรัตน์ ปั่นแก้ว	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ดร.กฤษณะ เชื้อชัยนาท	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กองบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รศ. ดร.ชุตินา วัฒนาศิริ	วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
ดร.สุดาวพร พงษ์พิชญ์	วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
ดร.สมชาติ อุดลัษมธ	วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
ผศ. ดร.รัชฎาพร บุญเรือง	วิทยาลัยศิลปวิทยาและวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

บรรณาธิการแถลง

มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคนและสังคม ที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าศาสตร์อื่น ๆ วารสารเซนต์จอห์น ฉบับประจำเดือน มกราคม - มิถุนายน 2567 ฉบับนี้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในด้านต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการแสดงและศิลปะที่นับเป็นสุนทรียศาสตร์ ภาษา การสื่อสาร การเรียนรู้ แรงจูงใจ การพัฒนามนุษย์ การบริหารจัดการ การจัดการศึกษา ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ มีบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งสิ้น 18 บทความ ทุกบทความล้วนมีความน่าสนใจและได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บทความมีคุณภาพและเกิดประโยชน์ที่สุด

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารเซนต์จอห์นฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านและขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาพิจารณาบทความและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งแก่วารสารและผู้เขียนบทความ ขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ได้นำเสนอผลงานอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่วงวิชาการและสังคม ขอขอบคุณท่านผู้อ่านที่ได้ให้ความสนใจวารสารเซนต์จอห์น หากมีข้อเสนอแนะใด กรุณาส่งมาที่ sjjournal@stjohn.ac.th วารสารเซนต์จอห์นขอน้อมรับด้วยความขอบคุณและจะนำมาพัฒนาวารสารเซนต์จอห์นให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ดร. อาทิตยา จารุจินดา

บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
<p>การรำปะเรเรของชาวญัฮกุร จังหวัดชัยภูมิ</p> <p>The Parere Dance of the Nyahkur in Chaiyaphum Province</p> <p><i>ณัฐปภัสร์ พิพิธกุล, มาลินี อาชายุทธการ</i></p>	1
<p>การแสดงพระราชทาน ชุด “สมเด็จพระยาเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์”</p> <p>เนื่องในงานวันมูลนิธิสิรินธร ประจำปี 2563</p> <p>The Royal Performance of “Somdej Ya Conquered the top of Doi Inthanon”</p> <p>On the Occasion of the Sirindhorn Foundation Day 2020</p> <p><i>ธมนวรรณ นุ่มกลิ่น, อนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์</i></p>	16
<p>ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์</p> <p>ด้านการสังเกต ด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E</p> <p>ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT</p> <p>Learning Achievements on Science Learning and Scientific Process Skills</p> <p>by Using the Inquiry Based Learning 5E Instructional Model</p> <p>with Cooperative Learning : Team Game Tournament (TGT)</p> <p><i>ภัคवलัญญ์ แก้วเมฆ, ชุติมา วัฒนาศิริ, วิภา ชุ่มบัณชิต</i></p>	31
<p>ผลการใช้วิธีเพ็คส์ (PECS) ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก</p> <p>ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี</p> <p>The Result of Using the Picture Exchange Communication System (PECS)</p> <p>in Developing Communication Skills for Autistic Children</p> <p>at Special Education Center 12, Chonburi</p> <p><i>ลีลาวดี เสมสมบูรณ์, สุพจน์ เกิดสุวรรณ, สุดาพร พงษ์พิชญ, เขาวฤทธิ์ สาสาย</i></p>	45

	หน้า
<p>ความรู้ความสามารถและแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร Competency and Motivation Affecting Work Efficiency of Finance and Accounting Practitioners of Vocational Education in the Eastern Region and Bangkok Metropolis</p> <p style="text-align: center;"><i>นงนภัส ตงแพ, จีรพงษ์ จันทรวงาม</i></p>	61
<p>แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ Driving Strategies Guidelines of Suan Sunandha Rajabhat University for Excellence in Action</p> <p style="text-align: center;"><i>สุลาวรรณ เพ็ชรแอง, กฤษณ์ รักษาติเจริญ, สมบูรณ์ ศิริสรวิทธิ, สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์, กมลพร สอนศรี</i></p>	78
<p>Factors influencing Private University Alumni Management of Universities in China</p> <p style="text-align: center;"><i>Bing Quan Wang, Fuangfa Amponstira</i></p>	95
<p>Factors Influencing Individual's Intention to Adopt Smart Healthcare Based on Big Data Development Strategy</p> <p style="text-align: center;"><i>Yazhou Wang, Dheetawat Nukulki</i></p>	116
<p>การวิเคราะห์เขตอำนาจศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศในการให้ความเห็นแนะนำ An Analysis of the Jurisdiction of the International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS) to Render an Advisory Opinion</p> <p style="text-align: center;"><i>ศุภิสรา ชูภักดิ์, นพร โพธิ์พัฒนชัย</i></p>	140
<p>ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์ Parents' Satisfaction Towards The Educational Management of Soomboon Kindergarten under the Nakhon Sawan Provincial Office of Education</p> <p style="text-align: center;"><i>พัชรกัญญา จงวินธศานต์, ธนินาฏ ณ สุนทร, สุจิตรา ไอลถอภักษ์</i></p>	151

	หน้า
Unveiling the Dimensions and Developmental Stages of Artistic Creativity in Chinese Painting and Calligraphy <i>Zhuang Yi, Yonghong Cai</i>	167
Evaluation of the Quality of Public Art Education in Universities: Origins and Current Situation <i>Xueyan Wang, Jian Li</i>	183
Influence of Early Childhood Teachers' Occupational Stress on Their Resignation Intention in Guangzhou, China: The Mediating Role of Mental Health <i>Jie Wang, Bampen Maitreesophon, Yan Ye</i>	193
บทบาทของสติในกระบวนการพัฒนาการตื่นรู้ The Role of Mindfulness in the Process of Awakening Development <i>สวัลดี อโณทัย, พระชนินลิทธิ์ สุทธิจิตโต (ภูเมศโปสยานนท์), เดโซ แสงจันทร์, พระครูวิจิตรสาธุรส (นพดล แก้วมณี), นภสร ท่าห้อง</i>	216
สถานภาพการศึกษาวิจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษา ในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ The Status of Curriculum Research and Factors Affecting the Decision to Study in the Bachelor of Communication Arts Program at Private Education Institute and Public Universities <i>กัญญ์ณัฐ อรุณรัตน์</i>	229
ประเทศไทยกับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาขององค์การยูเนสโกว่าด้วยการคุ้มครองและ การส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม ค.ศ. 2005 Thailand and its Accession to The 2005 UNESCO Convention on The Protection and Promotion of The Diversity of Cultural Expressions <i>ตรีชฎา อุ่นเรือน</i>	250

	หน้า
การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียน กลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ภายใต้การแพร่ระบาดของ ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต A Study of Students' Opinions on Flipped Classroom Management in Chinese Language Online Courses under the Epidemic of Coronavirus Disease 2019: A Case Study of Suan Dusit University <i>ธนาภรณ์ โคตรพัฒน์, Huijuan Liao, Guangcan Xu</i>	264
การพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี The development of video content using storytelling techniques in conjunction with communication activities enhanced awareness for 3PlusNews online production among undergraduate students <i>จารุวรรณ ไกรลาศ, กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์, พรปภัสสร ปริญญาญกุล, ไพฑูรย์ กานต์ธัญลักษณ์</i>	279

การรำปะเรของชาวนุ้ยฮุกร จังหวัดชัยภูมิ

The Parere Dance of the Nyahkur in Chaiyaphum Province

ณัฐปภัทร์ พิพิพิธกุล Natthapaphat Phiphitkun*
มาลินี อาชายุทธการ Malinee Achayutthakan**

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การรำปะเรของชาวนุ้ยฮุกร จังหวัดชัยภูมิ” มุ่งศึกษาประวัติความเป็นมาและองค์ประกอบของการรำปะเรของชาวนุ้ยฮุกร จังหวัดชัยภูมิ โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและศึกษาข้อมูลจากภาคสนาม ผู้ที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่หรือผู้ที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในวัยเยาว์ หรือผู้ได้รับการสืบทอดการแสดงและนักดนตรีในท้องถิ่น ในหมู่ 1 ตำบลบ้านไร่ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ

ผลการศึกษาพบว่า ปะเรเร เป็นการละเล่นร้องเพลงโต้ตอบกันระหว่างชาย-หญิง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพาราสิและประกอบจังหวะด้วยการตีโทน เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในประเพณีแห่หอดอกฝ้ายหรือยามว่างหลังจากการทำงาน ต่อมาชาวนุ้ยฮุกรรุ่นหลังจึงได้พัฒนาปรับเปลี่ยนเป็นการแสดงเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมของชาวนุ้ยฮุกร จึงได้ประดิษฐ์ท่ารำจากท่ารำของเพลง รำโทน รำแพน และท่าเลียนแบบในกิจวัตรประจำวันของชาวนุ้ยฮุกร ในอดีต การรำปะเรในปัจจุบันนิยมเล่นในประเพณีแห่หอดอกฝ้ายซึ่งเป็นวันสงกรานต์ใหญ่ของชาวนุ้ยฮุกร ที่จัดขึ้นเพื่อบวงสรวงเทวดาฟ้าดินและอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ญาติผู้ล่วงลับ ทั้งนี้ยังมีจุดประสงค์เพื่อให้พี่น้องชาวนุ้ยฮุกรมีโอกาสมาพบปะกัน ในทุกปีจะมีการจัดงานเพียงครั้งเดียวและจัดในช่วงสงกรานต์ จากการศึกษาการรำปะเรของชาวนุ้ยฮุกรในปัจจุบันมีองค์ประกอบการรำที่ประกอบด้วย 1) ผู้แสดง 2) ดนตรี 3) เครื่องแต่งกาย 4) บทร้อง 5) วิธีแสดง 6) โอกาสที่แสดง ที่เป็นเอกลักษณ์ของการรำปะเรนี้ปรากฏอยู่ในฐานะมหรสพประกอบงานแห่หอดอกฝ้ายในปัจจุบัน

คำสำคัญ: นุ้ยฮุกร, การรำปะเร

* นิสิตหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

Abstract

This article, submitted in partial fulfillment of the requirements for the thesis on “The Parere Dance of the Nyahkur in Chaiyaphum Province” aimed to study the history and components of the Parere dance of the Nyahkur in Chaiyaphum province. For the methodology, data were collected through researching the related documents and field studies, including interviews with locals who have lived in the area since childhood, those who have migrated to the area, and those who have inherited the tradition of the dance as well as the local musicians in Village No. 1, Ban Rai Sub-district, Thep Sathit District, Chaiyaphum Province.

The major findings indicated that Parare is a playful call-and-response singing and dancing between men and women; it is related to astrology and accompanied by rhythmic drumming. Originally it was performed to celebrate the end of works and the beginning of the “Hae Ho Dok Phueng” festival. Later, the Nyahkur people developed and transformed it into a dance to promote their culture. They invented dance steps from the movements of songs: Rum Tone, and Rum Pan, imitating the daily activities of the Nyahkur people. The Parere dance is currently popular during the “Hae Ho Dok Phueng” festival, the grand Songkran festival of the Nyahkur people, held annually to pay respect to the ancestors and gods and to provide an opportunity for Nyahkur people to gather together. The Parere dance nowadays consists of six unique components: 1) performers, 2) music, 3) costumes, 4) lyrics, 5) performance techniques, and 6) performance opportunities. It is an integral part of the “Hae Ho Dok Phueng” festival during Songkran.

In conclusion Parare dance, derived from tradition and belief, is a means of creating auspiciousness and has an indirect belief in making merit on Songkran day and bringing only good things into life.

Keywords: Nyah-Kur, The Parere Dance

บทนำ

จังหวัดชัยภูมิเป็นหนึ่งในภาคอีสานตอนล่างในบริเวณชายขอบด้านตะวันตกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือที่ราบสูงโคราช ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในหลายพื้นที่ของจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วยประชาชนหลายชาติพันธุ์โดยแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์จะมีความแตกต่างกันในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม มีการดำเนินวิถีชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดชัยภูมิที่มีจำนวนมากมีอยู่สองกลุ่มใหญ่ คือ ลาว (ไทยอีสาน) และไทย (ไทยโคราช) ซึ่งมีอยู่ทั่วไปทั้ง 16 อำเภอ บางส่วนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มเล็ก ๆ ที่มีภาษาเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเทพสถิตหนาแน่นที่สุด แต่ยังพบชาวญ้อกรบางส่วนอาศัยอยู่ในต่างอำเภอ คือ อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอซับใหญ่ และอำเภอบ้านเขว้า ญ้อกร เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นหลายกรณี เช่น อาหาร เครื่องแต่งกาย การละเล่น ภาษา และความเชื่อ ชาวญ้อกรเป็นชาติพันธุ์ดั้งเดิมในบริเวณดินแดนที่ราบสูงในแถบโคราช ซึ่งมี 3 จังหวัดติดต่อกัน ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ นครราชสีมา และชัยภูมิ นักภาษาศาสตร์พบว่าภาษาของญ้อกรมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาษามอญโบราณในศิลาจารึกมากกว่าภาษามอญปัจจุบัน จึงสมมติฐานว่า ชาวญ้อกรที่ยังมีหลงเหลืออยู่ในประเทศไทยไม่กี่ปันคน น่าจะเป็นกลุ่มคนที่สืบเชื้อสายมาจากกลุ่มคนในสมัยอาณาจักรทวารวดี (สุรศักดิ์ บุญคง, 2546) ทั้งนี้หมู่บ้านของชาวญ้อกรในพื้นที่อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ เป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่และมีนิทานประวัติศาสตร์หลายเรื่อง ซึ่งสามารถตีความร่วมกับหลักฐานทางโบราณคดีได้ว่าเป็นชาวทวารวดี จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เกิดการตั้งข้อสมมติฐานว่า ชาวญ้อกรคือคนในรัฐทวารวดีที่อพยพหนีภัยสงครามจากการรุกรานของเขมรขึ้นไปอยู่บนภูเขา

ชาวญ้อกรอาศัยอยู่ในธรรมชาติ ภูเขา ป่าไม้ หรือที่สูง วิธีการดำรงชีวิตของชาวญ้อกร มักจะมีการพึ่งพิงหรือเชื่อมโยงกับธรรมชาติเป็นหลัก จึงทำให้เกิดตำนานความเชื่อ และประเพณี พิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อสื่อสารบอกกล่าว อ้อนวอน หรือขอขมา คนส่วนใหญ่เรียกชาติพันธุ์กลุ่มนี้ว่า คนดง หรือ ชาวบน แต่สำหรับชาวญ้อกร เรียกตนเองว่า ญ้อกร ซึ่งหมายถึง คนภูเขา ญ้อ แปลว่า คน กุร แปลว่า ภูเขา อ่านว่า : ยักกุน, ยัก-กัวร์ (ปริชา อุตระกุล, กนก โตสุรัตน์, 2529) เป็นชื่อที่เรียกตนเองตามถิ่นที่อยู่อาศัย และเป็นคำที่ใช้เรียกคนกลุ่มนี้อย่างเป็นทางการในปัจจุบัน

การรำปะเรของชาวญ้อกร เป็นการรำที่สืบทอดมาตั้งแต่อดีตสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ในอดีตหนุ่มสาวชาวญ้อกรนิยมเกี่ยวพาราสักกันในช่วงที่เดินทางไปทำงานหรือกลับจากไร่ โดยฝ่ายชายจะไปตัดกรอตรงทางเดินผ่านของฝ่ายหญิง แล้วนำดอกไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ของความรักไปวางไว้ ถ้าฝ่ายหญิงเดินทางผ่านมาและยินดีในความรักนั้นก็เอาดอกไม้แบบเดียวกันมาวางทับไว้ แสดงว่าฝ่ายชายไปเที่ยวหาที่บ้านได้ แต่ถ้าฝ่ายหญิงไม่ยินดีหรือไม่พอใจก็จะเก็บดอกไม้ที่วางทิ้งหรือเอาดอกไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ตรงข้ามมาวางไว้ แสดงว่า ฝ่ายหญิงไม่ต้อนรับฝ่ายชาย การรำจะแบ่ง

เป็น 2 ฝ่าย ชายและหญิง ไม่จำกัดจำนวนคนหรือตามเนื้อหาของเพลง เพื่อร้องโต้ตอบกันไปมาโดยจะมี ผู้บอกบทให้กับผู้เล่นทั้งสองฝ่าย เครื่องดนตรีที่ใช้มีเพียง 1 ชิ้น คือกลองโทนและมีการเป่าไปไม้ ผู้หญิงจะแต่งกายแบบชาวนักฮุกรทำหน้าที่ตีกลองโทน ส่วนผู้ชายจะเป่าไปไม้เป็นสัญลักษณ์ การเรียกหา เพื่อให้ผู้เล่นร้องและรำได้เข้าจังหวะ เสียงโทนที่ดีจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตามเนื้อหาของเพลง ที่ซับซ้อน ช้าบ้าง เร็วบ้าง การประกอบจังหวะในการละเล่นต่าง ๆ ไม่ว่าจะในการรำปะเรเร การแห่หอดอกผึ้ง เทศกาลสงกรานต์ แม้แต่ในพิธีกรรม ความเชื่อการบูชาผีปูด่าที่มีการรำรำและเช่นไหว้ จะใช้โทนเป็นเครื่องดนตรีชนิดเดียวที่ใช้ในการให้จังหวะ แต่ในปัจจุบันมีการนำขอลอมาร่วมให้เสียงดนตรีที่ไพเราะขึ้น การตีโทนจะตีเป็นจังหวะง่าย ๆ ฟังคล้ายจังหวะกลองยาว คือ ปะ โทน ปะ โทน ปะ โทน ปะเรเร เป็นเหมือนสัญญาณเรียกหากัน มีการเอื้อนทำนองไพเราะ เนื้อเพลงจะเกี่ยวกับการพูดคุยสอบถามสารทุกข์ การทักทาย การสรรเสริญ การขอบคุณผู้คนที่มาเยือน การชิงชู้สาว มีการนำเอาเรื่องเล่าที่เป็นวรรณกรรมพื้นบ้านของชาวอีสานมาประกอบเพื่อสั่งสอนลูกหลานบางเพลงก็เกี่ยวกับธรรมชาติการชมป่าเขาลำเนาไพรสิ่งรอบตัวปกติ

ปัจจุบันการรำปะเรเร จะนิยมเล่นในเดือน 5 เทศกาลสงกรานต์ เล่นในตอนกลางคืนหลังจากกลับจากประดิดขันธ์หอดอกผึ้งเสร็จ ก็ไปรวมตัวกันที่หอประชุมชาวนักฮุกรเพื่อฉลองในตอนกลางคืนก่อนวันแห่ เพลงที่ใช้เป็นเพลงร่วมสมัยประยุกต์และบันทึกเสียงเพลงเข้ากับชาวนักฮุกร นอกจากการแสดงในประเพณีแห่หอดอกผึ้งแล้วยังมีการแสดงตามที่ทางราชการขอให้ไปเล่นโชว์ตามงานต่าง ๆ การรำปะเรเรของชาวนักฮุกร ตำบลบ้านไร่ อำเภอเทพสถิต อนุรักษ์ไว้เป็นงานประจำทุกปีของชาวนักฮุกร มีงานศึกษากลุ่มชาติพันธุ์นักฮุกรที่เริ่มปรากฏมากขึ้น เช่น งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความทางวัฒนธรรม มีขอบเขต เนื้อหา และประเด็น ที่อยู่ภายใต้แนวคิดการศึกษาอัตลักษณ์ดนตรี และนาฏศิลป์

ปะเรเร เป็นศิลปะแห่งการร้องรำในรูปแบบของชาวบ้านที่นำวัฒนธรรมความเชื่อและการละเล่นของชนชาวนักฮุกรเชื่อกันว่าได้สืบทอดมากกว่า 100 ปี ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ที่ทรงคุณค่า จึงควรค่าแก่การอนุรักษ์เป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความเป็นมา องค์ประกอบ และรูปแบบศิลปะการรำของชาวนักฮุกรที่เป็นเอกลักษณ์ให้คงรูปแบบดั้งเดิม อีกทั้งปัจจุบันการรำปะเรเรนี้ได้รับความนิยมน้อยลง จนใกล้จะสูญหายไปตามอายุของผู้ที่ได้รับการสืบทอด ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นหลักฐานสำคัญอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและองค์ประกอบการรำปะเรของชาวญฮกร จังหัดชัยภูมิ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความเป็นมาของการรำปะเรและองค์ประกอบของชาวญฮกร โดยพื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ หมู่ 1 ตำบลบ้านไร่ อำเภอสทิต จังหัดชัยภูมิ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ยังคงมีการอนุรักษ์เอกลักษณ์ของชาติพันธุ์และสืบทอดในชุมชนจนถึงปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการรำปะเร ของชาวญฮกร จังหัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการดำเนินงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมข้อมูล ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์และเอกสารทางออนไลน์ เช่น บทความทางวิชาการ รายงานวิจัย วารสารและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการรำปะเร การศึกษา ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึก

2. ศึกษาจากการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประชาญชาวบ้าน ผู้ซึ่งมีภูมิลำเนา ในพื้นที่หรือผู้ที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในวัยเยาว์ และเป็นผู้ที่ได้รับการเชื่อถือยกย่องในพื้นที่ หรือผู้ได้รับการสืบทอดการแสดง และนักดนตรีในท้องถิ่น

3. การสังเกตการณ์

3.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัย ได้เข้าร่วมฝึกซ้อมกระบวนท่ารำปะเรประยุกต์ ณ หอประชุมญฮกร ทำให้ทราบถึงกระบวนท่าฟ้อนและองค์ประกอบของการรำ

3.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้สังเกตรูปแบบท่ารำปะเรประยุกต์ ในประเพณีแห่หอดอกฝิ่ง ณ หอประชุมญฮกร หมู่ 1 ตำบลบ้านไร่ อำเภอสทิต จังหัดชัยภูมิ

4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและจากข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสำรวจ การสนทนา มาทำการวิเคราะห์โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 4.1 ตรวจสอบข้อมูลที่สัมภาษณ์จากกลุ่มประชากร
- 4.2 นำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่
- 4.3 สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละกลุ่มจากเครื่องมือ
- 4.4 นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงตามความมุ่งหมาย

5. สรุปผลการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเรียบเรียงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายที่กำหนด โดยใช้การนำเสนอในลักษณะเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาและองค์ประกอบของการรำป่าเรสของชาวญัฮกุร อำเภอสทิต จัหวัดชัยภูมิ ตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมา กลุ่มชาติพันธุ์ญัฮกุร

จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารทางประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ และประวัติศาสตร์บอกเล่าพบว่าจากบันทึกการเดินทางของชาวตะวันตกและสยามที่สนใจงานชาติพันธุ์วรรณาระยะเริ่มแรกในสมัยรัชกาลที่ 6 ที่สำคัญคือ อิริค ไฮเดนฟาเดน (Erik Seidenfaden) ได้สำรวจชาวญัฮกุรทั้งในเขตชัยภูมิ นครราชสีมาและเพชรบูรณ์ โดยในเขตเพชรบูรณ์และชัยภูมิ เขาพบว่าชาวญัฮกุรถูกเรียกว่า “ละว้า” หรือ “ชาวบน” แต่ในเขตปักธงชัยเรียกตนเองว่า “เนียะกุล (Nia-kuol) ไฮเดนฟาเดนได้บันทึกว่า “เนียะกุล” มีวิถีชีวิตเป็นนายพรานและเร่ร่อนในเขตป่าดงใกล้กับเชิงเขาพนมดงรักและเขาพังเหย ที่น่าสนใจด้วยคือเขาได้ สัมภาษณ์ชาวญัฮกุรรายหนึ่ง ซึ่งเล่าว่าชาวญัฮกุรที่ชัยภูมิในอดีตนั้นอพยพ มาจากเพชรบูรณ์ (Seidenfaden, 1919) โดยสรุปแล้วอย่างน้อย เมื่อเกือบ 100 ปีที่แล้ว ชาวญัฮกุรอาศัยกระจายในเขตชายขอบของที่ราบสูงโคราชมาโดยตลอด

ในแง่ของภาษาศาสตร์ ภาษาของชาวญัฮกุรมีความหลากหลายพอสมควร เจอรัลด์ ดิฟโฟลธ (Gerard Diffloth) ผู้เชี่ยวชาญภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกและเป็นผู้จัดทำพจนานุกรมภาษาญัฮกุร พบว่าภาษาญัฮกุรสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มเหนือ (Northern dialect area) คือจัหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มกลาง (Central dialect area) คือจัหวัดชัยภูมิ และกลุ่มใต้ (Southern dialect area) คือจัหวัดนครราชสีมา เขาให้ข้อสังเกตด้วยว่าภาษาญัฮกุรในเขตอำเภอปักธงชัยพบว่ามีอิทธิพลของภาษาเขมรค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น (Diffloth, 1984)

จากหนังสือสารานุกรมญัฐกร โดย อภิญา บัศวรวง และสุวิไล เปรมศรีรัตน์ มีประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมชาวญัฐกร เช่น การกระจายตัวของชาวญัฐกร ลักษณะ ภูมิประเทศและที่อยู่อาศัย ครอบครัวเครือญาติและโครงสร้างทางสังคม อาชีพและการทำมาหากิน ความเชื่อประเพณี และพิธีกรรม ฯลฯ เป็นต้น (อภิญา บัศวรวง, สุวิไล เปรมศรีรัตน์, 2541)

เอกสารงานวิจัยเรื่องสังคมและวัฒนธรรมของชาวบน โดย ปรีชา อุยตระกูล เอกสารนี้เสนอ ลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของชาวบน (ชาวญัฐกร) ที่อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ โดยศึกษา รายละเอียดเกี่ยวกับประวัติการตั้งหมู่บ้านและสภาพภูมิศาสตร์ ระบบครอบครัวและเครือญาติ ระบบเศรษฐกิจ ระบบอนามัยและสาธารณสุข ระบบการศึกษา การเมืองการปกครอง และ สันทนการประเพณีต่าง ๆ และความเชื่อมโยงถึงวิถีการดำเนินชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างระบบ ดังกล่าว (ปรีชา อุยตระกูล, กนก โตสุรัตน์, 2529)

ถึนกำเนินิตตามการศึกษาทางประวัติศาสตร์ จากการสำรวจของอีริค ไฮเดนฟาเดน (Erik Seidenfaden) ในช่วงปี พ.ศ. 2461-2464 ได้พบว่า มีชาวญัฐกรตั้งถิ่นฐาน อยู่บริเวณเชิงเขาพนมดงรัก เขตรอยต่อจังหวัดนครราชสีมากับปราจีนบุรี เชิงเขาพังเหย จังหวัดชัยภูมิ และเชิงเขาเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์อยู่แล้ว โดยในพื้นที่เชิงเขาพังเหย จังหวัดชัยภูมินั้นมีการตั้งถิ่นฐานที่ ตรวจสอบได้ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 17 (พิพัฒน์ กระจ่างจันทร์ และคณะ, 2557) ได้ค้นพบแหล่งโบราณคดีบริเวณ บ้านไร่ มีโบราณวัตถุประเภทเครื่องปั้นดินเผาแบบเขมรและเครื่องปั้นดินเผาจีนสมัยราชวงศ์ซ่งได้ ทั้งนี้จากการเทียบภาษาชาวญัฐกรของนักภาษาศาสตร์ได้สันนิษฐานว่าอยู่ในกลุ่มภาษาเชื่อมโยงกับ มอญสมัยทวารวดี แต่ยังไม่มืหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แน่ชัด หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ได้มีการศึกษาประชากรในกลุ่มชาวบนหรือญัฐกร บ้านวังอ้ายโพธิ์ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ กับชาวมอญในเขตอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยการวิเคราะห์พันธุกรรม ผลการวิจัย ได้ระบุว่าชาวบนในเขตอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิเป็นกลุ่มดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งนี้มาก่อน ที่ชาวเขมรและกลุ่มคนที่พูดภาษา ตระกูลไท-กะได จะเข้ามาครอบครองดินแดนแห่งนี้ ชาวบน กลุ่มนี้จึงมีถิ่นกำเนิดที่อาศัยอยู่ในประเทศ

วิถีชีวิตของชาวญัฐกร

ในอดีตชาวญัฐกรเป็นกลุ่มคนที่นิยมล่าสัตว์และหาของป่าในพื้นที่ภูเขาสูง เพื่อนำไปแลกกับ หมูบ้านใกล้เคียง นิยมนำของป่าแลกผ้าฝ้าย เปลือ เครื่องประดับเงิน มีความเชื่อในเรื่องเจ้าป่าเจ้าเขานางไม้ และผีฟ้า นับถือศาสนาพุทธ ไหว้พระ และถือศีลางเคร่งครัด ในปัจจุบันยังคงมีวิถีชีวิตที่มี ลักษณะเฉพาะของชาวญัฐกร เช่น การเสี่ยงทายและการขอขมาในทุกฤดูกาลปลุกกรรมถึงการเก็บเกี่ยว การรักษาอาการเจ็บป่วยผ่านหมอผีและการฝังศพไว้ทิศตะวันออก (นายแก่น ยี่จัตุรัส, 23 ธันวาคม 2565 : สัมภาษณ์)

ภาษาชาวญ้อ

ภาษาพูดของชาวญ้อจัดอยู่ในตระกูลออสโตรเอเชียติก ซึ่งเป็นภาษามอญ-เขมร สาขามอญ มีความใกล้เคียงกับภาษามอญโบราณ ชาวญ้อ จังหวัดชัยภูมิ จัดอยู่ในภาษาถิ่นใต้ ปัจจุบันภาษาญ้อกลายเป็นหนึ่งใน 14 ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ที่กำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤตที่จะสูญพันธุ์ ภาษาญ้อไม่มีระบบการเขียนจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ถูกกลืนได้อย่างรวดเร็ว

ลักษณะทางกายภาพ

ชาวญ้อมีสีผิวเข้ม รูปร่างสันทัด ผู้ชายสูงกว่าผู้หญิงโดยมีความสูงประมาณ 155-170 เซนติเมตร ผู้หญิงสูงประมาณ 150-160 เซนติเมตร เป็นเรื่องยากที่คนภายนอกเมื่อแรกเห็นญ้อแล้วจะรู้ว่าเป็นญ้อ ญ้อบางคนมีผิวไม่คล้ำมาก รูปร่างหน้าตาใกล้เคียงกับคนไทยโดยทั่วไป บางคนผิวค่อนข้างคล้ำและรูปร่างลำสัน มีการแสดงออกด้วยการพูดภาษาญ้อ แต่งกายแบบญ้อ หรือการบอกกล่าวอย่างตรงไปตรงมาว่าตนเองเป็นญ้อ

2. องค์ประกอบของการแสดง

ปะเรเร

เป็นเพลงร้องพื้นบ้านของชาวญ้อในรูปแบบของเพลงพื้นบ้านที่มีมาตั้งแต่โบราณ จนกลายเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญ แต่จะเกิดมาในสมัยใดไม่มีผู้สามารถตอบได้ คำว่า ปะเรเร หมายถึง การร้องเพลงเกี่ยวกับ ปะ แปลว่า ทำ เรเร แปลว่า ร้องเพลง อ่านว่า ปะเรเร (พนม จิตรจันต์, 11 กุมภาพันธ์ 2566 : สัมภาษณ์) ให้ข้อมูลว่า เกิดมาก็เห็นการร้องรำปะเรเรนี้เรื่อยมา ชาวญ้อทุกหมู่บ้านในอดีตจะร้องเพลงปะเรเร โดยเป็นการเล่นยามว่างจากการทำมาหากิน ปัจจุบันปะเรเร มีแนวโน้มว่าจะสูญหายไปเพราะปัจจุบันนี้ไม่มีการนำมาร้องในโอกาสต่าง ๆ มากนัก ผู้เล่นส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุและเป็นชาวญ้อแต่กำเนิด จึงมีการนำมาแสดงในฐานะมรดกสพประกอบงานแห่หอดอกผึ้ง การรำปะเรเรยังคงเล่นเฉพาะในงานเทศกาลสำคัญ ๆ เช่น เทศกาลปีใหม่ของชาวญ้อที่มีการจัดรวมกันในเดือน 5 ถึงเดือน 6 สมัยก่อน ในชุมชนบ้านไร่ มักได้ยินเสียงร้องเพลง “ปะเรเร” หรือ “กระแจ๊ะ” คล้ายกับการแสดงลำตัดในภาคกลาง มีการเอื้อนทำนองไพเราะ เนื้อเพลงจะเกี่ยวกับการพูดคุย สอบถามสารทุกข์ การเกี่ยวพาราสี มีการนำเอาเรื่องเล่าที่เป็นวรรณกรรมพื้นบ้านของชาวอีสาน มาดัดแปลงร้องเข้าไปด้วย จะแบ่งเป็น 2 ฝ่าย ชาย หญิง ร้องโต้ตอบกันไปมา โดยจะมีผู้บอกบทให้กับผู้เล่นทั้งสองฝ่าย เครื่องดนตรีที่ใช้มีเพียง 2 ชิ้น ผู้หญิงจะทำหน้าที่ตีโทน ส่วนผู้ชายจะเป่าไปไม้

ผู้แสดง

ปะเรเรเป็นการแสดงหมู่ในรูปแบบของชาวบ้านที่จะรำเป็นคู่โต้ตอบกันระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ในสมัยอดีตไม่มีการกำหนดจำนวน จะร้องเป็นคู่ ประมาณ 1-3 คู่ หรือมากกว่านั้น แต่ในปัจจุบันจะขึ้นอยู่กับสถานที่แสดงและโอกาสสำคัญต่าง ๆ

อดีต

ในอดีตชาวบ้านทุกเพศทุกวัยสามารถฝึกฝนร้องรำที่จะเป็นผู้แสดงได้ จึงมีการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญในการร้องและการรำ (นายเปลี่ยน เข็นจตุรัส, 11 กุมภาพันธ์ 2566 : สัมภาษณ์) กล่าวได้ว่าไม่ใช่ทุกคนที่สามารถร้องได้ จะต้องเป็นคนที่ชอบจนฝึกฝนได้ด้วยตนเอง

ปัจจุบัน

ด้วยการสนับสนุนของชุมชน ทำให้ในปัจจุบันเยาวชนลูกหลานชาวญ้อกรได้มีการฝึกซ้อมการแสดงเป็นประจำ นักแสดงในปัจจุบันจะมีทั้งชายและหญิง อายุประมาณ 10-19 ปี เป็นลูกหลานที่จะสืบทอดประเพณี การรำของชาวญ้อกรต่อไป

ภาพที่ 1 การรำปะเรเร (ผู้เฒ่าชาวญ้อกร)

ที่มา: <https://www.sac.or.th>

ภาพที่ 2 การรำปะเรเร (เยาวชนผู้สืบทอด)

ที่มา: อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

ดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงเป็นเครื่องดนตรีประเภทตีประกอบจังหวะ เพียง 1 ชนิด คือ โทนดินเผา ที่ให้จังหวะหลัก การตีโทนของชาวญ้อกรนิยมให้ผู้หญิงตีและผู้ชายจะเป่าไปไม้เป็นทำนองเอื้อนตามแต่ผู้เป่า จังหวะที่ตีโทนจะเป็นจังหวะง่าย ๆ คือ โทน ป๊ะ โทน ป๊ะ โทน โทน โทน

ภาพที่ 3 เครื่องดนตรี : โทนดินเผา

ที่มา: นายสมโชค คงยัง

การแต่งกาย

ผู้ชาวนัญญกร ในปัจจุบันนิยมนุ่งผ้าขาวม้าหรือกางเกงสามส่วนสีดำ สวมเสื้อคอปานหรือม่อฮ่อม ในอดีตจะนุ่งโจงกระเบนหรือนุ่งโสร่งในวันสำคัญ วิธีนุ่งมี 3 แบบ แบ่งตามวัย ถ้าเป็นคนหนุ่มหากกระเบนจะต้องเรียวกริบ เรียกว่า โจงกระเบนหางแย้ ถ้าแต่งงานแล้วมีลูกแล้วหากกระเบนจะยาน ๆ เรียกว่าโจงกระเบนหางข้าง ส่วนคนแก่จะนุ่งแบบที่เรียกว่า โจงกระเบนลอยชาย มีเครื่องประดับคือต่างหูเงินใส่ที่หูข้างซ้าย เจาะใบหูกว้างเพื่อสวมต่างหูใหญ่

ภาพที่ 4 การแต่งกายชาวนัญญกร

ที่มา: <https://www.sac.or.th>

ภาพที่ 5 กาวซุงพ็อก (ดอกพนมสวรรค์)

ที่มา: <https://gardender.com>

ผู้หญิงชาวนัญญกร สวม “เสื้อพ็อก” นิยมใช้สีดำหรือสีเข้ม ปัจจุบันนิยมสีดำ ใส่เป็นสีเดียวกันทุกคน เพื่อให้ดูสวยงามและเหมาะสมในการแสดง (พนม จิตรจันงค์, 11 กุมภาพันธ์ 2566 : สัมภาษณ์) มีการปักด้ายรอบแขนและคอ ลายต่าง ๆ จากนั้นเอาผ้าสีแดงมาตาบไว้ที่ชายเสื้อ หมายถึงดอกไม้สีแดงที่เรียกว่า “กาวซุงพ็อก” ทรงผมจะเกล้ามวย สวมเครื่องประดับ เช่น กำไลเงิน สร้อยคอเงิน ต่างหูเงิน และสร้อยคอที่ร้อยด้วยผลเดือย (ลูกเดือยหิน) เป็นต้น ส่วนผ้านุ่งนิยมสีเข้ม เช่น สีแดง สีเขียว หรือสีม่วง

ภาพที่ 6 เครื่องประดับ : ต่างหู
ที่มา: อนุรักษ์ พิพิธกุล

ภาพที่ 7 เครื่องประดับ : กำไล
ที่มา: อนุรักษ์ พิพิธกุล

บทร้อง

การขับร้องเพลงของชาวญ้อกรุ จะร้องเอื่อนเป็นทำนองนำก่อนคำร้อง เนื้อร้องเป็นภาษาญ้อกรุทั้งหมด เนื้อหาเกี่ยวกับการพูดคุยสอบถามสารทุกข์ การทักทาย การสรรเสริญ การขอบคุณ ได้ตอบ ซักถาม ผู้คนที่มาเยือน การเกี่ยวพาราสิระหว่างชายหญิง นอกจากนั้นยังพบว่ามี การนำเอาวรรณกรรมพื้นบ้านอีสานมาดัดแปลงเป็นเนื้อร้อง (นายเปลี่ยน เย็นจตุรัส, 11 กุมภาพันธ์ 2566 : สัมภาษณ์)

ตัวอย่างบทร้องเกี่ยวกับการพูดคุยสอบถาม

บทร้องที่ 1 ผู้หญิงร้อง (นางบิ่ง แถวจตุรัส)

คำร้อง กลอนที่ 1 นะคะฉอกรุ ดอดอกผึ้ง ไอ้เด ปองเอย นะแทะ อาเยะ โลง ป่า กะฉ้อกรุ
เชิญ ปองเอย ไวยบอกฉะตี๋ม เหมาะะรา เหมาะะรา ไวยอ้อ ไอ้ะ
กลอนที่ 2 ทองกาวพริง ออด้อ ไอ้เด ถังก่าว ฟรุ้ย ไอ้เด ปองเอ้ย แทะยะ
เลาเต้พาสร้างกะฉ้อกรุเชิรตี๋กรุเชิญ

คำแปล น้องอยากจะรู้เรื่องหอดอกผึ้ง ว่าใครเป็นคนทำขึ้นมา

บทร้องที่ 2 ผู้ชายร้อง (นายเนร ยกจตุรัส)

คำร้อง กลอนที่ 1 ไวย นะ กะ ฉ้อกรุ เพื่อน จำ ขวัญ เอย เจ้า แม่ ผู้ปะะ หอดอกผึ้ง ไอ้เด
เลาะดอ คะน่า พี่น้อง เพื่อน โดง เหมาะะเด้อ เหมาะะเด้อ แตะ พา ชะก้อ โลงช่วย
บ้านอ อี นาง เอ้ย เผะ อุตสา จ้ำจ้ำ เชิร เนื้อ ดอก กำจี เอย
กลอนที่ 2 ไวย นะ ตี๋กรุ เพื่อน ประโฮง เอย ตี กาสฟรุ้ย ดอ อี นาง ดอ คะน่า
พี่น้อง เพื่อน แฝง เหมาะะ เนอ อีนาง เอย ปา ฉะ ก่อ ช่วย โลง สร้างผัก ฉะก้อ
ไอ้ เดอ อีนาง เอย โอย ฉะตี๋ม เชิร เนื้อ ละออง กาว เอย

คำแปล อยากให้น้องจำไว้ว่า หอดอกผึ้งนั้น ชาวบ้าน พี่น้อง เพื่อนบ้าน มาช่วยกันทำ
โปรดจำไว้เถิด

วิธีแสดง

การแสดงจะแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย โดยฝ่ายหญิงจะทำหน้าที่ตีกลองโทน ส่วนฝ่ายชายจะเป่าไปไม้เป็นคำพูด เสียงโทนที่ตีจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตามเนื้อหาของเพลงที่ขับร้อง ซ้ำบ้าง เร็วบ้าง

เริ่มการแสดงทั้งสองฝ่ายเดินออกมาตั้งแถววงกลมล้อมรอบกันตามจังหวะจนเข้าที่ ผู้บรรเลงดนตรีจะอยู่นอกวงตามด้านข้างของพื้นที่การแสดง เมื่ออยู่ประจำที่ผู้เล่นดนตรีจะหยุดเล่นและผู้รำจะเริ่มร้องเพลง รำตีท่าตามแต่ละบุคคลในรูปแบบของชาวบ้าน เมื่อจบวรรคที่หนึ่งก็จะหมุนเวียนเปลี่ยนที่ไปตามลำดับด้วยจังหวะตามเนื้อหาและผู้ร้องในวรรคนั้น ๆ การเคลื่อนที่ของผู้แสดงมีทั้งยืนรำอยู่ที่เดิม หรือเคลื่อนที่ไปตามแต่ผู้แสดง ในปัจจุบันได้มีการปรับท่าและแถวให้เป็นไปในรูปแบบปากพนักจนจบและยังมีการกำหนดบทร้องที่ชัดเจนเพื่อให้จำบทที่แสดงได้ง่าย

ลักษณะของการรำประเพณี

ท่ารำส่วนใหญ่มีความเป็นทำธรรมชาติในรูปแบบชาวบ้านที่คิดขึ้นเอง มีท่ารำสอดแทรกอยู่ในขณะที่กำลังร้องเพลง ดังนั้นจึงพบว่าท่ารำบางท่าจะต่างกันแม้คำร้องเดียวกัน ท่ารำในบางท่าจะเน้นความหมายของบท แต่บางท่าก็ไม่ได้สื่อความหมายของบท วิธีรำจะเน้นรำให้ตรงจังหวะกับเสียงโทน ในปัจจุบันท่ารำหลักเป็นท่ารำที่ได้ประดิษฐ์จากท่ารำของเพลง รำโทน รำแพน และท่าเลียนแบบในกิจวัตรประจำวันของชาวนัญญกรในอดีต อาจจะอนุมานได้ว่าท่าตัวอย่างนี้เป็นท่ารำพื้นฐานหรือท่ารำหลักของประเพณีในปัจจุบัน ซึ่งมีท่ารำและความหมายตัวอย่างดังนี้

1. ท่าเดิน หมายถึง การเดินไปทำไร่ เดินทางไประหว่างหมู่บ้าน โดยกำมือทั้งสองข้างส่ายไปมา ตามขาเท้าที่เดิน เป็นท่ารำที่ใช้มากที่สุด
2. ท่าม้วนมือ หมายถึง ดอกผึ้งหรือดอกไม้ ที่ชาวนัญญกรกำลังทำเพื่อไปถวายวัด โดยแบมือทั้งสองข้าง หักข้อมือแล้วม้วนเข้าหาข้างลำตัว ย่ำเท้าตามจังหวะโทน
3. ท่าหงายมือ หมายถึง ท่าเรียกฝน โดยแบมือหงายขึ้นแล้วกำมือทั้งสอง ระดับเดียวกัน แล้วเปลี่ยนมือหงาย บนล่างทั้งด้าน ซ้าย-ขวา คล้ายท่ากวัมือเรียก ย่ำเท้าตามจังหวะโทน

โอกาสที่แสดง

เดิมนั้นหนุ่มสาวชาวนัญญกรจะร้องเพลงโต้ตอบกัน เมื่อยามเดินไปทำไร่ หาของป่า ล่าสัตว์ หรือในฤดูเฉลิมฉลองการเก็บเกี่ยว ต่อมาในปัจจุบันการรำประเพณีจะแสดงในวันสำคัญ งานประเพณี เช่น วันสงกรานต์ เดือน 5 หรือเทศกาลงานรื่นเริงต่าง ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม ทั้งยังมีการอนุรักษ์ไว้เป็นงานประจำทุกปีของชาวนัญญกร

สรุป

ชาวญ้อสุกรมีประวัติความเป็นมาอันยาวนานเชื่อว่าน่าจะเป็นลูกหลานของคนสมัยทวารวดี ปรากฏหลักฐานทางโบราณวัตถุและด้านภาษา แต่ยังเป็นเพียงแค่การสันนิษฐาน การตั้งถิ่นฐาน ที่อยู่ที่ตำบลบ้านไร่ บรรพบุรุษของกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อสุกรเป็นผู้ตั้งหมู่บ้านนี้ขึ้นมาและลูกหลานได้อยู่ ที่นี้สืบต่อมาหลายชั่วอายุคน ในอดีตชาวญ้อสุกรส่วนใหญ่ค่อนข้างที่จะรักสันโดษ ไม่นิยมติดต่อกับ กลุ่มคนด้านล่างหรือกลุ่มวัฒนธรรมอื่น จึงอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ชาวญ้อสุกรยังคงรักษา ประเพณีของตนเองไว้ได้ เรื่องราวประวัติชาวญ้อสุกร ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ไม่มีการบันทึก เป็นลายลักษณ์อักษร ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาจากการบันทึกของนักวิจัยที่ได้บันทึกเรื่องราวของ ชาวญ้อสุกรไว้ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 โดยสัมภาษณ์ชาวญ้อสุกรที่เล่าว่าชาวญ้อสุกร ที่จังหวัดชัยภูมิในอดีต นั้นอพยพ มาจากเพชรบูรณ์ จากการสำรวจของอิริค ไฮเดนฟาเดน ซึ่งโดยสรุปแล้ว อย่างน้อยเมื่อ เกือบ 100 ปีที่แล้ว ชาวญ้อสุกรอาศัยกระจายในเขตชายขอบของที่ราบสูงโคราชมาโดยตลอด

องค์ประกอบการรำปะเรเริ่มเอกลักษณ์เฉพาะในด้านต่าง ๆ พบว่าปะเรเริ่มร้องใน ยามว่างจากการทำมาหากิน ในปัจจุบันที่ถูกปรับมาเป็นชุดการแสดงจะแสดงในงานต่าง ๆ โดยเฉพาะ ในช่วงสงกรานต์ ด้านการแต่งกายชาวญ้อสุกร ผู้หญิงจะสวมเสื้อพอกมีการปักลายด้วยด้ายสีเขียว เหลือง แดง ขาว มาเดินเส้นรอบแขนและคอ โดยด้านหลังปักเป็นลายปักสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้านหลัง หรือ “ลายลูกยาง” เป็นลายที่มีความหมายสื่อถึงดอกของต้นยางที่ลอยไปตามลม เปรียบได้กับ ญ้อสุกรที่ต้องกระจัดกระจายพลัดพรากจากกันไปยังที่ต่าง ๆ ส่วนลายดอกไม้เล็ก ๆ ที่ปักตามชายเสื้อ เป็น “ลายดอกมะเขือ” แล้วปล่อยเส้นด้ายเป็นเส้นยาว ๆ 3-4 เส้น เมื่อปักลายเสร็จจึงเย็บด้านข้าง ให้ติดกันเป็นตัวเสื้อ เสื้อพอกทุกตัวจะเย็บด้วยชายสีแดงเหมือนสีของดอกกาบซุงพอก ผู้หญิง บางคนจะห่มสไบผืนเล็ก ๆ ทับด้วยในตอนไปวัด ด้านดนตรีและบทร้อง ในปัจจุบันมีกลุ่มผู้ที่สามารถ ร้องเพลง ปะเรเรน้อยลง และส่วนใหญ่อยู่ในเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุหรือเป็นชาวญ้อสุกรแต่กำเนิด จึงมี การบันทึกเสียงการร้องและการตีโทนเพื่อให้เป็นแบบแผนในการรำปะเรแบบประยุกต์นี้ บทร้อง จะบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านเสียงการเอื้อนทำนองและจังหวะของโทน ปัจจุบันการร้องปะเรเร ยังคงมีการรำให้พบเห็นอยู่แต่ลดน้อยลงไป โอกาสในการแสดงจะแสดงในวันสำคัญ งานประเพณี เทศกาลสำคัญ เนื่องจากคนรุ่นเก่า ๆ ททยอยเสียชีวิตกันไปหมด คนรุ่นหลังให้ความนิยมน้อยลง จนใกล้จะสูญหายไปตามอายุของผู้ที่ได้รับการสืบทอด ทั้งนี้ผู้วิจัย จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลใน การวิจัยครั้งนี้จะเป็นหลักฐานสำคัญอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

งานวิจัยเรื่องการรำประเพณีของชาวนักขุร จังหวัดชัยภูมิ ภายใต้วัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อค้นพบ ที่เป็นประเด็นหลักนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ด้านความรู้พบว่าประเพณี เป็นการละเล่นร้องเพลงของชาวนักขุร ที่เคยเล่นในยามว่าง จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญของชาวนักขุร และยังคงปฏิบัติเป็นประเพณีมาจนถึงทุกวันนี้ ด้วยการสนับสนุนของชุมชนอย่างเข้มแข็ง “ประเพณี” จึงถูกประยุกต์ไปในรูปแบบการแสดง เพื่อความบันเทิงและเป็นการสร้างเอกลักษณ์ ของชาวนักขุรที่กำลังจะสูญหายไป แม้ลักษณะการรำในอดีตได้มีการเลือนหายไปบ้างทำให้ทำรำที่ปรากฏอยู่ มีการคลาดเคลื่อน บางครั้งตัวผู้ถ่ายทอดทำรำนั้นยังต้องคำนึงถึงตัวผู้แสดง (รุ่นเยาวชน) และสถานที่ในการจัดการแสดง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ยังคงทำรำบางส่วนที่ได้มาจากต้นกำเนิดจริง ๆ เอาไว้ที่มีเพียงไม่กี่ท่าที่ชัดเจน

1. ความเป็นมาของการรำประเพณี ในประเพณีแห่หอดอกผึ้ง ปรากฏในวันสงกรานต์ของทุก ๆ ปี นอกจากการถวายเพื่อเป็นพุทธบูชาแล้ว ยังเป็นการสร้างกุศลให้แก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับ แสดงให้เห็นถึง อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ส่งผ่านการแสดงมาอย่างเด่นชัด ประเพณีแห่หอดอกผึ้ง สร้างขึ้นด้วยศรัทธาของผู้คนโดยมีวัฒนธรรม เป็นแรงขับเคลื่อน และ สอดคล้องกับการตีความของ ธนวรรณ นิธิพานันท์ (2558) ที่กล่าวว่าประเพณีเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ประเพณีที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เราเรียนรู้และทำความเข้าใจสิ่งสำคัญโดยเฉพาะสังคมที่เหี่ยวหาอดีต

2. องค์ประกอบการรำประเพณี ในประเพณีแห่หอดอกผึ้ง เป็นกระบวนการที่สำคัญในการรวบรวมองค์ประกอบที่อยู่ภายใต้กรอบของความลงตัวที่จะสร้างให้ศิลปะการแสดงมีความงดงาม และมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดังวัตถุประสงค์แต่ดั้งเดิม สอดคล้องกับทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ ที่ มโน พิสุทธิรัตนานนท์ (2546) อธิบายว่าสุนทรียภาพในนาฏศิลป์และศิลปะการแสดงขึ้นอยู่กับ การที่ผู้ชมจะได้สัมผัสรู้ทางการเห็นและขานรับทางสุนทรียะ ด้วยจังหวะลีลา การเคลื่อนไหว เป็นมูลฐานหลักที่สำคัญ และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้นาฏศิลป์มีคุณสมบัติและลักษณะเฉพาะของตัวเอง

จากข้อค้นพบในกระบวนการประดิษฐ์ทำรำจะเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอีสานมายาวนาน มีคุณค่าในด้านความศรัทธาและคุณค่าต่อจิตใจของชาวนักขุร มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง ผ่านแนวคิด ผ่านการปรับปรุง ผ่านการผสมผสานกับวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกันแต่ก็ยังคงตระหง่านในอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนถึงงามในสุนทรียภาพของความเป็นวัฒนธรรมตามเวลา แสดงให้เห็นโดยไม่มีเงื่อนไข ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่าการรำประเพณีจะยังคงเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดชัยภูมิอีกนานเท่าอนาน

รายการอ้างอิง

- เจอร์ราร์ด ดิฟโฟลธ (Gerard Diffloth). (1984). *The Dvaravati Old Mon Language and Nyah Kur*. Monic Language Studies, vol.1. Bangkok : Chulalongkorn University Printing House.
- จนวรรธน์ นิธิปภาณันท์. (2558). *กระบวนการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชา อุตระกุล, กนก โตสุรัตน์. (2529). *สังคมและวัฒนธรรมของชาวนน*. นครราชสีมา: วิทยาลัยครุฑนครราชสีมา.
- พิพัฒน์ กระแจะจันทร์ และคณะ. (2557). *ประวัติศาสตร์บ้านไร่ ชาวญ้อกรแห่งอำเภอเทพสถิต*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มโน พิสุทธิรัตนานนท์. (2546). *สุนทรียศาสตร์เบื้องต้น*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุรศักดิ์ บุญคง. (2546) *ชาวนน : พลวัตของระบบวัฒนธรรมในรอบศตวรรษ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิัญญา บัวสรวง, สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2541). *สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ ญ้อกร*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.
- Erik Seidenfaden, (1918). *Further Notes about the Chaubun, etc*. Journal of the Siam Society. Cambridge: Cambridge University Press.

สัมภาษณ์

- นายแก่น ยี่จัตุรัส. สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2565.
- นายเปลี่ยน เย็นจัตุรัส. สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2566.
- พนม จิตรจ้านงค์. สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2566.

การแสดงพระราชทาน ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์”

เนื่องในงานวันมูลนิธิสิรินธร ประจำปี 2563

The Royal Performance of “Somdej Ya Conquered the top of Doi Inthanon”
On the Occasion of the Sirindhorn Foundation Day 2020

ธมนวรรณ นุ่มกลิ่น Thamonwan Numklin*

อนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์ Anukoon Rotjanasuksomboon**

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง การแสดงพระราชทาน ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์” เนื่องในงานวันมูลนิธิสิรินธร ประจำปี 2563 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาของงานวันมูลนิธิสิรินธร และกระบวนการออกแบบการแสดงพระราชทานประกอบบทพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์” ปี พ.ศ. 2563 โดยสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากบทความนี้ไปต่อยอดในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านทฤษฎี และปฏิบัติ สรุปได้ว่างานวันมูลนิธิสิรินธร จึงจัดขึ้นตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อจัดหาทุนให้แก่มูลนิธิสิรินธร สำหรับนำไปใช้ในการดูแลสถานพยาบาลของมูลนิธิสิรินธร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับสถานพยาบาลแห่งนี้ไว้ในพระราชูปถัมภ์ โดยพระราชทานพระราชนุญาตให้ตั้ง มูลนิธิสิรินธร เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2522 งานวันมูลนิธิสิรินธรจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 จัดขึ้นเมื่อวันอาทิตย์ที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 เวลา 10.00 น. ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จฯ ทรงเป็นประธานในงานวันมูลนิธิสิรินธร

* นิสิตหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ประจำปี 2563 ซึ่งมูลนิธิสิรินธร ร่วมจัดขึ้นกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้มีการจัดการแสดงพระราชทานประกอบบทขับร้องพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “สมเด็จพระยาเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์” เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสครบ 120 ปี แห่งวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อีกทั้งยังแฝงข้อคิด คติเตือนใจให้ผู้ชม โดยภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับหน้าที่ให้เป็นผู้รับผิดชอบด้านการแสดง โดยมีศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วัชรพรัักษ์ นายกราชบัณฑิตยสภา เป็นผู้ออกแบบการแสดงและฝึกซ้อมการแสดง ผู้แสดงทั้งหมดเป็นคณาจารย์และนิสิตของภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: การแสดงพระราชทาน

Abstract

The study of The Royal Performance of “Somdej Ya Conquered the Top of Doi Inthanon” on the occasion of the Sirindhorn Foundation Day 2020 aimed to study the history of the Sirindhorn Foundation Day event and the process of designing The Royal Performance accompanying the chorus of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn in the series of “Somdej Ya conquered the Top of Doi Inthanon.” The knowledge on this article can be further applied on both theory and practice on the occasion of The Sirindhorn Foundation Day organized according to the initiative of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn to raise funds for the Sirindhorn Foundation to be used to take care of the Sirindhorn Foundation’s nursing homes. HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn graciously accepted this nursing homes under royal patronage by granting royal permission to establish the Sirindhorn Foundation in June 1979. The Sirindhorn Foundation Day event has been held annually. In 2020 it was held on Sunday, November 1, 2020 at 10:00 a.m. at Chulalongkorn University Auditorium. Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn presided over the 2020 Sirindhorn Foundation Day event, which the Sirindhorn Foundation co-organized with Chulalongkorn University a royal performance for the chorus of HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn “Somdej Ya conquered the Top of Doi Inthanon” to commemorate the 120th anniversary of the birth of Somedej Phra Srinagarindra Baromarajajnani, with an indirect reminder of

ideas and admonitions to the audience. The Faculty of Fine and Applied Arts has been commissioned with the responsibility for the performance. Emiritus Professor Dr. Surapone Virulrak, President of the Royal Institute of Thailand, is the show designer and mentor. All performers are professors and students of the Faculty of Fine and Applied Arts.

Keywords: Royal Performance

บทนำ

งานวันมูลนิธิสิรินธร จัดขึ้นตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อจัดหาทุนให้แก่มูลนิธิสิรินธร นำไปใช้ในการดูแลสถานพยาบาลของมูลนิธิสิรินธร โดยจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 ได้มีการจัดการแสดงพระราชทานประกอบ บทพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์” เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสครบ 120 ปี แห่งวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีเนื้อหาเกี่ยวกับสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จขึ้นไปยังดอยอินทนนท์ เมื่อพระชนมายุ 64 พรรษา ด้วยความวิริยะอุตสาหะ

คุณกรรชิต จิตระทาน ผู้อำนวยการสำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มอบหมายให้ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้รับผิดชอบด้านการแสดง โดยมีศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ นายกราชบัณฑิตยสภา เป็นผู้ออกแบบการแสดงและฝึกซ้อมการแสดง

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเรื่อง การแสดงพระราชทาน ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์” เนื่องในงานวันมูลนิธิสิรินธร ประจำปี 2563 มีความเป็นมา และเนื้อหาการแสดงประกอบการนำเสนอผ่านการบูรณาการทางด้านดุริยางคศิลป์ และนาฏยศิลป์ ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และน่าสนใจเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังไม่มีกรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงพระราชทานประกอบบทพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในงานวันมูลนิธิสิรินธร ประจำปี 2563 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการออกแบบ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความเป็นมาของงานวันมุลนิธิสิรินธร และกระบวนการออกแบบการแสดงพระราชทานประกอบบทพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชุด “สมเด็จพระย่าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์” ปี พ.ศ. 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการจัดทำบทความฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า และนำเสนอเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา สุจิตร์ หนังสือ และงานวิชาการที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดดนตรี สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การสัมภาษณ์บุคคล โดยสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบการแสดงพระราชทานประกอบบทพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชุด “สมเด็จพระย่าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์”

3. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้รับหน้าที่เป็นนักแสดง และผู้ประสานงานการแสดง และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้ทำการชมวีดิทัศน์การแสดงงานวันมุลนิธิสิรินธร ประจำปี 2563

4. จำแนกข้อมูลที่รวบรวมได้จากการเก็บข้อมูล และการสัมภาษณ์บุคคล นำข้อมูลมาเรียบเรียง วิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการวิจัย

สรุป

ผู้วิจัยสามารถสรุป โดยแบ่งเป็นประเด็นได้ ดังนี้ 1. ความเป็นมาของงานวันมุลนิธิสิรินธร 2. กระบวนการออกแบบการแสดงพระราชทานประกอบบทพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชุด “สมเด็จพระย่าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์” ในปี พ.ศ. 2563 โดยสรุปได้ดังนี้

1. ประวัติงานวันมุลนิธิสิรินธร

มูลนิธิสิรินธร (Sirindhorn Foundation) จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2522 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การรักษาพยาบาล (คิลานเภสัช)
2. การศึกษาอบรมวิชาพยาบาล
3. การส่งเสริมพระพุทธศาสนา
4. การก่อสร้างและบูรณะโรงพยาบาล
5. ให้ความร่วมมือกับองค์การกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์

โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชานุญาตให้อัญเชิญพระนามาภิไธยย่อ ส.ธ. ภายใต้พระชฎาล้อมกรอบด้วยแถบผ้าด้านล่างที่มีข้อความว่ามูลนิธิสิรินธร เป็นเครื่องหมายของมูลนิธิ

ภาพที่ 1 เครื่องหมายของมูลนิธิสิรินธร

ที่มา: สุจิตร์วันมูลนิธิสิรินธร 1 พฤศจิกายน 2565

สถานพยาบาลมูลนิธิสิรินธร ตั้งอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราลงกรณราชวิทยาลัย กม. 74 ถนนพหลโยธิน อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2520 ได้เริ่มบริการตรวจรักษาพระภิกษุ สามเณร และประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระราชอิสริยยศในขณะนั้น) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับสถานพยาบาลแห่งนี้ไว้ในพระราชูปถัมภ์ โดยพระราชทานพระราชานุญาตให้ตั้งมูลนิธิสิรินธร เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2522 ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบริหารกิจการของสถานพยาบาล

งานวันมูลนิธิสิรินธร จึงจัดขึ้นตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อจัดหาทุนให้แก่มูลนิธิสิรินธร นำไปใช้ในการดูแลสถานพยาบาลของมูลนิธิสิรินธร วัดชูจิตธรรมาราม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และที่ห้องพยาบาลของมูลนิธิสิรินธร ที่วัดกฤษณเวฬุพุทธาราม (วัดไผ่ดำ) อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 ได้รับบริจาคเงินจากผู้เข้าชมการแสดงเป็นจำนวนทั้งสิ้นกว่า 15 ล้านบาท (มูลนิธิสิรินธร, 2563: 5)

ภาพที่ 2 ผู้เข้าร่วมงานวันมูลนิธิสิรินธร เมื่อวันอาทิตย์ที่ 1 พฤศจิกายน 2563 เวลา 10.00 น.
ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา: <https://www.chula.ac.th/news/35433/>

2. กระบวนการออกแบบการแสดงพระราชทานประกอบบทขับร้องพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์” ในปี พ.ศ. 2563

2.1 แนวคิด

แนวคิดของการแสดงพระราชทานฯ ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์” บทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชนิพนธ์เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสครบ 120 ปีแห่งวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยคำนึงถึงเรื่องที่ไม่มีการกล่าวถึงมากนัก คือ สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์ใน พ.ศ. 2507 เมื่อพระชนมายุ 64 พรรษา เป็นการแสดงถึงพระวิริยะอุตสาหะ โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงจำจุดเหตุในขณะนั้นได้อย่างแม่นยำ ซึ่งในขณะนั้นพระชนมายุ 9 พรรษา และรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทางด้านพยาบาล การศึกษา และการสาธารณสุข นอกจากนี้ยังทรงแฝงข้อคิด และคติเตือนใจให้ผู้ชม โดยการแสดงใช้เวลาประมาณ 45 นาที

ภาพที่ 3 การบรรเลงดนตรีและการแสดงพระราชทาน ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์”

ที่มา: <https://www.chula.ac.th/news/35433/>

2.2 บทพระราชนิพนธ์ประกอบการแสดง ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์”
 ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

บทพระราชนิพนธ์ประกอบการแสดง ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์”
 ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประกอบไปด้วย 9 เพลง ดังนี้

นครวิจิตร

นครวิจิตรทิศเหนือคือเชียงใหม่	เป็นศูนย์กลางล้านนาไทยอันไพศาล
ศิลปวัฒนธรรมนำเนิ่นนาน	การศึกษาบันดาลชาติรุ่งเรือง
เกษตรกรรมอุตสาหกรรมดีล้ำเลิศ	ป่าอุดมก่อเกิดผลฟูเฟื่อง
สวนพฤกษศาสตร์พืชพันธุ์งามประเทือง	ดาราศาสตร์ครบเครื่องเรื่องวิจัย

พิชิตดง (ลาวชมดง)

อินทนนท์สูงสุดในประเทศ	มีขอบเขตหลายอำเภอกว้างใหญ่
อยู่ในเทือกเขาถนนธงชัย	มีน้ำตกน้อยใหญ่ที่สำคัญ
พฤษภชาติตฤณชาติมีต่างต่าง	จะกล่าวเป็นตัวอย่างในป่านี้
มะเกลือ แดง เต็ง สัก เหียง ขึ้นเคียงกัน	มะค่า มะหวด ขึ้นที่ชันในพงพี
มี ฟ้ามุ่ย ช้างแดง กุหลาบป่า	บางคนว่าโรโตเดนดรอนมีหลากสี
ที่หายากคือรองเท้านารี	ข้าวตอกฤๅษีจะมีแต่ดอยอินทนนท์

พงไพรสมณท์ (แม่ฟ้าหลวง)

สัตว์ทั้งหลายมีแต่เราไม่ค่อยเห็น	ตัวเป็นเป็นมี เสือ กวาง ไนไพรสมณท์
หมิวตัวใหญ่ ไก่ป่า ชะนี มีในพน	ปลาข้างควาน่ายลเป็นอย่างไร
หมูป่า ลิง ชะมด และเลี้ยงผา	กระต่ายป่า กวางผาว่ายน้ำได้
ตุ๊กแก จิ้งเหลน แมลง ผีเสื้อไพร	นกเงือก นกพญาไฟ ดาษดา

ชนหรรษา (ลำปางหลวง)

ปีสองพันห้าร้อยเจ็ดจำในจิต	สมเด็จพระเจ้าเสด็จพิชิตยอดดงผา
สมัยนั้นไม่มีถนนทางไปมา	เด็กเด็กนักศึกษาก็มาเดิน
สมเด็จพระบรมชนม์มหกลีบสี่	รวมกำลังที่มีขึ้นเขาเขิน
ไม่ปล่อยพระชนมายุขวางทางดำเนิน	ชาวนครจึงสรรเสริญเพิ่มพระคุณ

สุภาพมอณ (เพื่อนที)

เริ่มด้วยเฮลิคอปเตอร์ไปผาหมอน	มังกะเหียงถวายพระพรบนเขาขุน
เสวยเสร็จรีบเดินเขาเอาเป็นทุน	ยังไม่สูงก็เป็นบุญไม่เหนื่อยไป
ยิ่งเดินยิ่งสูงเป็นป่าดง	หากดูตเล็ดอยู่ในพงติดตัวได้
ถึงปางสมเด็จพระตั้งเต็นท์แล้วก่อไฟ	อากาศหนาวก็ไม่ทำอดทน

จรอังกาหลวง (เพื่อนผาง)

วันรุ่งขึ้นดำเนินถึงที่หมาย	รายงานถวายทรงทราบผล
พระเจ้าอยู่หัวทรงชื่นชมในพระกมล	สมเด็จพระเจ้าและทุกคนปลอดภัยดี
คุณเข็ดป่าไม้ถวายเอื้องบุก	หม้อมอสรุกขึ้นบนต้นไม้ไปทุกที
อังกาหลวงเสวยกลางวันในพงพี	ข้าวตอกฤชี่สี่เหลียงทองมอณาชม

ดวงดอกเอื้อง (ลาวลำปาง)

กลับผาหมอนทอดพระเนตรพันธุ์ไม้ดอก	เอื้องพรวัวผลิออกงามสวยสม
เอื้องจงอาง กล้วยไม้ป่า น่านิยม	ชวนคอมดมถึงเวลากลับภูพิงค์
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	พาดนตรีมาถ้วนทั่วแบนด์มาร์ชชิง
รับเสด็จเอ็กเกริกสนุกจริง	เราเด็กเด็กดีใจยิ่งได้ร่วมงาน

เรื่องรำลึก (เพื่อนสาวไหม)

ทรงจัดงานผาหมอนรำลึกนั้น	เพื่อรับขวัญสมเด็จพระเจ้าให้สุขสานต์
มหาดเล็กร้อง “เย้ยฟ้าทำดิน” เพื่อสักการ	พระองค์ท่านที่พิชิตอินทนนท์

สำนึกพระคุณ (ล่องแม่ปิง)

ป็นิ่งร้อยยี่สิบปี	สมเด็จพระศรีฯ สมภพมาสร้างอภิผล
ด้านสุขภาพการศึกษาแก่ปวงชน	เราทุกคนสำนึกในพระเมตตา
จึงขอนำเรื่องเก่าเล่าให้เพื่อน	ห้าสิบหกปียังไม่เลือนจากมนสา
เพื่อรำลึกกรคุณพระบุญญา	แห่งพระผู้สถิตฟ้าสถาวร

(สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2564: 64)

จากบทพระราชนิพนธ์ ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์” ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปีนี้จะพบว่าบทพระราชนิพนธ์จะกล่าวถึงเรื่องราวการเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์ ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยทรงบรรยายให้เห็นถึงบรรยากาศของยอดดอยอินทนนท์ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยกล่าวถึงลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเชียงใหม่ สภาพบรรยากาศโดยรอบของดอยอินทนนท์ ที่เต็มไปด้วยพรรณไม้นานาพันธุ์ และสัตว์ป่าต่าง ๆ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงม้ง และกะเหรี่ยง และพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงบรรเลงดนตรี และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้วงดนตรี อ.ส.วันศุกร์ จัดขบวนเล่นมَارซ์ชิงแบนด์รับเสด็จด้วย และประชาชนร่วมรับเสด็จด้วยความยินดี ลักษณะคำประพันธ์เป็นกลอนสุภาพ หรือกลอนแปด โดยประกอบไปด้วย

1. นครวิจิตร 2 บท 8 วรรค
2. พิชิตดง (ลาวขมดง) 3 บท 12 วรรค
3. พงไพรสมนต์ (แม่ฟ้าหลวง) 2 บท 8 วรรค
4. ขนพรรษา (ลำปางหลวง) 2 บท 8 วรรค
5. ลุ่มาหมอน (พื่อนที้) 2 บท 8 วรรค
6. จรอ่างกาหลวง (พื่อนผาง) 2 บท 8 วรรค
7. ดวงดอกเอื้อง (ลาวลำปาง) 2 บท 8 วรรค
8. เรื่องรำลึก (พื่อนสาวไหม) 1 บท 4 วรรค และ
9. สำนึกพระคุณ (ล่องแม่ปิง) 2 บท 8 วรรค

รวมทั้งหมด 18 บท 72 วรรค

2.3 ดนตรีและเพลงประกอบการแสดง

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริที่จะเขียนบทที่ใช้เพลงสำเนียงลาวหรือหน้าทับลาว และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานบทพระราชนิพนธ์ เรื่อง สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์ ให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ อัครวิรุฬหการ ส่งให้อาจารย์ ดร.สิริชัยชาญ พักจำรูญ ศิลปินแห่งชาติ และศิลปินจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อนำมาคิดแต่งและเรียบเรียงเพลง บรรจุในบทให้เหมาะสมที่จะใช้ขับร้องบรรเลงกับ วงดนตรีไทย สายใยจามจรี และวง CU Band

อาจารย์ ดร.สิริชัยชาญ พักจำรูญ ได้แต่งและเรียบเรียงเพลงร่วมกับ ครู อาจารย์ ด้านดนตรีพื้นเมือง ภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ โดยใช้ระยะเวลา 3 วัน โดยเริ่มต้นจากการนำเข้าสู่เรื่องราว สร้างบรรยากาศให้เป็นเมืองเหนือ โดยใช้ปี่จุมเป่าเพลงเมือง

นำมาก่อน ดนตรีไทย และดนตรีสากลบรรเลงพร้อมกันกับวงดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ ประกอบด้วย สะล้อ ซึง ซลู่ กลอง และให้ปี่จุม เคล้าไปกับการร้อง ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ของการแสดงดนตรีครั้งนี้ สำหรับเพลงที่นำมาใช้ในการแสดงนั้นมีทั้งเพลงแต่งใหม่ เรียบเรียง และเพลงสำเนียงลาวที่นิยมใช้ กับละครพื้นทางด้วย คละเคล้ากันไป รวมทั้งดนตรีสากลที่มีมาร์ชชิงแบนด์ (marching Band) และ เพลงเย้าฟ้าทำดิน โดยมอบหมายให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชิววิทย์ ยุระยง เป็นผู้ดำเนินการ และตั้งชื่อ เพลงใหม่ให้มีความสอดคล้องกัน ประกอบไปด้วย 9 เพลง ดังนี้ 1. นครวิจิตร 2. พิษิตดง (ลาวชมดง) 3. พงไพรสมถ์ (แม่ฟ้าหลวง) 4. ขนพรรษา (ลำปางหลวง) 5. สุ่มาหมอน (เพื่อนที) 6. จรอ้างกาหลวง (เพื่อนผาง) 7. ดวงดอกเอื้อง (ลาวลำปาง) 8. เรื่องรำลึก (เพื่อนสาวใหม่) และ 9. สำนักพระคุณ (ล่องแม่ปิง) (มูลนิธิสิรินธร, 2563: 12-13)

จะเห็นได้ว่าทำนองเพลงที่นำมาใช้ในการแสดงครั้งนี้จะเป็นเพลงที่มีสำเนียงเพลง ภาคเหนือ และเพลงสำเนียงลาว เพื่อให้มีความสอดคล้องกับแนวความคิด และบทพระราชนิพนธ์ ซึ่งเป็นการผสมผสานและบูรณาการทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย ดุริยางค์สากล ดนตรีพื้นเมืองหรือ ดนตรีพื้นบ้านล้านนา อีกทั้งสะท้อนให้เห็นลักษณะความวิจิตรของการใช้ภาษา ซึ่งมีความเป็น เอกลักษณะเป็นอย่างมาก

2.4 นักดนตรี และนักแสดง

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยสามารถจำแนกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ผู้บรรเลง และผู้ขับร้อง

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี ทรงเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธาน และร่วมทรงดนตรี โดยทรงสะล้อ ทรงซอด้วง และทรงระนาดเอก ร่วมกับนักดนตรี และผู้ขับร้อง จากวงสายใยจามจური วงดนตรีสากลสโมสรนิสิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (C.U. Band) วงดนตรี อ.ส. วันศุกร์ และ วงดนตรีพื้นเมืองล้านนา จาก วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

ภาพที่ 4 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสะล้อ ทรงซอด้วง และทรงระนาดเอก

ที่มา: <https://www.chula.ac.th/news/35433/>

2. ผู้แสดงนาฏยศิลป์

ผู้แสดงหลักเป็นนิสิตจากภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งหมด 46 คน อีกทั้งมีนักแสดงกิตติมศักดิ์ คือศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ ศาสตราจารย์ประจักษ์นิตินิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแบ่งกลุ่มผู้แสดงเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ สัตว์ป่า เด็กนักศึกษา มัง และกะเหรี่ยง เด็ก ๆ ใฝ่รับเสด็จ และระบำม้ง

2.5 การออกแบบลีลาที่ใช้ประกอบการแสดง

ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับมอบหมายจากคุณกรรชิต จิตรระทาน ผู้อำนวยการสำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้รับผิดชอบด้านการแสดง โดยมีศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ นายกราชบัณฑิตยสภาเป็นผู้ออกแบบการแสดงและฝึกซ้อมการแสดง โดยเริ่มแรกจะทำการวิเคราะห์บทพระราชนิพนธ์ และออกแบบการแสดง (Story Board) และร่วมประชุมกับคณาจารย์ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับลีลา และท่าทางที่ใช้ในการแสดงนั้นโดยส่วนใหญ่จะใช้ท่าทางลีลาเลียนแบบแบบธรรมชาติ หรือท่าทางที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และระบำ โดยจะเห็นได้ว่าลักษณะรูปแบบการแสดงนั้น จะสื่อสารท่าทางให้ผู้ชมเข้าใจง่าย ผู้วิจัยขอแบ่งกลุ่มผู้แสดงออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้ ตามบทพระราชนิพนธ์

- ช่วงที่ 1 สัตว์ป่า ผู้แสดงทำท่าเลียนแบบสัตว์ป่า ได้แก่ เสือ กวาง หมู หมูป่า เลียงผา เป็นต้น
- ช่วงที่ 2 เด็กนักศึกษา ผู้แสดงทำท่าทางทำวิ่งเล่นสนุกสนาน และทำความเคารพ คุณครู ยืนฟังครูอบรม เป็นต้น
- ช่วงที่ 3 มัง และกะเหรี่ยง ผู้แสดงทำท่าทางตั้งใจ ร่วมยินดี และพูดคุยกับตัวละคร อื่น ๆ
- ช่วงที่ 4 เด็ก ๆ ใฝ่รับเสด็จ ผู้แสดงตั้งขบวนรับเสด็จอย่างยินดี และพูดคุยกับตัวละคร อื่น ๆ
- ช่วงที่ 5 ระบำม้ง ผู้แสดงทำท่ารำยรำระบำ โดยจะมีท่าตั้งวงสลับมือจับ ปรบมือ พร้อมกับย่าเท้าตามจังหวะดนตรี

ภาพที่ 5 ระบำม้ง

ที่มา: <https://www.chula.ac.th/news/35433/>

2.6 การแต่งกายประกอบการแสดง

สำหรับการแต่งกายประกอบการแสดงพระราชทานประกอบบทขับร้องพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์” ในปี พ.ศ. 2563 นั้น ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ นายกราชบัณฑิตยสภา ออกแบบเครื่องแต่งกาย และแบ่งกลุ่มผู้แสดงให้มีความสอดคล้องกันกับบทพระราชนิพนธ์ที่ใช้ในการแสดง ซึ่งจะต้องนำมาวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังในสมัย พ.ศ. 2507 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มีสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์ หลังจากนั้นจะร่วมประชุมกับคณาจารย์ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเลือกเครื่องแต่งกายที่จะใช้ในการแสดงอีกครั้ง โดยแบ่งกลุ่มเครื่องแต่งกายเป็น 7 กลุ่ม คือ 1. สัตว์ป่า 2. เด็กนักศึกษา 3. นักศึกษาวิชาทหาร 4. หน่วยแพทย์อาสา พอ.สว. 5. กะเหรี่ยง 6. ประชาชนรับเสด็จ 7. ม้ง อีกทั้งการออกแบบเครื่องแต่งกายประกอบการแสดงจะคำนึงในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ 1. ออกแบบให้มีความสมจริง (สัตว์ป่า) 2. ตามความเป็นจริงในช่วงเวลานั้น

เมื่อเลือกและแบ่งกลุ่มเครื่องแต่งกายเป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงได้มอบหมายให้ อาจารย์ว่าที่ ร.ต.สรายุทธ อ่องแสงคุณ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ และอาจารย์ ดร.นิเวศ แววมณะ เป็นผู้จัดหาเครื่องแต่งกาย และสร้างขึ้นใหม่

2.7 โอกาสที่แสดง

การแสดงพระราชทานประกอบบทขับร้องพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิต

ยอดดอยอินทนนท์” ในปี พ.ศ. 2563 จัดทำการแสดงเพียงครั้งเดียว โดยได้จัดทำการแสดงขึ้น
เนื่องในวันมูลนิธิสิรินธร เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 1 พฤศจิกายน 2563 เวลา 10.00 น. ณ หอประชุม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในงานวันมูลนิธิ สิรินธร ประจำปี 2563
ซึ่งมูลนิธิสิรินธรร่วมจัดขึ้นกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 6 QR-Code วัตถุประสงค์การแสดงงานวันมูลนิธิสิรินธร ประจำปี 2563

ที่มา: ธมนวรรณ นุ่มกลิ่น

อภิปรายผล

งานวันมูลนิธิสิรินธร จัดขึ้นตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อจัดหาทุนให้แก่มูลนิธิสิรินธร นำไปใช้ในการดูแลสถานพยาบาลของมูลนิธิสิรินธร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับสถานพยาบาลแห่งนี้ไว้ในพระราชูปถัมภ์ โดยพระราชทานพระราชานุญาตให้ตั้งมูลนิธิ สิรินธร เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2522

พ.ศ. 2563 ได้มีการจัดการแสดงพระราชทานประกอบบทขับร้องพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิต ยอดดอยอินทนนท์” เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสครบ 120 ปี แห่งวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 1 พฤศจิกายน 2563 เวลา 10.00 น. ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยบทที่ทรงพระราชนิพนธ์นั้นกล่าวถึงพระราชกรณียกิจและพระวิริยะอุตสาหะของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พิชิตยอดดอยอินทนนท์ ใน พ.ศ. 2507 ขณะมีพระชนม์ 64 พรรษา สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อาจารย์ ดร.สิริชัยชาญ ฝักจำรูญ ศิลปินแห่งชาติ และศิลปินจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำมาคิดแต่งและเรียบเรียงเพลง บรรจุโน้ต

ให้เหมาะสม ประกอบไปด้วย 9 เพลง ดังนี้ 1. นครวิจิตร 2. พิชิตตง (ลาวซมตง) 3. พงไพรสมนธ์ (แม่ฟ้าหลวง) 4. ชนทรรษา (ลำปางหลวง) 5. สู่ผาหมอน (พื่อนที) 6. จรอ่างกาหลวง (พองผาง) 7. ดวงตอกเอื้อง (ลาวลำปาง) 8. เรื่องรำลึก (พื่อนสาวใหม่) 9. สำนึกพระคุณ (ล่องแม่ปิง) โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสล้อ ทรงชอด้วง และทรงระนาดเอก ร่วมกับนักดนตรี และผู้ขับร้อง จากวงสายโยจามจรี วงดนตรีสากลสโมสรนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (C.U. Band) วงดนตรี อ.ส. วันศุกร์ และวงดนตรีพื้นเมืองล้านนา จากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ คุณกรรชิต จิตระทาน ผู้อำนวยการสำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มอบหมายให้ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้รับผิดชอบด้านการแสดง โดยมีศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ นายกราชบัณฑิตยสภา เป็นผู้ออกแบบการแสดงและฝึกซ้อมการแสดง ส่วนผู้แสดงนาฏศิลป์หลัก เป็นนิสิตภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักแสดง กิตติมศักดิ์ศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ ศาสตราจารย์ชานประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสามารถแบ่งกลุ่มผู้แสดงออกเป็น 5 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 สัตว์ป่า ช่วงที่ 2 เด็กนักศึกษา ช่วงที่ 3 มั่ง และกะเหรี่ยง ช่วงที่ 4 เด็ก ๆ เฝ้ารบเสด็จ ช่วงที่ 5 ระเบิดมั่ง และสามารถจำแนกเครื่องแต่งกายของผู้แสดงออกเป็น 7 กลุ่ม คือ 1. สัตว์ป่า 2. เด็กนักศึกษา 3. นักศึกษาวิชาทหาร 4. หน่วยแพทย์อาสา พอ.สว. 5. กะเหรี่ยง 6. ประชาชนรับเสด็จ 7. มั่ง การแสดงพระราชทานประกอบบทพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชุด “สมเด็จพระเจ้าเสด็จฯ พิชิตยอดดอยอินทนนท์” ในปี พ.ศ. 2563 ได้จัดทำการแสดงเพียง 1 ครั้ง โดยได้จัดทำการแสดงขึ้นเนื่องในวันมูลนิธิสิรินธร เมื่อวันอาทิตย์ที่ 1 พฤศจิกายน 2563 เวลา 10.00 น. ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จฯ ทรงเป็นประธานในงานวันมูลนิธิสิรินธร ประจำปี 2563 ซึ่งมูลนิธิสิรินธรร่วมจัดขึ้นกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

การบรรเลงดนตรีและการแสดงพระราชทานประกอบบทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นับว่าเป็นองค์ความรู้ที่มีการบูรณาการทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย ดุริยางค์สากล ดนตรีพื้นเมืองหรือดนตรีพื้นบ้านล้านนา และนาฏศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า สมควรที่จะมีการเผยแพร่องค์ความรู้ พระอัจฉริยภาพของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อเป็นแนวทางให้แก่เยาวชนคนรุ่นหลังได้เรียนรู้ และศึกษาเกี่ยวกับศิลปะในแขนงนี้

รายการอ้างอิง

- ฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สำนักพระราชวัง. (2531). *เสด็จฯ พิชิตยอดคดอยอินทนนท์ 26 เมษายน 2507* กรุงเทพฯ: บวรสารการพิมพ์ จำกัด.
- มูลนิธิสิรินธร. (2563). *วันมูลนิธิสิรินธร 1 พฤศจิกายน 2563 [สื่อบันทึก]*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- วุฒิชัย เรื่องศักดิ์. (2560). *การแสดงนาฏศิลป์ในงานปีพาทย์ดีกดำบรรพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปริญญาหาบัณฑิต. สาขานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2564). *พระราชนิพนธ์เรื่องผีลี้ลับ ๆ และ ประชุมบทพระราชนิพนธ์ แสดงในวันสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 26 มีนาคม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.
- Thai PBS. *วิดิทัศน์ งานวันมูลนิธิสิรินธร ประจำปี 2563 (19 พ.ย. 63)*. สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2566. จาก <https://www.youtube.com/watch?v=UwcuxcLTdql>

สัมภาษณ์

- กรรชิต จิตรระทาน. ผู้อำนวยการสำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2565.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. นายกราชบัณฑิตยสภา. สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2565.

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
ด้านการสังเกต ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E
ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค TGT

Learning Achievements on Science Learning and Scientific Process
Skills by Using the Inquiry Based Learning 5E Instructional Model
with Cooperative Learning : Team Game Tournament (TGT)

ภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ชุตินา วัฒนาศิริ Chutima Vatanakhiri**
วีณา ชุ่มบัณฑิต Weena Sumbandit***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกตา อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส รวมทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบ สืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT เรื่อง วัสดุใกล้ตัว จำนวน 5 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยสถิติการทดสอบที (t-test)

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุใกล้ตัว ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับ
การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2) ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนโดยใช้การจัด
การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT สูงกว่า
ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E, การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT

Abstract

The purpose of this research was to investigate the comparison, based on learning accomplishment, between science learning and scientific process skills among first-grade students in a public school by using the Inquiry-based learning 5E instructional model with cooperative learning – Team Game Tournament (TGT). The sample in the study was 30 first-grade students in Ban Khokta School located in Sungaipanee district, Narathiwat. The research instruments consisted of (1) learning 5E instructional model with cooperative learning – Team Game Tournament or TGT (five sessions of Materials Around You) (2) science learning accomplishment test, and (3) scientific process skills (observation-based method) assessment test. The data were analyzed by using t-test descriptive statistics.

The results of the study were as follows: 1. The achievement of learning outcome after the implementation 5E instructional model with cooperative learning – Team Game Tournament or TGT based on Materials Around You topic among the first-grade students was significantly higher than before the implementation. ($p < .05$) 2. Scientific process skills among the first-grade students after the implementation 5E instructional model with cooperative learning – Team Game Tournament or TGT was significantly higher than before the implementation. ($p < .05$)

Keywords: The Inquiry-based Learning 5E Instructional Model, Cooperative Learning – Team Game Tournament (TGT)

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญมากในสังคมปัจจุบันรวมถึงอนาคต เนื่องจากวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคนทั้งในการทำงานอาชีพต่าง ๆ รวมถึงการดำเนินชีวิตประจำวัน ตลอดจนเทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลความรู้วิทยาศาสตร์ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ วิทยาศาสตร์ถือได้ว่าเป็นศาสตร์ที่ทำให้เกิดการพัฒนารวมทั้งวิถีคิด ความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัยค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลหลากหลายและมีประสิทธิภาพที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge based society) ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผลสร้างสรรค์และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษานในปี 2562 คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) ได้ศึกษาปัญหาการศึกษาของประเทศ รวมถึงผลการทดสอบจากโครงการประเมินผลนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้โดยใช้กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้และแก้ปัญหาที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยการสอนวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันนั้นครูจะเน้นสอนบรรยายเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ ภาระและหน้าที่ที่สำคัญของครูวิทยาศาสตร์ไทยคือ การสร้างพลเมืองของชาติให้เป็นคนที่มีความรู้ความเข้าใจด้านวิทยาศาสตร์โดยต้องเริ่มต้นในชั้นเรียน ครูจะต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความชอบหรือเจตคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนเปิดใจ เปิดสมองที่จะเรียนรู้เนื้อหาวิทยาศาสตร์โดยครูต้องมีความรู้ด้านเนื้อหาวิทยาศาสตร์ ด้านการสอนและบริบทในชั้นเรียน หากครูมีความรู้ครบสามด้านและสามารถผนวกความรู้ทั้งสามด้านนี้ให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรักวิทยาศาสตร์ (ช่อผกา สุขุมทอง, 2563)

โรงเรียนบ้านโคกตา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดกลางประจำอำเภอสุโขทัย มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมด 3 ห้อง จำนวน 84 คน และจัดห้องเรียนคละความสามารถ ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญ ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อให้เข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน

แต่แต่ละคนและประเมินสมรรถนะที่ผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ควรได้รับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีลักษณะเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอาจใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบและให้ลงมือทำปฏิบัติการจริงเพื่อสร้างทักษะต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนและใช้เป็นเครื่องมือในการสืบเสาะและเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต (สมเกียรติ พรพิสุทธิมาศ, 2556) การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญในระบบการศึกษาในปัจจุบันเพราะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้สู่ระดับที่สูงขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเรียนในศตวรรษที่ 21 และสร้างให้นักเรียนประถมศึกษาที่มีศักยภาพทางวิทยาศาสตร์ได้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้มีมากมายหลากหลายวิธี

ในการสอนวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษาในปัจจุบัน พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูยังเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไม่มากพอในการจัดการเรียนการสอน โดยวิธีการสอนของครูยังใช้วิธีการที่เน้นเนื้อหา มากกว่าที่จะฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้เกิดขึ้นแก่ตัวผู้เรียน นอกจากจะทำให้ผู้เรียนขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แล้ว ยังส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์และคิดว่าวิชาวิทยาศาสตร์นั้นเป็นเรื่องยากที่จะเข้าใจ (จุฬาลักษณ์ สนแก้วกุล และ เมษา นวลศรี, 2565) จากปัญหาข้างต้น ครูผู้สอนจึงมีหน้าที่หาวิธีการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนในปัจจุบันที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากสำรวจตรวจสอบ อยากทดลองสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นการทำให้นักเรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญในการกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจต่อการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E Inquiry-based Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะคล้ายกับการสอนแก้ปัญหาด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เน้นการค้นคว้าหาความรู้โดยครูเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นและให้การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) และขั้นประเมิน (Evaluation) จึงเรียกว่า Inquiry Cycle ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวดี บุญรัตน์ (2562) กล่าวว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับชุดกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 78.87/77.36 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับชุดกิจกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับชุดกิจกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($X = 2.55$, $5.D. = 0.13$) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสนใจที่จะค้นคว้าหาวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้เพิ่มขึ้น โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มซึ่งสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนาน อยากเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ศึกษา งานวิจัยของ นัยนา ศิเษรสุวรรณ (2563) เรื่องทักษะกระบวนการกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเคมี เรื่อง การคำนวณปริมาณสารจากสมการเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน มอ.วิทยานุสรณ์ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแข่งขันเกมเป็นกลุ่ม (TGT) ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (SE) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแข่งขันเกมเป็นกลุ่ม (TGT) ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (SE) มีทักษะกระบวนการกลุ่มของวงจรที่ 13 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีจำนวนนักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพ ดีขึ้นไปเป็นร้อยละ 13. 16, 73.68 และ 100 ตามลำดับ และนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน เรื่อง การคำนวณปริมาณสารจากสมการเคมี ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 30 คน คิดเป็น ร้อยละ 78.95

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT มาใช้จัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง วัสดุรอบตัวเรา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและศักยภาพที่สูงขึ้น ทำให้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนให้ดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกตก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ที่สูงขึ้นโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT

2. ได้แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนานักเรียนด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกตสูงขึ้นโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT

3. ผลของการจัดการเรียนรู้สามารถช่วยให้ครูผู้สอนเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ไปปรับใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือวิชาอื่น ๆ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และ 2) ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกต

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุใกล้ตัว ในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 โดยประกอบด้วยเนื้อหาย่อยดังนี้ 1) วัตถุและวัสดุ จำนวน 2 คาบ 2) วัสดุและการนำไปทำของเล่น ของใช้ จำนวน 2 คาบ 3) สมบัติของวัสดุ จำนวน 2 คาบ 4) จัดกลุ่มวัสดุ จำนวน 2 คาบ 5) วัสดุในชีวิตประจำวัน จำนวน 2 คาบ

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ดำเนินในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ใช้เวลาการจัดการเรียนรู้ 12 คาบ (การเรียนการสอน 10 คาบ ทดสอบก่อนเรียน 1 คาบและทดสอบหลังเรียน 1 คาบ)

4. กลุ่มประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกตา ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้อง มีนักเรียน 84 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบ้านโคกตา อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random-sampling) ใช้วิธีการจับสลาก โดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ฉบับ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ การใช้ภาษา ความถูกต้อง ความครอบคลุมเนื้อหาและความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กิจกรรมและการประเมินผล (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543) แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนในแบบประเมินหาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) ซึ่งพิจารณาเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50-1.00 ขึ้นไป โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT จำนวน 5 แผน เท่ากับ 0.96
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบลักษณะคำถาม ตัวเลือก ความสอดคล้องกับพฤติกรรมและจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ความถูกต้องทางด้านภาษาเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนในแบบประเมินหาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 1 ฉบับ เท่ากับ 0.90 และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายข้อ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และนำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่คัดเลือกจากการหาความยากง่าย (p) และ

อำนาจจำแนก (r) นำไปหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่คัดเลือกเอาไว้จำนวน 20 ข้อ โดยคำนวณจากสูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน มีค่า 0.72

3. แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกต สร้างแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกต แบบรูปภาพ จำนวน 20 ข้อ นำแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกต เท่ากับ 1.00 โดยเกณฑ์พิจารณาจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่าข้อสอบนั้นใช้วัดทักษะได้จะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป แล้วนำแบบทดสอบทักษะการวัดที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.5 ขึ้น นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำผลการตรวจสอบแบบวัดนั้นมาตรวจให้คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคือ ถ้าตอบถูกต้องให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน จากนั้นจึงทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความยาก (p) 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) 0.20 ขึ้นไป คัดเลือกแบบวัดจำนวน 10 ข้อ นำแบบวัดไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดทักษะทางกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกต โดยคำนวณจากสูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน มีค่าเท่ากับ 0.77 และนำแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกตที่คัดเลือก จำนวน 10 ข้อ เพราะเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design มีกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม นำมาทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง และนำแบบทดสอบการวัดทักษะทางกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกต จำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนและบันทึกเป็นคะแนนก่อนเรียน

2. ดำเนินการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในเวลาเรียนปกติ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT

3. เมื่อดำเนินการสอนครบตามเนื้อหาที่กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบหลังเรียนมาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง และแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกต จำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ซึ่งข้อสอบจะต้องเป็นฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน นำแบบทดสอบทั้งหมดมาตรวจให้คะแนนและบันทึกเป็นคะแนนหลังเรียน จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานและสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุใกล้ตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT ด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test) แบบสองกลุ่มไม่เป็นอิสระกัน (Dependent t-test) (ทดสอบสมมติฐานข้อ 1)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกต เรื่องวัสดุใกล้ตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT ด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test) แบบสองกลุ่มไม่เป็นอิสระกัน (Dependent t-test) (ทดสอบสมมติฐานข้อ 2)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic) 2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน ใช้สถิติค่าที่ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน t-test แบบ Dependent Sample เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้สูตรสมโภชน์ อเนกสุข (2553)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E
 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT

กลุ่มทดลอง	n	\bar{x}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน	30	7.50	2.32	29	23.13*
หลังเรียน	30	16.07	2.05		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ก่อนและหลัง
 การจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้
 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกตก่อนและหลังการจัด
 การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ
 หาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT

กลุ่มทดลอง	n	\bar{x}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน	30	4.17	1.49	29	19.57*
หลังเรียน	30	8.20	1.06		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกตก่อนและ
 หลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ
 หาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT มีทักษะกระบวนการทาง
 วิทยาศาสตร์ ด้านการสังเกต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า มีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. การวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำด้วยตนเอง ผ่านการสังเกตวางแผน วิเคราะห์ปัญหาและลงข้อสรุป โดยผู้สอนมีหน้าที่ให้คำแนะนำและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT ที่เน้นให้ผู้เรียนนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาช่วยวิเคราะห์เรื่องต่าง ๆ และเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Engagement) เป็นการนำเข้าสู่บทเรียน เรื่องที่สนใจหรือเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจในเรื่องที่เรียน โดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมต่าง ๆ หรือสร้างสถานการณ์เพื่อตรวจสอบ/ทบทวนความรู้เดิมเชื่อมโยงกับปัจจุบัน กระตุ้นให้ผู้เรียนสงสัยและเกิดคำถาม และทำให้ผู้เรียนต้องการศึกษาค้นคว้า ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา (Exploration) เป็นการทำความเข้าใจในประเด็นที่ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษาโดยวิธีการศึกษาอาจเป็นการตรวจสอบการทดลอง การปฏิบัติ ซึ่งการทำกิจกรรมอาจจะปฏิบัติแบบรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลพอเพียงในการที่จะใช้ในขั้นต่อไป ครูผู้สอนมีบทบาทในการกระตุ้นนักเรียนให้เกิดคำถามโต้แย้งกันไปมาและอำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียน โดยอาจเป็นการถามคำถามหรือเป็นการแนะแนวทางให้นักเรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียนนักเรียนได้มีการทบทวนความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) นักเรียนนำข้อมูลที่ค้นพบ นำข้อมูลมาวิเคราะห์แปลผล สรุปผลและนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บรรยายสรุป สร้างแบบจำลองวาดรูป หรือสร้างตาราง ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Elaboration) เป็นการนำความรู้ที่ใหม่ไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น ขั้นที่ 5 ประเมิน (Evaluation) เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ว่านักเรียนมีความรู้อะไรบ้างอย่างไร มีมากน้อยเพียงใด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชชานันท์ หอมทั่ว (2564) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นตอน ร่วมกับเทคนิค KWL Plus หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกตก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการ

เรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ในแต่ละขั้นส่งเสริมพัฒนากระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะขั้นเร้าความสนใจ โดยครูจะเป็นผู้ที่เร้าความสนใจหรือกระตุ้นความอยากรู้อยากเรียนของนักเรียน ในขั้นนี้ครูสามารถส่งเสริมทักษะการสังเกตได้ เนื่องจากนักเรียนต้องสังเกตสิ่งรอบตัวเพื่อกำหนดเป้าหมายในการเรียนแต่ละเนื้อหา ขั้นสำรวจค้นหาเป็นขั้นที่นักเรียนจะได้ลงมือวางแผนในสิ่งที่นักเรียนสนใจ วิเคราะห์หาคำตอบ ในขั้นนี้สามารถพัฒนาทักษะได้หลายทักษะ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร ทักษะการคำนวณ ทักษะการพยากรณ์ หรือทักษะการทดลอง เป็นต้น และขั้นอธิบายเป็นขั้นที่นักเรียนจะนำเนื้อหาความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์ จำแนก และลงข้อสรุปในประเด็นเนื้อหาที่นักเรียนสนใจ ซึ่งในขั้นนี้สามารถส่งเสริมทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล และทักษะการจัดการกระทำและสื่อความหมายข้อมูลได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีศนา อิมพรหม (2562) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดและเชื่อมโยงข้อมูลเก๋หากนักเรียนมีความรู้เดิมไม่เพียงพอหรือพื้นฐานน้อย จะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้น้อย ดังนั้นครูจะต้องมีการสังเกตนักเรียนระหว่างการสอนอยู่ตลอดเวลา

1.2 ในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT หากในช่วงการเรียนรู้ใดสามารถทำการทดลองได้ ควรเพิ่มการทดลองให้มีความหลากหลายมากขึ้น เพราะสามารถกระตุ้นความสนใจในการเรียนของนักเรียนได้

1.3 ในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT อาจมีการใช้เวลาค่อนข้างมากในการดำเนินกิจกรรมการสอนในชั้นต่าง ๆ ดังนั้น ครูจะต้องจัดกิจกรรมที่สามารถยืดหยุ่นต่อเวลาได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT กับกระบวนการสอนในรูปแบบอื่น เช่น การสอนแบบโครงงานสะเต็มศึกษา การสอนแบบ STAD หรือการสอนแบบ JIGSAW เป็นต้น

2.2 ควรนำไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ และรายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนที่เคยผ่านมาแล้วกับเนื้อหาใหม่ได้ดีขึ้น

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จุฬาลักษณ์ สนเกื้อกุล และ เมษา นวลศรี. (2565, สิงหาคม). “การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องระบบสุริยะ ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้เกม.” *Journal of Modern Learning Development*, ปีที่ 7 ฉบับที่ 7.
- ช่อผกา สุขุมทอง. (2563). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับเกมวิทยาศาสตร์เรื่องการเปลี่ยนแปลงของโลกระดับประถมศึกษา*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาการศึกษาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ณัฐวดี บุญรัตน์. (2562). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับชุดกิจกรรม*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นัยนา ศ็ียรสุวรรณ. (2563). *ทักษะกระบวนการกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่องการคำนวณปริมาณสารจากสมการเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมอ.วิทยานุสรณ์ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแข่งขันเกมเป็นกลุ่ม (TGT) ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E)*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์) มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ปริศนา อิมพรหม. (2562). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

พิชชานันท์ หอมทั่ว. (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นร่วมกับเทคนิค KWL Plus. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สมเกียรติ พรพิสุทธิมาศ. (2556). “การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21.” วารสารหน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1.

สมโภชน์ อเนกสุข. (2553). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4). ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ผลการใช้วิธีเพ็คส์ (PECS) ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

The Result of Using the Picture Exchange Communication System (PECS)
in Developing Communication Skills for Autistic Children
at Special Education Center 12, Chonburi

ลีลาวดี เสมสมบูรณ์ Leelawadee Samsomboon*

สุพจน์ เกิดสุวรรณ Suphot Koedsuwan**

สุดาพร พงษ์พิชญ์ Sudaporn Pongpisanu***

เชาวฤทธิ์ สาสาย Chaowarit Sasai****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ในระดับเตรียมความพร้อม ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพและเพื่อเปรียบเทียบผลพัฒนาการทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ในระดับเตรียมความพร้อม ก่อนและหลัง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือเด็กออทิสติกอายุระหว่าง 5-8 ปี จำนวน 3 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการสอนรายบุคคล สมุดสื่อสารและบัตรภาพ และแบบประเมินความสามารถการสื่อสารของเด็กออทิสติก สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก โดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ: เด็กออทิสติก, ทักษะการสื่อสาร, ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการการเรียนรู้ วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

, * อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the communication skills of autistic children at the preparatory level of Special Education Center 12, Chonburi in using the Picture Exchange Communication System (PECS) teaching method and 2) to compare the development of communication skills of autistic children at the preparatory level before and after using the system.

The population used in the research was three autistic children between the ages of 5-8 years, selected through the purposive sampling method. The research tools consisted of Individual Implementation Plan (IIP), communication book and picture card, and communication ability assessment form of autistic children.

The study found that the communication skills of autistic children after the use of the Picture Exchange Communication System (PECS) teaching method were higher than before.

Keywords: Autistic Children, Communication Skills, Picture Exchange Communication System (PECS)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

เด็กออทิสติกเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องของพัฒนาการด้านสังคม การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ภาษาและการสื่อความหมาย รวมถึงพฤติกรรมด้านอารมณ์ และจินตนาการซึ่งมีผลมาจากการทำงานในหน้าที่ของสมองบางส่วนที่บกพร่อง ลักษณะของเด็กออทิสติกนั้น มีลักษณะอาการที่สามารถพบได้หลายประเภท เช่น การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การไม่มองสบตา การไม่แสดงสีหน้าท่าทางเมื่อมีคนทักทาย มักแยกตัวอยู่เพียงลำพัง มีการสื่อสารที่ช้ากว่าเด็กปกติทั่วไป ไม่มีความเข้าใจภาษาเพื่อการสื่อสารกับบุคคลอื่นหรือมีภาษาเป็นของตนเอง มีการพูดเลียนแบบทวนคำพูดหรือคำถามซ้ำ ๆ และใช้เสียงพูดเพียงระดับเดียว ในด้านของพฤติกรรม เด็กออทิสติกจะมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ โดยการกระตุ้นตัวเองด้วยการเล่นมือ หมุนตัว เดินเขย่งปลายเท้า และติดกับสิ่งของบางอย่าง

กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้มีการพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การเตรียมความพร้อม และการประสานส่งต่อมีรูปแบบวิธีการพัฒนาคนพิการในวัยเรียนเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยกระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการสอนรายบุคคล (Individual

การสอนทักษะการสื่อสารโดยวิธีการเพ็คส์ Picture Exchange Communication System (PECS) เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ได้ดีและเห็นผลกับเด็กออทิสติก ซึ่งเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการสื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการสื่อสารให้กับเด็ก โดยเด็กเป็นผู้เริ่มต้นในการสื่อสารหรือบอกความต้องการโดยการใช้อุปกรณ์หรือสัญลักษณ์ แลกเปลี่ยนกับสิ่งของที่เด็กชอบ ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ของเล่น หรือกิจกรรมที่เด็กมีความชอบและต้องการ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจที่จะเริ่มต้นในการสื่อสารกับผู้อื่นก่อน อย่างเป็นธรรมชาติและค่อยเป็นค่อยไป (Bondy & Frost 2003: online) โดยใช้เทคโนโลยีไม่ซับซ้อน (Quill, KA. 2000: online) และสามารถสร้างขึ้นมาได้ โดยสร้างสิ่งดึงดูดใจเพื่อให้เกิดการสื่อสารด้วยวิธีอื่น (Wetherby & Prizant 1998: 49) และการเรียนรู้การสื่อสารด้วยวิธีอื่น เช่น การสื่อสารด้วยวิธีพูด วิธีการเขียน เป็นต้น ซึ่งขั้นต้นจะต้องมีครู และผู้ช่วยในการสอนคอยชี้แนะให้นักเรียน รู้จักแลกเปลี่ยนบัตรภาพกับสิ่งเสริมแรง เมื่อสามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วพัฒนาการไปสู่ขั้นตอนที่เพิ่มมากขึ้นต่อไป

ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนเด็กออทิสติกในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี พบว่าเด็ก ออทิสติกมีปัญหาในด้านของการสื่อสาร อาจมีผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ต่าง ๆ การใช้วิธีเพ็คส์ มาพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก โดยวิธีการสอนในรูปแบบเพ็คส์ จะใช้ภาพในการสื่อสาร มีส่วนช่วยให้เด็กออทิสติกเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเกิดความสนุกสนาน และอีกเหตุผลที่เลือกศึกษาวิธีการสอนในรูปแบบเพ็คส์นั้น เนื่องจากเด็กออทิสติกเป็นผู้ที่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนเองมองเห็นมากกว่าการได้ยินเสียง เพราะสิ่งใดก็ตามที่รับรู้ได้ด้วยการมองเห็น เช่น วัตถุ สิ่งพิมพ์ หรือรูปภาพ จะเป็นข้อมูลที่คงอยู่ได้นาน การใช้สื่อการสอนที่เป็นข้อมูลที่คงอยู่ได้นาน จะช่วยให้เด็กออทิสติกเรียนรู้ได้ดีขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ตลอดทั้งเป็นแนวทางให้กับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอนเด็กเหล่านี้ ให้สามารถพัฒนาการสื่อสารของตนเองทำให้บุคคลรอบข้างในสังคม รู้และเข้าใจตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ทางการสื่อสารที่ดีขึ้น

จากปัญหาข้างต้นที่ได้กล่าวมานั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการใช้วิธีเพ็คส์ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกในระดับเตรียมความพร้อม ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ

วัตถุประสงค์งานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษา ทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ในระดับเตรียมความพร้อม ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ

2. เพื่อเปรียบเทียบผลพัฒนาการทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ในระดับเตรียมความพร้อม ก่อนและหลังได้รับการฝึกโดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านประชากร

เด็กที่กำลังศึกษาอยู่ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี และได้รับการวินิจฉัยโดยบุคลากรทางแพทย์ชัดเจนว่าเป็น บุคคลออทิสติก เป็นเด็กในปีการศึกษา 2565 อายุระหว่าง 5-8 ปี

ด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาการใช้วิธีเพ็คส์ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก โดยเนื้อหาในการวิจัยคือ แผนการสอนเฉพาะบุคคลทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา สมุดสื่อสารและบัตรภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กออทิสติกในระดับเตรียมความพร้อม หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติและความล่าช้าของพัฒนาการอย่างรุนแรง ได้แก่ พัฒนาการทางสังคม พัฒนาการด้านภาษา ด้านการสื่อสารและการสื่อความหมาย ด้านการเล่นและการจินตนาการ รวมทั้งปัญหาด้านพฤติกรรม เด็กออทิสติกจะมีปัญหาทางภาษาและการสื่อสาร ความบกพร่องทางการรับรู้ทำให้เด็กมีรูปแบบการสื่อสารที่ต่างไปจากเด็กปกติในวัยเดียวกันอย่างชัดเจน และถือว่าเป็นลักษณะความผิดปกติสำคัญที่แพทย์ใช้วินิจฉัยว่าเป็นออทิสติก โดยเป็นเด็กออทิสติก อายุระหว่าง 5-8 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับเตรียมความพร้อม ห้องเรียนออทิสติกเฟรนด์รูม 2 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นเด็กที่ได้รับการวินิจฉัยโดยบุคลากรทางแพทย์ชัดเจนว่าเป็น บุคคลออทิสติก เป็นเด็กที่มีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม อารมณ์ และสังคม จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการสื่อสารให้ตรงตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนเฉพาะบุคคล

การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการของความเข้าใจที่ส่งผ่านมาที่ตัวบุคคลบ่งบอกถึงความหมายความตั้งใจที่จะสื่อสารและแสดงความต้องการหรือปรารถนา

การสื่อสารกับเด็กออทิสติก หมายถึง เด็กออทิสติกจะมีความสามารถในการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล แต่จะมีความบกพร่องทางด้าน การสื่อสารในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ มีปัญหาเกี่ยวกับการสื่อความหมาย ซึ่งเกิดจากความบกพร่องทางสมอง ทำให้การประมวลข้อมูล

ในสมองผิดปกติส่งผลต่อพัฒนาการทางภาษา โดยจะมีความบกพร่องในการรับรู้และการแปลความหมายของคำพูดหรือบกพร่องในการใช้ภาษา ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาและพัฒนาการทางสังคม บางคนไม่สามารถพูดได้เลย บางคนพูดไม่หยุดหรือพูดเฉพาะเรื่องที่ตนเองสนใจเท่านั้น ปัญหาส่วนใหญ่ของเด็กออทิสติก คือ การใช้ถ้อยคำ การเข้าใจความหมายของประโยค การใช้โทนเสียง และจังหวะของเสียง

วิธีสอนโดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ หมายถึง ระบบที่ใช้ภาพเป็นเครื่องมือในการสื่อสารโดยใช้ หลักในการแลกเปลี่ยนและแสดงภาพเพื่อการสื่อสารกับบุคคลอื่น สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องด้านการสื่อสาร มีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ได้แก่

1) ขั้นการฝึกหยาบภาพเพื่อแลกเปลี่ยน (How to communicate) ให้เด็กรู้จักการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนรูปภาพกับสิ่งที่ตนเองต้องการ

2) ขั้นการเพิ่มระยะในการหยาบภาพเพื่อแลกเปลี่ยน (Distance and Persistence) ให้เด็กสามารถหยาบภาพจากสมุดบัตรภาพและนำบัตรภาพนั้นไปให้ผู้ร่วมสนทนา เพื่อบอกความต้องการของตนเองได้

3) ขั้นการแยกแยะภาพ (Picture discrimination) ให้เด็กสามารถเลือกหยาบรูปภาพที่ตนเองต้องการจากหลาย ๆ ภาพเพื่อนำไปแลกเปลี่ยนกับสิ่งของที่ตนเองต้องการได้

4) ขั้นฝึกสร้างประโยค (Sentence Structure) เด็กสามารถขอสิ่งของที่เห็นอยู่ต่อหน้าหรือที่ไม่เห็นโดยใช้วลีที่มีหลายคำ เด็กจะเดินไปที่สมุดภาพสื่อสาร และเลือกรูปภาพ (ฉันอยากได้....) มาติดที่แผ่นภาพประโยค จากนั้นหยาบแผ่นภาพประโยคเดินไปหาผู้ที่เด็กต้องการสื่อสารด้วย และยื่นแผ่นภาพประโยคให้ เมื่อสิ้นสุดขั้นตอนนี้เด็กจะมีรูปภาพ 20 ภาพ หรือมากกว่า ในสมุดภาพสื่อสาร สำหรับใช้ในการสื่อสารกับ หลาย ๆ คน

5) ขั้นการตอบสนองต่อคำถามที่แสดงถึงความต้องการ (Responding to “what do you want?”) (Responsive Requesting) เด็กสามารถขอสิ่งของหลายอย่างพร้อมกันได้ และสามารถตอบคำถามว่าต้องการอะไรได้

6) ขั้นฝึกการแสดงความคิดเห็น (Commenting) เด็กสามารถตอบคำถามว่าต้องการอะไร เห็นอะไร มีอะไร ได้ยินอะไร และคืออะไร ได้อย่างทันที และแสดงความคิดเห็น

เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายอยู่ในระดับปฐมวัยและไม่สามารถสื่อสารเป็นคำพูดได้ ในการวิจัยครั้งนี้ จึงนำมาใช้เพียง 3 ขั้น (ขั้นที่ 1-3) เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือ
2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ประกอบด้วย
 - 2.1 แผนการสอนรายบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565
 - 2.2 สมุดสื่อสารและบัตรภาพ ประกอบด้วย
 - 2.2.1 สมุดสื่อสาร
 - 2.2.2 ภาพสื่อสารที่สร้างจากสิ่งเสริมแรงที่เด็กชอบจำนวน 2 ประเภท คือ อาหารและของเล่น
 - 2.2.3 ภาพสื่อสารที่สร้างจากสิ่งที่ไม่ชอบ จำนวน 2 ประเภท คือ อาหารและของเล่น
 - 2.3 แบบประเมินความสามารถการสื่อสารของเด็กออทิสติก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเพื่อประเมินความสามารถการสื่อสารก่อนเรียนและหลังเรียน

แผนการสอนรายบุคคลของเด็กในระดับเตรียมความพร้อมศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สมุดสื่อสาร และแบบประเมินความสามารถการสื่อสารของเด็กออทิสติก (ก่อนเรียนและหลังเรียน) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ได้ค่า IOC คือ 0.95 ตามที่เกณฑ์กำหนด และนำเครื่องมือไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน
3. ประเมินความสามารถการสื่อสารของเด็กออทิสติก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้แบบประเมินความสามารถการสื่อสารของเด็กออทิสติก (ก่อนเรียน) กับกลุ่มเป้าหมาย
4. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการสอนรายบุคคล ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกผลความสามารถทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทุกครั้ง
5. เมื่อดำเนินการสอนครบทุกแผนแล้วผู้วิจัยทำการประเมินหลังเรียนด้วยแบบประเมินความสามารถการสื่อสารของเด็กออทิสติก ซึ่งเป็นแบบประเมินชุดเดียวกันกับก่อนเรียน
6. นำผลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลการใช้โดยระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ Picture Exchange Communication System (PECS) ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร (พิชญ์สินี ชมพุดำ, 2553, น. 26) สูตร ร้อยละ = $\frac{a}{n} \times 100$

เมื่อ a แทน จำนวนที่ได้

เมื่อ n แทน จำนวนทั้งหมด

2. วิเคราะห์ผลเปรียบเทียบความสามารถการสื่อสารของเด็กออทิสติกในระดับเตรียมความพร้อมก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สูตร t-test (Dependent)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการสังเกตพฤติกรรมความสามารถสื่อสารของเด็กออทิสติก ในระดับเตรียมความพร้อมศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

เนื้กคน รายชื่	ระยะที่ 1 การฝึกสังเกตเพื่อแยกแยะเป็นภาพ						ระยะที่ 2 การทำคะแนนในการจับคู่						ระยะที่ 3 การตอบคำถาม										
	ระยะที่ 1 การฝึกสังเกตเพื่อแยกแยะเป็นภาพ						ระยะที่ 2 A Test 1 cards						ระยะที่ 2 B Test 2 cards										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
เนื้กคนที่ 1	ครีส์ (รับ) ช่างเข้า	0	2	2	4	4	5	3	5	7	8	9	9	8	9	8	5	5	6	8	9	9	
	ความถี่ทำไม่ได้ (ความถี่ทั้งหมด)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	
	ร้อยละ	0.00	40.00	40.00	60.00	80.00	80.00	100.00	30.00	50.00	70.00	80.00	90.00	90.00	80.00	90.00	80.00	50.00	50.00	60.00	80.00	90.00	90.00
	ครีส์ (รับ) ช่างเข้า	1	2	3	4	5	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	ความถี่ทำไม่ได้ (ความถี่ทั้งหมด)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	
ร้อยละ	20.00	60.00	80.00	100.00	100.00	100.00	40.00	60.00	60.00	70.00	90.00	90.00	70.00	80.00	90.00	70.00	80.00	60.00	60.00	70.00	90.00	90.00	
เนื้กคนที่ 2	ครีส์ (รับ) ช่างเข้า	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
	ความถี่ทำไม่ได้ (ความถี่ทั้งหมด)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	
	ร้อยละ	0.00	40.00	60.00	80.00	80.00	100.00	30.00	40.00	0.00	60.00	80.00	90.00	90.00	80.00	80.00	90.00	60.00	70.00	90.00	90.00	60.00	
	ครีส์ (รับ) ช่างเข้า	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	ความถี่ทำไม่ได้ (ความถี่ทั้งหมด)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)
ร้อยละ	40.00	40.00	60.00	60.00	80.00	80.00	80.00	40.00	50.00	50.00	60.00	70.00	90.00	80.00	90.00	80.00	90.00	60.00	80.00	80.00	80.00	60.00	
เนื้กคนที่ 3	ครีส์ (รับ) ช่างเข้า	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
	ความถี่ทำไม่ได้ (ความถี่ทั้งหมด)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	
	ร้อยละ	20.00	40.00	40.00	80.00	100.00	80.00	50.00	60.00	80.00	90.00	90.00	60.00	80.00	80.00	90.00	60.00	80.00	90.00	80.00	80.00	90.00	
	ครีส์ (รับ) ช่างเข้า	1	2	3	4	5	5	6	7	8	9	10	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	ความถี่ทำไม่ได้ (ความถี่ทั้งหมด)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(5)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	
ร้อยละ	40.00	60.00	60.00	80.00	80.00	100.00	50.00	50.00	60.00	70.00	90.00	90.00	90.00	80.00	80.00	90.00	60.00	60.00	90.00	80.00	90.00		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของเด็กคนที่ 1 พบว่า เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระยะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การฝึกหยาบภาพเพื่อแลกเปลี่ยน เด็กสามารถใช้บัตรภาพในการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยน สิ่งที่ตนเองต้องการกับครูผู้สอน ใช้เวลาในการสอน จำนวน 6 วัน เด็กสามารถทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป ติดต่อกันอย่างน้อยเป็นเวลา 3 วัน จึงเริ่มเก็บข้อมูลในระยะต่อไป

ระยะที่ 2 การเพิ่มระยะในการหยาบภาพ แบ่งเป็น 2A ระยะ 1 เมตร เด็กสามารถหยาบบัตรภาพที่สมุดภาพแล้วเดินไปยื่นให้กับครูผู้สอนในระยะทาง 1 เมตร ใช้เวลาในการสอน จำนวน 6 วัน และ 2B ระยะ 2 เมตร เด็กสามารถหยาบบัตรภาพที่สมุดภาพแล้วเดินไปยื่นให้กับครูผู้สอนในระยะทาง 2 เมตร ใช้เวลาในการสอน จำนวน 3 วัน เด็กสามารถทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป ติดต่อกันอย่างน้อยเป็นเวลา 3 วัน จึงเริ่มเก็บข้อมูลในระยะต่อไป

ระยะที่ 3 การแยกแยะภาพ เด็กสามารถแยกแยะภาพ 2-5 ภาพ ได้ ใช้เวลาในการสอน จำนวน 6 วัน เด็กสามารถทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป ติดต่อกันอย่างน้อยเป็นเวลา 3 วัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของเด็กคนที่ 2 พบว่า เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระยะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การฝึกหยาบภาพเพื่อแลกเปลี่ยน เด็กสามารถใช้บัตรภาพในการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยน สิ่งที่ตนเองต้องการกับครูผู้สอน ใช้เวลาในการสอน จำนวน 7 วัน เด็กสามารถทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป ติดต่อกันอย่างน้อยเป็นเวลา 3 วัน จึงเริ่มเก็บข้อมูลในระยะต่อไป

ระยะที่ 2 การเพิ่มระยะในการหยาบภาพ แบ่งเป็น 2A ระยะ 1 เมตร เด็กสามารถหยาบบัตรภาพที่สมุดภาพแล้วเดินไปยื่นให้กับครูผู้สอนในระยะทาง 1 เมตร ใช้เวลาในการสอน จำนวน 7 วัน และ 2B ระยะ 2 เมตร เด็กสามารถหยาบบัตรภาพที่สมุดภาพแล้วเดินไปยื่นให้กับครูผู้สอนในระยะทาง 2 เมตร ใช้เวลาในการสอน จำนวน 3 วัน เด็กสามารถทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป ติดต่อกันอย่างน้อยเป็นเวลา 3 วัน จึงเริ่มเก็บข้อมูลในระยะต่อไป

ระยะที่ 3 การแยกแยะภาพ เด็กสามารถแยกแยะภาพ 2-5 ภาพ ได้ ใช้เวลาในการสอน จำนวน 4 วัน เด็กสามารถทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป ติดต่อกันอย่างน้อยเป็นเวลา 3 วัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของเด็กคนที่ 3 พบว่า เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระยะเวลาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การฝึกหยาบภาพเพื่อแลกเปลี่ยน เด็กสามารถใช้บัตรภาพในการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยน สิ่งที่ตนเองต้องการกับครูผู้สอน ใช้เวลาในการสอน จำนวน 6 วัน เด็กสามารถทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป ติดต่อกันอย่างน้อยเป็นเวลา 3 วัน จึงเริ่มเก็บข้อมูลในระยะต่อไป

ระยะที่ 2 การเพิ่มระยะในการหยาบภาพ แบ่งเป็น 2A ระยะ 1 เมตร เด็กสามารถหยาบบัตรภาพที่สมุดภาพแล้วเดินไปยื่นให้กับครูผู้สอนในระยะทาง 1 เมตร ใช้เวลาในการสอน จำนวน 5 วัน และ 2B ระยะ 2 เมตร เด็กสามารถหยาบบัตรภาพที่สมุดภาพแล้วเดินไปยื่นให้กับครูผู้สอนในระยะทาง 2 เมตร ใช้เวลาในการสอน จำนวน 4 วัน เด็กสามารถทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป ติดต่อกันอย่างน้อยเป็นเวลา 3 วัน จึงเริ่มเก็บข้อมูลในระยะต่อไป

ระยะที่ 3 การแยกแยะภาพ เด็กสามารถแยกแยะภาพ 2-5 ภาพ ได้ ใช้เวลาในการสอน จำนวน 5 วัน เด็กสามารถทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป ติดต่อกันอย่างน้อยเป็นเวลา 3 วัน

ตารางที่ 2 ตารางคะแนนความสามารถจากแบบประเมินความสามารถการสื่อสารของเด็กออทิสติกในระดับเตรียมความพร้อม (ก่อนเรียนและหลังเรียน)

รายการประเมิน	ประเมินก่อนเรียน (เด็กคนที่)			ประเมินหลังเรียน (เด็กคนที่)		
	1	2	3	1	2	3
ระยะที่ 1 การฝึกหยาบภาพเพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งของ - เด็กสามารถหยาบภาพการสื่อสารให้กับครูเพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งที่ต้องการได้	1	1	1	3	4	4
ระยะที่ 2 การเพิ่มระยะในการหยาบภาพ 2A ระยะ 1 เมตร - เด็กสามารถหยาบภาพการสื่อสารออกจากสมุดสื่อสารในระยะ 1 เมตร เพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งที่ต้องการได้	1	1	1	4	4	3
2B ระยะ 3 เมตร - เด็กสามารถหยาบภาพการสื่อสารออกจากสมุดสื่อสารในระยะ 2 เมตร เพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งที่ต้องการได้	1	1	1	4	5	3
ระยะที่ 3 การแยกแยะภาพ - เด็กสามารถหยาบภาพเสริมแรงที่ต้องการจากสมุดสื่อสาร ไปยื่นให้กับครู โดยเลือกหยาบเฉพาะภาพเสริมแรงที่ต้องการได้	1	1	1	5	4	5
รวม	4	4	4	16	17	15
ค่าร้อยละ	20.00	20.00	20.00	80.00	85.00	75.00

จากตาราง พบว่า หลังจากเด็กออทิสติก ในระดับเตรียมความพร้อมได้รับการฝึกการสื่อสาร โดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ Picture Exchange Communication System (PECS) พบว่า คะแนนประเมินความสามารถการสื่อสารของเด็กออทิสติกในระดับเตรียมความพร้อม มีระดับความสามารถด้านการสื่อสารสูงกว่าก่อนเรียน ดังนี้ เด็กคนที่ 1 มีความสามารถด้านการสื่อสารหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.00 เด็กคนที่ 2 มีความสามารถด้านการสื่อสารหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.00 และเด็กคนที่ 3 มีความสามารถด้านการสื่อสารหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 75.00 ซึ่งผลคะแนนหลังเรียนของนักเรียนทั้ง 3 สูงกว่าก่อนเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ในระดับเตรียมความพร้อมศูนย์การศึกษา พิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ Picture Exchange Communication System (PECS) พบว่า ความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติกในระดับเตรียมความพร้อมก่อนที่จะได้รับการฝึกนั้น ความสามารถการสื่อสารอยู่ในระดับ 1 คือ การจับมือทำ เด็กออทิสติกไม่สามารถทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 20.00 และหลังจากได้รับการฝึกเรื่องของการสื่อสาร โดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ Picture Exchange Communication System (PECS) เด็กออทิสติกในระดับเตรียมความพร้อม มีความสามารถในการสื่อสารอยู่ในระดับ 3-5 (สามารถทำได้โดยใช้การกระตุ้นเตือนสองแบบ ร่วมกันคือทางกายหรือทางวาจาหรือท่าทาง สามารถทำได้โดยใช้การกระตุ้นเตือนทางวาจาหรือท่าทางอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างร่วมกัน และสามารถทำได้ด้วยตนเอง) คิดเป็นร้อยละ 75.00-85.00

2. เพื่อเปรียบเทียบผลพัฒนาการทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ในระดับเตรียมความพร้อม ก่อนและหลังได้รับการฝึกโดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ Picture Exchange Communication System (PECS) พบว่า ผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ในระดับเตรียมความพร้อมโดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ Picture Exchange Communication System (PECS) เด็กมีพัฒนาการด้านการสื่อสารสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ดังนี้ เด็กคนที่ 1 มีทักษะการสื่อสารสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 80.00 เด็กคนที่ 2 มีทักษะการสื่อสารสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 85.00 และนักเรียนคนที่ 3 มีทักษะการสื่อสารสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 75.00 สรุปได้ว่า เด็กมีทักษะด้านการสื่อสารสูงกว่าก่อนเรียน

อภิปรายผล

ผลพัฒนาการทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ในระดับเตรียมความพร้อม โดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ Picture Exchange Communication System (PECS) มีดังนี้

1. เด็กออทิสติกที่ได้รับการวินิจฉัยโดยบุคลากรทางแพทย์ชัดเจนว่าเป็นบุคคลออทิสติก อายุระหว่าง 5-8 ปี ในระดับเตรียมความพร้อม ได้รับการฝึกทักษะการสื่อสาร มีทักษะการสื่อสารที่สูงขึ้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ผลพัฒนาการทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ในระดับเตรียมความพร้อม โดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ Picture Exchange Communication System (PECS) โดยผ่านการพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีการตรวจสอบแบบประเมินความสามารถการสื่อสารของเด็กออทิสติก ในระดับเตรียมความพร้อม และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อให้สามารถนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้ มีความสอดคล้องกับ พิมพ์พิกา เชื้ออนวัง (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการสื่อสารโดยใช้ PECS สำหรับบุคคลออทิสติก ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ก่อนทำกิจกรรมพบว่า พัฒนาการสื่อสารโดยใช้ PECS มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 29 อยู่ในระดับปานกลาง และหลังทำกิจกรรมพบว่า พัฒนาการสื่อสารโดยใช้ PECS มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 94 อยู่ในระดับดีเยี่ยม เด็กเข้าใจความหมายของภาพ สามารถปฏิบัติตามคำสั่งหรือบอกความต้องการในสิ่งที่ต้องการและไม่ต้องการได้โดยใช้ PECS ในการสื่อสารเพื่อความต้องการได้

1.2 เด็กออทิสติกอายุระหว่าง 5-8 ปี มีลักษณะไม่สบตา ไม่สามารถสื่อสารในสิ่งที่ตนเองต้องการได้ ไม่สามารถทำตามคำสั่งได้ กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นเตรียมความพร้อม ห้องเรียนออทิสติกเฟรนด์รูม 2 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 คน หลังได้รับการสอนแล้วพบว่า การสอนโดยใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ Picture Exchange Communication System (PECS) เด็กออทิสติกมีพัฒนาการด้านการสื่อสารสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตาม จริยา บุตรทอง (2563) กล่าวว่า ผลการศึกษาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ศูนย์การศึกษาพิเศษมหาจักรีสิรินธร ประจำจังหวัดนครนายก ภายหลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนเพ็คส์ (PECS) ร่วมกับหลักการสอนแบบ 3R's พบว่า ทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก หลังเรียนโดยวิธีการสอนเพ็คส์ (PECS) ร่วมกับหลักการสอนแบบ 3R's สูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ควรแนะนำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือคนใกล้ชิดนักเรียน ใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ Picture Exchange Communication System (PECS) อย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกวัน และใช้บัตรภาพในการสื่อสารที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

1.2 ควรมีการศึกษาเรื่องการใช้ระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพกับเด็กพิการประเภทอื่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารด้วยระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ Picture Exchange Communication System (PECS) ตามกระบวนการทั้งหมด 6 ขั้นตอน

1.2 ควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารด้วยระบบการสื่อสารโดยการแลกเปลี่ยนภาพ Picture Exchange Communication System (PECS) ในเรื่องของการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จรรยา บุตรทอง (2563). *การพัฒนาทักษะการสื่อสารโดยใช้วิธีการสอนเพ็คล์ (PECS) ร่วมกับหลักการสอนแบบ 3R's สำหรับเด็กออทิสติก ศูนย์การศึกษาพิเศษมหาจักรีสิรินธร ประจำจังหวัดนครนายก*. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2533). *หลักและทฤษฎีการสื่อสาร*. หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิชญ์สินี ชมพุดำ. (2553). *สถิติเพื่อการวิจัย พร้อมเทคนิคการใช้ Microsoft Excel สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล*. เชียงใหม่: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พิมพ์พิกา เชื้ออนวัง (2564). *การพัฒนาทักษะการสื่อสารโดยใช้ PECS สำหรับบุคคลออทิสติก ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา*. พะเยา: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา.
- อโรชา ธรรมศิริ. (2551). *การฝึกปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็กออทิสติกโดยใช้ภาพและการเสริมแรง*. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- Bondy, & A. Frost. (2003). *The Picture Exchange Communication System*. (online)
Available: <http://www.Pecs.com> Retrieved. June 22.
- Quill, KA. (2000). *Do – Watch – Listen – Say: Social and Communication Intervention for Children with Autism*. Maryland: Paul H Brookes. for Children with Autism.
Maryland: Paul H Brookes.
- Wetherby and Prizant. (1998). *Communication Intervention for Children*. New York:
Paul H Brookes.

ความรู้ความสามารถและแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ
ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออก
และกรุงเทพมหานคร

Competency and Motivation Affecting Work Efficiency
of Finance and Accounting Practitioners of Vocational Education
in the Eastern Region and Bangkok Metropolis

นงนภัต ตงแพ Nongnaphat Tongpair*
จिरพงษ์ จันทร์งาม Jirapong changgam**

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน 2) ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และ 3) ศึกษาความรู้ความสามารถและแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและด้านบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานครจำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตรวัด 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออก และกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-15 ปี และมีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท 2) ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร พบว่า

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

** อาจารย์ที่ปรึกษา

มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุด โดยส่งผลในทิศทางเดียวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รองลงมาเป็นด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี และด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชีซึ่งส่งผลในทิศทางเดียวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี พบว่า มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุดโดยส่งผลในทิศทางเดียวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รองลงมาเป็นด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านความสำเร็จในงาน ซึ่งส่งผลในทิศทางเดียวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: ความรู้ความสามารถ, แรงจูงใจ, ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study about knowledge and abilities to perform tasks, 2) to study about job motivations, and 3) to study about knowledge, abilities and motivation affecting the performance efficiency of finance and accounting practitioners in vocational colleges in the eastern region and Bangkok Metropolis. This was a quantitative research. The research population was 196 accountants working in finance and accounting in vocational colleges in the eastern region and Bangkok Metropolis. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire. The statistics used in this research were divided into two parts: a descriptive statistics, including frequency, percentage, mean and standard deviation, and an inferential statistics for multiple regression analysis.

The results of the study revealed that 1) the majority of the finance and accounting practitioners in vocational colleges in the eastern region and Bangkok Metropolis were female, aged 36-40 years, holding a Bachelor Degree and having a work experience between 11-15 years, with an income between 20,001-25,000 Baht a month. 2) The results of testing hypothesis about knowledge and abilities factors that affected the performance efficiency of finance and accounting practitioners in vocational colleges in the eastern region and Bangkok Metropolis showed that there were three factors, which were factors about the performance affecting the performance efficiency at a highest level in the same direction, followed

by accounting professional skills and knowledge, which resulted in the same direction as the performance efficiency. And the results of testing hypothesis about job motivations affecting the performance efficiency of finance and accounting practitioners disclosed that there were three factors: the job characteristics affecting the performance efficiency at a highest level in the same direction, followed by the relationship with co-workers and achievements in the workplace which resulted in the same direction as the performance efficiency.

Keywords: Knowledge and Abilities, Job Motivation, Performance Efficiency

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายให้สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้ความสำคัญต่อการจัดทำงบทางการเงิน และบัญชี ในสถานศึกษาของอาชีวศึกษาทุกแห่งเล็งเห็นถึงความสำคัญของข้อมูลทางการเงินและบัญชี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้กำกับดูแลในการยกระดับคุณภาพระบบงานการเงินและบัญชีในเรื่องของหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดทำเอกสารหลักฐาน บันทึกรายการบัญชี ปรับปรุงบัญชี การปิดบัญชีของสถานศึกษาตามระบบบัญชีและระเบียบที่เกี่ยวข้อง การจัดทำรายงานงบการเงิน และบัญชีของสถานศึกษาเพื่อจัดส่งส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาตามที่ระเบียบกำหนด ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี จำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ความสามารถและมีทักษะในการปฏิบัติงาน มีมาตรฐานการบัญชีและระบบการรายงานทางการเงินที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ของการนำเสนอข้อมูลในงบการเงิน รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ทำให้รายงานทางการเงินมีความถูกต้องและมีคุณภาพ เพื่อจัดทำงบการเงินและบัญชีให้มีความถูกต้องโปร่งใส น่าเชื่อถือ อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในการจัดทำงบการเงินและบัญชีอย่างถูกต้อง ตามมาตรฐานการบัญชี และตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดเพื่อยกระดับของระบบงานบัญชีไปสู่มาตรฐานสากล (ประไพพิศ สวัสดิ์รัมย์, 2559, น. 2) และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาชีพบัญชีรวมถึงผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะทางวิชาชีพบัญชี เพื่อให้มีความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ตามที่สภาวิชาชีพในพระบรมราชูปถัมภ์ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ และแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของ อาชีวศึกษากาภาคตะวันออก และกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและทดสอบว่า ความรู้ความสามารถทางทักษะวิชาชีพมีและแรงจูงใจมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีได้ตระหนักถึงความสำคัญของ ความรู้ความสามารถทางทักษะวิชาชีพและเพื่อเป็นการปรับปรุงการพัฒนาความรู้ความสามารถทาง วิชาชีพ รวมถึงจรรยาบรรณของนักบัญชี ให้มีความครบถ้วน เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ในสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทางทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

Frederick Herzberg (1959) เป็นผู้คิดทฤษฎีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานภายในองค์กรโดยได้ทำการศึกษาถึงความคิด ทศนคติ ของพนักงานที่มีต่อการปฏิบัติงานเพื่อหาทางที่จะลดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่องานนั้นสามารถจำแนกได้ 2 กลุ่มดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงโดยจำแนก ได้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านรูปแบบของงานที่ ปฏิบัติ ด้านหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน ด้านความเจริญของผู้ปฏิบัติงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน มีความสำคัญสำหรับส่งเสริมพนักงานให้เกิดความสนใจในการทำงาน สามารถจำแนกได้ 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร แผนนโยบาย ด้านอัตรารายได้ ด้านความสัมพันธ์ กับหัวหน้า ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้ตำแหน่งงานต่ำกว่า ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านลักษณะของที่ทำงาน ด้านการแสดงออกในการบริหารงานของหัวหน้า ด้านความยั่งยืนของงาน ด้านสถานะทางอาชีพ

แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

พัชรินทร์ กลายสุวรรณ (2560: 12) ให้ความหมาย แรงจูงใจว่าหมายถึง สิ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับการส่งเสริมพนักงานให้รักในงานที่ทำ ดังนั้นพนักงานควรได้รับการดูแลด้านสวัสดิการองค์กรควรสร้างบรรยากาศในการทำงาน ส่งเสริมกำลังใจที่ดีของพนักงานเพื่อทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

สิรินภา ทาระนัด (2561: 35) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จได้อย่างถูกต้องรวดเร็วทันตามกำหนดเวลา มีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและประหยัด

วิภาวรรณ เส็งสาย (2561: 28) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลจะมีผลงานที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องประกอบด้วยความสามารถ ความชำนาญและสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การประเมินประสิทธิภาพในการทำงานเป็นการประเมินคุณค่าของบุคคลในด้านต่าง ๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยอยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

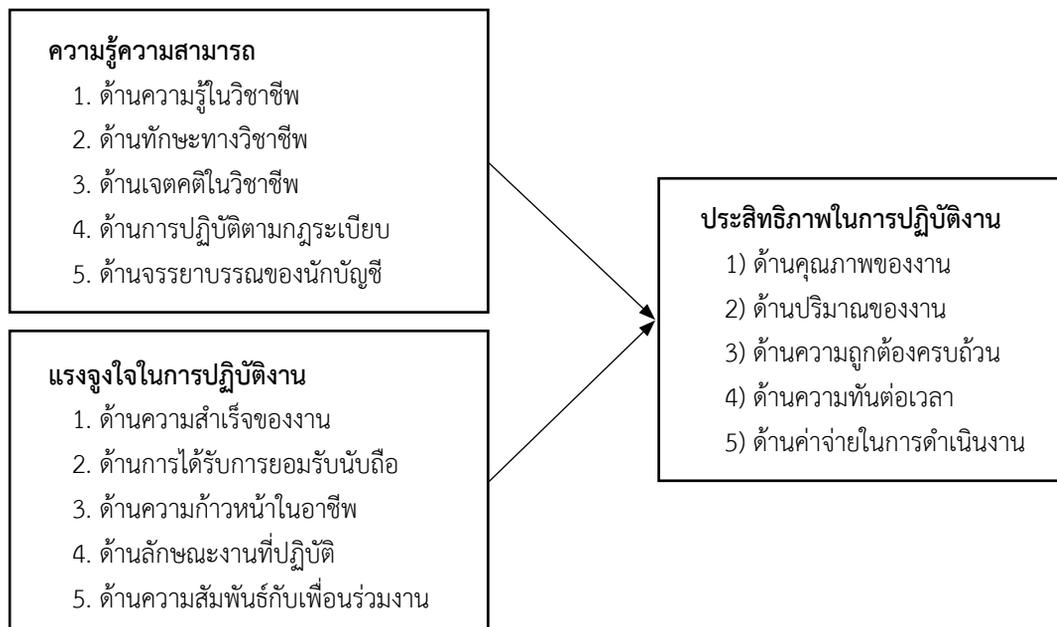
1. เพื่อศึกษาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความรู้ความสามารถและแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ แรงจูงใจ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร จึงนำมาซึ่งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

สมมติฐานการศึกษา

สมมติฐานข้อที่ 1 ความรู้ความสามารถมีผลกระทบทางบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 2 แรงจูงใจมีผลกระทบทางบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 3 ความรู้ความสามารถมีผลกระทบทางบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณของงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 4 แรงจูงใจมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้านปริมาณของงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงและกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 5 ความรู้ความสามารถมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้านความสำเร็จของงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงและกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 6 แรงจูงใจมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้านความสำเร็จของงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงและกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 7 ความรู้ความสามารถมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้านความทันต่อเวลาของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงและกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 8 แรงจูงใจมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้านความทันต่อเวลาของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงและกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 9 ความรู้ความสามารถมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงและกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 10 แรงจูงใจมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงและกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความรู้ความสามารถและแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงและกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษากาศะวันออกและกรุงเทพมหานครจำนวน 129 แห่ง ในปีการศึกษา พ.ศ. 2565 โดยแบ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี จำนวน รวมทั้งสิ้นจำนวน 387 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและด้านบัญชีของอาชีวศึกษากาศะวันออกและกรุงเทพมหานคร จำนวน 196 แห่ง ในปีการศึกษา พ.ศ. 2565 โดยแบ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี จำนวน รวมทั้งสิ้นจำนวน 196 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, p. 607-610) หลังจากนั้นได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านทักษะความรู้ในวิชาชีพ 2) ด้านทักษะทางวิชาชีพ 3) ด้านเจตคติในวิชาชีพ 4) ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และ 5) ด้านจรรยาบรรณของนักบัญชีและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความสำเร็จของงาน 2) ด้านการยอมรับนับถือ 3) ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ 4) ด้านความก้าวหน้าในงาน และ 5) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณภาพของงาน 2) ด้านปริมาณของงาน 3) ด้านเวลา 4) ด้านความถูกต้องครบถ้วน และ 5) ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษากาศะวันออก และ กรุงเทพมหานครได้ทราบถึงทักษะที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทำให้ฝ่ายบริหารของสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการวางแผน จัดหาคนให้เหมาะสมกับตำแหน่งงาน

2. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีและการเงินของอาชีวศึกษากาศะวันออกและ กรุงเทพมหานครนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3. ทำให้สถานศึกษาได้ประโยชน์ในการนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาอบรม เพื่อเสริมสร้างทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงิน บัญชี ภายในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือดังนี้ นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (index of objective congruence: IOC)

การให้คะแนนรายข้อ สำหรับผู้เชี่ยวชาญกำหนดค่าคะแนนดังนี้

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความมั่นใจหรือแน่ใจว่า ข้อคำถามตรงตามวัตถุประสงค์และมีความสอดคล้องกับเนื้อหาหรือตามตัวแปรที่กำหนด

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความไม่มั่นใจหรือไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามตรงตามวัตถุประสงค์และมีความสอดคล้องกับเนื้อหาหรือตามตัวแปรที่กำหนด

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความมั่นใจหรือแน่ใจว่า ข้อคำถามไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาหรือตามตัวแปรที่กำหนด

โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) หรือค่าดัชนี IOC พบว่ามีค่าอยู่ในช่วง 0.64-1.00 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒินำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 ชุด เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบาช 0.873 เมื่อเห็นว่าข้อมูลแต่ละตัวแปรมีความสอดคล้องกันดีแล้วจึงได้จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วแจกให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีและการเงินของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานครด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามในลักษณะของ Google Form ให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีส่ง link แบบสอบถามทาง e-mail พร้อมทั้งเขียนอธิบายชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างทราบ และโทรแจ้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเต็มใจที่ให้ความร่วมมือ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาได้จัดการแทนค่าข้อมูลเป็นตัวเลขและนำมาประมวลผลและวิเคราะห์สถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยแบ่งเป็นการวิเคราะห์สถิติดังต่อไปนี้

ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อบรรยายสรุปข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation หรือ S.D.) ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง ความรู้ความสามารถและแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงและกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการทดสอบสมมติฐานดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่าผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงและกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36-40 ปี ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-15 ปี และระดับรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงและกรุงเทพมหานคร แสดงดังตารางที่ 1

ความรู้ความสามารถ	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านความรู้ในวิชาชีพ	3.30	.74	ปานกลาง	5
2. ด้านทักษะทางวิชาชีพ	3.37	.78	ปานกลาง	4
3. ด้านเจตคติในวิชาชีพ	4.33	.53	มาก	2
4. ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ	4.34	.51	มาก	1
5. ด้านจรรยาบรรณของนักบัญชี	4.32	.58	มาก	3
รวม	3.93	.49	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมาคือ ด้านเจตคติในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.33$) และด้านจรรยาบรรณของนักบัญชี ($\bar{X} = 4.32$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร แสดงดังตารางที่ 2

แรงจูงใจ	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านความสำเร็จในงาน	3.91	.48	มาก	4
2. ด้านการยอมรับนับถือ	4.02	.49	มาก	2
3. ด้านความก้าวหน้าในงาน	3.59	.70	มาก	5
4. ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ	4.04	.58	มาก	1
5. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.02	.61	มาก	2
รวม	3.92	.44	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาคือ การยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 4.02$) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.02$) และด้านความสำเร็จในงาน ($\bar{X} = 3.91$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความก้าวหน้าในงาน ($\bar{X} = 3.59$)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร แสดงดังตารางที่ 3

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านคุณภาพงาน	4.26	.56	มาก	1
2. ด้านปริมาณงาน	4.17	.581	มาก	3
3. ด้านความถูกต้องครบถ้วน	4.00	.68	มาก	5
4. ด้านทันต่อเวลา	4.20	.611	มาก	2
5. ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	4.12	.634	มาก	4
รวม	4.15	.52	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษากาภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณภาพงาน ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ ด้านทันต่อเวลา ($\bar{X} = 4.20$) และด้านปริมาณงาน ($\bar{X} = 4.17$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความถูกต้องครบถ้วน ($\bar{X} = 4.00$)

ตอนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี stepwise แสดงได้ดังตารางที่ 4

ตัวแปร	Unstandardized		Standardized		t	P-value	Collinearity Statistics Tolerance
	Coefficients		Coefficients				
	B	Std. Error	Beta				
ค่าคงที่ (Constant)	1.057	.213			4.959	.000*	
การปฏิบัติ	.565	.054	.554		10.408	.000*	.796
ทักษะวิชาชีพบัญชี	.315	.054	.471		5.855	.000*	.348
ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	-.128	.056	-.183		-2.291	.000*	.355

R = 0.753 R² = 0.568 Adjust R² = 0.561 SE_{est} = 0.344

F = 5.249 Sig of F. = 0.023

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ด้านการปฏิบัติงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุด (Beta = 0.554) โดยส่งผลในทิศทางเดียวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รองลงมาเป็นด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี (Beta = 0.471) และด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี (Beta = 0.183) ซึ่งส่งผลในทิศทางเดียวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสามารถเขียนเป็นสมการตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Y') ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\text{ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน} = 0.554 (\text{ด้านการปฏิบัติ}) + 0.471 (\text{ด้านทักษะวิชาชีพบัญชี}) - 0.183 (\text{ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี})$$

ตอนที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี stepwise แสดงได้ดังตารางที่ 5

ตัวแปร	Unstandardized			t	P-value	Collinearity
	Standardized					Statistics
	Coefficients		Coefficients			Tolerance
	B	Std.Error	Beta			
ค่าคงที่ (Constant)	.525	.179		2.927	.000*	
การปฏิบัติ	.554	.044	.614	12.597	.000*	.635
ทักษะวิชาชีพบัญชี	.187	.040	.220	4.640	.000*	.669
ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	.164	.059	.151	2.800	.000*	.521

R = 0.843 R² = 0.710 Adjust R² = 0.705 SE_{est} = 0.281
 F = 7.841 Sig of F. = 0.006

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากที่สุด (Beta = 0.554) โดยส่งผลในทิศทางเดียวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รองลงมาเป็นด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Beta = 0.187) และด้านความสำเร็จในงาน (Beta = 0.164) ซึ่งส่งผลในทิศทางเดียวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สามารถเขียนเป็นสมการตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Y') ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน = 0.614 (ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ) + 0.220 (ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน) + 0.151 (ด้านความสำเร็จในงาน)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความสามารถประกอบไปด้วยปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านเจตคติในวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบและด้านจรรยาบรรณของนักบัญชี พบว่า ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ รองลงมาคือ ด้านเจตคติในวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณของนักบัญชี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียากร ปรีโยทัย (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสำเร็จของงาน และด้านการได้รับการยอมรับ และสอดคล้องกับพิมพ์ ฉัตรเงิน (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะวิชาชีพกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชี การประปาส่วนภูมิภาคเขต 2 และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชี การประปาส่วนภูมิภาคเขต 2 ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชี การประปาส่วนภูมิภาคเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจประกอบไปด้วยปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำเร็จในงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความก้าวหน้าในงาน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ

รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและการยอมรับนับถือและด้านความสำเร็จในงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความก้าวหน้าในงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทป์ภาบุญยวิฑิตโรจน์ ศรีธญา เลิศพุทธรักษ์ และธีรวัฒน์ หังสพฤกษ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของนักบัญชี ผลการวิจัยพบว่า ประเภทของการประกอบวิชาชีพ มีประสิทธิภาพในการทำงานด้านคุณภาพของงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านเวลา และด้านปริมาณงาน มีประสิทธิภาพในการทำงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประกอบไปด้วย ปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน ด้านความถูกต้องครบถ้วน ด้านทันต่อเวลา และด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณภาพงาน รองลงมาคือ ด้านทันต่อเวลา และด้านปริมาณงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความถูกต้องครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์สุตา ทาสีดำ ผกามาศ บุตรสาลี และสายฝน อุไร (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน of นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า นักบัญชี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของนักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความทันต่อเวลา ด้านคุณภาพงาน ด้านความเชื่อถือได้ และด้านทักษะทางวิชาชีพ

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้ความสามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์พิศา วรณจิต และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ทางด้านบัญชีและความเข้าใจในขั้นตอนการทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชี ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยปัจจัยด้านความรู้ทางด้านบัญชีของผู้จัดทำบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ และปัจจัยด้านความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์ที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซนต์

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษากาภาคตะวันออกเฉียงและกรุงเทพมหานคร พบว่าแรงจูงใจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางบรรทัดมากต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัชชา อาแล (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางบัญชีและคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะทางวิชาชีพบัญชีด้านการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ และด้านความชำนาญในการปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศ ด้านการใช้งานระบบ GFMIS และการประมวลผลข้อมูลทางบัญชี ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 3) จรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความโปร่งใส ด้านการรักษาความลับ และด้านความรับผิดชอบ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 4) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ และด้านความละเอียดรอบคอบในการทำรายงาน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงิน ด้านความทันต่อเวลาด้านความเปรียบเทียบได้ ด้านความพิสูจน์ยืนยันได้ และด้านความเข้าใจได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้าฝึกอบรมหรือหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่อง การใช้มาตรฐานบัญชีและการเงิน ความรู้ด้านระบบบัญชี และการสอบบัญชี ความรู้ด้านภาษีอากร ความรู้ด้านการวิเคราะห์บัญชีบริหารและบัญชีการเงินให้มากขึ้น
2. ผู้บริหารควรที่จะมีการแต่งตั้งมอบหมายงานหรือเสนอให้เลื่อนขั้นในหน้าที่การงานให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ด้วยความยุติธรรม ควรมีการสนับสนุนให้เข้ารับการศึกษาดูงานหรือศึกษาต่อเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ผู้บังคับบัญชาต้องมีความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานที่มีความสำคัญ และต้องมีการแต่งตั้งมอบหมายงาน หรือเสนอให้เลื่อนขั้นในหน้าที่การงานให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ด้วยความยุติธรรม
3. ผู้บริหารควรที่จะตรวจตราอย่างจริงจังในเรื่อง การสอบทานความถูกต้องและครบถ้วนของรายการในงบการเงินก่อนการเปิดเผยข้อมูล การทำบัญชีได้เป็นไปตามข้อกำหนดตามมาตรฐานบัญชี การนำข้อมูลในงบการเงินต้องสามารถนำมาเปรียบเทียบกันในระยะเวลาดังกันได้หรือเปรียบเทียบกับงบการเงินระหว่างกิจการและการแสดงข้อมูลอย่างถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญเกี่ยวกับงบการเงินเพื่อไม่ให้มีข้อผิดพลาดอีกต่อไป

รายการอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2565). *จำนวนผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร*.
- จันทน์ปภา ปุณยวิฑิตโรจน์ ศรีธญา เลิศพุทธรักษ์ และธีรวัฒน์ หังสพฤกษ์. (กุมภาพันธ์, 2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของนักบัญชี*. [Paper presentation], การประชุมวิชาการระดับนานาชาติและระดับชาติด้านบริหารธุรกิจและการบัญชี 2563, เชียงใหม่.
- ทิพย์สุดา ทาสีดำ ผกามาศ บุตรสาดี และสายฝน อุไร. (2563). “ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” *วารสารสหวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์* 4(2): 51-61.
- ปรียากร ปรีโยทัย. (2561). “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย.” *วารสารราชธานีนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์* 1(2): 8-20
- พิมพ์ ฉัตรเงิน. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะวิชาชีพและแรงจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีการประชาสัมพันธ์ส่วนภูมิภาคเขต 2. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.
- วิภาวรรณ เสี่ยงสาย. (2561). *ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- สิรินภา ทาระนัด. (2561). *ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*.
- พัชรินทร์ กลายสุวรรณ. (2560). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ไฮเวย์ จำกัด. สารนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- Herzberg, F. et al. (1959). *The Motivation to work*. New York: John Wiley and Sons.
- Krejcie and Morgan. (1970). *D.W. Determining Sample Size for Research Activities.* Psychological measurement, 30(3), 607-610.

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
เพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ

Driving Strategies Guidelines of Suan Sunandha Rajabhat University
for Excellence in Action

สุลาวรรณ เพ็ชรแอง Sulawan Phetaeng*
กฤษณ์ รักชาติเจริญ Krish Rugchatjaroen**
สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ Somboon Sirisunhirun***
สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์ Somsak Amornsiriphong****
กมลพร สอนศรี Gamolporn Sonsri*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กับแนวทางการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมเพื่อความเป็นเลิศ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ 4) เพื่อทราบถึงแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 333 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย จำนวน 11 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสู่การปฏิบัติ พบว่า ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต อยู่ในระดับ

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

, *, ***** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มากที่สุด 2) ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กับแนวทางการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมเพื่อความเป็นเลิศ ในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ มีความสัมพันธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ในทิศทางเดียวกัน 3) ปัญหาและอุปสรรคภายในองค์กร พบว่า มีปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ปัญหาในเรื่องการสื่อสารต้องสื่อสารที่ชัดเจน รวมถึงปัญหาการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัยในการทำงาน ในส่วนของการแก้ไขปัญหา ควรมีการวางแผนและ การดำเนินการที่ถูกต้อง และปัญหาและอุปสรรคภายนอกองค์กร พบว่า เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการสนับสนุนทางการศึกษารวมถึงการแข่งขันของมหาวิทยาลัยอื่นมีมากขึ้น ในส่วนของการแก้ไขปัญหา การหานักศึกษามาเรียน อาจต้องหาจุดเด่นหรือความแตกต่างทางด้าน การเรียนการสอนเพื่อตอบโจทย์ให้กับผู้เรียน เช่น หลักสูตรระยะสั้น พัฒนาศักยภาพนักศึกษาให้เรียนรู้และปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ การพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะที่เรามีให้ดีกว่าเดิม และการสร้างทักษะขึ้นมาใหม่ที่จะจำเป็นต่อการทำงาน 4) แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวางแผนกลยุทธ์ ด้านการให้ความสำคัญกับลูกค้าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาด และด้านสารสนเทศและการวิเคราะห์

คำสำคัญ: การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์, เพื่อความเป็นเลิศ, การนำไปสู่การปฏิบัติ

Abstract

This research aimed to 1) study the success level of driving strategies for excellence in action of Suan Sunandha Rajabhat University, 2) examine the relationship between the success of driving strategies and the holistic quality management approach for excellence, 3) investigate the problems and obstacles in driving the university's strategic plan towards excellence in action, and 4) identify effective strategies for driving the university's strategic plan towards efficient and effective execution. The research adopted both quantitative and qualitative approaches, utilizing a questionnaire and interviews as research tools. The sample groups included 333 members of academic and supporting staff of Suan Sunandha Rajabhat University and 11 key administrators involved in driving the university's strategy plan.

The research findings revealed the following: 1) The level of success in implementing the university's strategic plan was highest in terms of context, process, and outcome, 2) There was a significant positive relationship between the success of strategic implementation and the holistic quality management approach at the .01 level of statistical significance, indicating that both aspects were mutually complementary, 3) Internal organizational problems and obstacles included a shortage of specialized personnel, communication issues that required clearer communication channels, and challenges related to using appropriate and up-to-date technology in the work environment. To address these problems, proper plan and implementation strategies were recommended. The external problems and obstacles included changes in government policies for supporting education and increased competition from other universities. To tackle these issues, the university had to identify its unique selling points or educational differences to cater for students' needs, such as offering short courses for the up-skilling and re-skilling opportunities, 4) The strategies for driving the university's strategic plan towards effective execution were found to be at the highest level for leadership, strategic planning with emphasis on stakeholders, as well as information technology and analysis.

Keywords: Driving Strategies, for Excellence, In Action

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559 : 5) เห็นว่าประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น การพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะและยกระดับคุณภาพบริการพร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกลมเกลียวสร้างคนดีมีวินัยมีค่านิยมที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ระบบการศึกษาไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม สอดคล้องกับ ธีระ รุญเจริญ (2550 : 98) ที่ได้กล่าวว่ารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาแนวใหม่เพื่อนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม กระบวนการจัดการจะต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์

ซึ่งผู้บริหารจำเป็นจะต้องพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อบริหารจัดการให้องค์กรอยู่รอดและบรรลุตามวัตถุประสงค์ และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม กระบวนการจัดการจะต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์โดยมุ่งเน้นยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ให้ความสำคัญการพัฒนาคนให้มีคุณภาพส่งผลให้การจัดการศึกษามีความจำเป็นต้องมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2563) เห็นว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีการกำหนด ทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ 15 ปี เพื่อก้าวสู่การเป็น “มหาวิทยาลัยเอตทัคคะนานาชาติ” ซึ่งในช่วงระยะ 5 ปีแรก (พ.ศ. 2560-2564) มหาวิทยาลัยมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งที่จะเป็น “มหาวิทยาลัยแม่แบบที่ดีของสังคม (Smart Archetype University of the Society)” ซึ่งมหาวิทยาลัยได้มียุทธศาสตร์ เป้าหมาย นโยบายในการบริหารและพัฒนามหาวิทยาลัยในการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยให้ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายดังกล่าว แปรแปลงไปสู่การปฏิบัติ มหาวิทยาลัย กำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาภายใต้กรอบ 3 ยุทธศาสตร์ มีเป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัยจำนวน 3 เป้าหมายหลักคือ 1. พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นเอตทัคคะอย่างยั่งยืน 2. สร้างผลงานวิชาการสู่การยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน 3. สร้างความสัมพันธ์กับเครือข่ายและขยายการยกย่องระดับนานาชาติ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ ดังมีเป้าหมายความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่จะรักษาความเป็นมหาวิทยาลัยอันดับ 1 ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏไว้นั้น (จากการจัดอันดับ Webometrics Ranking Universities) ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ การวิจัยเพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กับแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการบริหารคุณภาพแบบองค์รวม เพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ ปัญหา อุปสรรค และเพื่อทราบถึงแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ได้ศึกษาในอนาคตต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

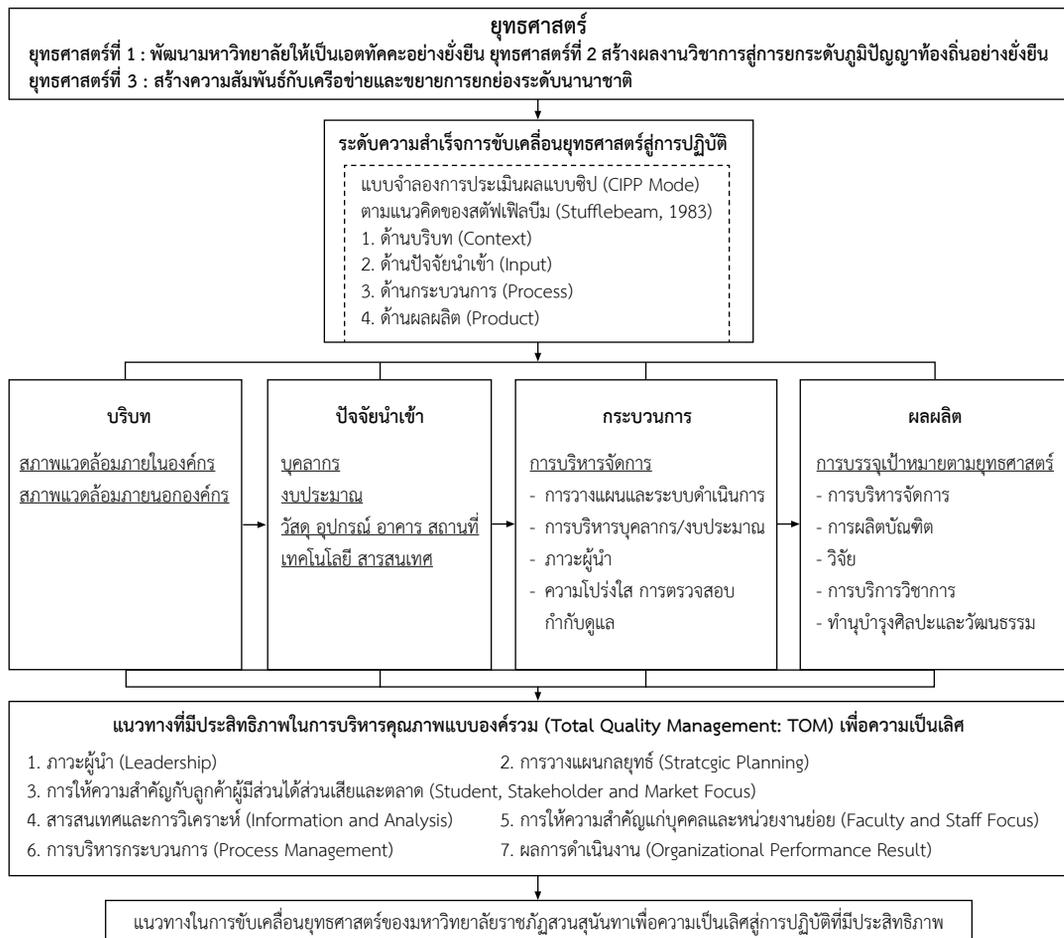
1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กับแนวทางการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมเพื่อความเป็นเลิศ

3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ

4. เพื่อทราบถึงแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ทฤษฎีหลักการการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้วิจัยได้นำแบบจำลองการประเมินผลแบบซิป (CIPP Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1983) และแนวคิดในรูปแบบของ TQM การบริหารคุณภาพแบบองค์รวม มาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อทราบถึงแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย/ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. ผู้ปฏิบัติ ได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ จำนวน 164 ชุด และสายวิชาการ จำนวน 169 ชุด รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 333 ชุด (ตามสูตร Taro Yamane)
2. ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 11 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ใช้วิธีการแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานจากการวิจัย 2 รูปแบบคือ รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมเพื่อความเป็นเลิศ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ แบ่งเป็น 3 ส่วน โดยใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Questionnaire) ในส่วนที่ 1 - ส่วนที่ 3 ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ (CIPP Model)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ (การบริหารคุณภาพแบบองค์รวม TQM)

ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือโดยวัดความคิดเห็นตามแบบของ Likert Scale โดย Likert (1957 : 43) แบ่งออกเป็น 5 ระดับความคิดเห็น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ รายงานประจำปี และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและนำมาวิเคราะห์ในรูปแบบเชิงพรรณนา โดยแบบสัมภาษณ์ จะสัมภาษณ์ระดับผู้บริหารที่กำกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ โดยลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิดที่ผู้วิจัยได้กำหนดเค้าโครงแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งในส่วนของความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางที่มีประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อวัดระดับความคิดเห็น และนำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลทางสถิติ SPSS เพื่อทราบถึงระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติและแนวทางการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมเพื่อความเป็นเลิศ และแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมเพื่อความเป็นเลิศ (TQM) จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ การหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) โดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลหลัก คือผู้บริหาร เพื่อทราบถึงความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ โดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์จากการศึกษาเอกสารข้อมูล และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารจำนวน 11 ท่าน ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และข้อเสนอแนะการวิจัยต่อไป

3. นำผลการศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกัน

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกันกับผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อให้ได้เป็นแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา จำนวน 333 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.50 มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.20 มีระดับการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 53.80 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.20

2. ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ พบว่ามีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติโดยภาพรวม

n = 333

ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	แปลผลระดับความคิดเห็น
1. ด้านบริบท	4.68	.518	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.20	.624	มาก
3. ด้านกระบวนการ	4.71	.511	มากที่สุด
4. ด้านผลผลิต	4.64	.525	มากที่สุด
รวม	4.56	.585	มากที่สุด

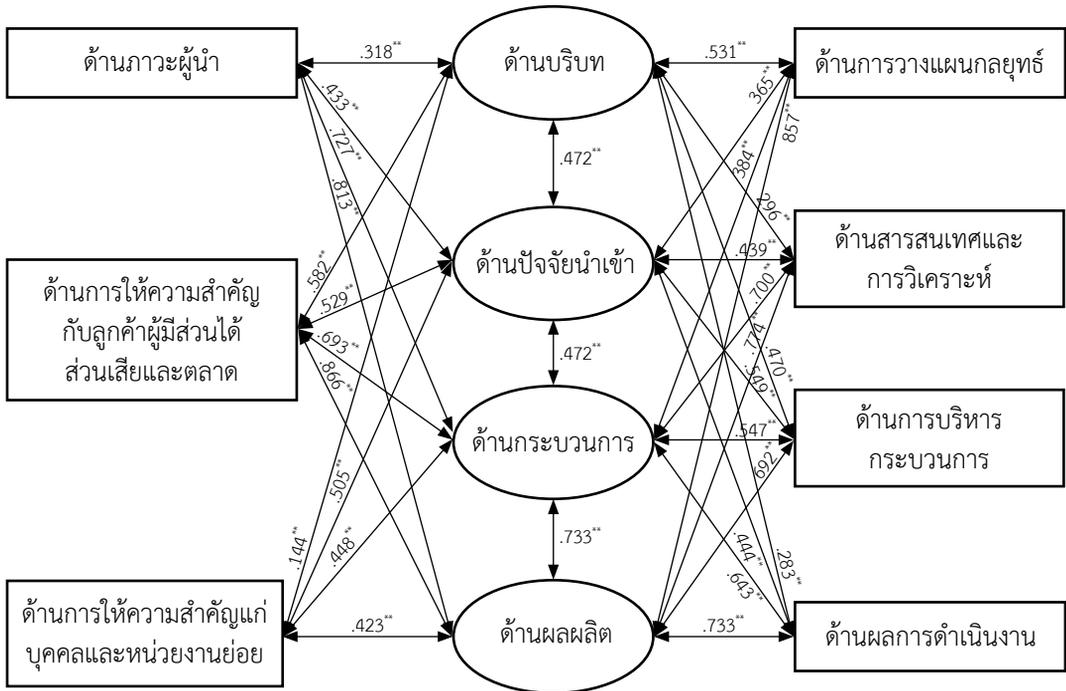
3. ระดับความคิดเห็นแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ (การบริหารคุณภาพแบบองค์รวม TQM) พบว่า มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ (การบริหารคุณภาพแบบองค์รวม TQM) โดยภาพรวม

n = 333

แนวทางที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ภาวะผู้นำ	4.55	.660	มากที่สุด
2. การวางแผนกลยุทธ์	4.63	.573	มากที่สุด
3. การให้ความสำคัญกับลูกค้าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาด	4.47	.640	มากที่สุด
4. สารสนเทศและการวิเคราะห์	4.54	.653	มากที่สุด
5. การให้ความสำคัญแก่บุคคลและหน่วยงานย่อย	4.17	.697	มาก
6. การบริหารกระบวนการ	4.20	.612	มาก
7. ผลการดำเนินงาน	4.55	.694	มากที่สุด
รวม	4.45	.667	มาก

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติกับแนวทางการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมเพื่อความเป็นเลิศ ผลการศึกษาในภาพรวม โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า ความสำเร็จสู่การปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับแนวทางการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมเพื่อความเป็นเลิศ มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

ภาพที่ 1 แสดงผลการสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ของความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติกับแนวทางการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหาร ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ จำนวน 11 คน ตามวัตถุประสงค์การวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. ความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ จากการสัมภาษณ์ พบว่า เริ่มจากการวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเหมาะสมกับภาพลักษณ์และภารกิจของมหาวิทยาลัย การกำหนดยุทธศาสตร์ โดยผู้ปฏิบัติงาน

ผู้บริหาร และทุกระดับการปฏิบัติงานมีส่วนร่วมทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์จะประสบความสำเร็จ และทุกคนในองค์กรได้มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ของตนเองให้รู้ถึงสภาพที่เป็นอยู่ และร่วมกัน กำหนดยุทธศาสตร์ให้ไปถึงเป้าหมาย ส่วนการวางแผนและดำเนินการมหาวิทยาลัยต้องดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ ส่วนการประเมินผลมหาวิทยาลัยมีการ ทำการประเมินผลงานตามแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและปรับทิศทาง ในการดำเนินงานต่อไปอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการประเมินคุณภาพ ตัวชี้วัด KPI มีการรายงาน ผลประจำเดือน ประจำไตรมาส และติดตามประเมินผลเพื่อทราบถึงสถานการณ์การขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยว่าเป็นอย่างไร และมีการทบทวนยุทธศาสตร์ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุ ว่าควรมีการแก้ปัญหา หรือปรับปรุง เพื่อให้ตัวชี้วัดนั้นบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และในส่วนปัจจัย ของความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ คือ ภาวะผู้นำ ต้องมีวิสัยทัศน์ ต้องให้เห็นถึงความท้าทายของผู้บริหาร ปัจจัยความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ มาจากภาวะผู้นำ การรับรู้ทั่วทั้งองค์กร การมีส่วนร่วม การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ ลงสู่ผู้ปฏิบัติทุกระดับถือเป็นสิ่งสำคัญ การที่เข้าใจตรงกันในทิศทางเดียวจะช่วยให้การปฏิบัติตาม แผนยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ปัญหา อุปสรรค ของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ จากการสัมภาษณ์ พบว่า การขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ องค์กร อาจพบปัญหาในการขาดแคลนบุคลากร การเปลี่ยนบุคลากร ที่มีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับ ยุทธศาสตร์ที่ต้องการดำเนินการ ปัญหาในเรื่องการสื่อสารต้องมีการสื่อสารที่ชัดเจน จะทำให้ผู้ปฏิบัติงาน ทุกคนเข้าใจและมีทิศทางชัดเจนในการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และทันสมัยในการทำงาน การพัฒนาและปรับปรุงระบบเทคโนโลยี อาจเกิดอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น ปัญหาในการเชื่อมต่อเครือข่ายที่ไม่เพียงพอ ระบบคอมพิวเตอร์ที่ล้าสมัย ในส่วนของการแก้ไข ปัญหา ควรมีการวางแผนและการดำเนินการที่ถูกต้อง เช่น การกำหนดและสื่อสารเป้าหมาย อย่างชัดเจน การจัดหาทรัพยากรที่เพียงพอ การลงทุนทางเทคโนโลยีที่เหมาะสม การสร้างวัฒนธรรม ที่สนับสนุนการสื่อสารและความร่วมมือ การพัฒนาบุคลากรและการตรวจสอบ ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามยุทธศาสตร์และประสบความสำเร็จ และปัญหา อุปสรรคภายนอก องค์กร พบว่า การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลส่งผลต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงินหรือการสนับสนุนทางการศึกษา รวมถึงการแข่งขันของ มหาวิทยาลัยอื่นมีมากขึ้น มหาวิทยาลัยจะทำอย่างไรในการหานักศึกษามาเรียนอาจต้องหา ความแตกต่างทางการเรียนการสอนเพื่อตอบโจทย์ให้กับผู้เรียน เช่น หลักสูตรระยะสั้น พัฒนา ศักยภาพนักศึกษาให้เรียนรู้และปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ การพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะ ที่เรามีให้ดีกว่าเดิม และการสร้างทักษะขึ้นมาใหม่ที่เป็นต่อการทำงาน

3. แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ จากการสัมภาษณ์ พบว่า แนวทางหรือมุมมองที่มหาวิทยาลัยต้องการเดินหน้าไปในอนาคต และทำให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ในส่วนของแนวทางการปฏิบัติ ควรสร้างความเข้าใจและสอดคล้องกันในยุทธศาสตร์ ทุกคนในองค์กรควรมีความเข้าใจที่ตรงกัน และวิธีการบริหารจัดการผู้บริหารควรสื่อสารและเผยแพร่ยุทธศาสตร์ให้ชัดเจน และควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ซึ่งสามารถเพิ่มความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นในการปฏิบัติงานได้ ควรสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาอาจารย์ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยควรสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนให้นักศึกษาและบุคลากรสามารถพัฒนานวัตกรรมและการวิจัยได้ โดยจัดหาทรัพยากรที่จำเป็น เช่น สถานที่ที่เหมาะสม อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในมหาวิทยาลัย โดยการสร้างความเชื่อมั่นให้กับคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา โดยเน้นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ความเชื่อมั่นในมหาวิทยาลัยจะส่งผลให้คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทำงานอย่างมุ่งมั่นและมีความพึงพอใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร สรุปได้ว่าการพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อความเป็นเลิศในมหาวิทยาลัยเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องมีการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นและแนวทางจากกลุ่มผู้สนใจภายนอก เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นเลิศตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การอภิปรายผลการศึกษาระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ

1.1 สำหรับประเด็นด้านบริบท (Context) จากผลการศึกษา ด้านบริบท โดยอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะการบริหารจัดการองค์กรของทุกหน่วยงาน จำเป็นต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ กำหนดเป้าหมายเพื่อท้าทายให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย และนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาองค์กรต่อไป สอดคล้องแนวคิดของ Kaplan และ Norton ที่ได้เสนอไว้ว่า “ยุทธศาสตร์ เป็นศูนย์กลางของระบบการบริหารจัดการและกระบวนการปฏิบัติงาน รวมถึงอธิบายวิธีการหรือแนวทางพัฒนาไปสู่องค์กร” และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทายังมีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ การกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่จะช่วยให้องค์กรสามารถพัฒนาได้อย่าง

เหมาะสม กับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงจากผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย แปลงเป็นแผนงาน/โครงการ ที่สามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิบัติ และจากประเด็น “มหาวิทยาลัยมีการกำหนดกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ การกำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ เป้าหมายตัวชี้วัด และมีการกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานไว้ชัดเจน” สอดคล้องตามแนวคิดหลักการประเมินโดยใช้ CIPP Model ของ Stufflebeam ที่กล่าวว่า การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการศึกษาปัจจัยพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายของโครงการ ได้แก่ บริบทของสภาพแวดล้อม นโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหา แหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจน แนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ โดยเป็นไปตามหลักการจัดทำแผนกลยุทธ์ซึ่งต้องกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายที่ชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้จริง เป็นไปตามการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยว่า “เริ่มจากการวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเหมาะสมกับภาพลักษณ์และภารกิจของมหาวิทยาลัย การกำหนดยุทธศาสตร์ โดยผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร และทุกระดับการปฏิบัติงานมีส่วนร่วมทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์จะประสบความสำเร็จ และทุกคนในองค์กรได้มีการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง ของตนเองให้รู้ถึงสภาพที่เป็นอยู่ และร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ให้ไปถึงเป้าหมาย

1.2 สำหรับประเด็นด้านกระบวนการ (Process) ผลการศึกษา ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยมหาวิทยาลัยมีกระบวนการปฏิบัติงาน ระบบดำเนินการ การบริหารบุคลากร งบประมาณ ภาวะผู้นำ ความโปร่งใสและการตรวจสอบกำกับดูแล อีกทั้งบุคลากรมีส่วนสำคัญ ของด้านกระบวนการ เพราะองค์กรต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณสำหรับบุคลากรในการพัฒนางานประจำ เป็นกลยุทธ์การจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติงานและเป็นรางวัลในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ สอดคล้องการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยว่า “บุคลากร เป็นฟันเฟืองสำคัญในกระบวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ทางมหาวิทยาลัยมีกลยุทธ์หรือกระบวนการในการจูงใจ และการโน้มน้าวบุคลากรให้มาร่วมมือตามนโยบาย การให้ขวัญและกำลังใจในการทำงาน การสร้างบรรยากาศในที่ทำงาน ความสุขในการทำงาน การเจริญเติบโตก้าวหน้าในการทำงาน เงินโบนัส กลยุทธ์เหล่านี้ล้วนแล้วแต่จะทำให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบาย”

1.3 สำหรับประเด็นด้านผลผลิต (Product) ผลการศึกษา ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยมหาวิทยาลัยมีการประเมินตามการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ พันธกิจ นโยบายในการบริหารและพัฒนาของมหาวิทยาลัย ได้แก่ การประเมินตามด้านการบริหารจัดการ ผลิตภัณฑ์ การวิจัย การบริการวิชาการ และด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อให้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย เช่น การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ประเมินจากคุณภาพของบัณฑิตว่ามีทักษะและวิชาชีพ เฉพาะทางเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บัณฑิตและสังคม รวมทั้งได้งานตรงความต้องการของประเทศหรือไม่

โดยวัดจากการประเมินความพึงพอใจจากผู้บัณฑิต การประเมินคุณภาพหลักสูตร อีกทั้งผลผลิตที่จะบรรลุได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ต้องมีความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากทั้งผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ สอดคล้องกับ (ดำรงค์ วัฒนา, ม.ป.ป.: 7) กล่าวว่า ลักษณะยุทธศาสตร์ที่ดี ต้องเป็นกระบวนการที่มีส่วนร่วมจากทั้งผู้บริหาร บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากองค์กร โดยมุ่งหวังให้เกิดการยอมรับในทุกฝ่าย เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการจัดทำยุทธศาสตร์ ซึ่งมหาวิทยาลัยมีความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ ในส่วนด้านการบริหารจัดการ จากผลการศึกษาเห็นว่า มีระบบการปฏิบัติงานที่มีแบบแผน และมองเห็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้

2. การอภิปรายผลการศึกษาระดับความคิดเห็นแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ (TQM)

2.1 สำหรับประเด็นด้านภาวะผู้นำ ผลการศึกษา ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญกับการจัดการบริหารองค์กร ตั้งแต่การวางแผนงาน การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็นไปตามแผน เช่น งบประมาณ บุคลากร เวลา และอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร TQM ที่ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นประกอบด้วยความพร้อมในการจัดสรรทรัพยากร พร้อมทั้งจะปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมที่มีอยู่ให้ดีขึ้น แนวทางในการบริหารองค์กรที่มุ่งเน้นคุณภาพโดยผู้ปฏิบัติงานทุกคนขององค์กรมีส่วนร่วม มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ในระยะยาว รวมทั้งการสร้างผลประโยชน์ตอบแทนผู้ปฏิบัติงานขององค์กร สร้างโอกาสทางความได้เปรียบในการแข่งขันและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กร และเป็นไปตามการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยว่า “ การรับรู้ทั่วทั้งองค์กร การมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยของความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ และเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการบริหารจัดการและพัฒนาองค์กรไปพร้อมกับผู้บริหาร”

2.2 สำหรับประเด็นด้านการวางแผนกลยุทธ์ ผลการศึกษา ด้านการวางแผนกลยุทธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีการกำหนดแผนงาน มีการทบทวนยุทธศาสตร์ มีการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ เป็นไปตามการสัมภาษณ์ของผู้บริหารว่า “ การบริหารองค์กรเริ่มต้นด้วยการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน รวมถึงการบริหารจัดการบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างและส่งเสริมทักษะให้กับบุคลากร การจัดการและพัฒนาทรัพยากรบุคคลภายใต้โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม เช่น การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร การประเมินผล และการพัฒนาทักษะของบุคลากร การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการทำงานร่วมกัน” และ

สอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ที่กล่าวว่า วิธีการหรือการวางแผนงานอย่างรอบคอบ มีลักษณะเป็นขั้นเป็นตอน มีความยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะสู้กับคู่แข่งชั้นได้ และแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ จนสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้

2.3 สำหรับประเด็นด้านการให้ความสำคัญกับลูกค้าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาด ผลการศึกษาด้านการให้ความสำคัญกับลูกค้าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาดอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะมหาวิทยาลัยมีการรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะและรับฟังความต้องการของผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง) โดยมีการสำรวจความพึงพอใจ เพื่อนำมาปรับปรุงหาแนวทางด้านการบริการ และยังมีการสร้างผูกพันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต สถานประกอบการ เครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการทำความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อสนองต่อความต้องการและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และรวมไปถึงเพื่อหาแนวโน้มกับตลาดแรงงานกับสถานประกอบการว่า ต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะบัณฑิตอย่างไร หรือต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในด้านใด เพื่อทางมหาวิทยาลัยจะนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับดำรงค์ วัฒนา (ม.ป.ป.: 6) กล่าวว่า ประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เป็นการกำหนดอนาคตที่คาดหวังและเป็นอนาคตขององค์การร่วมกัน สื่อสารเป้าประสงค์ถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างความผูกพันต่อทิศทางการ และเป็นไปตามการสัมภาษณ์ผู้บริหารว่า “การกำหนดตัวชี้วัดในการวัดผลและประเมินความสำเร็จของยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดเชื่อมโยงกับเป้าหมายและกลยุทธ์ขององค์กรไปถึงผู้ใช้บัณฑิต ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการทำแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการมีระบบติดตามและรายงานผลโดยมีผู้กำกับตัวชี้วัด รวมถึงมีเจ้าภาพดูแลในการติดตามตัวชี้วัด เพื่อให้ตัวชี้วัดสำเร็จบรรลุตามยุทธศาสตร์”

2.4 สำหรับประเด็นด้านสารสนเทศและการวิเคราะห์ ผลการศึกษาด้านสารสนเทศและการวิเคราะห์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยบุคลากรในมหาวิทยาลัยมีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์/นวัตกรรม เพื่อพัฒนาในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางด้านเทคโนโลยีที่เข้ามามีส่วนช่วยในการจัดการข้อมูลสารสนเทศให้การทำงานรวดเร็วและประสิทธิภาพมากขึ้น ในส่วนความรู้ เชี่ยวชาญและการวิเคราะห์ในการะงานที่รับผิดชอบ บุคลากรได้รับการอบรมพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ได้ผลลัพธ์เป็นรูปธรรม (คู่มือ หลักการแนวทางการปฏิบัติงาน) มีการปรับตำแหน่ง โดยการทำให้เข้าสู่ตำแหน่งเพื่อให้ได้ระดับความเชี่ยวชาญงานในหน้าที่มากขึ้น มุ่งเน้นให้บุคลากรมีสมรรถนะในการทำงาน มีทักษะการวิเคราะห์งานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของเทนเนอร์ และดีโรว์ (Tenner และ Detoro, 1992: 31) ที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อมุ่งหวัง

ที่จะให้มีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ส่วนขององค์การ เป็นไปตามการสัมภาษณ์ของผู้บริหารว่า “ทักษะที่ต้องการให้เพิ่มกับผู้ปฏิบัติงานคือ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้และทักษะในการใช้และการจัดการเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญ และทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว เพื่อปรับปรุงและพัฒนาทักษะใหม่เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของงาน นำไปสู่การปรับตำแหน่งที่สูงขึ้นของบุคลากร”

3. การอภิปรายผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติกับแนวทางการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติกับแนวทางการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือมีความสัมพันธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร และให้ความสำคัญการพัฒนาและสนับสนุนบุคลากร ให้การฝึกอบรมที่เหมาะสมและสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน และสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนความร่วมมือทางวิชาการ

2) บุคลากรควรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังข้อเสนอแนะของเพื่อนร่วมงานทุกคน โดยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันในการแลกเปลี่ยนความรู้ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติ เพื่อจะทราบถึงแนวทางที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำผลการวิจัยนั้นไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์ได้จริงมากขึ้น และควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินงานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติภายในมหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

- กฤษณ์ รัชชาติเจริญ และคณะ. (2559, กรกฎาคม - ธันวาคม). “ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จในการขับเคลื่อนมิติสมัชชาสุขภาพ.” *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพ*. 15(2).
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงกลยุทธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัทซัคเซสมิเดีย จำกัด.
- ชำนาญ อยู่แพ, พนายุทธ เขยบาล และสมคิด สร้อยน้ำ. (2562, มกราคม - เมษายน). “รูปแบบการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติในการบริหารจัดการการอาชีวศึกษา.” *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 9(1).
- ดำรงค์ วัฒนา. (2545). *คู่มือการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สำหรับหน่วยงานภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- นงนภัทร รุ่งเนย, ดวงหทัย ยอดทอง, เพ็ญแข ดิษฐบรรจง และจินต์ทิพา ศิริกุลวิวัฒน์. (2565, มกราคม - มิถุนายน). “การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์การเป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำระดับอาเซียน โดยใช้ CIPP Model.” *ราชวาทสาร วิทยาลัยพยาบาลบรมชชนนี สุรินทร์*. 12(1).
- พรรณี เขาแก้ว. (2563). *การพัฒนาารูปแบบบริหารการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นแบบบูรณาการกับงานอาชีพโดยใช้หลักการบริหารคุณภาพโดยรวม (TQM)*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2564). *แผนยุทธศาสตร์ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564) และแผนปฏิบัติการประจำปี 2564*. กรุงเทพมหานคร: กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2565). *รายงานประจำปีและสารสนเทศ 2565*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ยุพิน อังกูรพร. (2564). *การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- Kaplan, R.S. and Norton, D.P. (1996). *Translating strategy into action The Balanced Scorecard*. Harvard Business School Press, Boston: MA.
- Tenner, A. R., and Detoro, I. J. (1992). *Total Quality Management : There Step to Continuous Improvement*. Massachusetts : Addison-Wesley.

Factors influencing Private University Alumni Management of Universities in China

Bing Quan Wang*

Fuangfa Amponstira**

Abstract

This research aims 1) to explore various perspectives of the executives in private universities towards the operation performance of their Alumni Association, 2) to identify and analyze the factors that have influenced university development through the effectiveness of the Private University Alumni Association in China, and 3) to propose the factors that would influence the research model that would be practical, and at the same time, could help close some academic gaps. The population of this research is alumni organizations in private universities and colleges in four different regions. This research has applied both the quantitative and qualitative research approaches to strengthen the research findings. For the quantitative, four hundred copies of questionnaire are acquired and processed for the structural equation model, whereas the qualitative method includes the in-depth interviews with ten high-level management executives consisting of government and alumni executives. The target groups are the private universities which have their own Alumni Associations. Therefore, on-line face-to-face interviews are the most proper solution for data collection. The content analysis is used to scrutinize information received from interviewees. The findings have indicated that private universities consider the alumni associations to be very important units. The factors contributing to alumni association effectiveness are alumni feedback, business network contribution, information technology, academic advancement, and engagement.

* PhD. Candidate, School of Management, Shinawatra University

** PhD. School of Management, Shinawatra University

Private universities have used alumni associations as the network for their own alumni and current students. The other essential purpose is to utilize the alumni association as a marketing mechanism to support their academic reputation and accountability. Therefore, private universities have fully realized that feedback from alumni is very important for their academic-service business.

Keywords: Alumni Organization, Effectiveness, Management, University Development

Introduction

Organizations of Universities are considered one of the meaningful factors which have presented as the linkage of the current education operations and the future longitude of universities' both education network and their expansion. Focusing on the private universities in Thailand, Alumni units have even played paramount-level roles for not just education advancement, but also for their business survival, as they have not been financially supported for their operations. In other words, private universities have struggled to keep themselves up with their adoptive abilities to the changing condition like elsewhere in the world. The change that challenges most private universities is the aging world population and the reducing world birth rates.

Private universities are a kind of large operation that cannot easily be established in a short period and cannot be closed like other profitable organizations. However, they have to earn their income solely from their own business capabilities and intelligence. Such a situation is equivalent everywhere, and there is quite a large number of private universities in all continents.

In China, many universities, and colleges, regardless of governmental or private status, have these functions to meet higher standards and to be competitive. Some were seen as non-profit associations founded by a group of private higher education institutions in China to establish and promote cooperation among private higher education institutions in the country. This is well s recognized by the Ministry of Education of the People's Republic of China (Thailand) as one of the organizations that play an important role in China. There is university administration. Reportedly, the total of universities are 1,270 universities and colleges, all of which provide bachelor's degree and some of them have master's degree.

Research Questions

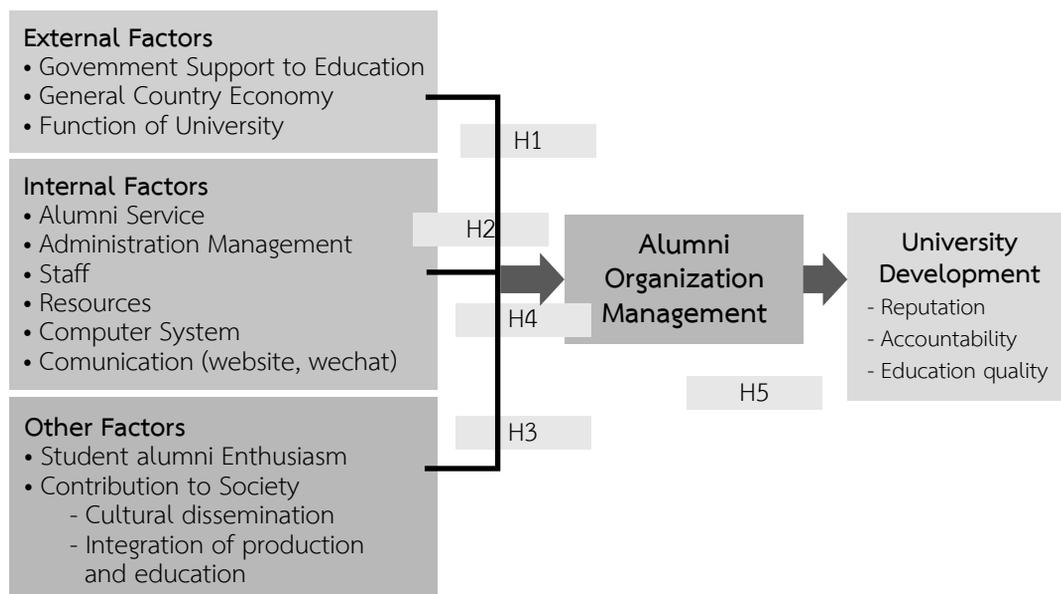
1. What are those influential external and internal factors of Private University of Alumni Organization Management on University Development?
2. How do those influential factors of Private University of Alumni Organization Management affect University Development?
3. What can be the effective management model of Alumni Organization Management on University Development?

Research Objectives

1. To explore and identify the existing factors influence of private university alumni organization management on university development.
2. To analyze the influential factors of private university alumni organization management on university development.
3. To propose the management model of private university alumni organization management on university development.

Research Conceptual Framework

Research Conceptual Framework contains Extra Factors, Internal Factors, and Other Factors with Hypothesis and expect outcome as follows :

Source. Researcher's own diagram design

Research Hypothesis

1.4.1 Hypothesis

H1: External Factors have influences on Alumni Organization Management

H1a: Government policy has influence on Alumni Organization management

H1b: China Economy has influence on Alumni Organization management

H2: Internal Factors have influences on Alumni Organization Management

H2a: Alumni service has influence on Alumni Organization management

H2b: Administration has influence on Alumni Organization management

H2c: Staffing has influence on Alumni Organization management

H2d: Resources has influence on Alumni Organization management

H2e: Computer system has influence on Alumni Organization management

H2f: Communication has influence on Alumni Organization management

H3: Student Alumni Enthusiasm effects Private University of Alumni Organization Management

H3a: Students engagement effects Private University of Alumni

H4: Contribution to Society of Alumni organization has effects on University Development

H4a: Cultural dissemination has effects on University development

H4b: Integration of production and education has effects on University development

H5: Alumni Organization Management have effects on University Development

H5a: Alumni Organization Management have effects on reputation

H5b: Alumni Organization Management have effects on accountability

H5c: Alumni Organization Management have effects on education quality

Literature Review

The focus of literature review involves context towards alumni who are referred to those used to study in one same place, generally known as universities and colleges. The inclusion of alumni starts then from undergraduates, both of local and international English programs, to graduate students of master and doctoral programs, regardless whether they are full time or not. Even the students in the evening classes are also called alumni. In addition, they are regarded as alumni also

regardless what types of programs they have attended one of bachelor, master and doctoral degree, or short courses with particular certificates of any kind of academic or nonacademic programs, professional certificates to those training programs. Therefore, all resources for alumni are considered as containing valuable meaning contributing to the growth of universities or being attributes partly to university development, which In order to achieve the objectives of this research, the theories and key concepts applied for this research are as follows: The Resource-Based View (RBV), Perceived Value Theory, Relations Management, Engagement Theory and System Theory

The Resource-Based View (RBV)

The resource-Based view theory, a modern model, can be concluded all resources are key components contributing to the success of organization or business performance. Once the model of a resource demonstrates key factors or elemental attributes, the sustainable or long-term competitive advantages exist and boost the operation and business. The resource-Based View basically is applied generally as one method to for the goal of competitive advantages and sustainable achievement. This concept started during 1980 to 1990. According to this concept, it would be best when organization consider factors in their own organizations to seek all original sources that can be competitive advantage, whereas there is always the belief that outside competitive environment is more critical.

considering all resources-based view, this provide concept of rethinking that instead of putting all attempts to seek new skills in various opportunities, it is more practical and worth to spending available resources in smart ways and this should be extensible. The figure suggests that organization must examine their resources and recognize these resources as the comprehensive character to support organizations to meet the higher objective of organizational performance. The resources are arranged into different categories as tangible and intangible.

The Tangible resources. This are assets, applied to physical appearances which can be bought easily as they are available in all markets. Everyone including opposite sides can also have the same things. The sample of tangible resources are Factories, Constructions, area, capital, land, technologies, plant equipment and machines.

The Intangible resources which normally are already inside the organizations and become the key factors of organizational sustainability including competitive advantages. The samples are reputation, technological abilities and intellectual property, which are obviously anything that do not appear in physical presence, whereas organizations can possess. Another well-known intangible asset is about trademarks, noticeably is that intangible assets are everything, for which long period of time are involved, are created, whereas other organizations are unable to find exactly the same things from outside market.

Another aspect of the resources-based theory are about the two acceptances which are referred to as heterogeneous and immobile. Heterogeneous include the different kinds of people' skills in organizations. Such the capabilities are not the same and different from each other of organization. As mentioned earlier, the resources in organizations also widely comprise processes, knowledge and information as their attributes, information, or knowledge managed systematically within and can be applied as organizational strategies Specially the efficient organizational procedures are accepted as potential resources. Inclusiveness of strategical resources is expanded to training insights, and experiences of human capital resources and formal structure in human resources itself i.e. hierarchy of resources, administrative, organizational learning, production and maintenance, Etc.

Again, any organization has many various kinds of resources and capabilities. Table 1 summarizes resources for better explanation and understanding of resources.

For effective management, it is also essential to verify resources into item division for the purposes of application which can be approached and bought into utilization.

Table 1: Organizational Tangible Resources

Resources	Description
Financial	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ability to generate internal funds ▪ Ability to raise external capital
Physical	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Location of plants, machines, offices, and their geographic locations ▪ Access to raw materials and distribution channels
Technological	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Possession of patents, trademarks, copyrights, and trade secrets
Organizational	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizational ▪ Formal planning, command, and control systems ▪ Integrated management information systems

Table 2: Intangible Resources

Resources	Description
Human	Managerial talents Organizational culture
Innovation	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Research and development (R & D) capabilities to innovate new product, process and services ▪ Capacities for organizational innovation and change
Reputational	Perceptions of product quality, durability, and reliability among customers Successful product branding and positioning with

Perceived Value Theory

This theory is expanded more and more to organizational management. Based on the rapidly broadening growth of economy, more and more relationship about the perceived value and satisfaction among users and organizations is becoming interesting.

It is found out that emotional, conditional, functional value has positive effect on satisfaction and, consequently, support and promote the intention of people to work and develop their organization. Basically, herewith the research is conducted and been applied with the comprehension of customer perceived value, which are fundamentally analysis at three different phases. Such phases were proven under the classical development according to the historical timeline. The first phase is

considered as casual, the second phase is construction, whereas the third phase is finalizing the model. The focus is on individual perceptions which are explained into definitions of customer perceived value with the actualized value that quality is value meaning the expressions the value in term of perceived value, overall accepted due to the assessment of the utility based on what is received and what is given in the aspects of objective and subjective dimensions. The component of perceive value comprises interaction quality, outcome quality, satisfaction, experience and loyalty. Chen Chen (2010) explained that from the beginning of 20th century, the perceived value has consistently increased the importance of quality of experience people perceived when they interacted with counterparts. And management studies have mostly included such concept of experiences within the area of management and services, especially referring to customers. This is described in term of cognition and affections when huma being feel as they are visiting and making decisions to use products and services that they have to pay money for. The cognition and affections contribute directly to huma being judgement during contacting organizations and receiving services. Customer perceived value can therefore been clarified as their comprehensive evaluation of advantages and usefulness toward utilization of products and services arranged and offered by companies. It must be verified that such perceived values are feeling and attachment built emotionally between them and those companies. The perspectives of experience and creation of experiences are acknowledged widely as significant items to forming the conviction of perceived value. Consequently, this can be analytically interpreted that perceived value of one person towards products and services is accepted to be an index of differences among all interests provided by the contribution given. For example, customers can be benefited when they act purchasing accordingly and afterwards. Then, this leads to higher stage which is called loyalty, or customer loyalty for easier understanding. This level is very much desired by all organizations and business companies because they have conquered the objectives with strengthening the connection acquired firm relationship with customers. Customer having loyalty with products and services will easily and quickly make their decision to reuse or repurchase the products and services from the same companies. Repeated sales can be achieved without spending more energy and resources to seek and convince new customers. The loyal customers also help promoting products and services, as they talked positively and cheerfully

including willingly give recommendations to other people. Generally, customer loyalty comprises elements of cognition, affection and the last one is action or purchasing. In other words, when describing behaviors and attitudes referring also to loyalty attitudes and impression or emotion.

Relations

Management

This conceptualization involves customer relationship management, of which fundamentally the objectives are to make profits and sustain target customers. Relations management is generally regarded as one of key successful factor for business. In this study, many higher education organizations themselves have long and increasingly and recently encounter unavoidably to face business problems in their operations. It is even worse once doubly hard attached due to h the impact of market-oriented education, and they have tried very hard to reform themselves and adjusted to catch with modern change by incorporating management strategies, for which in case of alumni the framework of relations management plays significant roles and well answer their objectives. With relations management, they are enabling to improve their organizational performance and eventually result to their universities competitiveness. One conceptualization is resulted from the globalization and consequently marketization is also applied for higher education. Universities or, higher education organizations have modernized themselves and promote the key competitive change to be service providers. This sense is described that they provide service with quality to their students. Beyond than knowledge, they set goals with highlight of student satisfaction according to the fact that education itself has particular mission and goals for best knowledges and life time learning. Alumni has such the duty to be the linkage of their graduate and universities. Universities should emphasize the relation with their students and graduate in realization of their needs by applying social media and social marketing as for being a oriented policies. Such the relation management will support the university development to deliver individual student needs. Such relation management enable the long-term activities from which students are provided with benefits. Taking evident from a knowledge society, it is the mission that universities through alumni associations or by any names guarantee graduates with sustainably life timer learning opportunities and their education and learning

necessities. In addition, the distinctiveness of a school normally inspires the loyalty of a school's alumni. Once alumni joined in more and more in the alumni units as they are linked and feel comfortable with policies, they are at the same time satisfied with university leading to more resources to support and develop universities. One notice is that, however, alumni graduate live and work nationwide in different locations, relation management is therefore the key strength or alumni relationships.

In order to have efficiency of relation management, technology is important, for example, a system of cloud management system can be applied for the conceptualization of alumni database. The adaptation of relation management for alumni relationship management must be integrated with the lifelong sustainability and this has to be annually evaluated to analyze the continuity of advantages that alumni perceived. In details, the implementation of customization with elements such as contacts and some key words of each graduate should be proceeded including the level or style of relationship. The profile of graduate may also include personal information, school year class, graduation grades and years. Importantly the requirement needs present occupation. To manage relation, information of alumni is very important. Therefore, the nature of alumni should be regularly updated. This information are used to specify alumni and deliver the correct message. The staff administrate the comprehensive data structure, whereas, with the alumni system, staff can operate and update profiles alumni information. This is to sustain number of staff and relevant resources and can reduce the operation time, especially the response to query duration. In conclusion, once alumni units can operate, update and make use value the connections to maintain the graduate relationship resulting to the expansion of universities. It is again to summarize that the technology database system is the heart of alumni efficiency meaning the advantages of alumni contact details. Such the key factor helps leverage the fulfillment and completion of alumni resources.

Technology and Alumni Relation Management

Relation management requires high quality of technology database to operated alumni information system, or without technology support, it is obvious that university alumni can no more exists. So, the use of such functions is needed to deliver effectively relationship management, resulting in the enlargement and development

of universities by raising management and competitiveness. Another aspect in relation management concerns the facilitating continuous change of analysis, which can be achieved when numerous information of many sources is put into system. However, it is also remarkable that information become abundant to redundancy, which eventually cause failure in maintain reliable and accurate messages and data. This problem can be anticipated and prevented when the relation management system is well planned and organized, keeping only important information and cancelling inconsequential intelligence. For example, an alumni database contains employment history and details like salary and related licenses, by categorizing such information. The relation management can cover information from current students, if such alumni units have sufficient human resources. Because additional and small details, such as teachers, education program etc. can be taken into consideration. Along with relation management, information security management must be applied side by side to protect privacy of graduates. Limited number or authorized staff can be assigned to look and use the data as installation of firewalls is a must, whereas the loss of data must be prevented as well. Any contacts with alumni need agreement and permission from alumni before recording their information, and it must be assured that all items of their personal information are seriously protected. Therefore, relation management automatically create the opportunities for lifetime connection of present to the future. Another important aspect of relation management refers to personal service in order to tighten the relationship between organization and graduate alumni. Alumni association can nourish alumni relation through personalized messages, email and WeChat, for instances. Unique information services can receive response from alumni interest and leverage strong relationship between universities and their alumni. The suitable services to alumni from database functions can help the communication, such as seminars, job employment announcement, business update, globalization and researches.

Feedback from alumni graduate is precious to collect, so that we can learn from suggestions from them as well, which is important information for the development of universities. With advanced technology, questionnaire can be distributed to all alumni graduates for various issues and universities can use such data analysis for their university's development. In addition, the relation management system can gather and analyze situational information received from alumni feedback

and responses Universities can evaluate the educational programs catching up with the changing business circumstances, or use analysis to revised and update lifetime learning programs to meet the changing business requirements. However, it must be reminded herewith that the successful of such data analysis is still based on several and relevant factors concerning how data are collected and integrated. Alumni courses can be tested and better understood through the relation management and, at the same time, feedback includes alumni graduate advises and universities can create higher educational program accordingly. Meanwhile, universities can communicate and send e mail any knowledge to their graduates and keep on and on the relationship.

University development is supported in the aspect of alumni relation management also in term of individual requirements leading to flexible course design. As aforementioned, life time learning is the key to guarantee the continuity of education and will not come to an end – Lifetime learning is a priority of alumni services. The alumni organization help reiterate the relationship between universities and alumni students and advocate contingency for educational opportunities subjected to individual professional development. Universities can be trusted for alumni to eventually provide competence for job competitiveness, upholding graduate quality and individual career development

Researches relating to this field of study

This study has been conducted with the literature review, which has included the relevant previous and current studies in this field. The table Demonstrates the researchers, their research objectives, methodologies and findings.

Table 3: Previous and Relevant Researches to the Study

Researches	Subjects
Connolly, M. S., & Blanchette, R. (1986)	To understand how to understand in order to foresee the organizational behavior about Alumni
(Chewning, 2000).	How student can take part in any function arranged publicly by Alumni which is one key factor contributing to the development growth of university development.

Table 3: *Previous and Relevant Researches to the Study*

Researches	Subjects
Cangelosi, V., & Dill, W. (1965).	Analysis on the Organizational behavior focusing on development factor relevant to survey observation and learning
Chen, J. B. (2019).	New Ways to Develop and Utilize Alumni Resources in University Development
Conner, D. K. (2005).	Factors that affects alumni giving at a southeastern comprehensive university
Crossan, M., Lane, H W., & White, R. E. (1999).	An organizational learning framework: from Intuition to Institution
Deng, W. R. (2017)	The Study on the Effects of Social Network of Economic and Management Students' Innovation and Entrepreneurial Ability
Hu, Q. (2021).	Research on Individual Network Charity Donation Behavior and Its influencing Factors : Based on the Theory of Planned Behavior
Jiang, Q. H. (2006).	Reflections on the development of alumni resources
Ke, T., Ye, Z. H., & Yan, Q. (2014)	Comparative Study of University Alumni Resources between China and Foreign Countries.
Shi, P. Z., & Gu,Y.F. (2010).	Thoughts on Constructing Harmony-oriented High-level Human Resources Incentive Mechanism in University
Sura, S., Ahn, J., & Lee, O. (2017).	Factors influencing intention to donate via social network site (SNS) : From Asian's perspective.
Segars, A. H. (1997).	Assessing the unidimensionality of measurement and A paradigm and illustration within the context of information systems research.

Research Methodology

This study design has taken a quantitative approach. Quantitative analysis was applied as the front approach and was carried out with the implementation of structural equation modeling (SEM).

Research Population & Sampling

This study utilizes sampling strategies of both probability and non-probability sampling techniques. Random sampling is used for probability sampling, including snowball sampling as a non-probability sampling operation. Snowball sampling is

used for the response from interviews.

The sources of data include both primary and secondary information. The primary data refers to data collection of 400 samplings through questionnaires and data collection through face-to-face in-depth interviews with experienced executives of private universities in China. The samplings are as follows :

Table 4: Research Population & Sampling

No	University	Province	Part of China	Sampling
1	Shaanxi Institute of International Trade	Shaanxi	Northwest of China	100
2	Commerce Guangzhou College of Commerce	Guangzhou	Southeast ofnChina	100
3	Wenzhou Business College	Zhejiang	East of China	100
4	Heilongjiang International University	Heilongjiang	Northeast of China	100

Result of Quantitative Research

Demographic Analysis of questionnaire respondents includes gender, education level, age and career is shown as follows :

Table 5: Number and Percentages of Respondents

Demographic	Number (n = 400)	Percentage
Gender		
Male	113	28.25
Female	287	71.75
Ages		
Below 22	20	5.00
22 - 25	37	9.25
26 - 30	44	11.00
31 - 35	69	17.25
36 - 40	76	19.00
41 - 45	86	21.50

Table 5: Number and Percentages of Respondents

Demographic	Number (n = 400)	Percentage
Above 45	68	17.00
Education		
Doctor	69	17.25
Master	186	46.50
Undergraduate	145	36.25
Career		
Business employee	119	29.75
Own business	153	38.25
Government	128	32.00
Job Position		
Senior manager	55	13.75
Middle-level manager	83	20.75
Junior manager	114	28.50
General staff	133	33.25
Technical personnel	15	3.75
Working experience		
within 1 year	29	7.25
2 - 3 years	33	8.25
4 - 6 years	123	30.75
7 - 9 years	143	35.75
10 years or above.	72	18.00

The test of statistics regarding the Mean and Standard Deviation of Resources Factors is shown as follows :

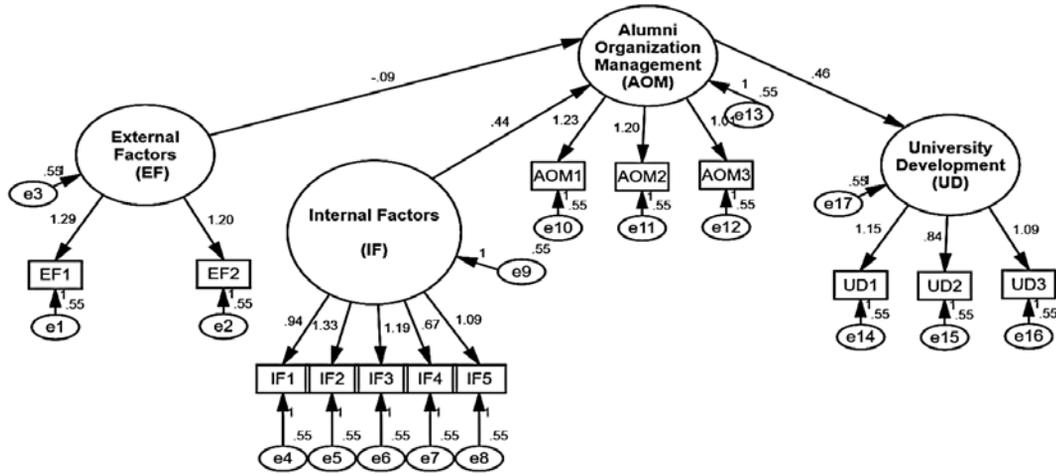
Table 6: Shows the Mean and Standard Deviation of Resources Factors

(n = 400)

Resources Factors	Comment Level		
	\bar{X}	SD	Mean
Financial Resources Factors			
1) Able to generate internal funds for Alumni spending	3.72	0.465	high
2) Able to attract external funds for Alumni spending	3.81	0.474	high
3) Able to manage healthy financial cash flow	3.92	0.458	high
Physical Resources Factors			
4) Location of Alumni	3.27	0.215	medium
5) Convenience to access office	3.49	0.343	high
6) Pleasant Outlook of Alumni Office	2.26	0.378	Small
Technological Resources Factors			
7) Have Possession of patents, trademarks, copyrights, and trade secrets	3.02	0.312	medium
8) Social Network	3.18	0.547	medium
Organizational Resources Factors			
9) Arrangement of Organizational Structure	3.04	0.312	medium
10) Formal planning, command, and control systems	3.13	0.403	medium
11) Integrated management information systems	3.25	0.565	medium
IT Support			
12) Sufficient number of equipment	3.91	0.507	high
13) Internet Quality	3.89	0.474	high
14) Supportive Alumni Applications	3.87	0.474	high
15) Regular computer system Upgrade	3.88	0.451	high
Total	3.44	0.425	high

The estimate of model paramotors or coefficient estimation show the Display the measurement of the parameters of the model or the results of various coefficient estimates shows the statistical values showing the relationship between variables with standardized regression weights, standard displacement (S.E.), t-value (critical ratio: C.R.), and p-value as shown in Table below:

Chi-square = 146.369 df = 74 p-value = .000 GFI = .726 RMSEA = .147

Hypothesis Testing

Hypothesis	Result
H1a: Government policy has influence on Alumni Organization management	Accepted
H1b: China Economy has influence on Alumni Organization management	Accepted
H2a: Alumni service has influence on Alumni Organization management	Accepted
H2b: Administration has influence on Alumni Organization management	Accepted
H2c: Staffig has influence on Alumni Organization management	Accepted
H2d: Resources has influence on Alumni Organization management	Accepted
H2e: Computer system has influence on Alumni Organization management	Accepted
H2f: Communication has influence on Alumni Organization management	Accepted
H3a: Students engagement effects Private University of Alumni	Accepted
H4a: Cultural dissemination has effects on University development	Accepted

Conclusion and Discussion

According to this research, the major conclusions identified that models of dimensional factors of value have their roles to play in providing simplified and complex understandings of the effectiveness of alumni operations. Though some priorities could be arranged, all must eventually be compiled together in order to have sufficient effects on the positive outcome. In other words, these values are relative by virtue of its comparative, personal, and situational nature.

The RBV also deals with the competitive business environment faced by firms but takes an inside-out approach i.e., it starts with an analysis of the firm's internal environment. As such RBV is often considered as an alternative to Porter's five-force model. The RBV emphasizes the internal resources and capabilities of the firm in formulating a strategy to achieve sustainable competitive advantages in the marketplace. Internal resources and capabilities determine strategic choices made by firms while competing in their external business environment. A firm's abilities also allow some firms to add value to the customer value chain, develop new products, or expand in a new marketplace. When a firm's capabilities are considered paramount in the creation of competitive advantages, it will focus on the reconfiguration of value chain activities. This is necessary as it provides an opportunity to identify the capabilities within value chain activities that provide it

Theoretical Implication and Contribution

From this research, in China's context, the important factors of Alumni management affecting university development are identified and demonstrated. Therefore, the change in the factors would affect the accepted relationship between variables. In other words, relationships are the domain of theory. Theoretical insights have been academically discussed as the beginning of the further and advanced analysis of how the additional new variables may significantly alternately change our understanding of phenomena by reorganizing our causal maps.

Besides, the research contributes to another avenue of theory development. This means the inclusiveness and identification of mediators or moderators that could support the explanation relating to the mechanism of impact and the boundary conditions.

Practical Contribution

This study will justify the reason and shows the important dimension that enhances the business profitability and techniques leading to the higher efficiency of the alumni operations. The focused study reveals that investment in alumni's higher efficiency will create a higher value perception among alumni and current students which will affirm the overall universities' positive images and education services. Therefore, universities' management should utilize this function as a clear marketing tool and customer experience, which will sustain long-term business.

Recommendation for Future Research

This research is conducted with the scope of only 10 private universities in China and in four provinces only. Though the provinces selected are appropriate in term of populations and availability of number of universities or colleges. It will be quite remarkable that other provinces and regions are taken into discussion and analysis. as China processes areas and land almost half of the world, and third four of Asia. a should be considered for the future research. In addition, during the interview period, the outbreak of COVID-19 happened worldwide. The new research can also focus on only the effect of the outbreak of COVID-19 variants and on the alumni operation and university development.

References

- Ajzen, I, & Fishbein, M. (2005). *Constructing a TPB Questionnaire: Conceptual and Methodological Considerations*. Retrieved from <http://people.umass.edu.ajzen/tpb.html>
- Amichai-Hamburger, Y. (2008). Internet empowerment. *Computers in Human Behavior* 24(5), 1773-1775. Doi:10.1016/j.chb.2008.02.001.
- Bromiley, P. and Fleming, L. (2002), "The resource-based view of strategy: A behavioral critique", In M. Augier and M. J. G (Eds.), *In Change, Choice and Organisation: Essays in Memory of Richard M Cyert* (pp. 319-336). Cheltenham, UK: Edward Elgar.

- Chen, J. B. (2019). On New Ways to Develop and Utilize Alumni Resources in University Development. *Comparative Study on Cultural Innovation*, 003(001), 144, 153.
- Conner, D. K. (2005). *Factors that affects alumni giving at a southeastern comprehensive university* (Unpublished doctoral dissertation). Clemson University, Charleston. Retrieved from Dissertation Abstracts Online. (AAI3198484).
- Connolly, M. S., & Blanchette, R. (1986). Understanding and predicting alumni giving behavior. In J. A. Dunn (Eds.), *Enhancing the management of fund raising* (pp. 69-89).
- Cui Yingjing. (2015). Practice and Exploration of College Talent Cultivation Based on Alumni Resource Development. *Talent Resource Development*, (16). p.173.
- Deng, W. R. (2017). *The Study on the Effects of Social Network of Economic and Management Students' Innovation and Entrepreneurial Ability*, Shanxi University of Finance and Economics, Taiyuan. Subin23
- Flick, U. (2013). *The SAGE handbook of qualitative data analysis*. Retrieved from <https://doi.org/10.4135/9781446282243>
- Haeussler, C., & Colyvas, J. A. (2011). Breaking the ivory tower: Academic entrepreneurship in the life sciences in UK and Germany. *Research Policy*, 40(1), 41-54.
- Haji-Othman, Y., & Yusuff, M. S. (2022). Assessing Reliability and Validity of attitude construct using partial least Squares Structural Equation Modelling. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 12(2), 378-385. doi:10,6007/IJARBS/v12-i5/13289.
- He, M. Y., Guo, L., & Qian, X. K. (2004). Reconsideration of Alumni Resources in Colleges and Universities.
- Hu, Q. (2021). *Research on Individual Network Charity Donation Behavior and Its influencing Factors : Based on the Theory of Planned Behavior*. Jiangxi University of Finance and Economics, Jiangxi.
- Jiang, Q. H. (2006). Reflections on the development of alumni resources. *Jiangsu higher education*, (5), 47-49.

- Ke, T., Ye, Z. H., & Yan, Q. (2014). Comparative Study of University Alumni Resources between China and Foreign Countries. *Journal of Jiamusi Institute of Education*, (6), 160-161.
- Kitagawa, F. (2003). New Mechanism of Incentives and Accountability for Higher Education Institutions. *Higher Education Management and Policy*, 15(2), 99-116.
- Li, Y., & Zhao, S.F. (2016). Philosophical Reflection on Patriotism Education in Contemporary China. *Journal of Wuhan University of Science and Technology (Social Science Edition)*, Vol. 18, No.6, 637-642.
- Pfeffer, J. (2005). Producing sustainable competitive advantage through the effective management of people. *Academy of Management Executive*, 19(4), 95-106.
- Picon, A, Castro, I., & Rodan, J. L. (2013). The relationship between satisfaction and loyalty : A mediator Analysis, *Journal of Business Research*, 67, 746-751.
- Qiao, K., Wang, X., & Yi, X. (2008). Human Resource Management practice and enterprise performance: A study based on the two-way perspective of enterprise and employees. *Economic Management*, 30(6), 43-48.
- Rattanawicha, P., & Tangmanee, C. (2014). Information quality of E-Commerce websites: Changes of expectation and satisfaction over Time. *14th International Conference on Electronic Business*, ICBC 2014-January (pp. 140-149).
- Ritter, T. & Walter, A. (2012). More is not always better: The impact of relationship functions on customer-perceived relationship value. *Industrial Marketing Management*, 41(1), 136-144.
- Shi, P. Z., & Gu, Y.F. (2010). Thoughts on Constructing Harmony-oriented High-level Human Resources Incentive Mechanism in University. *Scientific Management Research*,.
- dSteve, T., & Gary, H. (2015). The impact of loyalty with e-CRM software and services. *Article in International Journal of Service Industry Management*, 13(5), 452-474.
- Sura, S., Ahn, J., & Lee, O. (2017). Factors influencing intention to donate via social network site (SNS) : From Asian's perspective. *Telematics and Informatics*, 24(1), 164-176.

Factors Influencing Individual's Intention to Adopt Smart Healthcare Based on Big Data Development Strategy

Yazhou Wang*

Dheetawat Nukulkiy**

Abstract

The purposes of this study were 1) to explore different factors influencing the intention to adopt mobile healthcare as well as construct a theoretical model of the intention to adopt mobile healthcare. 2) To reveal the mechanism of the intention to adopt mobile healthcare. 3) To make empirical validation of the role of different influencing factors in the process of creating the intention to adopt mobile healthcare. The sample was 350 residents in Weiyang district, Xian, China. They were selected by random sampling. The research instrument for collecting data was a questionnaire, and the analysis of data was through the descriptive statistics and content analysis.

The research results were found as follows: 1) Perceived usefulness and ease of use, compatibility, social impact, and personal innovation had positive impacts on the intention to adopt mobile healthcare, 2) Change resistance and perceived risks did not affect users' intention to adopt, 3) Among the predictors, perceived ease of use, compatibility, social impact, and personal innovation all had positive impacts on perceived usefulness; and social impact had a positive impact on perceived ease of use. 4) Age, education level, and income level of individual had positive impacts on the intention to adopt mobile healthcare. 5) Gender and health status of individual influenced the intention to adopt mobile healthcare.

Keywords: Factors Influencing, the Intention to Adopt, Smart Healthcare, Big Data Development Strategy

* Ph.D, Candidate, Management, School of Management, Shinawatra University

** Advisor

Introduction

The integration of information technology and conventional medical practices has given rise to the discipline of smart healthcare, with mobile healthcare serving as a prominent manifestation of this field. Mobile medical services primarily address the increasing need for individualized medical care, yet they also encounter numerous challenges. Based on a survey, it is projected that the number of individuals utilizing mobile healthcare services in China will reach a total of 661 million, while the market value of China's mobile healthcare sector is expected to reach 54.47 billion yuan by the year 2020. The majority of individuals who benefit from these services are young individuals, although the elderly population, specifically those aged 60 years or more, with significant medical requirements, is estimated to be 220 million (Iimedia, 2021). This finding indicates that individuals in the older population who require extensive healthcare services do not constitute the primary demographic utilizing mobile healthcare services, hence leading to a relatively low adoption rate of such services. Despite the convenience and user-friendly nature of these services, the absence of external pressures and stimuli poses challenges for consumers in sustaining their utilization of such services.

User behavior research in mobile healthcare generally uses the Technology Acceptance Model (TAM), user group characteristics, diffusion of innovations theory, and user intention to adopt. However, comprehensive models that fully analyze the many factors that influence mobile healthcare adoption are scarce in the literature. Hung and Jenpol used the Technology Acceptance Model (TAM) to examine users' intentions to employ mobile health management services. Perceived usefulness, attitude, and age influenced MHMS adoption behavior (Hung & Jenpol, 2012). Faqih and Jaradat (2015) found that age and gender affect Jordanian healthcare system's mobile technology utilization. This study examined patient acceptance of mobile healthcare services. The findings show that intrinsic and extrinsic factors influence users' mobile healthcare service engagement (Cocosila & Archer, 2009). According to the diffusion of innovations theory, a survey of three Nanchang City hospitals found that dissemination channel, compatibility, and personal variables influence Internet medical service uptake (Zhang, 2017). The researchers meta-analyzed 35 user uptake of mobile healthcare articles. Perceived usefulness, ease of use, perceived

danger, and subjective standards statistically influenced people's attitudes and behaviors toward mobile healthcare (Zhao & Ni, 2016). Zhang, Luo, Nie, and Zhang designed an experimental study and recruited participants using mobile healthcare apps. Zhang, Luo, Nie, & Zhang (2018) found that users' continuous intention to adopt consultation-based mobile healthcare apps was influenced by app interaction quality. Zhao, Huo, and Fan (2018) found that perceived usefulness and trust strongly influence mobile healthcare management service adoption. The study showed that privacy concerns do not affect adoption. Mobile healthcare services' limited and occasional use after installation is also a problem (Nurbiye, Zhao, Zhang, & He, 2022).

To fill the above-discussed research gaps, we draw upon the technology acceptance model (Davis, 1986), the unified theory of acceptance and use of technology (Venkatesh et al., 2003), the dual-factor model (Cenfetelli, 2004), and the diffusion of innovations theory (Rogers, 1962) to investigate influencing factors on the intention to adopt mobile healthcare and the correlation between influencing factors and the intention to adopt mobile healthcare. Weiyang District, Xi'an, Shaanxi Province, China is used as a research region. The findings of this study will contribute to understanding the citizen's intention to adopt mobile healthcare.

Research Objectives

1. To explore the influencing factors on the intention to adopt mobile healthcare services.
2. To explore the influence of individual characteristics on the intention to adopt mobile healthcare.

Literature Review

Istepanian and Lacal (2003) found that mobile device compatibility and connection are essential for mobile healthcare development. Ji (2017) used a goal-oriented design to improve chronic illness adherence. Ji created a chronic disease management software model for hypertensives to analyze user data. The results showed patient differences in disease awareness and mobile phone software exposure. Ji (2017) found that patients' disease knowledge, self-management,

and mobile app familiarity varied. Xing and Fei (2017) detailed Capital Medical University's Xuanwu Hospital's mobile healthcare system. The authors detailed the system architecture, applications, and product features. The cloud-based data integration platform and mobile medical assistant were included.

Hung and Jenpol (2012) used the Technology Acceptance Model (TAM) to study mobile healthcare user behavior and consumer adoption of mobile health management services (MHMS). The study found that "perceived usefulness" and "attitude" significantly affected behavioral intention to adopt Mobile Health Monitoring Systems. Perceived ease of use and perceived usefulness significantly affected attitude, with ease of use influencing usefulness. The factors driving MHMS use varied by age. Huang (2010) added novel elements like the perceived threat of illness, perceived behavioral barriers, and internal and external facilitators from the health belief model to a model for telehealth monitoring adoption. Deng (2013) used the Technology Acceptance Model (TAM) and Health Belief Model to explore mobile healthcare user acceptance. The results showed that perceived usefulness, simplicity of use, barriers, and external factors shaped users' views of mobile healthcare services. These characteristics also moderated MHS use's intended aim. Yan used the Theory of Reasoned Action (TRA) to analyze mobile healthcare utilization. The goal was to examine the factors that affect people's behavior. The study found considerable demographic differences in adoption behavior, particularly in views of usefulness and simplicity of use. Yan (2012) found that young people are more influenced by social characteristics than elderly people are by usefulness and convenience of use. Liu (2015) used Innovation Diffusion Theory (IDT) to model mobile healthcare payment diffusion. The study found that relative advantage, compatibility, environmental factors, and personal characteristics strongly influenced mobile healthcare payment intentions. According to Xu (2017), young or middle-aged people with higher education are more sensitive and mature while processing health information. People with severe or chronic illnesses also worry more about privacy and security.

Grounded Theory Models of Association: The Theory of Rational Behavior (TRA) is a well-established behavioral theory that focuses on attitudes and behavior. It assumes reasonable people examine the prospective repercussions of their activities

before making judgments. Ajzen's Theory of Planned Behavior (TPB) model adds perceived behavioral norms to the Theory of Reasoned Action (TRA) paradigm. Ajzen defines behavioral influences as attitudes, subjective norms, and perceived norms (Fishbein & Ajzen, 1977). Davis (1986) proposed the Technology Acceptance Model (TAM). External influences affect users' behavioral attitudes and intend to use information technology in this paradigm. It analyses user adoption behavior using perceived usefulness (PU) and perceived ease of use (PEU). After Davis et al., several scholars improved the Technology Acceptance Model. One change was removing the attitude variable and adding "image" and "output quality." This improved model was called TAM2. The complete Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) by Venkatesh et al. (2003) aims to explain 70% of user behavioral intentions in IT systems and technology acceptance. This model is based on eight relevant research findings, including the Technology Acceptance Model (TAM), Theory of Reasoned Action (TRA), and Theory of Planned Behavior. The Theory of Acceptance and Use of Technology (TAUT) explains 70% of IT user behavior intentions. Performance expectancy, effort expectancy, social influence, and convenience circumstances influence technology use, according to TAUT. TAUT also accepts that gender, age, experience, and voluntariness can reduce performance expectancy, effort expectancy, social influence, and convenience conditions. Cenfetelli (2004) offered positive and negative variables and merged them to create the dual-factor model. Negative aspects increase resistance to change and perceived risk, whereas positive factors increase usefulness. People prefer positive characteristics that increase their adoption rate and shun negative ones. Rogers' 1960s diffusion of innovation theory is the subject of this paper. While accepting the theory's broad scope, this study focuses on innovation diffusion variables. These aspects include the innovation, potential adopters, surroundings, and dissemination routes. Rogers (1983) states that IDT innovations have competitive advantages, compatibility, complexity, trialability, and observability.

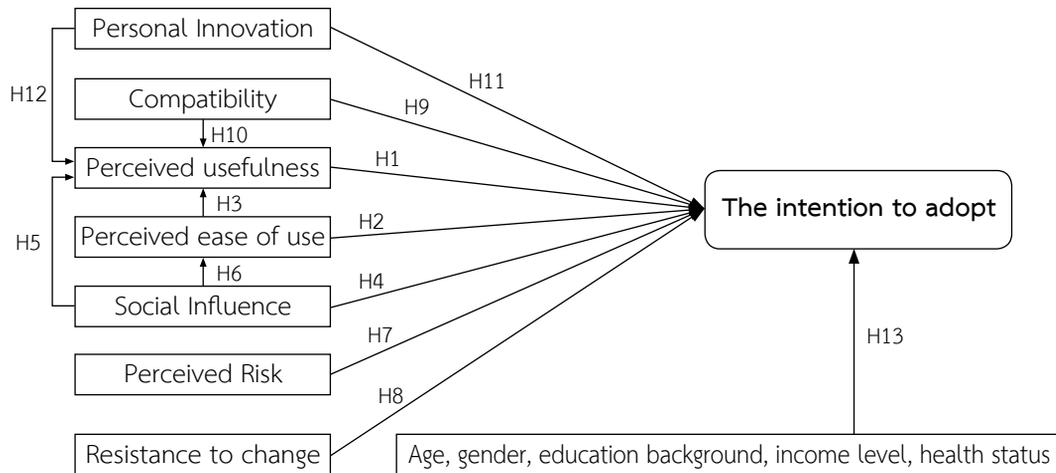
Research Methodology

This study used a mixed method. The sample was 350 residents in Weiyang district, Xian, China. They were selected by random sampling. The instrument for collecting data was a questionnaire. The study's statistical analysis was conducted using SPSS 21.0, and the following data analysis techniques are given. Descriptive statistical analysis of samples: Demographic traits, physical conditions, and utilization of mobile healthcare services are statistical explanations of the respondents' fundamental personal data. IOC, Reliability, and validity test: The validity of the questionnaire's dependability and internal consistency was examined using reliability analysis. The dependability of the survey is higher the higher the Cronbach's alpha coefficient. The validity of the questionnaire is evaluated using validity analysis. For the measurement items to effectively reflect the measurement variables, factor analysis is more appropriate the higher the KMO value. Difference analysis: Use independent sample t-test and variance analysis to analyze whether there are differences in the intention to adopt among people of different genders, ages, incomes, etc. Correlation analysis and regression analysis: Calculate the closeness of the relationship between variables, which is a measure of the relationship, to verify whether the relevant hypotheses in this study are supported.

This study incorporates the Technology Acceptance Model (TAM) and Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) to examine the dissemination of innovation theory. It specifically focuses on the factors of compatibility, perceived risk, and consumer innovativeness. Additionally, the study integrates the dual-factor theory to develop a conceptual framework, as depicted in Figure 1. The model's outcome variable is the intention to adopt, whereas the predictor factors consist of perceived usefulness, perceived ease of use, perceived risk, compatibility, reluctance to change, social influence, and personal innovation. The control variables encompass personal characteristics, like age and gender.

Figure 1

Conceptual Framework

Note. Collected and organized by the author.

Predictor Variables

Davis (1986) found that perceived usefulness and simplicity of use regularly affect users’ attitudes and behavior. Mobile healthcare combines mobile service technology with medical information technology to provide health counseling. This connection improves efficiency, time savings, and convenience.

H1: Perceived usefulness has a positive effect on the intention to adopt mobile healthcare.

H2: Perceived ease of use has a positive effect on the intention to adopt mobile healthcare.

H3: Perceived ease of use has a positive effect on perceived usefulness.

Social influence refers to how much an individual thinks external influences affect their use of information technology or how much they should adopt certain behaviors. Taylor and Todd (1995) discovered a link between social influence and subjective normative measures, supporting consistency. Davis (1989) confirmed that subjective standards affect TAM2 adoption intentions.

H4: Social influence has a positive effect on the intention to adopt mobile healthcare.

H5: Social influence has a positive effect on perceived usefulness.

H6: Social influence has a positive effect on perceived ease of use.

Perceived risk includes performance, psychological, financial, and social risk, according to Featherman and Pavlou (2003). Their research shows that perceived risk negatively impacts consumer e-service uptake.

H7: Perceived risk hurts the intention to adopt mobile healthcare.

The medical model and health management have changed due to mobile healthcare. Conservatives oppose change and advocate for the status quo. This leads to internal rejection, anxiety of change, and bias against the perceived usefulness of products and services.

H8: Resistance to change hurts the intention to adopt mobile healthcare.

The diffusion of innovation theory underpins this study's compatibility idea. This work defines compatibility as the public's view of mobile healthcare matching their beliefs and health management habits. Taylor and Todd (1995) found that perceived usefulness, ease of use, and compatibility increase public interest in mobile healthcare. The combination of perceived usefulness, simplicity of use, and compatibility also influences mobile healthcare adoption behavior.

H9: Compatibility has a positive effect on the intention to adopt mobile healthcare.

H10: Compatibility has a positive effect on perceived usefulness.

According to Agarwal and Prasad (1998), personal creativity in information technology may affect people's willingness to adopt new technologies. Ouyang's (2014) research on paid e-learning adoption found that personal innovation positively affects consumers' inclination to adopt.

H11: Personal innovation has a positive effect on the intention to adopt mobile healthcare.

H12: Personal innovation has a positive effect on perceived usefulness.

Control Variables

This study employs the UTAUT model to examine mobile healthcare uptake across age, gender, education, income, and health status. Age, gender, educational background, income level, and health status are used as control variables to determine if mobile healthcare adoption differs statistically across these demographic and health-related dimensions. Young people are more likely to think actively and agilely due to their cognitive flexibility and adaptability. They are also more open to new ideas and experiences than middle-aged and older people. The age of users may affect their technology adoption. Yan (2012) found that unfavorable variables distort more as people get older. Gender is usually the covariate researchers focus on when studying the intention to adopt. Liu (2014) observed that males were more likely to use WeChat than females. This gender gap was especially obvious in perceived usefulness. Higher education is associated with increased scientific and cultural literacy, as people with higher education tend to learn faster. Higher education is associated with mobile healthcare adoption. An individual's income can indicate their social and economic status. Thus, it is often used as a moderating variable in IT adoption studies. Nie (2016) found a positive association between elderly income and their willingness to use smart community home care. Mobile healthcare solutions are more likely to be used by those with frequent access to healthcare, which is linked to physical health.

H13: The intention to adopt mobile healthcare is affected by factors such as gender, age, educational background, income level, and health status. H13a: There is a significant difference in mobile healthcare intention to adopt by gender. H13b: There is a significant difference in mobile healthcare intention to adopt by age. H13c: There is a significant difference in the intention to adopt mobile healthcare by education background. H13d: There is a significant difference in the intention to adopt mobile healthcare by income level. H13e: There is a significant difference in the intention to adopt mobile healthcare by health status.

Outcome Variable

The concept of intention to adopt can be equated to behavioral intention, as demonstrated in a study conducted by Fishbein and Ajzen (1977). In this study, behavioral intention was defined as an individual’s perceived likelihood of willingly engaging in a specific behavior. This study examines the outcome variable of intention to adopt, specifically focusing on the public’s decision-making process regarding the adoption of mobile healthcare. The degree of subjective intention is considered as a measure of the strength of this decision.

Reliability and Validity Analysis

The reliability assessment in this study was performed utilizing the SPSS21.0 statistical software. The findings of the data analysis indicated that the Cronbach’s coefficient for the entire sample was 0.841. The coefficients of all the other variables exceeded 0.7, so they met the criteria established for the study.

Table 1

Reliability Measurement Statistics

Variables	Number of Questions	Cronbach’s Alpha
Perceived usefulness	4	0.851
Perceived ease of use	4	0.876
Compatibility	3	0.832
Perceived Risk	4	0.719
Resistance to change	2	0.752
Personal Innovation	4	0.77
Social Influence	4	0.755
Intention to adopt	3	0.796
Total	28	0.841

Note. Collected and organized by the author.

There are three steps to ensure the effectiveness of research tools: firstly, hand over the questionnaire to the instructor for suggestions for improvement; secondly, correct and adjust the questionnaire according to the instructor's opinions and suggestions; thirdly, after receiving the feedback and suggestions from the instructor, use the project goal consistency index to test the content validity. During the process, the questionnaire will be checked by three experts in the field of management.

The items that had scores lower than 0.5 were revised. On the other hand, the items that had scores higher than or equal to 0.5 were revised. The results from the IOC test for this current research were more than 0.9 in sum.

Research findings

The 303 genuine survey respondents aged 18-29 is weak. Equal gender proportion among responders. The age distribution is as follows: The 21-30 age group made up 57.1% of the population, while the 31-40 age group made up 17.1%. In terms of education, 187 people (76.9% of the sample) have a bachelor's degree or above. 133 people reported monthly income below 3,000 yuan. Other groups in descending order.

Table 2

Demographic Profile of Participants

Variable	Type	Frequency	Percentage
Gender	Male	158	52.3
	Female	145	47.7
Age	Under 20 years old	15	4.9
	21 - 30 years old	173	57.1
	31 - 40 years old	52	17.1
	41 - 50 years old	36	11.9
	50 years and older	27	8.9
Education background	High school and below	34	11.1
	College	36	11.9
	Undergraduate	177	58.4
	Master	54	17.8
	Doctor and above	2	0.8

Variable	Type	Frequency	Percentage
Income level	3000 yuan and below	133	44
	3000 - 5000 yuan	86	28.1
	5000 - 8000 yuan	37	12.3
	8000 yuan and above	47	15.6
Occupation	Student	105	34.6
	Civil servant	2	0.8
	Civil business unit personnel	36	11.9
	Corporate employees	117	38.6
	Self-employed persons	13	4.2
	Freelancers	23	7.5
	Unemployed	5	1.6
	Other	2	0.8

Note. Collected and organized by the author.

Table 3

Health Status of Survey Respondents

Variable	Type	Frequency	Percentage
Health Status	Never feel sick	50	16.4
	Occasionally felt unwell	233	77
	Feeling unwell often	20	6.6
	Total	303	100
Number of medical visits	0 times	123	40.7
	1 - 3 times	161	53.1
	4 - 6 times	13	4.1
	7 - 9 times	1	0.5
	10 times and above	5	1.6
	Total	303	100

Note. Collected and organized by the author.

About 77% of the sample, 233 people, reported occasional illness. A 6.6% minority claimed regular illness. Over the past six months, 161 users (53.1%) interacted with the platform 1 - 3 times. The recorded visit count was nil, 40.7%. The survey participants are healthy.

Tables 4 and 5 show that gender analysis used an independent samples t-test. The p-value of 0.467, which exceeds the significance level of 0.05, implies no gender-specific difference in adoption intention. Educated people use mobile healthcare more, with a favorable association. Income levels differ in their willingness to use mobile healthcare. Mobile healthcare adoption is highest among those earning 5,000 to 8,000 yuan, followed by those earning over 8,000. Mobile healthcare adoption is lowest among those earning 3,000 yuan or less. When user groups with different amounts of visits during the past six months are split, there is no statistically significant difference. A p-value of 0.993 above the 0.05 statistical significance criterion, supports this result.

Table 4

Gender Difference Analysis

Outcome variable	Gender	N	Mean	Standard deviation	t	Sig
Intention to adopt	Male	158	3.9882	0.69712	0.728	0.467
	Female	145	3.9267	0.61061		

Note. Collected and organized by the author.

Table 5

Age, Education Background, Income Level, Health Status Difference Analysis

Outcome variable	Predictor Variables	Content	N	Mean	Standard deviation	F	Sig
Intention to adopt	Age	Under 20 years old	15	3.7083	0.71377	3.112	0.016
		21 - 30 years old	173	4.009	0.64368		
		31 - 40 years old	52	4.0714	0.67914		
		41 - 50 years old	36	3.9569	0.59787		
		50 years and older	27	3.5476	0.61043		
	Education background	High school and below	34	3.8519	0.69472	2.618	0.036
		College	36	3.9052	0.64922		
		Undergraduate	177	3.9173	0.63701		
		Master	54	4.1512	0.66157		
	Income level	Doctoral and above	2	5	0	2.915	0.035
		3000 yuan and below	133	3.8388	0.67227		
		3000 - 5000 yuan	86	3.989	0.59135		
		5000 - 8000 yuan	37	4.2	0.57009		
		8000 yuan and above	47	4.0526	0.73328		
	Number of medical visits	0 times	123	3.9242	0.66476	0.557	0.933
		1 - 3 times	161	3.9864	0.65945		
4 - 6 times		13	3.85	0.55528			
7 - 9 times		1	4.75	0.63675			
		10 times and above	5	4	0.73598		

Note. Collected and organized by the author.

The findings presented in Table 6 indicate that the P values associated with perceived usefulness, perceived ease of use, compatibility, personal innovation, and social influence were all below 0.01. These variables exhibited a positive correlation with adoption. Additionally, the P value associated with resistance to change was below 0.05, indicating a weak negative correlation between intention to adopt and

perceived risk. The study found that the P value exceeded the threshold of 0.05, indicating a lack of a statistically significant link between intention to adopt and the variables under investigation.

Table 6

Pearson Correlation Coefficients for Outcome Variable and Predictor Variables

		V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
V1	Intention to adopt	1	.624**	.561**	.460**	-.136*	-.06	.456**	.541**
		.000	.000	.000	.000	.034	.349	.000	.000
V2	Perceived usefulness	.624**	1	.620**	.475**	-.073	-.18	.401**	.383**
		.000	.000	.000	.000	.258	.78	.000	.000
V3	Perceived ease of use	.561**	.620**	1	.529**	-.079	-.032	.479**	.370**
		.000	.000	.000	.000	.221	.625	.000	.000
V4	Compatibility	.460**	.475**	.529**	1	-.158*	-.033	.355**	.480**
		.000	.000	.000	.000	.014	.61	.000	.000
V5	Resistance to change	-.136*	-.073	-.079	-.158*	1	.245**	-.04	-.247**
		.034	.258	.221	.014	.000	.535	.000	.000
V6	Perceived risk	-.06	-.018	-.032	-.033	.245**	1	-.029	.042
		.349	.78	.625	.61	0	.657	.514	.000
V7	Social influence	.456**	.401**	.479**	.355**	-.04	-.029	1	.236**
		.000	.000	.000	.000	.535	.657	.000	.000
V8	Personal innovation	.541**	.383**	.370**	.480**	-.247**	.042	.236**	1
		.000	.000	.000	.000	.000	.514	.000	.000

** .Significant correlation an the 0.01 level (both sides).

* .Significant correlation an 0.05 level (both sides).

Note. Collected and organized by the author.

Table 7 presents the results indicating a significant correlation between perceived usefulness and other predictor variables. The linear regression analysis suggests that the significance value (Sig) is below 0.05, indicating a statistically significant relationship. Specifically, perceived usefulness demonstrates a significant correlation with perceived ease of use, compatibility, and personal factors.

Table 7

Stepwise Multiple Regression Analysis of Perceived Usefulness and Other Variables

Model	B	Error	Beta	t	Sig	Tolerance	VIF
Perceived ease of use	0.427	0.051	0.491	8.41	0	0.703	1.422
Compatibility	0.138	0.055	0.154	2.489	0.014	0.627	1.595
Individual factors	0.117	0.052	0.127	2.251	0.025	0.751	1.332

Outcome variable: Perceived usefulness

Note. Collected and organized by the author.

Table 8 shows that the relevant factors' VIF values are 1 - 2 and less than 10. Additionally, tolerances are greater than 0.1 and range from 0.577 - 1. These findings indicate that each variable lacks multivariate covariance. The model 4 Durbin-Watson (DW) statistic is 2.048. This figure is between 1.5 and 2.5, implying that the regression model and random errors are unrelated. The DW value shows good sample independence and no autocorrelation.

Table 8

The Intention is to Adopt and Stepwise Multiple Regression Analysis of Each Variable

NO.	The order	B	Error	Beta	t	Tolerance	VIF
1	Perceived usefulness	0.65	0.052	0.624	12.402	1	1
2	Perceived usefulness	0.509	0.052	0.488	9.854	0.853	1.172
	Personal innovation	0.34	0.048	0.354	7.147	0.853	1.172
3	Perceived usefulness	0.429	0.053	0.411	8.077	0.751	1.331
	Personal innovation	0.32	0.046	0.334	6.951	0.845	1.183
	Social influence	0.201	0.046	0.212	4.378	0.832	1.203
4	Perceived usefulness	0.356	0.06	0.342	5.945	0.577	1.733
	Personal innovation	0.302	0.046	0.314	6.532	0.823	1.214
	Social influence	0.164	0.048	0.173	3.432	0.752	1.33
	Perceived ease of use	0.136	0.054	0.15	2.514	0.538	1.858

Model 4 DW value 2.048

Outcome variable: Intention to adopt.

Note. Collected and organized by the author.

The correlation study shows no association between perceived danger, reluctance to change, and intention to adopt. The stepwise multiple regression analysis also shows that resistance to change, perceived risk, and desire to adopt no longer have a meaningful association. The stepwise regression analysis examined adoption intention components. The regression model had four variables, and model 4 had an adjusted R-square of 0.538. This means the four variables explained 53.8% of the variation in adoption intention. The regression model started with perceived usefulness, indicating its main effect on the desire to adopt. Personal innovation, societal influence, and perceived ease of use were included in the model.

Table 9

Summary of Intention to Adopt and Models of Each Regression

Model	Perceived usefulness	Personal innovation	Social influence	Perceived ease of use	R ²	Adjusted R ²
1	x				0.39	0.387
2	x	x			0.497	0.492
3	x	x	x		0.534	0.528
4	x	x	x	x	0.546	0.538

Note. Collected and organized by the author.

According to the data, perceived usefulness, ease of use, social influence, and personal creativity positively correlate with mobile healthcare adoption. Compatibility was not included in the regression model. This exclusion does not mean these factors do not affect adoption; it means they are not statistically significant.

Discussions

The study proposed 17 hypotheses for the intention to adopt a mobile healthcare model by performing analytical methods such as descriptive statistics, difference analysis, correlation analysis, and regression analysis on 303 valid questionnaires recovered and found that 13 hypotheses were accepted, and 4 hypotheses were rejected.

The results indicate:

Perceived usefulness is the first factor affecting the intention to adopt mobile healthcare. Products or services that can provide users with a sense of value and help them improve their efficiency and quality of life are more likely to be recognized. This is consistent with the research conclusion of Davis (1986) that perceived usefulness and perceived ease of use always have an impact on users' attitudes and behavioral intentions.

Personal innovation is the second factor affecting the intention to adopt mobile healthcare. The personal innovation factor represents the user's ability to accept new things. The higher the user's acceptance of new information technology products, the easier it is to accept mobile healthcare. The study shows that a user's innovation has a significant positive correlation with the intention to adopt a mobile travel app (Li, 2014).

Social influence is the third factor affecting the intention to adopt mobile healthcare. This is consistent with the research conclusion of Matthew that social influence positively affects the intention of medical professionals to adopt electronic medical records (Matthew, 2008). In the face of a new thing, the user is in a position of information asymmetry, and listening to the advice of trusted people around him can reduce the cost of decision-making. At the same time, the influence of the news media cannot be ignored.

Perceived ease of use and compatibility are the fourth and fifth affecting the intention to adopt mobile healthcare. Perceived ease of use, whether it is easy to use, will become the reason for whether the public is willing to accept the technology. Mobile healthcare products with simple and clear interfaces, clear logic, and user-friendly operation will be easier to recognize. This is consistent with the research conclusion of Taylor & Todd (1995) that perceived usefulness, perceived ease of use, and compatibility have a positive impact on the public's intention to adopt mobile healthcare.

Resistance to change and perceived risk do not hurt the intention to adopt mobile healthcare. It shows that users are not resistant to using mobile healthcare software and are happy to accept IT products to help them with minor ailments and

learn about healthcare. Users' trust in mobile Internet products has improved. According to previous research conclusions (Featherman & Pavlou, 2003), perceived risk hurt the intention to adopt mobile healthcare, but this factor was not included in the regression in this study. The human sample has a certain dilution effect on this item. On the other hand, with the popularization of mobile payment and continuous assurance of information security, the public's sense of trust in Internet products has been improved.

Age, educational background, and income level among individual characteristics have significant differences in the intention to adopt mobile healthcare. This is consistent with the research conclusion of Yan (2012) that the older the age, the greater the distortion effect of negative factors through comparative analyses of different age groups. In his study, Nie (2016) found that the higher the income of the elderly, the more likely they are to adopt smart community home care - a new model of aging. There is no significant difference between gender and health status among individual characteristics on the intention to adopt mobile healthcare.

Among predictor variables, perceived ease of use, compatibility, social influence, and personal innovation all have a positive impact on perceived usefulness; social influence has a positive impact on perceived ease of use.

Table 10

Hypothesis Verification Results

No.	Assumption	Accepted or rejected
H1	Perceived usefulness has a positive impact on the public's intention to adopt mobile healthcare.	Accepted
H2	Perceived ease of use has a positive impact on the intention to adopt mobile healthcare.	Accepted
H3	Perceived ease of use has a positive impact on perceived usefulness.	Accepted
H4	Social influence has a positive impact on the intention to adopt mobile healthcare.	Accepted
H5	Social influence has a positive impact on the perceived usefulness of mobile healthcare.	Accepted

No.	Assumption	Accepted or rejected
H6	Social influence has a positive impact on the perceived ease of use of mobile healthcare.	Accepted
H7	Perceived risk hurts the intention to adopt mobile healthcare.	Rejected
H8	Resistance to change hurts the intention to adopt mobile healthcare.	Rejected
H9	Compatibility has a significant positive impact on the intention to adopt mobile healthcare	Accepted
H10	Compatibility has a significant positive impact on the perceived usefulness of mobile healthcare	Accepted
H11	Individual innovation has a positive impact on the intention to adopt mobile healthcare.	Accepted
H12	Personal innovation has a positive impact on the perceived usefulness of mobile healthcare.	Accepted
H13a	There is a significant difference between the intention to adopt mobile healthcare and different genders.	Rejected
H13b	There is a significant difference between the intention to adopt mobile healthcare and different ages.	Accepted
H13c	There is a significant difference between the intention to adopt mobile healthcare and different educational backgrounds.	Accepted
H13d	T There is a significant difference between the intention to adopt mobile healthcare and different income levels.	Accepted
H13e	There is a significant difference between the intention to adopt mobile healthcare and different health status.	Rejected

Note. Collected and organized by the author.

Conclusion

The present study examined the various factors that influence individuals' intention to adopt mobile healthcare. Specifically, the study investigated seven predictor variables, namely perceived usefulness, perceived ease of use, perceived risk, personal innovation, compatibility, social influence, and resistance to change. The outcome variable of interest was the intention to adopt mobile healthcare.

Based on the findings of empirical investigation, the determinants impacting the inclination to embrace mobile healthcare can be identified as follows: The predictor variables, including perceived usefulness, perceived simplicity of use, compatibility, social influence, and personal innovation, were found to have a favorable influence on the intention to use mobile healthcare. The absence of negative effects on the desire to adopt was observed in resistance to change and perceived danger. The variables of perceived ease of use, compatibility, social influence, and personal innovation were found to have a positive influence on perceived usefulness. Additionally, social influence was found to positively affect perceived ease of use.

When examining the impact of individual characteristics on the intention to adopt mobile healthcare, it was found that out of the five elements of individual characteristics, three elements exhibited statistically significant differences in their influence on the intention to adopt mobile healthcare. Conversely, the two elements did not demonstrate any significant difference in their impact on the intention to adopt mobile healthcare. There were notable variations in the desire to utilize mobile healthcare based on factors such as age, educational background, and economic level. There is a lack of substantial disparity observed between gender and health status about the inclination to embrace mobile healthcare.

Recommendations for future study

Firstly, Expand the scope of the study sample. This paper did not conduct a nationwide sample, and there are differences in population and medical conditions in different regions of China. The sample in this study does not provide a comprehensive and accurate picture of Chinese citizens' intention to adopt mobile healthcare. Therefore, future studies can expand the study population to include people from all regions, age groups, and health conditions to improve the accuracy of the empirical study.

Secondly, Change the research perspective. The research object selected in this paper is Chunyu Doctor APP, which is a mobile medical service software. Mobile Internet-based medical software applications, after explosive growth in 2015 gradually returned to rationality, in 2017 The present, in the medical field began to appear, and AI (Artificial Intelligence) technology, that is, the combination of artificial

intelligence, future scholars can consider the study of the user's intention to adopt more new technologies from the level of artificial intelligence.

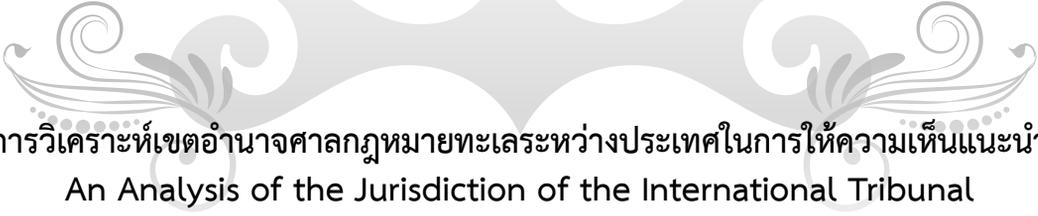
Thirdly, Focus on physician groups. In this paper, we only analyzed the factors influencing the adoption of mobile health care for C-side consumers but did not consider the study of the doctors' group. mobile healthcare adoption research vision more comprehensive.

References

- Agarwal, R., & Prasad, J. (1998). A conceptual and operational definition of personal innovativeness in the domain of information technology. *Information systems research, 9*(2), 204-215.
- Cenfetelli, R. T. (2004). Inhibitors and enablers as dual-factor concepts in technology usage. *Journal of the Association for Information Systems, 5*(11), 16.
- Cocosila, M., & Archer, N. (2009). An empirical investigation of mobile health adoption in preventive interventions.
- Deng, Z. (2013). Understanding public users' adoption of mobile health service. *International Journal of Mobile Communications, 11*(4), 351-373.
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly, 3*19-340.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1977). Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research.
- Featherman, M. S., & Pavlou, P. A. (2003). Predicting e-services adoption: a perceived risk facets perspective. *International journal of human-computer studies, 59*(4), 451-474.
- Faqih, K. M. S., & Jaradat, M. I. R. (2015, August 25). Mobile Healthcare Adoption among Patients in a Developing Country Environment: Exploring the Influence of Age and Gender Differences. *International Business Research, 8*(9). <https://doi.org/10.5539/ibr.v8n9p142>
- Holden, R. J., & Karsh, B. T. (2010). The technology acceptance model: its past and its future in health care. *Journal of Biomedical Informatics, 43*(1), 159-172.

- Huang, J. C. (2010). Remote health monitoring adoption model based on artificial neural networks. *Expert systems with applications*, 37(1), 307-314.
- Iimedia Research. (2021, January 15). Internet healthcare industry data analysis. Retrieved from <https://www.iimedia.cn/c1061/76482.html>.
- Istepanian, R. S., & Lactal, J. C. (2003, September). Emerging mobile communication technologies for health: some imperative notes on m-health. In *Proceedings of the 25th Annual International Conference of the IEEE Engineering in Medicine and Biology Society (IEEE Cat. No. 03CH37439)* (Vol. 2, pp. 1414-1416). IEEE.
- Ji Y.M. (2017) *Research and practice of a mobile medical software design method oriented to patient adherence enhancement*. Zhejiang University.
- Li K. (2014). *Research on User Acceptance Behavior of Mobile Tourism APP Based on UTAUT Model* (Unpublished doctoral dissertation). Xiamen University.
- Lau, A. S. (2002). Strategies to motivate brokers to adopt online trading in the Hong Kong financial market. *Review of Pacific Basin Financial Markets and Policies*, 5(04), 471-489.
- Liu, Z.Y. (2014). *A study on the effect of gender differences on the intention to use WeChat*. Huazhong University of Science and Technology.
- Liu Y.J. (2015). *Research on Influencing Factors of Mobile Medical Payment Based on Diffusion of Innovation Theory*. Southern Medical University.
- Venkatesh, Morris, Davis, & Davis. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View. *MIS Quarterly*, 27(3), 425. <https://doi.org/10.2307/30036540>
- Nie M. (2016). *Research on the Influencing Factors of Adoption Behavior of Intelligent Home Care Service Users*. Shandong University of Finance and Economics.
- NurbiyeoAbudureheman, Zhao, J., Zhang, W., & He, G. (2022). Analysis of awareness and utilization of Internet+ healthcare among the elderly population. *Health Soft Science*, (04), 92-96.
- Ouyang Y.Q. (2015). *Research on the Influencing Factors of Adoption Willingness of Paid Online Learning*. Southwestern University of Finance and Economics.
- Rogers Everett, M. (1983). *Diffusion of innovations*. New York, 12.
- Taylor, S., & Todd, P. (1995). Assessing IT usage: The role of prior experience. *MIS Quarterly*, 561-570.

- Wills, M. J., El-Gayar, O. F., & Bennett, D. (2008). Examining healthcare professionals' acceptance of electronic medical records using UTAUT.
- Xing, J., & Fei, X. (2017). Architecture and application of our hospital's mobile medical system. *China Medical Device*, 32(10), 122-125.
- Xu, C.J., Cai, B.Y., Chang, F.Q., Wang, J.J., & Zhang, C. (2017). Survey and ethical countermeasures of internet users' privacy sensitivity and security perception status of online medical services. *Chinese Medical Ethics*, 30(1), 9-14.
- Yan, C.M. (2014). *Research on the Influencing Factors on the Adoption Intention of Mobile Medical Service Users* (Unpublished doctoral dissertation). Harbin Institute of Technology.
- Zhao, Y., & Ni, Q. (2016). A study on user adoption of mHealth services based on meta-analysis. *Journal of Information Resources Management*, 6(3), 34-43.
- Zhang H.Y. (2017) *Research on the willingness to use Internet medical services based on the theory of diffusion of innovation* (Unpublished doctoral dissertation). Jiangxi University of Finance and Economics.
- Zhang, M., Luo, M. F., Nie, R. & Zhang, Y. (2018). Analysis on the intention of continuous use of consultation-based mobile medical app users - A multidimensional perspective based on patient characteristics, healthcare characteristics, and system quality. *Soft Science* (05), 99-104. doi:10.13956/j.ss.1001-8409.2018.05.23.
- Zhao, D., Huo, C., & Fan, H. (2018). An empirical study on the intention to use mobile health management services under the privacy perspective. *Modern Intelligence* (05), 74-81.

การวิเคราะห์เขตอำนาจศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศในการให้ความเห็นแนะนำ
An Analysis of the Jurisdiction of the International Tribunal
for the Law of the Sea (ITLOS) to Render an Advisory Opinion

ศุภิสรา ชูภักดิ์ Supisara Choopakdee*
นพร โพธิ์พัฒนชัย Naporn Popattanachai**

บทคัดย่อ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) ถือเป็นธรรมนูญแห่งมหาสมุทร ซึ่งกำหนดกฎเกณฑ์ทางกฎหมายในทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในทะเล โดยในปี พ.ศ. 2556 กลุ่มประเทศ Sub - Regional Fisheries Commission (SRFC) ได้ขอความเห็นแนะนำจากศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ (ITLOS) และในปี พ.ศ. 2558 ITLOS ได้ให้ความเห็นแนะนำในคดีดังกล่าว ซึ่งถือว่าเป็นคดีแรกในประวัติศาสตร์ที่ ITLOS ได้ให้ความเห็นแนะนำในกรณีทั่ว ๆ อย่างเป็นครั้งแรก โดยอาศัยการตีความกฎหมายอย่างกว้างในเรื่องเขตอำนาจของศาลในการให้ความเห็นแนะนำ อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ ITLOS ได้ให้ความเห็นแนะนำ ก่อให้เกิดข้อโต้แย้งจากรัฐต่าง ๆ รวมถึงนักวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเขตอำนาจของศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศในการให้ความเห็นแนะนำ อาทิ การตีความของ ITLOS โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องเขตอำนาจดังกล่าวนั้นเป็นการตีความที่ขัดต่ออนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 รวมถึงการตีความในลักษณะดังกล่าวนี้เข้าข่ายเป็นกรณีที่ ITLOS ทำเกินขอบเขตอำนาจที่มีอยู่ บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการตอบคำถามว่า ITLOS จะมีเขตอำนาจศาลในการให้ความเห็นแนะนำหรือไม่ อันอยู่บนพื้นฐานการวิเคราะห์ข้อ 21 ของธรรมนูญศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ และข้อ 138 ของกฎของศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าความเห็นแนะนำจะไม่ได้มีผลผูกพันในทางกฎหมาย แต่ผลของความเห็นแนะนำที่ให้ไว้โดยองค์กรศาล

* นักศึกษาปริญญาโท สาขากฎหมายระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** อาจารย์ที่ปรึกษา

ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องกฎหมายทะเลเป็นการเฉพาะ อาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในทางการเมืองระหว่างประเทศ รวมถึงอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบและความท้าทายต่อรัฐที่สามหรือต่อประเทศไทยในฐานะรัฐภาคี UNCLOS อย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: ความเห็นแนะนำ, เขตอำนาจศาลในการให้ความเห็นแนะนำ, ศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ, อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล

Abstract

The United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS) is commonly referred to as the “Constitution for the Oceans.” It establishes the legal framework for all activities at sea. In 2013, the Sub-Regional Fisheries Commission (SRFC) requested an advisory opinion from the International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS). In 2015, ITLOS rendered an advisory opinion for this case which is the first time ITLOS rendered a full bench on an advisory opinion on the basis of the broad interpretation. Following this, various states and scholars questioned ITLOS’s jurisdiction to render an advisory opinion. They argued that ITLOS’s interpretation contravenes the Vienna Convention on the Law of Treaties and extends the advisory opinion’s jurisdiction of ITLOS. This article aims to determine whether ITLOS has the authority to render an advisory opinion under Article 21 of ITLOS’s statute and Article 138 of the Rules of the ITLOS. While advisory opinions are not legally binding, they may have significant implications on international politics and third states, particularly Thailand as a state party to UNCLOS.

Keywords: Advisory jurisdiction, International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS), United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS)

บทนำ

ศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ (International Tribunal for the Law of the Sea) ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ITLOS” ถือเป็นองค์กรตุลาการที่มีอำนาจเฉพาะในการระงับข้อพิพาทในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทะเลเป็นการเฉพาะ โดยนับตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ITLOS มีบทบาทในการระงับข้อพิพาทในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมายทะเล โดยคดีส่วนใหญ่ที่เข้าสู่การพิจารณาของ ITLOS ปริมาณร้อยละ 70 ล้วนเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยโดยพลัน (promptly released)

ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2554 ITLOS ได้เคยมีการให้ความเห็นแนะนำในคดีพันธกรณีและความรับผิดชอบของรัฐที่ให้การสนับสนุนบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในพื้นที่อันเป็นไปตามฐานทางกฎหมายในข้อ 191 ของ UNCLOS ซึ่งกำหนดให้ ITLOS สามารถให้ความเห็นแนะนำในกรณีข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับพื้นดินท้องทะเลเท่านั้น อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติใน UNCLOS นั้นไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนสำหรับเขตอำนาจของ ITLOS ในการให้ความเห็นแนะนำในกรณีทั่วไป อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศของ Sub-Regional Fisheries Commission โดยต่อไปนี้จะขอเรียกว่า “SRFC” ได้รวมกลุ่มกันจัดทำความตกลง MCA ซึ่งเป็นความตกลงเฉพาะที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับ UNCLOS โดยมีข้อ 33 ของความตกลง MCA ได้กำหนดให้สามารถขอความเห็นแนะนำจาก ITLOS ได้ อันนำมาซึ่งการพิจารณาและศึกษาในประเด็นเขตอำนาจของ ITLOS ในการให้ความเห็นแนะนำในกรณีทั่วไป ที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อ 191 โดยมีข้อบทที่เกี่ยวข้องที่จะต้องพิจารณา ได้แก่ ข้อ 288 (2) ของ UNCLOS, ข้อ 21 ของธรรมนูญศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ และข้อ 138 ของกฎของศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ รายละเอียดปรากฏดังต่อไปนี้

วิเคราะห์เรื่องเขตอำนาจในการให้ความเห็นแนะนำของ ITLOS

(1) ข้อ 288 (2) ของ UNCLOS

วางหลักว่า ให้ศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ มีเขตอำนาจเหนือข้อพิพาทใด ๆ เกี่ยวกับการตีความหรือการใช้ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้ ซึ่งเสนอต่อตนตามความตกลงนั้นด้วย

หลักเกณฑ์การระงับข้อพิพาทภายใต้บทบัญญัติในภาค 15 ของ UNCLOS ในส่วนของการระงับข้อพิพาทภาคบังคับ ในข้อ 287 ประกอบกับ ข้อ 288 (2) ของ UNCLOS นั้นได้กำหนดให้ ITLOS มีเขตอำนาจเหนือข้อพิพาทใด ๆ เกี่ยวกับการตีความ หรือการใช้ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งประสงค์ของ UNCLOS (Natalie Klein, 2005 : 184-185) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเขตอำนาจของ ITLOS นั้นไม่จำเป็นต้องเป็นต้องมีที่มาจากบทบัญญัติใน UNCLOS อย่างเดียวเสมอไป (Alina Miron, 2023 : 8) อย่างไรก็ตาม ข้อบท 288 (2) ดังกล่าวนั้นจำกัดเขตอำนาจของ ITLOS ไว้แค่เพียงการระงับข้อพิพาท ซึ่งไม่ได้ครอบคลุมไปถึงเขตอำนาจในการให้ความเห็นแนะนำ (Yoshifumi Tanaka, 2015 : 324)

(2) ข้อ 21 ของธรรมนูญศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ

กำหนดว่า “เขตอำนาจของศาลครอบคลุมถึงข้อพิพาทและคำร้องทั้งปวงที่เสนอต่อศาลตามอนุสัญญานี้ และเรื่องทั้งปวงที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในความตกลงอื่นใดที่ให้ศาลมีเขตอำนาจ”

จากที่กล่าวมาในข้างต้น แสดงให้เห็นว่าในข้อ 21 ของธรรมนูญศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศไม่ได้เป็นที่มาของเขตอำนาจของ ITLOS ในการให้ความเห็นแนะนำด้วยตัวเอง แต่จำเป็นต้องอาศัยเขตอำนาจมาจากบัญญัติโดยเฉพาะในความตกลงอื่นที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับในบทบัญญัติของ UNCLOS ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในกรณีคดี SRFC ความตกลง MCA ถือว่าเป็นความตกลงเฉพาะที่เป็นที่มาของเขตอำนาจที่ ITLOS สามารถให้ความเห็นแนะนำได้ เนื่องจากในบทนำของความตกลง MCA ได้กำหนดเอาไว้อย่างชัดเจนว่า ความตกลงดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตาม UNCLOS ประกอบกับในข้อ 33 ของความตกลง MCA ได้กำหนดให้อำนาจที่ประชุมคณะมนตรีของ SRFC อาจมอบอำนาจให้เลขาธิการของ SRFC สามารถยื่นเรื่องเพื่อขอความเห็นแนะนำในปัญหาข้อกฎหมาย ITLOS ได้ จึงเป็นที่มาของข้อสรุปได้ว่า ความตกลง MCA ถือว่าเป็นความตกลงเฉพาะที่ให้ ITLOS มีเขตอำนาจในการให้ความเห็นแนะนำ โดยมีข้อ 21 ของธรรมนูญศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศเป็นฐานทางกฎหมายและเปรียบเทียบเป็นสะพานเชื่อมที่สำคัญที่ทำให้ ITLOS มีเขตอำนาจในการให้ความเห็นแนะนำในคดีนี้ได้ ทั้งนี้ ผู้พิพากษา Lucky ได้สนับสนุนการตีความของ ITLOS ในประเด็นข้างต้นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงกระบวนการตีความสนธิสัญญาตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 และไม่จำเป็นที่จะต้องพิเคราะห์ถึงเอกสารอื่นใดที่ปรากฏในขณะที่มีการร่าง UNCLOS ด้วย เนื่องจากเห็นว่าการตีความของ ITLOS สามารถนำหลักการต้นไม้มที่มีชีวิต หรือ “The living tree doctrine” มาใช้สำหรับการตีความข้อบทใน UNCLOS ได้ กล่าวคือ การตีความข้อบทใน UNCLOS ไม่ได้จำกัดการตีความตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัด แต่เป็นหลักการตีความที่เชื่อว่าหลักกฎหมายย่อมสามารถพัฒนาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงไปของสภาพสังคมและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้

(3) ข้อ 138 กฎของศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ

กำหนดว่า 1. ศาลอาจจะให้ความเห็นแนะนำในประเด็นคำถามทางกฎหมายได้ หากมีความตกลงระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับ UNCLOS โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีข้อบทที่กำหนดให้สามารถขอความเห็นแนะนำจากศาลได้

2. การขอความเห็นแนะนำจะต้องขอโดยองค์กรใด ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ กำหนดไว้ในความตกลงเฉพาะที่ให้ศาลมีเขตอำนาจในการให้ความเห็นแนะนำ

ตามข้อ 16 ของธรรมนูญศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ ได้กำหนดให้ ITLOS สามารถกำหนดกฎของศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศเพื่อที่จะกำหนดวิธีพิจารณาของศาลได้ ข้อดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างธรรมนูญศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ และกฎของศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดีว่าทั้งสองมีสถานะทางกฎหมายที่ไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ กฎของศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศย่อมมีสถานะที่ต่ำกว่า เนื่องจากเป็นกฎที่ออก

ประเทศที่ถูกจัดทำโดยรัฐจํานวนน้อยไม่ถือว่าเป็นการต้องห้ามแต่ประการใด ประกอบกับการศึกษาของนักวิชาการพบว่าความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งประสงค์ของ UNCLOS ตามนัยแห่งข้อ 288 (2) และข้อ 21 ของธรรมนูญศาลกฎหมายระหว่างประเทศ ประกอบไปด้วยความตกลงระหว่างประเทศในระดับพหุภาคีเป็นส่วนใหญ่ อันรวมตลอดถึงความตกลง MCA (Robin Churchill, 2015 : 34) ซึ่งเป็นฐานทางกฎหมายที่ SRFC ได้ขอความเห็นแนะจาก ITLOS ในคดีดังกล่าวด้วย

ในเรื่องไขประการที่สอง การที่จะตอบคำถามว่า องค์กรใดที่มีอำนาจในการขอความเห็นแนะนั้น อาจมีความจำเป็นที่จะต้องตีความคำว่า “whatever body” หรือ “องค์กรใด ๆ” ทั้งนี้มีความจำเป็นในการพิเคราะห์ถึงประวัติศาสตร์การร่างกฎของศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ ประกอบด้วย กล่าวคือ การร่างกฎของศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศได้ยึดหลักเกณฑ์กฎของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเป็นแบบอย่างในการร่าง อันสอดคล้องกับคำกล่าวของประธานในที่ประชุมเจรจอนุสัญญาสหประชาชาติ ครั้งที่ 3 จึงนำมาซึ่งการศึกษาเปรียบเทียบกันระหว่างกฎของศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ กับกฎของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบแล้ว ในส่วนประเด็นเรื่ององค์กรที่มีอำนาจในการยื่นขอความเห็นแนะนั้น มีข้อสังเกตประการสำคัญ คือ องค์กรที่มีอำนาจในการขอความเห็นแนะจากศาลยุติธรรมระหว่างประเทศนั้น ถูกกำหนดเอาไว้ชัดเจนในข้อ 96 ของกฎบัตรสหประชาชาติ โดยให้องค์กรที่สามารถขอความเห็นแนะจากศาลกฎหมายยุติธรรมระหว่างประเทศถูกจำกัดอยู่เพียง สมัชชาสหประชาชาติ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ หรือองค์กรภายใต้สหประชาชาติเท่านั้น ที่มีอำนาจในการขอความเห็นแนะจากศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้ ซึ่งมีความต่างไปจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาตีความของ ITLOS ที่กฎของศาลฯ กำหนดไว้แค่เพียงองค์กรใด ๆ อันนำมาซึ่งปัญหาในการตีความว่าองค์กรใด ๆ ในที่นี้จะหมายความรวมถึงองค์กรใดบ้าง หากตีความอย่างเคร่งครัดตามที่ปรากฏในข้อ 138 ของกฎของศาลฯ ที่กำหนดให้เฉพาะองค์กรใด ๆ ที่ได้รับอำนาจมาจากความตกลงเฉพาะที่ให้เขตอำนาจ ITLOS ในการให้ความเห็นแนะ อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการหลายท่าน ไม่ว่าจะเป็น Donald Rothwell (Donald R Rothwell and Tim Stephens, 2021 : 496) Yoshifumi Tanaka (Yoshifumi Tanaka, 2019 : 529-530) รวมตลอดถึงผู้พิพากษาศาล ITLOS หลาย ๆ ท่าน ให้ความเห็นว่าในกรณีที่กฎของศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศได้เปิดโอกาสให้องค์กรที่ก่อตั้งโดยเจตนารมณ์ของรัฐเพียงไม่กี่รัฐผ่านทางความตกลงเฉพาะที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับ UNCLOS ที่จะสามารถขอความเห็นแนะจาก ITLOS ได้ แต่ในทางกลับกัน รัฐภาคี UNCLOS อื่น ๆ หากไม่ได้เข้าทำความตกลงเฉพาะก็ไม่สามารถที่จะขอความเห็นแนะจาก ITLOS ได้นั้น จะนำมาซึ่งผลทางกฎหมายที่มีความลักลั่นและไม่เป็นธรรมต่อรัฐส่วนใหญ่ เนื่องจากการตีความในลักษณะดังกล่าวอาจจะเป็นชนวนที่ทำให้รัฐจํานวนน้อยใช้กระบวนการในการขอความเห็นแนะ

ความเห็นแนะนำดังกล่าวได้รับการพูดถึง และได้รับการยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล และที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับมหาสมุทรและกฎหมายทะเล ยิ่งไปกว่านั้น ความเห็นแนะนำอาจจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในทางการเมืองระหว่างประเทศได้ โดยเฉพาะในประเด็นเขตอำนาจของ ITLOS ในการให้ความเห็นแนะนำ และประเด็นที่ ITLOS ได้ให้ความกระจ่างในข้อบทของ UNCLOS ไป เนื่องจาก ITLOS ซึ่งถือว่าเป็นองค์ตุลาการที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องกฎหมายทะเลและมีอำนาจหน้าที่ในการตีความและการปรับใช้ UNCLOS อันอาจจะส่งผลให้แนวทางการตีความในความเห็นแนะนำนั้น อาจได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง อันจะทำให้การตีความของศาลนำมาซึ่งแนวปฏิบัติของรัฐและเป็นการสร้างบรรทัดฐานในสังคมนระหว่างประเทศ รวมถึงตลอดถึงเป็นแนวทางให้รัฐต่าง ๆ สามารถนำไปปรับใช้อย่างเหมาะสม เพื่อที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ตนมีอยู่ (Sir Michael Wood, 2018 : 214)

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในประเด็นเรื่องเขตอำนาจของ ITLOS ในการให้ความเห็นแนะนำนั้น บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ในคดี SRFC นั้นนำมาซึ่งข้อสรุปที่ว่า ITLOS มีเขตอำนาจในการให้ความเห็นแนะนำ โดยอาศัยฐานทางกฎหมายในข้อ 21 ของธรรมนูญศาลกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งมีสถานะทางกฎหมายที่เท่าเทียมกันกับข้อบทใน UNCLOS โดยเขตอำนาจในการให้ความเห็นแนะนำของ ITLOS ดังกล่าวนั้นมีที่มาจากความตกลงเฉพาะที่ให้อำนาจ ITLOS ในการให้ความเห็นแนะนำ ประกอบกับในข้อ 138 ของกฎหมายศาลกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นเงื่อนไขที่จะต้องทำก่อนที่ ITLOS จะให้ความเห็นแนะนำ มี 3 ประการ กล่าวคือ การขอความเห็นแนะนำนั้น ต้องได้รับอำนาจมาจากความตกลงเฉพาะที่ให้อำนาจ ITLOS ในการให้ความเห็นแนะนำ และให้องค์กรใด ๆ ที่ก่อตั้งตามความตกลงเฉพาะดังกล่าวมีอำนาจในการยื่นขอความเห็นแนะนำ และประเด็นคำถามที่จะขอความเห็นแนะนำจาก ITLOS นั้นต้องเป็นประเด็นทางกฎหมาย โดยที่เขตอำนาจในการให้ความเห็นแนะนำของ ITLOS ในช่วงต้นนั้น เกิดจากการตีความอย่างกว้างของ ITLOS ถึงแม้ว่าผลของความเห็นแนะนำดังกล่าวจะไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายต่อรัฐที่จะต้องปฏิบัติตามอย่างเหนียวแน่น แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าการตีความในลักษณะดังกล่าวอาจนำมาซึ่งปัญหาและผลกระทบต่อรัฐที่สาม กล่าวคือ กระบวนการขอความเห็นแนะนำดังกล่าวที่มาจากความตกลงเฉพาะให้อำนาจองค์กรใด ๆ สามารถยื่นขอความเห็นแนะนำต่อ ITLOS ได้ในขณะเดียวกัน กระบวนการดังกล่าวก่อให้เกิดผลทางกฎหมายที่ลึกลับ กล่าวคือ รัฐเพียงไม่กี่รัฐที่เข้าทำความตกลงเฉพาะสามารถขอความเห็นแนะนำได้ ส่วนรัฐภาคี UNCLOS ไม่สามารถขอความเห็นแนะนำได้ หากไม่ได้เข้าทำความตกลงเฉพาะที่มีข้อบทกำหนดให้อำนาจ ITLOS ในการขอให้ความเห็นแนะนำได้ โดยผล

บทความในวารสารภาษาต่างประเทศ

Alina Miron. (2023). Cosis Request for an Advisory Opinion: A Poisoned Apple for the ITLOS? *The International Journal of Marine and Coastal Law* 38, 8.

Miguel Garcia - Revillo. (2015). The Contentious and Advisory Jurisdiction of the International. *Tribunal for the Law of the Sea*.

Robin Churchill. (2015). Dispute Settlement in the Law of the Sea: Survey for 2013. *The International Journal of Marine and Coastal Law*, 34.

Sir Michael Wood. (2018). Understanding the Advisory Jurisdiction of the International Tribunal for the Law of the Sea. *International tribunal for the law of the Sea*, 214.

Tom Ruys and Anemoon Soete. (2016). Creeping Advisory Jurisdiction of International Courts and Tribunals? The case of the International Tribunal for the Law of the Sea. *Journal of International Law*, 162-163.

Yoshifumi Tanaka. (2015). Reflections on the Advisory Jurisdiction of ITLOS as a Full Court: The ITLOS Advisory Opinion of 2015. *Koninklijke Brill Nv, Leiden*, 324.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

Advisory Jurisdiction of International Court of Justice สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2566 จาก <https://icj-cij.org/advisory-jurisdiction>.

Request for an Advisory Opinion submitted by the Sub-Regional Fisheries Commission (SRFC) (Request for Advisory Opinion submitted to the Tribunal) สืบค้นเมื่อ 13 เมษายน 2566 จาก <https://www.itlos.org/en/main/cases/list-of-cases/case-no-21/>.

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบุญ
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์

Parents' Satisfaction Towards The Educational Management
of Soomboon Kindergarten under the Nakhon Sawan
Provincial Office of Education

พัชรกัญญา จงวินธยานต์ Phatkanya Jongvinatsan*
ธนีนาฏ ณ สุนทร Taneenart Na-soontorn**
สุจิตรา โอสถอภิรักษ์ Suchitra Osodhapiruk***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสมบุญ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลสมบุญจำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานของการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลสมบุญ โดยได้มีการเก็บข้อมูลจากประชากรที่ได้กำหนดเพื่อใช้ในการวิจัยผ่านเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อใช้เก็บข้อมูลจำนวน 3 ประเภท ได้แก่ แบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มศึกษาผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 116 คน และแบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้างกับกรรมการสถานศึกษาจำนวน 3 คน

โดยผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบุญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความพึงพอใจด้านการบริหารงานงบประมาณสูงสุด รองลงมาด้านการบริหารงานทั่วไปด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคลากรตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับ ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลสมบุญ พบว่า 2.1) ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูง

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัณฑิตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ วิทยาลัย
นวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กว่าปริญญาตรี มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป สูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากลุ่มอื่น และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ สูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากลุ่มอื่น 2.2) ผู้ปกครอง ที่มีอาชีพเกษตรกร มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ สูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพกลุ่มอื่น และผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไปสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา กลุ่มอื่น 3) ข้อเสนอแนะแนวทาง ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรเน้นอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของนักเรียน เช่นความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ด้านบริหารงานงบประมาณ ควรจัดกิจกรรมเฉพาะที่สำคัญเพื่อลดค่าใช้จ่ายผู้ปกครอง ด้านบริหารงานบุคคล ควรส่งเสริมครูให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในด้านภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ด้านบริหารงานทั่วไป โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มุ่งเน้นการจัดบรรยากาศในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของผู้ปกครอง, การบริหารงานของโรงเรียน

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the satisfaction of the parents towards the education management of Anuban Somboon School, 2) compare the satisfaction of the parents towards the management of Anuban Somboon School classified by education background and career, and 3) analyze and give suggestions for the management policy to the executive of Anuban Somboon School. The data collection was conducted by three forms of questionnaires which include check list and rating scale questionnaire to study population of this research, namely 116 students' parents, and another group of study was three members of school management committee through semi-structural questionnaire.

The results of study showed that 1) the overall level of satisfaction of parents was at the highest, when considered each aspect, it was found that the financial management was the highest, followed by the general management, the academic management, and personnel management respectively, 2) As for the result of the satisfaction comparison of parents towards the management of Anuban Somboon

School, it was found that 2.1) the parents with the education background higher than bachelor's degree and high school were more satisfied with financial management and general management than parents with other level of education, 2.2) the parents with background in agricultural sector were more satisfied with the academic management, general management and budget management than those in other careers, and those in other areas of employment were more satisfied with budget management and general management than those with other level of education, and 3) as for the suggestion for academic management, it was recommended that the school should stress the identity of students such as English language ability; in terms of the budget management, the school should organize only specific important activities so as to help save cost for parents; regarding personnel management, the school should encourage teachers to acquire more knowledge and skills in Thai, English and Chinese languages. As for general management, the school should arrange the environment to enhance the learning and teaching, emphasizing on the classroom atmosphere to promote the four areas of development, that is physical, emotional, social and intelligence skills.

Keywords: Parents' Satisfaction, The Educational Management of School

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคมและบ้านเมืองเพราะการศึกษาช่วยพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคลในสังคม หากสังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนเหมาะสมกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้น ก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ จากการประเมินผลของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 8.5 ต่อปีและมีคนไทยที่สามารถคิดเป็นทำเป็น ร้อยละ 60 ของประชากรทั้งหมด ส่วนการขยายโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีมากขึ้น แต่ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้กับการนำไปใช้ของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ คุณภาพการศึกษาในทุกระดับลดลงอย่างต่อเนื่องและยังล้าหลังกว่าประเทศเพื่อนบ้าน จึงเป็นจุดอ่อนของประเทศไทยในการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม รวมทั้งการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ และเป็นจุดดุดั้งการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันกับต่างประเทศด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 23)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ให้ค่านิยมคำว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างสรรค์ความรู้อันเกิดจากการจัดการสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : 6) และตามหลักการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวได้กำหนด แนวการจัดการกระบวนการเรียนรู้ไว้ในมาตรา 24 โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดและการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาจัดกิจกรรมให้นักเรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน เพื่อร่วมพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561 : 13) การที่จะดำเนินการให้สำเร็จได้นั้นในแต่ละโรงเรียนต้องมีการบริหารที่ดี เพราะการบริหารหมายความว่า การที่กลุ่มบุคคลร่วมมือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน ด้วยการตั้งทรัพยากรที่มีอยู่ ประยุกต์เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้อย่างเป็นระบบ และมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ในการทำงานที่เป็นที่ยอมรับได้ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารสถานศึกษา ค่านิยมของประชาชนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาให้เข้าใจ รายละเอียดอย่างชัดเจน ด้วยความเอาใจใส่ ระมัดระวัง ตั้งใจ ใคร่ครวญด้วยเหตุและผลเพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษายามปกติและตัดสินใจแก้ไข

โรงเรียนอนุบาลสมบูรณ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์ เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นอนุบาล 3 ปัญหาของโรงเรียนที่ผ่านมาคือจำนวนนักเรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง ปีการศึกษา 2562 จำนวน 141 คน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 116 คน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 116 คน โดยเฉลี่ยจำนวนนักเรียนลดลง ร้อยละ 4.48 นอกจากนั้นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือเรื่องฐานะของผู้ปกครองที่มีรายได้ค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียน (ข้อมูลสถิติของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ, 2563)

ผู้ปกครองนักเรียนจะนำนักเรียนไปเรียนที่โรงเรียนใดขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียนว่ามีความพึงพอใจในโรงเรียนเพียงใด (รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ, 2563) ดังนั้นหากจะให้โรงเรียนอนุบาลสมบูรณ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์ จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตรงตามความต้องการและเป็นการสร้างความพึงพอใจ

แก่ผู้ปกครองนักเรียนต้องมีการดำเนินงานด้าน (1) งานบริหารวิชาการ (2) งานบริหารงบประมาณ (3) งานบริหารบุคคล (4) งานบริหารทั่วไป ให้เป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า การที่ผู้ปกครองนำนักเรียนมาเรียนในโรงเรียนอนุบาลสมบูรณนั้น แสดงว่าผู้ปกครองพึงพอใจในการบริหารงานโรงเรียนจึงทำให้ไว้วางใจที่จะนำนักเรียนมาเรียนที่นี่ แต่ก็มีผู้ปกครองที่นำนักเรียนไปเรียนที่โรงเรียนอื่นซึ่งแสดงว่ายังไม่พึงพอใจ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นข้อเสนอแนะทางในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลแก่โรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานของการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์ ให้มีคุณภาพและมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ จังหวัดนครสวรรค์ 4 ด้าน โดยยึดแนวทางการบริหารตามพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้กระทรวงศึกษาธิการ
กระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (กระทรวง
ศึกษาธิการ, 2546) แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านการบริหารวิชาการ
- 1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ
- 1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลสมุทร
จังหวัดนครสวรรค์ ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 116 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 ระดับการศึกษา ได้แก่

- 3.1.1.1 ระดับประถมศึกษา
- 3.1.1.2 ระดับมัธยมศึกษา
- 3.1.1.3 ระดับปริญญาตรี
- 3.1.1.4 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 อาชีพ ได้แก่

- 3.1.2.1 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- 3.1.2.2 เกษตรกรรม
- 3.1.2.3 รับจ้าง
- 3.1.2.4 ค้าขาย/อื่น ๆ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของ
โรงเรียนอนุบาลสมุทรฯ จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

- 3.2.1 ด้านการบริหารวิชาการ
- 3.2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ
- 3.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 3.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

ระเบเยบวเเบรจวเเบรจ

เครอื่งมอื่ทแ่ช้ในกาเรวเเบรจ

เครอื่งมอื่ทแ่ช้ในกาเร่บรวบรวมนอื่ขอมูล ในกาเรวเเบรจคร้ังน้เเบบสบอถาบทแ่ถาบทแ่ช้เกยวกับ ความพ้งพอใจของผุ้ปกครองน้กเรยรนตอื่กาเรบรหรงานของรโงเรยรนนุบาลสมบुरुณั ประชากรทแ่ช้ในกาเรวเเบรจ คอื่ ผุ้ปกครองน้กเรยรน จานวน 116 คน เเบบสบอถาบทมีจานวน 3 ตอน ดั่งน้

ตอนทแ่ 1 เเบบสบอถาบทขอมูลพ้นฐานของผุ้ปกครอง คอื่ ระดบการศกษา และอาช้พของ ผุ้ปกครอง เเบบสํารวจรายการ (Check list)

ตอนทแ่ 2 เเบบสบอถาบทเกยวกับความพ้งพอใจของผุ้ปกครองน้กเรยรนตอื่กาเรบรหรงานของรโงเรยรนนุบาลสมบुरुณั สังกตสํานกงานศกษาธการจ้งหวตนครสวรศ ในกาเรบรหรงาน 4 ดาน คอื่ ดานการบรหรงวชาการ ดานการบรหรงบประมาณ ดานการบรหรงานบคค และดาน การบรหรงทว้ไป เเบบสบอถาบทเเบบมาตราสวนประมาณคา (Rating scale) ตามแนวคดของ Likert scale (1967) แบงเเบบ 5 ระดบ

ตอนทแ่ 3 เเบบสํมภาษณัแบบก้งโครงสร้าง (Structured Interview) สํมภาษณักรมการ สถานศกษา จานวน 3 คน เพอื่เสนอแนะแนวทางการบรหรงานของรโงเรยรนนุบาลสมบुरुณั สังกต สํานกงานศกษาธการจ้งหวตนครสวรศ

สรุปลการวเเบรจ

1. ระดบความพ้งพอใจของผุ้ปกครองน้กเรยรนตอื่กาเรบรหรงานของรโงเรยรนนุบาลสมบुरुณั ในภาพรวมน พบว่ ระดบความพ้งพอใจอยู่ระดบมากท้สุด ดานทแ่คําเฉลย้สูงสุด คอื่ดานการบรหรงานบประมาณ ดานการบรหรงานทว้ไป ดานการบรหรงานวชาการ และดานการบรหรงาน บคคการมีคําเฉลย้ดําท้สุดซ้งแตล่ดานมีรายละเยยดดั่งน้

1.1 ระดบความพ้งพอใจของผุ้ปกครองน้กเรยรนตอื่กาเรบรหรงานรโงเรยรนนุบาลสมบुरुณั ดานวชาการในภาพรวมน พบว่ ระดบความพ้งพอใจอยู่ระดบมาก เมอื่พจจณารายขอ พบว่ รโงเรยรน มีการบुरुณาการ การจ้ดประสบการณัเพอื่สงเสริมพัฒนาการดานตาง ๆ ใ้กับน้กเรยรนได้อายาง เหมาะสมตามวย มีระดบความพ้งพอใจสูงสุด และรโงเรยรนมีการจ้ดกจกรมและการแสดง ความสามารถของน้กเรยรนโดยใ้ผุ้ปกครองมีส่วนร่วมมีระดบความพ้งพอใจดําท้สุด

1.2 ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลสมุทรด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า โรงเรียนให้บริการรับเงินและออกใบเสร็จรับเงินของโรงเรียน ถูกต้อง รวดเร็ว และสะดวกต่อการให้บริการ มีระดับความพึงพอใจสูงที่สุด และโรงเรียนมีการแจ้งค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้า มีระดับความพึงพอใจต่ำสุด

1.3 ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลสมุทรด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์อันดีและเป็นกันเองกับผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป มีระดับความพึงพอใจสูงสุด และโรงเรียนมีครูเพียงพอในการจัดการสอน และดูแลนักเรียนแต่ละระดับอย่างทั่วถึง มีระดับความพึงพอใจต่ำสุด

1.4 ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลสมุทรด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา และข่าวสารให้ผู้ปกครองทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง มีระดับความพึงพอใจสูงสุด และโรงเรียนมีสนามและสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีระดับความพึงพอใจต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมุทร จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมุทร จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานในภาพรวม ด้านการบริหารงานงบประมาณและด้านการบริหารงานทั่วไป สูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากลุ่มอื่น และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษามีความพึงพอใจต่อด้านการบริหารงานทั่วไปและด้านการบริหารงานงบประมาณสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากลุ่มอื่น

2.2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลสมุทร จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกร มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานในภาพรวม ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ สูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพกลุ่มอื่น และผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไปสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากลุ่มอื่น

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานของการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลจากการสัมภาษณ์มีดังนี้

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรเน้นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวตนของนักเรียนให้มากขึ้น เช่น ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ควรจัดทำหลักสูตรในรูปแบบการเรียนการสอนแบบ 3 ภาษา เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เพื่อให้ทันกับยุคสมัยเทคโนโลยีดิจิทัล

3.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนควรจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานการเงิน และพัสดุอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อแจ้งค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้า และโรงเรียนควรมีการจัดสรรทรัพยากร ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรจัดกิจกรรมเฉพาะที่สำคัญเพื่อลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนควรส่งเสริมครูให้มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงานโรงเรียนที่จะเปิดหลักสูตร 3 ภาษา ตามความต้องการของชุมชนและผู้ปกครอง และโรงเรียนควรส่งเสริมครูให้เป็นบุคลากรดิจิทัล เพื่อตอบสนองการเรียนการสอน Active Learning และจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และที่สำคัญควรมุ่งเน้นการจัดบรรยากาศในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

การอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลจากการวิจัยพบว่า การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ จำแนกเป็นรายด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ ด้านการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการบูรณาการ การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสมตามวัย และโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์นักเรียนที่หลากหลายและมีประโยชน์

ต่อนักเรียน และครุมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การสอนนักเรียน และนอกจากนี้ ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูลีพร บุตรพรม (2561) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนา ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลชูลีพร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัย ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลชูลีพร อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานงบประมาณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวัญดาว กระจกเพชร (2561) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาล นครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ กิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยและด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ตามลำดับ

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลสมุทร ด้านการบริหารงานงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะโรงเรียนให้บริการรับเงินและออกใบเสร็จของโรงเรียน ถูกต้อง รวดเร็ว และสะดวกต่อการใช้บริการ และโรงเรียนมีการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของฝ่ายการเงินของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด นครสวรรค์ เกี่ยวกับความถูกต้อง ด้านการเงินทั้งเงินงบประมาณและนอกงบประมาณนักเรียน และนอกจากนี้ยังมี ความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิตา ทินนา (2556) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเกษตรสมบูรณ์ อำเภอกเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา แต่ละด้านจำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนพบว่า ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน

1.3 ด้านบริหารงานบุคคล

จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลสมุทร ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครุมีความสัมพันธ์อันดีและเป็นกันเองกับผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป ครุมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารารัตน์ สุภาวรรณ (2559) ศึกษาเรื่อง

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอุดมศึกษารังสิต ผลการวิจัย ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานโรงเรียนอุดมศึกษารังสิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านบริหารงานบุคลากรสูงสุด รองลงมาด้านงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไปและด้านวิชาการตามลำดับ

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลสมบุญรณ์ ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและข่าวสารให้ผู้ปกครองทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ผู้บริหารและครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมกันแก้ไขปัญหาของนักเรียน และโรงเรียนมีการประสานงานระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองสะดวกและรวดเร็ว และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ นาคสนิท (2559) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟพิจิตรอยู่ในระดับมาก ด้านที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านงานบริหารทั่วไป รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงานวิชาการ และด้านงบประมาณ ผู้ปกครองมีความพอใจน้อยที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบุญรณ์ จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 จำแนกตามระดับระดับการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานในภาพรวม ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป สูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากลุ่มอื่น และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากลุ่มอื่น เนื่องด้วยการศึกษาจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางความคิด เข้าใจในบริบทของสังคม เข้าใจในความเป็นอยู่และขีดจำกัดของโรงเรียน และเป็นคนที่มองโลกในมุมกว้าง โดยเฉพาะในด้านทัศนคติเชิงบวก ดังนั้นผู้ที่มีการศึกษา จึงมักจะมองโลกในแง่ดีและเป็นพฤติกรรมเชิงบวกมากกว่า เป็นต้น และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเจตน์ พุทธวงศ์ (2552) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนในศูนย์การศึกษา ตำบลดอยลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานโรงเรียนในศูนย์การศึกษาตำบลดอยลานในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ทุกงาน และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธมกร ดุลยปกรณ์ชัย (2556 : 4) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสตรีชัยภูมิ เขต 2 จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาแต่ละด้านจำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนแตกต่างกัน โดยผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย มีความพึงพอใจมากกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ์ จำแนกตามอาชีพภาพรวม พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกรรมมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานในภาพรวม ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ สูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพกลุ่มอื่น และผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไปสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพกลุ่มอื่น สิ่งนี้จะเห็นได้ว่ามุมมองความคิดของผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกร หรืออาชีพรับจ้างส่วนใหญ่มักจะอยู่ในสังคมชนบทมากกว่าสังคมชุมชน เมือง อยู่กันอย่างก้นฝ้ายยามิตร อาชีพดังกล่าวข้างต้นเน้นศีลธรรมจรรยาบรรณ มีความจริยธรรมมากกว่า เพราะชีวิตไม่ว่าจะอยู่เมืองหรือชนบท หากเป็นสังคมชาวพุทธมักจะมีแตกต่างจากสังคมอื่น ๆ ดังนั้นอาชีพไม่ใช่ประเด็นสำคัญ มากกว่าจิตใจที่ถูกต้องหลอหลอม อบรมบ่มเพาะมาแต่กำเนิด และรู้ดีรู้ชั่ว มีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาป จึงมองว่าการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ์ ทำได้แค่ดูแลเอาใจใส่ต่อบุตรหลานของตนก็ถือว่าดีที่สุดแล้ว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปรารธนา เวสโกสิทธิ์ (2550) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรีในด้านวิชาการและในด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านครูผู้สอน ด้านบริการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ์ จากการสัมภาษณ์ คณะกรรมการสถานศึกษา

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้ขอค้นพบโดยสรุปจากการสัมภาษณ์ ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจอยู่ระดับมาก เกี่ยวกับ การบูรณาการและการจัดประสบการณ์ ในการจัดการเรียน

การสอนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียนเนื่องจากโรงเรียนมีความพร้อมในด้านวิชาการเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในด้านการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยเฉพาะก่อนอนุบาลและปฐมวัย ส่วนที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องการจัดกิจกรรมและการแสดงความสามารถของนักเรียนโดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมนั้นเนื่องจากกิจกรรมของโรงเรียนโดยเฉพาะฝ่ายวิชาการมีงานประจำและภาระในการจัดการเรียนการสอนอยู่เป็นจำนวนมากจึงทำให้ผู้ปกครองมองเห็นในเรื่องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการแสดงความสามารถของนักเรียนน้อยลง จึงเป็นผลที่โรงเรียนต้องปรับปรุงและพัฒนาในลำดับต่อไป นอกจากนี้ผู้ปกครองยังได้ฝากความหวังทางด้านวิชาการโดยต้องการให้โรงเรียนเน้นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวตนของนักเรียนให้มากขึ้น เช่น ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ควรจัดทำหลักสูตรในรูปแบบการเรียนการสอนแบบ 3 ภาษา เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เพื่อให้ทันกับยุคสมัยเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นต้น และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญดาว กระจกเพชร (2561) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ กิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยและด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน ตามลำดับ

3.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ผู้วิจัยได้ขอค้นพบโดยสรุปจากการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด เกี่ยวกับเรื่องการบริหารการเงินโดยออกใบเสร็จรับเงินให้ถูกต้องและมีความรวดเร็ว และสามารถให้บริการอย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบเนื่องจากโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับระบบการเงินและมีการพัฒนาครุการเงินและพัสดุให้มีความรู้สามารถดำเนินการเรื่องการเงินได้อย่างถูกต้องเป็นธรรมและโปร่งใส ส่วนที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องการแจ้งค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าเนื่องจากภาระงานของครูการเงินและพัสดุมีมากทั้งงานการสอนและงานพัสดุจึงทำให้ไม่สามารถแจ้งค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมล่วงหน้าได้ ซึ่งมีวิธีแก้ไขปัญหานี้โดยการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานการเงินและพัสดุอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นอกจากนี้โรงเรียนควรมีการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรจัดกิจกรรมเฉพาะที่สำคัญเพื่อลดค่าใช้จ่าย ผู้ปกครองอีกด้วย และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ นาคสนธิ (2557) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟ พิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟ พิจิตร ด้านงบประมาณ ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบโดยสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ระดับมาก เกี่ยวกับเรื่อง ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์อันดีและเป็นกันเองกับผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป เนื่องจากโรงเรียนอนุบาลสมบูรณ์เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีการแข่งขันสูงโรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครอง เพื่อให้โรงเรียนได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองและชุมชน เพื่อจะได้ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนเพิ่มมากขึ้นอีกทั้งโรงเรียนต้องสร้างความศรัทธาด้านวิชาการมุ่งเน้นให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้คิดเลขเป็นเน้นภาษา เป็นต้น ส่วนที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องที่มีครูเพียงพอในการจัดการสอนและดูแลนักเรียนแต่ละระดับอย่างทั่วถึง เนื่องจากโรงเรียนต้องการเน้นความเหมาะสมของครูที่มีต่อภาระงานการสอนในแต่ละชั้นจึงไม่ลดการจัดจ้างครูเพราะเกรงว่าจะทำให้คุณภาพของโรงเรียนด้อยลง นอกจากนี้ผู้ปกครองให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการส่งเสริมครู ให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในด้านภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และโรงเรียนควรส่งเสริมครู ให้เป็นบุคลากรดิจิทัล เพื่อตอบสนองการเรียนการสอน Active Learning และจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เป็นต้น และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัญญา วิไลจิตต์ (2553) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนสัญลักษณ์วิทยา อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองความพึงพอใจต่อการบริหารงานโรงเรียนสัญลักษณ์วิทยา อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการบริหารงานบุคลากรทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบโดยสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด เกี่ยวกับเรื่องการประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา และข่าวสารให้ผู้ปกครองทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพราะโรงเรียนต้องการปรับวิธีการให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยสนับสนุนงานประชาสัมพันธ์ให้มีความรวดเร็ว ถูกต้อง และผู้ปกครองสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ส่วนที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องที่โรงเรียนมีสนามและสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากโรงเรียนมีเนื้อที่จำกัดอาจจะไม่สะดวกสบายในบางโอกาสที่มีการจัดกิจกรรมของโรงเรียนจึงเป็นผลให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจน้อยเกี่ยวกับสถานที่ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนมุ่งเน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน และที่สำคัญควรมุ่งเน้นการจัดบรรยากาศในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ นาคสนธิ (2557) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟ พิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนยอแซฟ พิจิตร ด้านการบริหารงานทั่วไปทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานเรียนในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกับผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บริษัทพริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2560). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2560). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2561). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*
- เกียรติศักดิ์ นาคสนธิ. (2559). *ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียน ยอเซฟพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- ขวัญดาว กระจกเพชร. (2561). *การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- ชุลีพร บุตรพรหม. (2561). *แนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลชุลีพร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ธัญญา วิไลจิตต์. (2553). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานโรงเรียนสัญลักษณ์วิทยา อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- ธมกร ดุลยปกรณ์ชัย. (2556). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสตรี ชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ธารรัตน์ สุภาวรณ. (2559). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนอุดมศึกษา รังสิต*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- พระปรารธนา เวสโกสิทธิ์. (2550). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลาง ในอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วนิดา ทินนา. (2556). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเกษตรสมบูรณ์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ*. สารนิพนธ์ปริญญาปริญญาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมเจตน์ พุทรวงศ์. (2552). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนในศูนย์การศึกษาตำบลดอยลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย*. สารนิพนธ์ปริญญา ปริญญาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

Unveiling the Dimensions and Developmental Stages of Artistic Creativity in Chinese Painting and Calligraphy

Zhuang Yi^{*}
Yonghong Cai^{**}

Abstract

Cultivating talent with artistic creativity is the most important goal of art education. To explore the composition, creation stage and expression characteristics of artistic creativity is worthy of art education management. This study mainly adopts the pragmatic paradigm, based on the implicit theory of creation and calligraphy syllogism, using the qualitative research method, interviewing 11 artists, building the painting and calligraphy art creativity “3 D four paragraphs” structure and characteristics through the Delphi method and communicating through five ancient and modern works of empirical validity test. It is an important supplement to the piece of research on the artistic creativity of Chinese painting and calligraphy.

Key words: Painting and Calligraphy Art, Artistic Creativity, Composition Research

Introduction

The development of art education is to cultivate a large number of creative talents. The goal of art education is to make students become more creative in the process of creation. Previous studies have shown that artistic creativity is composed of both explicit and implicit factors. The art of painting and calligraphy is an important component of Chinese traditional culture. Chinese painting and calligraphy contain rich innovative spirit, and its essence is to seek innovation and change. Nowadays, the composition and development stage characteristics of the creativity of painting and calligraphy art are not clear. These deficiencies show that the research on the

^{*}, ^{**} Panyapiwat Institute of Management,

creativity of painting and calligraphy art still needs to be strengthened. At present, the research theory and composition of artistic creativity are more the results of western research. There are differences between eastern and Western cultures. The study of the composition and the characteristics of the creativity of localized painting and calligraphy art is a kind of exploration, which has the theoretical significance of the research on the creativity of painting and calligraphy art and the practical significance of promoting the creativity of painting and calligraphy art.

In conclusion, the elements of the creativity of local painting and calligraphy art and the expression characteristics of the development stages are found, and the table of the creativity elements and characteristics of the development stages of local painting and calligraphy art is constructed.

Literature Review

The core concept of painting and calligraphy art creativity

Creativity is about self-efficacy and internal motivation. Believing that having a creative ability in the workplace leads to one trying new practices (Amabile, 1988). Identify intrinsic motivation as the driving force for creativity and innovation, and intrinsic motivation encourages creativity by increasing the available cognitive information and creating cognitive flexibility to identify the connection between ideas (Amabile et al, 2005; Hughes et al., 2018). The existing knowledge and experience may hinder creative problems, while other research believes that knowledge and experience in professional areas are necessary for creativity, and proposes a “ten-year plan”.(Weisberg, 1999) The concept of creative imagination appeared in Britain and Germany in the late 18th century Enlightenment (Terry-Engell, 1981; Taylor, 1988). Imagination is the psychological ability responsible for generating novelty, and this concept later formed the core of the concept of “creativity” (Taylor et al., 1988).

Artistic creativity refers to the ability of all individuals to solve artistic problems, and to produce novel and high aesthetic values or product capabilities (Feist, 1998; Zeki, 2001; Sternberg & Lubart, 1996). Typically, visual art creation activities mainly show a specific point of view with novel visual effects, with strong novelty seeking and social construction (Yi & Hu, 2013). The artistic creativity of painting and calligraphy usually refers to the ability to show novelty in the creation of painting and calligraphy.

Guided by a certain world outlook, the creator uses certain creative methods to integrate the observation, experience, research, analysis, selection, processing and refining of life materials, and shape the artistic image of the creator into the artistic creation works. The art of Chinese painting and calligraphy is the ideal of calligraphers and painters to perfectly express their painting and calligraphy art through brush and ink techniques. It is unique and unique to China, and it is based on Chinese culture. Found the root of art in the specific heart and nature of human life, grasped the key of spiritual freedom and liberation, and thus produced many great painters and works in the direction of painting and calligraphy (Xu, 1987).

Study on the structure and characteristics of artistic creativity

According to Amabile (1999), one of the founders of the social psychology theory of creativity, the composition of creativity includes three important components: domain-related skills (domain-relevant skills), creative thinking skills (creative thinking skills), and task motivation (task motivation). (Amabile, 1999) Later Amabile improved her model of creativity, adding a “social environment” component to emphasize the direct influence of the social environment in the creative process.

Different connotation of creativity under different cultural backgrounds has become the consensus of academic circles. Hallman (1970) believes that the lack of emphasis on novelty is the biggest difference between the definition of creativity between Indians and Westerners. (Hallman, R.J., 1970) Niu and Sternberg (2002) through the comparative study of creativity between China and the West found that the western concept of creativity emphasizes aesthetics and humor, and these factors are not considered elements of creativity in the Chinese cultural background. (Niu W H, Sternberg R.J., 2002) The use of implicit creativity theory can better control the influence of cultural factors on the structure of creativity.

Research Method

This study used three research methods: qualitative interview, Delphi method and historical measurement. Qualitative interview is a factor full of uncertainty. It is to awaken, temper, excavate and generate and construct knowledge in the interview observation and understanding. In this study, we used objective sampling and convenience sampling to interview 11 representative artists and institutional teachers

from China. From 47 to 70 years old, they have achieved great achievements in art creation and art education. The interview lasted for 5 weeks, and the information was nearly 220,000 words. The rooted theory analysis is used to extract the theme content of the text, extract the open and spindle theme words, and finally form the constituent elements and stage characteristics of the artistic creativity of calligraphy and painting.

Delphi method is a survey method for experts, the author put the qualitative interview the extraction of painting and calligraphy art creativity constitute elements and each stage characteristics data sent to five experts, multiple rounds of communication and modification, finally in the artistic creativity, development stage and calligraphy and painting art creativity in each stage of the formation of the performance characteristics of unity.

Results

A nine-foot three-dimensional composition of the creativity of painting and calligraphy art

According to qualitative interview study and Delphi method, the creativity of painting and calligraphy art finally forms 9-3 dimensions: professional skills, materials and tools, and cultural accomplishment can be summarized to knowledge and technology; personality consciousness, unique and era expression can be attributed to personality thinking; emotional expression, creative state and feeling ability can be attributed to emotional state.

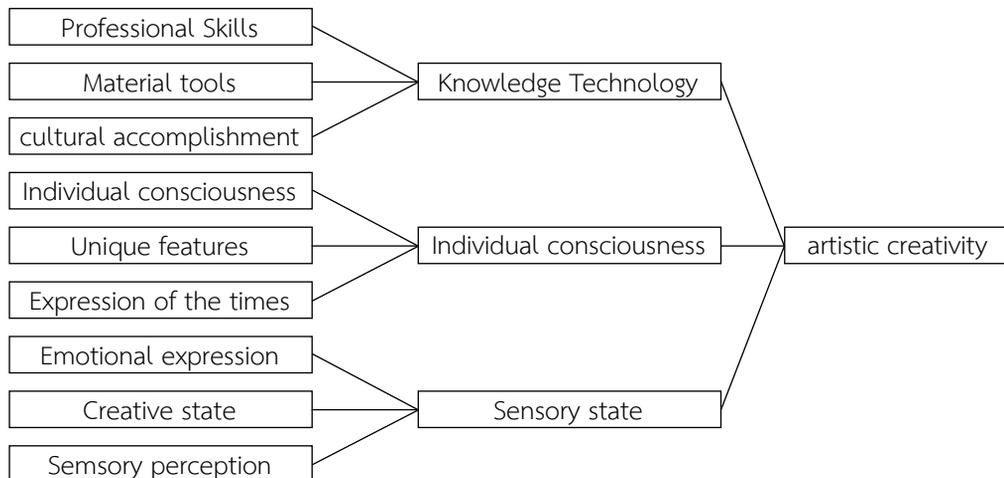

Figure 1 Nine-foot 3 D attribution structure diagram

Professional skills refer to the ability of all technical aspects involved in the creation of painting and calligraphy; material tools refer to the paper, ink, pen, paint, etc. involved in the creation of painting and calligraphy; cultural knowledge refers to the sum of professional knowledge, Sinology, philosophy, aesthetics; personality consciousness refers to the strong consciousness of the ancients, contemporary and self personality; the unique and irreplaceable; the era expression refers to the art to express beyond the spirit of The Times; the emotional expression refers to the art to express deep self emotion; the creation state refers to the state of creation; the perception degree refers to the different degrees of perception, etc. The induction of 9 scales forms three dimensions of artistic creativity: knowledge and technology, personality thinking and sensory state. The figure of the structural model is as follows.

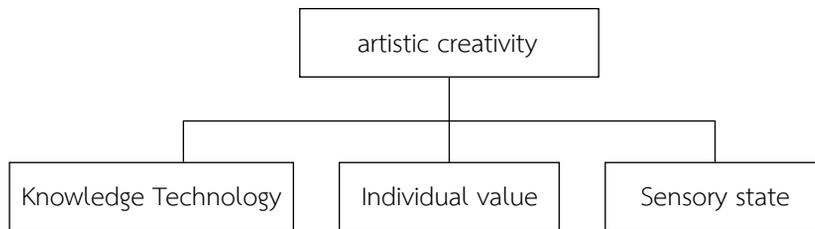

Figure 2 Structural model diagram of artistic creativity

Knowledge technology: (knowledge technology) Knowledge technology is in the creation of painting and calligraphy, especially refers to the inheritance of tradition, is the basis and guarantee for the expression of painting and calligraphy to show artistic creativity. In the professional skills mainly include calligraphy, brushwork, structure, chapter, charm, style and so on. In the use of materials, including the use of writing brush, ink method master, rice paper use and so on. In terms of cultural accomplishment, it includes Sinology, philosophy, writing, knowledge integration ability, aesthetic realm and so on.

Personality thinking: it is never known to the public, showing a different personality, which is the attributes, abilities, regulations and components of the world. In the creation of painting and calligraphy, the individuality and way of thinking are highlighted through unique expression. Verify that repeating the ancients has no value, with self-characteristics and thinking of The Times is valuable. It contains three measurement scales: personality, uniqueness and time.

Feeling state: an expression of an emotional state based on the knowledge, technology and personality thinking in the creation of painting and calligraphy, which is a display of a new image and an internal power stimulation system. It contains three measurement scales of emotion, state, and perception.

Four stages of painting and calligraphy art creation

In the stage division of artistic creation. Although the 11 artists and teachers divided the different creation stages, they all expressed a gradual process, from copying creation to emotional creation. Based on the division of the creation stage, according to the syllogism of calligraphy creation, the development stage of painting and calligraphy art creation is divided into four stages: copying creation stage, dependent creation stage, absorption creation stage, and emotional creation stage. With the four ancient Chinese products: can product, fine quality goods, masterpiece, and a superior piece of artistic work for the corresponding relationship.

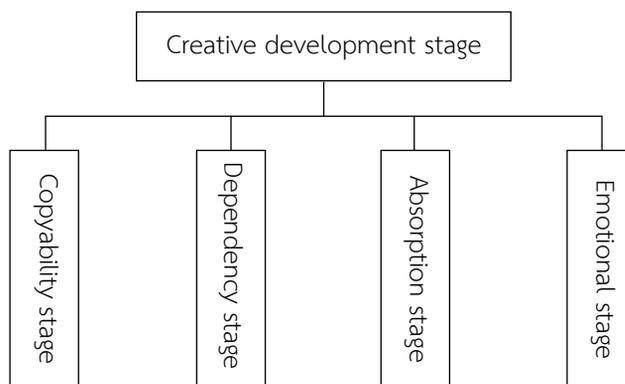

Figure 3 Four stages of the development of artistic creativity

The stage of copying creation: it is based on the back, the original flavor, the use of the classic ink and structure to create, the core of copying creation is to apply what you have learned.

Relying on sexual creation stage: it is the consolidation and extension of copying creation, which can combine the expression of the writing content in the past dynasties classics, the application of the law of artistic root mining, and the embodiment of certain artistic creativity.

Absorption creation stage: it is the direction of artistic creation in the real sense, grasps the main channel, walking out of the face of self in continuous absorption, and more reflects the author’s individual guidance and choice ability in the aesthetic pursuit.

Emotional creation stage: it is the creation under the influence of a specific emotion and social background. It has repeatable uniqueness and irreplaceable. It is the creativity that needs perennial accumulation and develops under the influence of specific emotions.

Table 1 Corresponding table of the four stages of painting and calligraphy creation and the four quality evaluation

Four paragraphs	Copying creation	Relying on creation	Absorptive creation	Emotional creation
Four products	Can product	fine quality goods	masterpiece	a superior piece of artistic work

The copying creation stage corresponds to the energy product, relying on the sex creation stage corresponds to the magic product, the absorption creation stage corresponds to the divine product, and the emotional stage corresponds to the escape product.

Performance characteristics of the development stage of painting and calligraphy art

Three-dimensional nine feet are different characteristics in the four stages of creation. In the stage of copying creation, the foundation, appropriate selection, professional knowledge, observation, legal, respectful, control feeling, and the perception, in the stage of dependent creation, the ability, reconciliation, philosophical knowledge, aesthetic ability, unique domain, expression, temperament, characteristic and selection rhythm. In the absorptive creative stage. The performance characteristics of nine feet are: fusion technology, detachment, profound knowledge, general integration, ancient, ancient, ink, natural fusion, into the ancient happy; emotional creation stage, the performance characteristics of nine feet are: close to skills, five

and, state, knowledge integration, highlight self, irreplaceable, forget ancient, true love, free state, follow one’s desire. Artistic creativity 3 D 9 feet shows 36 features in stage 4 (Table 2)

Table 2 Three dimensions of artistic creativity and its characteristics in the four stages

stage scale three-dimensional		Copying sex creation stage Can product	Relying on the sexual creation stage fine quality goods	Absorption creation stage masterpiece	Emotional creation stage a superior piece of artistic work
know know skill art	specialized skill	Back to the foundation	infer other things from one fact	Fusion technology	Techniques are almost
	Material tools	Choose the right	Adjust the right me	Superior	The state of five and
	cultural knowledge	professional knowledge	Philosophy knowledge	Abundant knowledge	Knowledge integration
individual nature think tie up	Personality consciousness	Observations in place	aesthetic judgment	Summary of financing	Highlight the self
	Unique characteristics	Take the method on	Unique vision	Turn the past into me	irreplaceable
	The expression of The Times	Into the ancient	In accordance with the ancient	The ancient	Forget the ancient
feel sleep form form	expression of feelings	Respect	Express temperament	pen and ink true feelings	Delighted
	The state of creation	Control feelings	Reflect the characteristics	Natural fusion	The realm of freedom
	Feel aware	Feeling	Choose the rhythm	Into the ancient open new	Do as one pleases

Test of the empirical validity of painting and calligraphy art

Creativity

Using the historical measurement method, this study selected the ancient and modern Chu Suiliang, Yan Zhenqing, Wu Changshuo, Huang Binhong, Qi Baishi five painting and calligraphy art masters. The study of their work was measured in three dimensions.

Chu Suiliang was the master of the Tang Dynasty “the vast enlightenment of the Tang Dynasty.” His artistic style was thin and hard. Yan Zhenqing’s “nephew” is the second line in the world. Su Shi said: “Poetry to Du Zimei, the book to Yan Lu Gong.” Wu Changshuo is a high attainments of poetry, calligraphy and printing, freehand flowers unique. Huang Binhong’s landscape is a master from tradition to modern times. Qi Baishi painted his poems, books, paintings and seals, making his own family.

Table 3 3-dimensional measurement of artistic creativity of ancient people and modern calligraphers

	knowledge technology	Personality thinking	affective state
Chu Suiliang	Influenced by the cultural environment of the Sui and Tang dynasties, after becoming a famous family, he went in and out of the officialdom, got involved in the history of classics, devoted himself to calligraphy, devoted himself to the right army, and learned deeply.	Li Shimin is the beloved minister, assisted the great government, loyal and responsible.	Life of life, official career, fate and art are in harmony, many times relegated, ambition is difficult to pay.
Yan Zhenqing	Yan family ancestor “gong zhuan, fine fine, good words, examination style” fine family style, the inheritance of the two Kings system, Zhang Xu brushwork guidance.	Have ambition, heavy integrity, unyielding, the courage to innovate, seek their own method, strong books, broad spirit.	The book contains grief and emotional excitement.

Table 3 3-dimensional measurement of artistic creativity of ancient people and modern calligraphers

	knowledge technology	Personality thinking	affective state
Wu Changshuo	Young school private school, enlightenment in the history of poetry, family edification. Influenced by Wu Dawei and Wu Pingzhai. Read ten thousand books, travel thousands of miles, poetry, calligraphy and printing are good.	Vigorous, lush atmosphere, for all talents, integrity, vigorous, lonely free and easy.	Painting method is due to poetry, stirring ink and the zhouqi, harmony qi.
Huang Binhong	Through the study of Confucianism and Taoism, calligraphy, ancient and modern theory, art history, poetry, a lifetime of reading “scholars.” Good at painting and calligraphy identification, archaeological literature.	Reverse thinking, the revolution of brush and ink, create five strokes and seven ink, break through the ink method.	With a lifetime of knowledge and experience to determine the thoughts, drive the natural emotion.
Qi Baishi	Worship famous teachers, learn carpenter carving, poetry, calligraphy and printing of good. Learn He Shaoji’s calligraphy, and learn poetry from Chen Shaofan.	Poetic life, shaped the innocent character. Calligraphy and calligraphy reflect the taste of stone, simplify the complex, and understand the road.	The same childlike heart and passion

As can be seen in Table 3. In knowledge and technology: more knowledgeable knowledge and inheritance, Chu wisdom involved in the history, love the right army, deep learning; Yan Zhenqing fragrantly, of the inheritance of two Kings system, with the guidance of Zhang Xu’s brushwork; Wu Changshuo youth enlightenment in the history of poetry, poetry, calligraphy and printing; Huang Binhong is the way of Confucianism, calligraphy stone, known as “scholar”; Qi Baishi poetry, book, painting, printing, learn He Shaoji calligraphy, with Chen Shaofan poetry. More embodiment of professional skills and cultural knowledge, limited to The Times, in the materials and tools than now.

Personality thinking, Chu Suiliang is a solitary minister, loyal and responsible; Yan Zhenqing book style strong and broad, innovative; Wu Changshuo vigorous, vigorous, cold and easy; Huang Binhong reverse thinking, to the ink revolution, create five strokes and seven ink; Qi Baishi poetic life, childlike reflect the flavor of the road. Everyone has a different personality, some reflected in the personal temperament, some reflected in the book style temperament. Expressed the personality of the art, unique characteristics and the expression of The Times.

In terms of emotional state, “Yanta Holy Preface” is the harmony of Chu Suiliang’s life, official career, destiny and art; Yan Zhenqing’s manuscript is full of grief and emotion; Wu Changshuo painting is due to poetry, and Zhou Qi; Huang Binhong uses lifelong knowledge experience to determine thought and drive emotion; Qi Baishi has childlike heart and enthusiasm. The ultimate expression of emotion can be formed for a thousand years. From the work, we can see the emotional expression, the state of creation and the degree of perception.

Table 4 The artistic creativity of ancient people and modern calligraphers is characterized in different stages of creation

	Copy creation stage	Relying on the sexual creation stage	Absorb the creation stage	Emotional creation stage
	Can product	fine quality goods	masterpiece	a superior piece of artistic work
Chu Suiliang	Early works followed Chen, Sui and Ou, with a smooth writing style.	“The tablet of Yique Buddhist niche” with a stable pen, solid gas and li meaning.	The loose writing style of Master Meng Monument is the combination of Ouyang Xun and Yu Shinan.	“Wild Goose Pagoda Holy Preface” ancient light virtual spirit, wide zhao elegant, the peak of the work.
Yan Zhenqing	“Wang Lin Epitaph” is the first to show the “Yan body” Ni Duan.	“Guo Xuji epitaph” is neat, unified and rigorous, which is a mature work of “Yan Jin”.	“Magu Xian Altar”, “General Pei poem”, “Yan’s family Temple monument” rich and changeable brushwork, dignified and simple, clever in clumsy.	The creativity of the calligraphy is out under the solemn and stirring mood, which is very artistic appeal.

Table 4 The artistic creativity of ancient people and modern calligraphers is characterized in different stages of creation

	Copy creation stage	Relying on the sexual creation stage	Absorb the creation stage	Emotional creation stage
Wu Changshuo	Xi stone drum, to the book into the painting, with ink view seal, seal zhoustone gas.	Pen pen is bold and unrestrained, zhang take diagonal oblique potential, zhouzhou brush constantly combined.	At 55 years old, the brushwork is basically mature, and the style is formed. The composition of the composition, with the book into the painting, to print into the painting, heavy “shape and god”.	Unbridently, alone, the appearance of the spirit.
Huang Binhong	No distraction of the ancient, the Song and Yuan hand after the heart, ink is beautiful and beautiful.	Teacher the ancients, the strengths of the ancients for their own use, born in the ancient era, is also the Huang Binhong era.	Teacher, from the true not with people.	Xing will be dripping, vigorous Chinese see spirit, the formation of spirit, complete the reform.
Qi Baishi	Learning “Cloud Hui tablet”, “Mustard Garden Painting spectrum” to learn from Jin Dongxin, eight mountain people, birds and animals, plants, trees, insects and fish, unique, but also full of fun.	Already appeared calm and comely. Has developed from the direction of common elegance.	Pen and ink more excellence, “heaven” god monument “” worship three public mountain monument “pen situation” for my use.	Abandon the literati praise the wind of cold and easy, the pursuit of human ecological environment harmony, eighty-year-old shrimp, brush and ink is pure, ancient strength, strong momentum, broad and magnificent.

Copying creation stage is highlighted the skills of inheritance, excellent knowledge and technology, take the method, have their own clear path of inheritance. Feeling state sincere, true expression of their own personality thinking. Go deep into the classics to find the most wonderful expression. Relying on the creation stage is the classic can be inferred from one example. The migration according to the classics reflects their own values. Free choice in the classic, to express their own feelings. Absorption creation stage is the pen and ink express their own meaning, the knowledge reserve has the depth and breadth. Have a high degree of generalization ability to the classics, the pen and ink language to form their own personality. The works show their own characteristics. Different ancient classics can be integrated. Works to show both the ancient and the new realm. Emotional creation stage is to the skill is close to the way, the work reflects the ink, the heart and hand are smooth. Professional knowledge and cultural knowledge have been integrated. Show self-outstanding personality, form an irreplaceable expression. The pen and ink have no obvious characteristics of the ancients, and the creation completely expresses its own feelings.

Conclusion Suggestions

In summary, this research has undertaken a meticulous exploration into the intricate landscape of artistic creativity within the realm of Chinese painting and calligraphy. Artistic creativity, a multifaceted construct, is of paramount importance in the domain of art education. Drawing upon a pragmatic paradigm and employing qualitative research methods, this study engaged with 11 accomplished artists and educators to unearth the nuances of this creativity. This endeavor sought to establish a robust framework for comprehending artistic creativity, herein referred to as the “3-dimensional four paragraphs” structure, specifically tailored to the unique context of Chinese painting and calligraphy. The culmination of this research endeavor extended to a validation process, employing the Delphi method and historical measurements involving five renowned artists from both historical and contemporary eras. Collectively, these findings signify a seminal contribution to the discourse surrounding artistic creativity in Chinese painting and calligraphy.

A salient outcome of this research is the elucidation of a three-dimensional structure characterizing artistic creativity in this domain. This structure encapsulates three fundamental dimensions, namely knowledge and technology, personality thinking, and emotional state. Within this conceptual framework, we identified nine constituent elements, comprising professional skills, materials and tools, cultural knowledge, personality consciousness, uniqueness, era expression, emotional expression, creative state, and feeling ability. These elements intricately interplay to shape the distinctive artistic creativity witnessed in Chinese painting and calligraphy.

Furthermore, this research unraveled the developmental trajectory of artistic creativity in this discipline, demarcating four distinct stages. These stages, namely copying creation, relying on sexual creation, absorption creation, and emotional creation, mirror the process of growth and maturation in the artists' creative journey. Each stage is imbued with unique qualities, drawing parallels to four distinct categories often associated with Chinese products: can (energy product), fine quality goods (fine quality goods), masterpiece (masterpiece), and a superior piece of artistic work (a superior piece of artistic work). These stages have been validated through a meticulous examination of works by renowned artists across centuries, underscoring the enduring applicability of this developmental framework.

In conclusion, the culmination of this study has far-reaching implications for art education and cultural research. By unraveling the intricate layers of artistic creativity in Chinese painting and calligraphy, this research not only adds depth to our understanding of this discipline but also lays the groundwork for further exploration. The delineation of the three-dimensional structure, the four developmental stages, and the performance characteristics associated with each stage constitute a valuable resource for future research endeavors and the potential development of measurement scales to assess artistic creativity within the context of Chinese painting and calligraphy.

References

- Amabile TM. (1999). *How to Kill Creativity, Harvard Business Review on Breakthrough Thinking[M]*. Boston: Harvard Business School Press.
- Amabile, TM. (1988). A model of creativity and innovation in organizations Research. *Organizational behavior*, 10(1), 123-167.
- Amabile, TM., Barsade, S G., Mueller, J S., & Staw, B M.(2005). Affect and creativity at work. *Administrative science quarterly*, 50(3), 367-403.
- Feist, G J. (1998). A meta -analysis of personality in scientific and artistic creativity. *Personality and social psychology review*, 2(4), 290-309.
- Gardner, (1994). More on Private Intuitions and Public Symbol Systems. *Creativity Research Journal*, 7, 265-275.
- Gruber, H.E. (1981). On the Relation Between “Aha” Experiences and the Construction of Ideas. *History of Science*, 19, 41-59.
- Hallman, R.J., (1970). Toward a Hindu theory of creativity. *Education Theory*, Vol.20, No.4, pp. 368-376.
- Hughes, T P., Anderson, K D., Connolly, S R., Heron, S F., Kerry, J T., Lough, J M., & Wilson, S K (2018). Spatial and temporal patterns of mass bleaching of corals. *Anthropocene Science*, 359(6371), 80-83.
- Lubart, T I. (1994). Product-centered self-evaluation and the creative process [Doctoral dissertation]. Yale University.
- Niu W H, & Sternberg. R.J. (2002) Contemporary studies on the concept of creativity : the east and the west. *Journal of creativity Behavior*, Vo1. 36, No.4 (2002) pp. 269-288.
- Ochse, R A., & Ochse, R. (1990). Before the gates of excellence : The determinants of creative genius CUP Archive.
- Runco, M. A. (1996). Summer, personal creativity; Definition and developmental issues. *New Directions for Child Development*, 72, 3-30.
- Schaffner, K. (1994). Discovery in Biomedical Science : Logic or Intuitive Genius?. *Creativity Research Journal*, 4, 351-363.
- Sternberg, R.J., & Lubart, T I. (1996). Investing. *Creativity American psychologist*, 51(7), 666-667.
- Sternberg, R.J., & Lubart, T I. (1991). An investment theory of creativity and its development. *Human development*, 34(1), 1-31.

- Sternberg, R.J., & Lubart, T. I. (1995). *Defying the crowd: Cultivating creativity in a culture of conformity* Free press.
- Taylor, C.W. (1988). Various Approaches to and Definitions of Creativity. In R.J. Sternberg (Ed). *The Nature of Creativity: Contemporary Psychological Perspectives* (pp. 99-121). Cambridge University Press.
- Terry, & Engell. (1981). Annabel “book-review” Arts Review Yearbook 1980. *Leonardo*, 14(4), 345-346.
- Terry-Engell, A. (1981). Annabel “book-review” arts review yearbook 1980. *Leonardo*, 14(4), 345-346 <http://www.doi.org/10.2307/1574660>.
- Wallace, E. (1991). The Genesis and Micro genesis of Sudden Insight. *Creativity Research Journal*, 4, 41-50.
- Ward Michael. (1995). “book-review” C.S. Lewis For the Third Millennium MT, VII: *Journal of the Marion E.Wade Center*. Volume 12. pp. 112-115, DOI: 10.2307/45296316
- Weisberg RW. (1999). Creativity and knowledge: A challenge to theories. In R.J. Sternberg (Ed.). *Handbook of Creativity*. New York: Cambridge University Press.
- When lingling. (2019); God, wonderful, energy, taste —— ancient Chinese painting evaluation thought research [J]. *Fine Art Grand View*, (02): 53-59.
- Xu Fuguan. (1987). *Chinese Art Spirit*. Chunfeng Literature and Art Press.
- Yi Xinfu, & Hu Weiping. (2013). Scientific Creativity and Artistic Creativity: Priming Effect and Field Impact on Progress. *Psychological Science*, 21(1), 21-22.
- Zeki, S. (2001). Artistic creativity and the brain. *Science*, 293(5527), 51-52.

Evaluation of the Quality of Public Art Education in Universities: Origins and Current Situation

Xueyan Wang^{*}

Jian Li^{**}

Abstract

The study had comprehensively assessed the current situation of public art education evaluation in Chinese universities by sorting out existing literature in a scientific, effective, and objective manner, pointing out the problems of non-standard evaluation system and a single mode of evaluating public art education in Chinese universities. This study recommended that the evaluation of public art education in universities should involve establishing unified evaluation standards, emphasize personalized development, and adopt diversified evaluation methods. Through establishing a sound evaluation system for public art education in universities as well as promoting the integration of public art education evaluation and teaching practice, can the quality of talent cultivation in Chinese universities be effectively improved.

Keywords: Public art education, Evaluation system, Multivariate evaluation

Introduction

With the strong emphasis for comprehensive human development in modern society, the value and role of public art education of shaping well-rounded individuals have been increasingly emphasized. In particular, since the 18th National Congress of the Communist Party of China, the state has attached great importance to art education, issuing many art education documents and implementing art education evaluation policies to facilitate development and reform in the evaluation of art

^{*}, ^{**} Panyapiwat Institute of Management

education in schools. However, due to the relatively late construction and establishment of the evaluation system in Chinese universities, as well as the absence of an independent evaluation system for public art education, there has been a lack of focus on the distinctiveness of art education in terms of setting evaluation criteria and choosing evaluation methods. The substantial differences in levels, quality, and nature of higher art education in China, as well as the accumulation of historical and cultural factors, present challenges in formulating clear evaluation plans. Additionally, the construction and initiation of the evaluation system in Chinese universities have been relatively late, lacking an independent evaluation system for public art education and failing to highlight the distinctiveness of art education in terms of setting evaluation criteria and choosing evaluation methods. As a result, the quality evaluation system for public art education in Chinese universities is not yet comprehensive enough.

Research Origins

Public art education is an educational approach that uses art as a medium to enhance people's aesthetic taste, innovation abilities, and overall qualities. Its core objective is to improve aesthetic taste, awaken human nature, evoke people's sense of value and awareness of life, and elevate cognitive abilities. As art education receives increasing attention, the evaluation of public art education is also gaining more significance. However, due to the short development time, rapid growth, large scale, and excessive number of training programs in China's art education, there is a lack of orderly development. A comprehensive, scientific, quantifiable, and characteristic evaluation system for art education has yet to be established.

Furthermore, the lack of in-depth research on the complexity of artistic research results, the absence of comprehensive evaluation methods for determining the value of artistic research results, the setting of unreasonable evaluation indicators, the rigid evaluation mechanism, and the lack of standardized evaluation processes have resulted in distorted evaluation outcomes. This irrational evaluation process and results mislead the development direction of art education. The lag in art education evaluation research has become a bottleneck that hinders the healthy development of the discipline of art in China.

Moreover, the construction and initiation of the evaluation system in Chinese universities started relatively late. There are no independent evaluation systems specifically for public art education, nor do they highlight the uniqueness of art education when it comes to setting evaluation indicators and selecting evaluation methods. As a result, there are many controversies in the construction of the quality evaluation system for public art education. Therefore, the evaluation of the quality of public art education has become a weak link in the education system.

Research Objectives:

1. By sorting out the existing literature, we aim to identify the issues in evaluating public art education in Chinese universities.
2. Our goal is to present a viable solution for evaluating public art education in Chinese universities.

Evaluation of Public Art Education in Chinese Universities

Currently, with growing attention to Chinese higher education in art and the rapid development of higher education evaluation, many scholars have conducted in-depth explorations from both theoretical and practical aspects. Overall, China's research on evaluation of higher art education still mainly focuses on the teaching evaluation of art colleges. Based on a review of existing literature, it is found that the research focus of public art education in universities includes the evaluation system of higher art education, evaluation methods and functions in university art education, evaluation of classroom teaching in higher art education, and evaluation methods for higher art education teachers.

Various scholars, such as Duan Peng and Song Kai (2016), argue that there is a lack of an independent artistic achievement evaluation system in the evaluation of higher art education, and they suggest the necessity of establishing an artistic outcome evaluation system and measures for its implementation. Pan Lusheng (2016) pointed out that the current art education in China faces various issues, such as uneven development and serious homogenization. The talent cultivation design does not meet the needs of national development, and the concept of talent cultivation is disconnected from social demands. The fundamental reason lies in the

lack of standardized management and an independent applicable evaluation system for art disciplines. Su Yan (2017) pointed out that the current evaluation of art education in China overly emphasizes a “conclusive” evaluation focusing on “results” and neglects the “process-oriented” evaluation. There are few successful cases of process-oriented evaluation in art education in China, indicating a lack of a three-dimensional process evaluation system with clear evaluation criteria, functions, contents, and forms. Measures for the application of process-oriented evaluation in higher art education were proposed. Cao Yiqiang (2017) believes that in order to establish a sound disciplinary evaluation system for art studies, it is necessary to scientifically adjust the first-level disciplines, properly handle the relationship between artistic creation and academic research, and scientifically construct a degree system for both professional and research aspects. Wang Wenna, Gang Gang, and Xu Hongming (2018) pointed out that the evaluation method of “uniformity and one-size-fits-all” is particularly prominent in the evaluation of art education in universities. They proposed that attention should be paid to discipline construction, integrating creation and research, and establishing a comprehensive, scientific, and reasonable artistic talent evaluation system that meets the needs of the times and follows artistic principles. Wu Yana, Guo Xin, and Yang Maosen (2020) pointed out that educational evaluation should be guided by educational thoughts and policies, and based on various educational evaluation goals, methods, and systems. They emphasized the importance of exploring typical cases of educational evaluation to promote educational reform and development. In terms of curriculum evaluation, a multidimensional and stereoscopic curriculum education evaluation model should be constructed, with the goals of “application-oriented evaluation objectives, process-oriented evaluation methods, and diversified evaluation subjects.” Jiang Xiaodong (2021) analyzed the current situation of arts education in Chinese universities and discussed the existing problems and the key areas for reform. They proposed a reform plan of “integrating the two ‘wings’ and focusing on multiple domains.”

Most of the above scholars’ research is based on the evaluation system of Chinese higher education, and they have not conducted a comprehensive exploration of the evaluation system. Their research viewpoints mainly focus on analyzing the current situation of China’s higher education evaluation system and constructing evaluation schemes.

In addition, other scholars have also studied the construction of evaluation organizations, supporting regulations, and how to further improve and perfect the evaluation system in Chinese universities. They suggested that China should learn from advanced foreign practices in the evaluation system and methods of higher education, in order to realize the scientific and social evaluation of the higher education system, and promote the development and improvement of Chinese higher education.

Zeng Fanren (2009) pointed out that in the development of public art education in universities, it is necessary to combine the characteristics of universities, follow the laws of art education development, and always adhere to the Chinese characteristics, taking the path of art education development with Chinese characteristics. Song Bei and Li Hongju (2008) believe that China's higher art education lacks unified evaluation criteria, the theoretical foundation of art education evaluation is weak, the design of the indicator system is not scientific enough, and a sound evaluation system for higher art education has not been established. The work of art education evaluation is relatively lagging behind. The art education evaluation framework matrix developed by the United States' National Assessment of Educational Progress (NAEP) based on the "National Standards for Arts Education" is worthy of reference and learning for China. It is necessary to establish a reasonable assessment system based on the current status of art education in China, learn from the excellent achievements of foreign art education, further scientifically optimize art education and teaching, incorporate factors that influence the evaluation of higher education art education into the university's public art education evaluation system, emphasize the process of evaluation, and integrate the development of students' artistic ability and humanistic literacy. Duan Peng (2016) pointed out that considering the experience of art education in the United States, Chinese higher education art education, which is in the stage of reform, should conform to the international development trend of art education, find its own characteristics and positioning, and play the role of "educating people through aesthetics." It should focus on cultivating the quality and abilities of talents in the 21st century, and improve students' aesthetic level and comprehensive artistic literacy. Zhang Xudong (2017) stated that based on the relevant experience of art evaluation in the United States' NAEP, the reform of art education evaluation in China should be based on curriculum and develop assessment

tools. It should be guided by social needs to enhance students' artistic literacy. It should conduct stratified sampling evaluation based on educational fairness. It should also prioritize students and emphasize process-oriented assessment, and establish a scientific, practical, and qualitative and quantitative combined evaluation system to stimulate students' potential in art learning and improve the quality of art education in China. Li Jing (2022) pointed out that the evaluation of art education in the United States has shifted from "teaching-centered" to "student-centered" and has formed a comprehensive evaluation system. Compared with the comprehensive art education evaluation system in the United States, there is less research on the practice of art education evaluation in China. Currently, Chinese art education is transitioning from the focus on "knowledge and skills" to the focus on "ability and literacy." Art education evaluation should focus on improving students' learning ability, and evaluation methods should be consistent with students' learning goals. Strengthening teacher-student interaction and sharing evaluation responsibilities can fundamentally achieve the ultimate goal of promoting student learning development.

Overall, there is limited research on the evaluation of higher education art education in China. Currently, China is in a transitional period, and evaluation work is still a part of conventional higher education evaluation rather than a developed evaluation system that is tailored to its own characteristics.

The issues with the evaluation of public art education in Chinese universities are as follows

1. Lack of unified evaluation standards: Currently, each university has different evaluation methods and criteria for public art education, lacking a unified set of evaluation guidelines. This leads to subjectivity and unfairness in evaluation results, hindering the improvement of educational quality.

2. Excessive focus on form rather than substance: Some evaluations place excessive emphasis on students' performance in public art performances or exhibitions, neglecting the evaluation of their actual artistic cultivation and creative abilities. As a result, evaluation results may not align with students' actual levels.

3. Neglect of personalized development: Traditional evaluation methods often overlook students' individualized development and innovative abilities, emphasizing standardized training and selection. This restricts the cultivation of students' unique artistic styles and creative abilities, limiting their growth potential.

4. Lack of diversified evaluation methods: Current evaluation methods primarily rely on exams, competitions, and scoring, lacking other diversified evaluation methods. For example, introducing student artwork exhibitions, portfolio evaluations, and practical project assessments can provide a more comprehensive understanding of students' overall abilities and potential.

Measures that can be taken for the evaluation of public art education in Chinese universities

1. Establish unified evaluation standards: Universities should collectively discuss and formulate unified evaluation standards for public art education, establishing a fair and scientifically-based evaluation system.

2. Comprehensive evaluation of form and substance: Evaluations should consider both students' performance in public art performances or exhibitions and their actual artistic cultivation and creative abilities. Evaluation results should reflect students' actual levels more objectively and accurately.

3. Emphasize personalized development: Evaluations should focus on student's individualized development and innovative abilities, encouraging them to showcase their unique artistic styles and creative abilities. Evaluation results should be able to reflect students' personal strengths and potential.

4. Diversify evaluation methods: Evaluations should employ various methods, including exams, competitions, and scoring, while also incorporating student artwork exhibitions, portfolio evaluations, and practical project assessments to gain a comprehensive understanding of students' overall abilities and potential.

Conclusion

Constructing a scientific and applicable evaluation system based on the development laws of art education, implementing the principle of “diversified classification” in disciplinary evaluation, and promoting evaluation to return to its fundamental function of “evaluation to promote construction” will help supervise and ensure the quality of public art education. It will also inspire teachers to innovate in teaching content and methods and establish a self-restrained and self-improving mechanism. Only by breaking through the bottleneck of evaluation in public art education, establishing an evaluation system that integrates theory and practice and integrates disciplines and specialties, can we promote the healthy development of public art education in Chinese universities, improve the overall quality of talent cultivation in Chinese universities, and fulfill the fundamental task of cultivating virtue and nurturing talents in Chinese universities.

Reference

- Cao, Y.Q. (2017). The nature of art education and the construction premise of subject evaluation system. *Art Education*, (01), 25-27.
- Cetinkaya, M. (2017). Designing teaching materials for the use of alternative measurement and assessment activities in flipped classroom system. *Humanities and Social Sciences*, 3(7), 47-53. doi:10.18844/prosoc.v2i7.1984
- Deng, T., Mei, J.X., & Zhao, W.J. (2011). The Evaluation and Practice of the Core Competence of University Art Discipline. *Art of Design*, (05), 93-97.
- Douglas, K. M. & Jaquith, D. B. (2018). *Engaging learners through artmaking: choice-based art education in the classroom (TAB)*. New York, NY: Teachers College Press.
- Duan, P., & Song, K. (2016). The construction and practice of the evaluation system of artistic creation achievements. *Beijing Education (Higher Education)*, (Z1), 118-119.
- Fiske, E. B., & Burton, S. L. (Eds.). (2011). *Evaluating and assessing the visual arts in education: International perspectives*. Intellect Books.
- Freedman, K. (2018). Art education as social production: culture, society, and politics in the formation of curriculum. In: *The formation of school subjects* (pp. 63-84). Abingdon, UK: Routledge.

- Jiang, X.D. (2021). On the Reform of Art Education in Colleges and Universities from the Perspective of Educational Evaluation. *Shanghai Education Evaluation Research*, (06), 42-46.
- Li, D.J. (2010). Reflections on the Teaching Evaluation and Index System of Higher Art Education. *New Art*, (03), 100-102.
- Li, H.Q. (2017). The Development of American Public Art and the Investigation of American Art Education. *Art Review*, (05), 161-164.
- Li, J. (2022). The Knowledge Construction, Trend and Enlightenment of Visual Art Education Evaluation in the United States. *Educational Reference*, (01), 65-76.
- Lin, B.D. (2015). On the Management of Public Art Education in Chinese Colleges and Universities from the Perspective of American Higher Education Management System. *Art Education*, (06), 146-147.
- Mahgoub, Y. M., & Aldbesi, S. O. (2016). The contribution of art education in enhancing of the aesthetic values for student of higher education. *Journal of Education and Human Development*, 5(1), 270-275.
- Miralay, F. (2017). An evaluation based on teachers' and students' opinions on art curricula in Northern and Southern Cyprus. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 13(10), 6853-6866.
- Pan, L.S. (2019). Higher art education needs to construct an independent subject evaluation system. People's Publishing House.
- Song, B., & Li, H.J. (2008). A Comparative Study of Chinese and American Art Education Evaluation. *Art Studies*, (04), 44-45.
- Su, Y. (2017). Establish a new process evaluation framework of higher art education based on empirical research. *Popular Arts*, (24), 232-233.
- Tang, L. (2015). Analysis on the Problems of Public Art Education in Colleges and Universities. *Theatre House*, (11), 228.
- Upitis, R. (2005). Art for society's sake: Participatory art and the public sphere. *Education Canada*, 45(2), 32-36.
- Unver, Z. & Cakir İlhan, A. (2019). The assessment of the reasons for choosing their professions of State Opera and Ballet Orchestra artists. *Global Journal of Arts Education*, 9(1), 1-8. doi:10.18844/gjae.v9i2.4033.
- Uz, N. (2018). Importance of drawing education in plastic arts and an example of method for developing creativity. *Global Journal of Arts Education*, 8(3), 091-102. doi:10.18844/gjae.v8i3.3880

- Wang, W.N., Gang, G., & Xu, H.M. (2018). Artistic Talents Evaluation System Promotes the Healthy Development of Discipline Ecology. *Art Education*, (07), 20-26.
- Wu, Y.N., Guo, X., & Yang, M.S. (2020). Practical Application, Process Assessment and Multidimensional Evaluation: a Probe into the Reform of Teaching Evaluation in Art Colleges. *Art Evaluation*, (16), 1-4.
- Yang, H.P. (2019). On the Stereoscopic Principle of Teaching and Scientific Research Evaluation in the Construction of Art Management Discipline. *Arts Management*, (02), 23-29.
- Zeng, F.N. (2009). Enlightenment from the Comparative Study of Modern Chinese and Western Art Education. *Literature and Art Studies*, (07), 13-21.
- Zhang, X.D. (2017). Review and Enlightenment of NAEP Art Education Evaluation in the United States. *Foreign Primary and Secondary Education*, (2), 28-36.
- Zheng, W., & Wang, Y.J. (2019). Research on the Hotspot and Development Trend of School Art Teaching Evaluation. *Chinese Art Studies*, (03), 142-147.

Influence of Early Childhood Teachers' Occupational Stress on Their Resignation Intention in Guangzhou, China: The Mediating Role of Mental Health

Jie Wang^{*}

Bampen Maitreesophon^{**}

Yan Ye^{***}

Abstract

The purposes of this study were to analyze the relationship between occupational stress and the resignation intention of early childhood teachers and to explore the mediating role of mental health in the occupational stress and resignation intention of early childhood teachers. The population of this study was 300 early childhood teachers in Guangzhou City, China. A stratified random sampling method was used to select one public kindergarten, one private kindergarten, and one international kindergarten from each of the 11 districts in Guangzhou City, and 10 teachers from each kindergarten. The occupational stress questionnaire, SCL-90 scale and resignation intention scale were used as the research instruments. The researcher used SPSS for Pearson correlation coefficient analysis, and mediation model analysis on questionnaire data.

The results of the study showed that 1) occupational stress negatively impacted teachers' mental health, 2) occupational stress significantly positively impacted teachers' resignation intention, 3) teachers' mental health negatively impacted teachers' resignation intention, and 4) there was a mediating effect of mental health on the relationship between occupational stress and resignation intention.

Keywords: Early Childhood Teachers, Occupational Stress, Resignation Intention, Mental Health

^{*} Doctoral Student Candidate, Graduate School, Stamford International University

^{**}, ^{***} Advisor

1. Introduction

Children have a direct and continuous relationship with their teachers from the time they enter their first early childhood education institution. Therefore, teachers' mental health can directly affect young children's physical and mental development. Occupational stress has long been recognized as an important contextual factor affecting teachers' mental health and professional stability. Research in this area has been conducted primarily in urban settings and is largely based on cross-sectional data, with early studies showing that the mental health of early childhood teachers is mostly good or well, with low levels of occupational stress and consequent mental health problems among early childhood teachers (Thomason & La Paro, 2013). In the last decade, however, a growing body of literature has shown that occupational stress among early childhood teachers has been increasing (Xu, 2017; Wang et al., 2015). In the same period, the literature also mentions that the turnover rate of early childhood teachers is also increasing (Bassok et al., 2021; Hong et al., 2021).

Previous research has found that occupational stress does lead to some mental health problems among teachers (Darius et al., 2021; Pang et al., 2003), and some studies have shown that early childhood teachers with high levels of occupational stress (Boyd et al., 2011) and poor mental health are more likely to have thoughts of leaving their jobs (Stauffer & Mason, 2013), but some studies suggest that occupational stress is not the only factor causing staff to leave their jobs. The fact is that not everyone quits their job because of stress, most people are under occupational stress but keep working. Therefore, the relationship between occupational stress, the mental health of early childhood teachers, and their resignation intentions is the concern of this dissertation.

The cultural backgrounds of Western countries are somewhat different from that of China, so some of the explanations for the causes of teachers' occupational stress may not apply to China. Therefore, the relationship between the variables related to occupational stress among early childhood teachers needs more empirical research to explore its exactness. In terms of subjects, most of the literature on mental health has focused on healthcare workers, military personnel, and university teachers, with less attention paid to the mental health of early childhood teachers than primary

and secondary school teachers and university teachers. In terms of content, the literature on mental health has focused on the relationship between mental health and illnesses, such as anxiety, depression, insomnia, hypertension, heart disease, and diabetes. Most of these studies are medical literature, and the mental health of early childhood teachers is mostly treated as an independent or dependent variable in the research, with less literature using mental health as a mediating variable. Among the many factors that contribute to early childhood teacher turnover, more empirical research is needed on which factors have an impact on early childhood teachers' resignation intention from the organizational management perspective.

Guangzhou is a large, world-class city, and the issue of occupational stress among early childhood teachers in the region deserves researchers' attention. This study will analyze the relationship between occupational stress and the resignation intention of early childhood teachers and explore the mediating role of mental health in the occupational stress and resignation intention of early childhood teachers.

2. Literature Reviews

2.1 The Relationship between Occupational Stress and Mental Health among Early Childhood Teachers

Researchers have focused mostly on the relationship between stress and psychological subhealth problems such as depression and anxiety in the literature discussing the relationship between occupational stress and the mental health of early childhood teachers (Lopes & Oliveira, 2021; Henry et al., 2021), and researchers have collectively found that more stressed teachers have more psychological problems (Darius et al., 2021; Pang et al., 2003), such as anxiety and depression. Mental health problems due to stress are particularly among teachers who are married, have children, and have chronic illnesses or family members with chronic illnesses (Santamaría et al., 2021). A cross-sectional study of early childhood teachers' mental health problems found that the level of mental health level among early childhood teachers in China has been decreasing and mental problems increasing year by year (Wang et al., 2013). Among the available data, 22.17% of early childhood teachers in Guangxi Province, China, may have more than moderate mental health

problems (Yu & Li, 2003); 16.6% in Shanxi Province (Wang & Xing, 2002); 14.4% in Guangdong Province and 74% (Wang et al., 2017); in Guangzhou City (Liu et al., 2021). Among these teachers with psychological disorders, the main externalizing manifestations were somatization, anxiety, obsessive-compulsive and depressive symptoms (Song, 2015). All these studies can indicate that occupational stress has a direct impact on teachers' mental health.

2.2 The Relationship between Teachers' Occupational Stress and Resignation Intentions

Many studies have supported the idea that teacher stress is negatively related to career commitment (Green et al., 2001; Steptoe & Kivimäki, 2013) and positively related to resignation intentions (Jepson & Forrest, 2006; Klassen & Chiu, 2011).

Studies have found that occupational stress tends to have an impact on resignation intentions through several mediators, the most common mediator being illness (Schaack et al., 2022; Huang et al., 2020). Many of the illnesses used as mediating variables in the literature are chronic and associated with occupational stress (McCormick et al., 2022; Lee et al., 2021). Therefore, the results could explain the lower turnover rate of teachers in public kindergartens compared to private kindergartens (Loeb et al., 2017).

In summary, a large amount of literature demonstrates that occupational stress had significant relationship with teacher resignation intentions in preschool education. Although no accurate data indicates an absolute causal relationship between occupational stress and teachers' resignation intentions, most of the literature suggests that teacher turnover is the result of multiple factors and that occupational stress, in combination with other variables, indirectly influences teachers' resignation intentions.

2.3 The relationship between Early Childhood Teachers' Mental Health and resignation intentions

Much of the literature refers to the overemphasis on teaching quality and teacher accountability in kindergartens (Paschall et al., 2015), with little or no emphasis on the working environment and physical and mental health of teachers (Puskás &

Andersson, 2021; Nehez et al., 2022). Mental health has been shown to correlate with resignation intentions. Nearly one-quarter of early childhood teachers in the United States suffer from clinically severe levels of depression, and more than half of these teachers cannot continue teaching because of a variety of depressive symptoms (Whitaker et al., 2015; Brown et al., 2002). Some researchers have suggested that emotional health is an important indicator of teachers' career stability and that emotionally healthy teachers have higher career stability (Burns & Machin, 2013; Collie et al., 2011; McGinty et al., 2008), in contrast, teachers with poor mental health have varying degrees of burnout (Burns & Machin, 2013; Schonfeld & Bianchi, 2016), and have strong feelings of anxiety, frustration, and helplessness (Bergström et al., 2018), which they mostly escape by applying for a transfer or leaving their jobs (Kwon et al., 2021; Neuenschwander et al., 2017; Cao, 2012).

In summary, researchers have collectively found a correlation between the mental health status of early childhood teachers and their resignation intentions. Physical illness due to mental health is a significant cause of teachers leaving or having thoughts of leaving.

3. Research Objectives

The main objectives of this study were to explore the relationship between occupational stress, mental health, and resignation intention among early childhood teachers in Guangzhou, China and to determine the impact of occupational stress on the mental health of early childhood teachers and their resignation intention, with the following objectives:

1. To determine the relationship between occupational stress, mental health, and resignation intention among early childhood teachers in Guangzhou, China.
2. To determine whether mental health mediates the relationship between occupational stress and resignation intention among early childhood teachers in Guangzhou, China.

4. Research and Data Analysis

4.1 Research Methodology

The researcher perform the Pearson correlation coefficient test and mediation model test by used sing SPSS and Amos software: $\text{sig} < 0.05$ was statistically significant; $|r| < 0.4$ was a low linear correlation, $0.4 \leq |r| \leq 0.7$ was a general correlation, and $0.7 \leq |r| \leq 1$ was a high linear correlation. For regression analysis, regression coefficient B and significance level (sig) were observed: $\text{sig} < 0.05$ then the data were statistically significant.

4.2 Research Instruments

The scales used in this dissertation were the Occupational Stress Questionnaire for early childhood teachers developed by Alatan and Liu (2014), the SCL-90 Scale developed by Derogatis et al. (1976) and the Resignation Intentions Scale developed by Weisberg and Sagie (1999).

4.3 Reliability and Validity

The Cronbach's alpha coefficients for the four dimensions of the Occupational Stress Questionnaire for Early Childhood Teachers: job difficulty and challenge, job responsibility and compensation, job intensity, and management system and career development were 0.824, 0.797, 0.855, and 0.809, the overall alpha coefficient of the scale was 0.921. The SEM analysis showed that the GFI = 0.865, CFI = 0.928, NFI = 0.901, TLI = 0.917, and IFI = 0.930, The results showed that the Occupational Stress Questionnaire for Early Childhood Teachers had good structural stability and the data fit the model well.

The Cronbach alpha coefficient of the SCL-90 Scale for the 10 dimensions: somatization was 0.827, obsessive-compulsive symptoms was 0.807, interpersonal sensitivity was 0.885, depression was 0.866, anxiety was 0.897, hostility was 0.874, terror was 0.847, paranoia was 0.801, psychotic was 0.708, and other was 0.763, the overall alpha coefficient of the scale was 0.976. The SEM analysis showed that the GFI = 0.846, CFI = 0.838, NFI = 0.814, IFI = 0.821, RMSEA = 0.070, RMR = 0.046. Through the fit indices of the model, the structure of the Symptom Self-Rating Scale was reasonable, and the data fit the model.

The Cronbach's alpha coefficient of the Resignation Intention Scale was: 0.838; the SEM analysis showed that the GFI = 1.00, CFI = 1.00, NFI = 1.00, IFI = 1.00, RMSEA = 0.000, RMR = 0.000, The results showed that the Resignation Intention Scale was well designed with good reliability and validity, and the data fit the model well.

4.4 Population

The overall population of this study was all working kindergarten teachers in Guangzhou City, China. There are currently 11 districts in Guangzhou City, and the researcher stratified a random sampling method to select one public kindergarten, one private kindergarten, and one inclusive kindergarten from each of the 11 districts in Guangzhou City. During the survey, 2 teachers of junior classes in private kindergartens, 1 teacher of middle classes in inclusive kindergartens, and one teacher of senior classes in inclusive kindergartens dropped out of the survey, while the remaining 326 teachers completed the survey, with a return rate of 98.8%. Inclusion criteria for the survey population: 1) having a kindergarten teacher qualification; 2) early childhood teachers working in teaching positions (excluding nursing staff and administrative staff; 3) voluntary participation in this survey. Survey respondents gave informed consent to participate in this survey. A total of 40 male and 286 female kindergarten teachers participated in the survey. The mean age of the teachers tested was 29.89 years ($M = 29.89$, $SD = 6.151$), with an age range of 21-47 years.

5. Results and Findings

Research Objective 1: To determine the relationship between occupational stress, mental health, and resignation intention among early childhood teachers in Guangzhou, China.

The researchers first conducted a descriptive statistical and correlational analysis of early childhood teachers' occupational stress, mental health, and resignation intention.

Table 1 Correlation analysis of Occupational Stress, Mental Health and Resignation Intention

	1	2	3
1. Occupational Stress	-		
2. Mental Health	.557**	-	
3. Resignation Intention	0.074*	0.083*	-

*p<0.05, **p<0.01

According to Table 1: the correlation coefficients between occupational stress, mental health and resignation intention all showed significance (p<0.05). There are 10 dimensions of mental health, and Table 2 shows the correlation between the 10 dimensions of mental health and occupational stress.

Table 2 Correlation Analysis of Occupational Stress and 10 Dimensions of Mental Health

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Occupational Stress	-											
2. Somatization	.482**	-										
3. Obsessive	.571**	.849**	-									
4. Interpersonal sensitivity	.385**	.781**	.611**	-								
5. Depression	.460**	.860**	.724**	.901**	-							
6. Anxiety	.496**	.672**	.728**	.778**	.845**	-						
7. Hostility	.271**	.482**	.429**	.723**	.672**	.740**	-					
8. Terror	.240**	.500**	.474**	.726**	.705**	.799**	.867**	-				
9. Paranoia	.249**	.525**	.465**	.768**	.722**	.752**	.824**	.883**	-			
10. Psychotic	.195**	.469**	.402**	.698**	.660**	.679**	.780**	.835**	.829**	-		
11. Other	.533**	.734**	.728**	.771**	.825**	.844**	.798**	.749**	.720**	.672**	-	
12. Mental Health	.557**	.839**	.783**	.910**	.941**	.915**	.814**	.842**	.838**	.778**	.909**	-

*p<0.05, **p<0.01

According to Table 2: the correlation coefficients between occupational stress and mental health dimensions showed significance ($p=0.000<0.05$).

Next, the relationship between each dimension of occupational stress and mental health was analyzed and the result showed in Table 3:

Table 3 Correlation analysis of Mental Health and 4 Dimensions of Occupational Stress

	1	2	3	4	5
1. Job Difficulty and Challenges	-				
2. Job Responsibilities and Compensation	.400**	-			
3. Work Intensity	.358**	.567**	-		
4. Management System and Career Development	.308**	.650**	.564**	-	
5. Mental Health	.302**	.525**	.389**	.465**	-

* $p<0.05$, ** $p<0.01$.

From Table 3, the correlation coefficients between all 4 dimensions of occupational stress and mental health showed significance. It indicates that there is a significant correlation between each dimension of occupational stress and mental health. Next, a regression analysis of each dimension of occupational stress and mental health was conducted, the result showed in Table 4:

Table 4 Summary of Occupational Stress and Mental Health Regression Analysis Model

Model	R	R ²	Adjusted R ²	R ² variation	F variation	Sig
1	.581a	0.338	0.308	0.309	36.299	0.000

a Predicted variable : (constant), Job Difficulty and Challenges, Job Responsibilities and Compensation, Work Intensity, Management System and Career Development

Table 4 showed that occupational stress had a significant effect ($P=0.000<0.01$) on mental health after controlling for variables such as age, gender, education, teaching grade, teaching experience, teachers' income, and type of kindergarten, and the specific regression coefficients were showed in Table 5 :

Table 5 Each Dimensions of Occupational Stress and Mental Health Regression Coefficient

	Model	Standardization coefficient Beta	t	Sig
	(constant)		7.812	0.000
	Job Difficulty and Challenges	0.087	1.669	0.096
1	Job Responsibilities and Compensation	0.363	5.359	0.000
	Work Intensity	0.056	0.920	0.358
	Management System and Career Development	0.189	2.933	0.004

a Dependent variable: Mental Health

Among the 4 dimensions of occupational stress, job responsibility and compensation, management system and career development had a significant effect on mental health. Job difficulty and challenges, job intensity did not have a significant effect on mental health. Researcher did a correlation analysis between occupational stress and resignation intention and the result showed in Table 6.

Table 6 Correlation analysis of Resignation Intention and Occupational Stress

	1	2	3	4	5	6
1. Job Difficulty and Challenges	-					
2. Job Responsibilities and Compensation	.400**	-				
3. Work Intensity	.358**	.567**	-			
4. Management System and Career Development	.308**	.650**	.564**	-		
5. Occupational Stress	.892**	.716**	.650**	.633**	-	
6. Resignation Intention	0.079*	0.075*	0.037*	0.052*	0.074*	-

* $p<0.05$, ** $p<0.01$.

According to Table 6: The correlation coefficients between each dimension of occupational stress and resignation intention showed significance ($r = 0.074$), the four dimensions: job difficulty and challenge ($r = 0.079$); job responsibility and compensation ($r = 0.075$); work intensity ($r = 0.037$); and management system and career development ($r = 0.052$) showed significant correlation with the resignation intention. Therefore, there is significant correlation between occupational stress and resignation intention. Next, the correlation between each dimension of mental health and resignation intention was further analyzed and the result showed in Table 7:

Table 7 Correlation analysis of Resignation Intention and Mental Health

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Somatization	-											
2. Obsessive-compulsive symptoms	.849**	-										
3. Interpersonal sensitivity	.781**	.611**	-									
4. Depression	.860**	.724**	.901**	-								
5. Anxiety	.672**	.728**	.778**	.845**	-							
6. Hostility	.482**	.429**	.723**	.672**	.740**	-						
7. Terror	.500**	.474**	.726**	.705**	.799**	.867**	-					
8. Paranoia	.525**	.465**	.768**	.722**	.752**	.824**	.883**	-				
9. Psychotic	.469**	.402**	.698**	.660**	.679**	.780**	.835**	.829**	-			
10. Other	.734**	.728**	.771**	.825**	.844**	.798**	.749**	.720**	.672**	-		
11. Mental Health	.839**	.783**	.910**	.941**	.915**	.814**	.842**	.838**	.778**	.909**	-	
12. Resignation Intention	.137*	.121*	0.077	.126*	0.104	0.036	0.07	.109*	.105	.107	.083*	-

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$.

According to Table 7: Significant correlation between resignation intention and somatization, obsessive-compulsive symptoms, depression, and paranoia, (somatization $r = 0.137$, obsessive-compulsive $r = 0.121$, depression $r = 0.126$, paranoia $r = 0.109$, $p = 0.000 < 0.05$), indicating that the resignation intention had significant correlation with mental health.

The next is a regression analysis of the 4 dimensions of somatization, obsessive-compulsive symptoms, depression, and paranoia with resignation intention and the result showed in Table 8:

Table 8 Summary of 4 Dimensions of Mental Health and Resignation Intention Regression Analysis Model

Model	R	R ²	Adjusted R ²	R ² variation	F variation	Sig
1	.491b	0.241	0.214	0.007	3.102	0.046
2	.491c	0.241	0.212	0.000	0.164	0.036
3	.492d	0.242	0.210	0.000	0.056	0.023
4	.494e	0.244	0.210	0.002	0.819	0.027

a Predicted variable: (constant), somatization

b Predicted variable : (constant), somatization, Obsessive-compulsive symptoms

c Predicted variable : (constant), somatization, Obsessive-compulsive symptoms, depression

d Predicted variable : (constant), somatization, Obsessive-compulsive symptoms, depression, paranoia

According to Table 8: regression coefficients between resignation intention and somatization ($p = 0.046 < 0.05$), obsessive-compulsive symptoms ($p = 0.036 < 0.05$), depression ($p = 0.023 < 0.05$) and paranoia ($p = 0.027 < 0.05$) showed significance, indicating that there was significant effect of mental health on resignation intention.

Research Objective 2: To determine whether mental health mediates the relationship between occupational stress and resignation intention among early childhood teachers in Guangzhou, China.

For the second research objective, the independent variable is occupational stress, and the dependent variable is resignation intention, and the results of the regression analysis between occupational stress and resignation intention are shown in Table 9 :

Table 9 Summary of Occupational Stress and Resignation Intention Regression Analysis Model

Model	R	R ²	Adjusted R ²	R ² variation	F variation	Sig
1	.484b	0.255	0.207	0.021	0.313	0.026

a Predicted variable : (constant), Occupational Stress

According to Table 9: After controlling for irrelevant variables, the p value was $0.026 < 0.05$, indicating that occupational stress does significantly affect the resignation intention. There is a significant relationship between the independent variable and the dependent variable.

Next, the researcher will conduct a stratified regression analysis to determine whether there is a mediating effect on mental health and the result were shown in Table 10:

Table 10 Mediating Effects of Mental Health

Model	R	R ²	Adjusted R ²	R ² variation	F variation	Sig
1	.572b	0.327	0.303	0.004	0.047	0.026
2	.575c	0.330	0.298	0.003	0.410	0.019

a Predicted variable : (constant),Occupational Stress

b Predicted variable : (constant), Occupational Stress,Obsessive-compulsive symptoms, Interpersonal sensitivity, Depression, Paranoia

According to Table 10: Model 1 is the regression analysis of occupational stress and resignation intention, and model 2 adds the mediating variable of mental health to model 1.

Table 11 Mental Health and Occupational Stress Regression Coefficient

model		Standardization coefficient Beta	t	Sig
1	(constant)		15.698	0.000
	Occupational Stress	0.061	0.517	0.026
2	(constant)		12.534	0.000
	Occupational Stress	0.044	0.434	0.042
	Somatization	0.014	0.111	0.012
	Obsessive-compulsive symptoms	0.042	0.405	0.046
	Depression	0.047	0.394	0.034
	Paranoia	0.031	0.437	0.022

a Dependent variable : Resignation Intention

According to Table 10 and 11: After controlling for irrelevant variables, the researcher added occupational stress to model 1, the change in the F value of model 1 showed significance ($p = 0.026 < 0.05$), indicating that occupational stress does significantly affect the resignation intention. Model 2 adds mediating variables to model 1. After adding the mediating variables, the regression coefficient of occupational stress on resignation intention decreases but the regression coefficient is still significant ($p = 0.042 < 0.05$), indicating that mental health plays a partially mediating role.

6. Discussion and Conclusion

Discussion

This section discusses the results of this study and relates them to the contents of the literature review. This section also discusses the consistency of the findings with previous studies.

For the first research objective, the correlation coefficient between occupational stress and mental health showed significance, and correlation coefficients between resignation intention and mental health showed significance as well, the correlation analysis of occupational stress, resignation intention, and mental health showed that there was a negative correlation between occupational stress and mental health, a negative correlation between mental health and resignation intention, and a significant positive correlation between occupational stress and resignation intention. The regression analysis showed that 2 dimensions of occupational stress had significant negative effects on mental health; these two are job responsibility and compensation, the management system and career development. Regression analysis also showed the significance of somatization, obsessive-compulsive symptoms, depression, and paranoia on resignation intention was less than 0.05, and it was concluded that responsibility and compensation, the management system has a significant negative effect on mental health, mental health had a significant negative correlation with resignation intention, and after excluding the control variables, somatization, obsessive-compulsive symptoms, depression and paranoia still have a significant effect on resignation intention. All four dimensions of occupational stress significantly impacted resignation intentions. For the second

research objective, in the mediating effect model, the change in the F-value of the independent variable (occupational stress) and the dependent variable (resignation intention) showed significance, implying that occupational stress has a significant effect on resignation intention. After adding the mediating variables, the regression coefficient of occupational stress on resignation intention decreases but the regression coefficient is still significant, indicating that mental health plays a partially mediating role.

The results of this study showed that the correlation coefficients between occupational stress and mental health showed significant, the more occupational stress teacher felt, the worse mental health they have. The result is the same or like other researchers (Whitaker et al., 2015; Brown et al., 2002; Bergström et al., 2018), with researchers reporting most frequently the relationship between occupational stress and anxiety and depression, researchers declared the more serious anxiety and depression, the worse mental health (Song, 2015; Lopes & Oliveira, 2021; Henry et al., 2021). It is worth noticing that “somatization” on the SCL-90 scale primarily reflects physical discomfort, including cardiovascular, gastrointestinal, respiratory, and other systemic discomforts, and somatic discomfort manifestations such as headache, back pain, and muscle aches. The “other” item mainly reflects sleep problems and diet problems. The results of this study showed that somatization symptoms and sleep problems and diet problems were moderately positively associated with occupational stress. It was the same as the results reported by other researchers (Bartels et al., 2021; Linton et al., 2015; Åkerstedt, 2006; Yaginuma-Sakurai et al., 2020). Common factors are sleep duration (Bartels et al., 2021; Linton et al., 2015) and sleep quality (Åkerstedt, 2006; Yaginuma-Sakurai et al., 2020), followed by obesity due to overeating (Randall et al., 2021), suggesting that occupational stress can indirectly affect mental health by influencing teachers’ physiological status.

The study also found that there was a significant correlation between occupational stress and resignation intention among early childhood teachers, which is consistent with the results of some previous studies that have suggested that occupational stress significantly affects resignation intention (Jepson & Forrest, 2006; Klassen & Chiu, 2011). The previous study such as Jepson and Forrest (2006) focused on a group of teachers with high levels of occupational stress, and when occupational stress significantly exceeds the acceptable range for an individual, there is a significant

resignation intention for individuals. The study by Klassen and Chiu,(2011) focused on 2 groups of teachers which were in-service teachers and pre-service teachers. The resignation intention was significantly higher for in-service teachers than for pre-service teachers because occupational stress was significantly higher for in-service teachers than for pre-service teachers. It has also been suggested that it is not the occupational stress itself that causes teachers to leave, but rather the various physiological (Troman & Woods, 2001; Lamers et al., 2011; Rodenburg et al., 2020) or psychological factors (Boyd et al., 2011; Stauffer & Mason, 2013) that course by occupational stress. The additional workload from others' absences due to illness also course teachers to quit (Sönmez & Betül, 2021; Jeon et al., 2019) because the constant stacking of workloads can lead to teachers being overwhelmed and leaving the profession. There is also literature that had opposite results of this dissertation, for example, some studies found that controlling for factors such as gender and income, occupational stress does not have a significant effect on resignation intention (Schonert-Reichl et al., 2015; Lambert et al., 2019; Skaalvik & Skaalvik, 2007; Čecho et al.,2019).

This study found that mental health partially mediated the relationship between occupational stress and resignation intention. There is not the same result in the prior literature, but many similar or related pieces of literature support the findings of this study. Previous studies have suggested that employees' mental health at work mediates between occupational stress and resignation intention (Xiong, 2019), and some studies proved that occupational stress affects burnout through mental health (Fan, 2016; Li et al., 2007; Li, 2014), and burnout is a significant predictor variable of resignation intention, so it can be indirectly proved that mental health plays a role in the relationship between occupational stress and resignation intention, and mental health partially mediates the relationship between occupational stress and resignation intention.

Conclusion

The purpose of this study was to determine the relationship between occupational stress, mental health, and resignation intention among early childhood teachers in Guangzhou, China and to determine the impact of occupational stress on the mental health of early childhood teachers and their resignation intention, The findings of this dissertation are as follows.

For the first research objective, the correlation analysis of occupational stress, resignation intention, and mental health showed that there was a negative correlation between occupational stress and mental health, a negative correlation between mental health and resignation intention, and a significant positive correlation between occupational stress and resignation intention. The regression analysis showed that 2 dimensions of occupational stress had significant negative effects on mental health, these two are responsibility and compensation, the management system and career development. Regression analysis also showed the significance of somatization, obsessive-compulsive symptoms, and depression on resignation intention was less than 0.05, and it was concluded that responsibility and compensation, the management system has a significant negative effect on mental health, and after excluding the control variables, somatization, obsessive-compulsive symptoms, depression, and paranoia still have a significant effect on resignation intention.

For the second research objective, in the mediating effect model, the change in the F-value of the independent variable (occupational stress) and the dependent variable (resignation intention) showed significance, implying that occupational stress has a significant effect on resignation intention. After adding the mediating variables, the regression coefficient of occupational stress on resignation intention decreases but the regression coefficient is still significant, indicating that mental health plays a partially mediating role. The results were obtained: there is a mediating effect of mental health between occupational stress and resignation intention among early childhood teachers in Guangzhou, China.

References

- Åkerstedt, T. (2006). Psychosocial stress and impaired sleep. *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health*, 32(6), 493-501.
- Alatan, B, & Liu X. (2014). Development and analysis of early childhood teachers' occupational stress questionnaire and current situation. *Preschool Education Research*, (2), 21-26.
- Bassok, D., Markowitz, A. J., Bellows, L., & Sadowski, K. (2021). New evidence on teacher turnover in early childhood. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 43(1), 172-180.

- Bartels, S., Ögren, M., Kim, J. L., Fredriksson, S., & Persson Waye, K. (2021). The impact of nocturnal road traffic noise, bedroom window orientation, and work-related stress on subjective sleep quality: results of a cross-sectional study among working women. *International archives of occupational and environmental health, 94*(7), 1523-1536.
- Bergström, M., Fransson, E., Fabian, H., Hjern, A., Sarkadi, A., & Salari, R. (2018). Preschool children living in joint physical custody arrangements show less psychological symptoms than those living mostly or only with one parent. *Acta Paediatrica, 107*(2), 294-300.
- Boyd, D., Grossman, P., Ing, M., Lankford, H., Loeb, S., & Wyckoff, J. (2011). The influence of school administrators on teacher retention decisions. *American Educational Research Journal, 48*(2), 303-333.
- Brown, M., Ralph, S. and Brember, I. (2002). Changed-linked work-related stress in British teachers. *Research in Education, 67*, 1-12.
- Burns, R. A., & Machin, M. A. (2013). Psychological wellbeing and the diathesis-stress hypothesis model: The role of psychological functioning and quality of relations in promoting subjective well-being in a life events study. *Personality and Individual Differences, 54*(3), 321-326.
- Cao, R. (2012). *A study on the current situation of occupational stress among Changchun early childhood teachers*. Master's thesis, Northeast Normal University.
- Čečo, R., Švihrová, V., Čečo, D., Novák, M., & Hudečková, H. (2019). Exposure to mental load and psychosocial risks in early childhood teachers. *Slovenian Journal of Public Health, 58*(3), 120-128.
- Collie, R. J., Shapka, J. D., & Perry, N. E. (2011). Predicting teacher commitment: The impact of school climate and social-emotional learning. *Psychology in the Schools, 48*(10), 1034-1048.
- Darius, S., Hohmann, C. B., Siegel, L., & Böckelmann, I. (2021). Relationship between Burnout Risk and Individual Stress Processing Strategies in early childhood teachers. *Psychotherapie, Psychosomatik, medizinische Psychologie, 71*(6), 230-236.

- Derogatis, L. R., Rickels, K., & Rock, A. F. (1976). The SCL-90 and the MMPI: A step in the validation of a new self-report scale. *The British Journal of Psychiatry*, *128*(3), 280-289.
- Fan, H.Y. (2016). The relationship between the sense of pay-reward imbalance and early childhood teachers' burnout: The mediating role of positive mental health. *In Proceedings of the 19th National Psychology Academic Conference Abstracts*.
- Green, R., Malcolm, S., Greenwood, K., Small, M., & Murphy, G. (2001). A survey of the health of Victorian primary school principals. *International Journal of Educational Management*, *15*(1), 23-30.
- Henry, A. J., Hatfield, B. E., & Chandler, K. D. (2021). Toddler teacher job strain, resources, and classroom quality. *International Journal of Early Years Education*, *2*, 1-15.
- Hong, X., Liu, Q., & Zhang, M. (2021). Dual Stressors and Female Pre-school Teachers' Job Satisfaction During the COVID-19: The Mediation of Work-Family Conflict. *Frontiers in Psychology*, *12*, 2175.
- Huang, H., Liu, Y., & Su, Y. (2020). What is the relationship between empathy and mental health in early childhood teachers: The role of teaching experience. *Frontiers in Psychology*, *11*, 1366.
- Jeon, L., Buettner, C. K., Grant, A. A., & Lang, S. N. (2019). Early childhood teachers' stress and children's social, emotional, and behavioral functioning. *Journal of Applied Developmental Psychology*, *61*, 21-32.
- Jepson, E., & Forrest, S. (2006). Individual contributory factors in teacher stress: The role of achievement striving and occupational commitment. *British Journal of Educational Psychology*, *76*(1), 183-197.
- Klassen, R. M., & Chiu, M. M. (2011). The occupational commitment and intention to quit of practicing and pre-service teachers: Influence of self-efficacy, job stress, and teaching context. *Contemporary Educational Psychology*, *36*(2), 114-129.
- Kwon, K. A., Ford, T. G., Jeon, L., Malek-Lasater, A., Ellis, N., Randall, K., ... & Salvatore, A. L. (2021). Testing a holistic conceptual framework for early childhood teacher well-being. *Journal of School Psychology*, *86*, 178-197.

- Lambert, R., Boyle, L., Fitchett, P., & McCarthy, C. (2019). Risk for occupational stress among US early childhood teachers. *Journal of Applied Developmental Psychology, 61*, 13-20.
- Lamers, F., van Oppen, P., Comijs, H. C., Smit, J. H., Spinhoven, P., van Balkom, A. J., & Penninx, B. W. (2011). Comorbidity Patterns of Anxiety and Depressive Disorders in a Large Cohort Study: the Netherlands Study of Depression and Anxiety (NESDA). *J Clin Psychiatry, 72*(3), 341-348.
- Lee, M. H., Hwang, Y. K., & Lee, C. S. (2021). The Effect of Job Stress, Emotional Commitment, and Job Satisfaction on Child-care Center Teachers' Turnover Intention: The Moderated Mediation Effect of Grit. *European Journal of Molecular & Clinical Medicine, 8*(2), 1570-1584.
- Li, Q. (2014). *Study on the relationship between psychological contract, job burnout and turnover tendency of newly employed college students*. Master's thesis, Jilin University.
- Li, Y. X, Gao, D. D, & Shen, J. L. (2007). The relationship between teacher burnout and self-esteem, psychological well-being, and turnover tendencies. *Psychological Development and Education, 23*(4), 83-87.
- Liu, H., Luo, L., & Tang, W. (2021). early childhood teachers' experiences of stress under a high-stake inspection regime: An exploration in the Chinese context. *International Journal of Educational Research, 109*, 101850.
- Linton, S. J., Kecklund, G., Franklin, K. A., Leissner, L. C., Sivertsen, B., Lindberg, E., & Hall, C. (2015). The effect of the work environment on future sleep disturbances: a systematic review. *Sleep medicine reviews, 23*, 10-19.
- Loeb, S., Dynarski, S., McFarland, D., Morris, P., Reardon, S., & Reber, S. (2017). Descriptive Analysis in Education: A Guide for Researchers. NCEE 2017-4023. *National Center for Education Evaluation and Regional Assistance*.
- Lopes, J. L., & Oliveira, C. R. (2021). Inclusive Education in Portugal: Teachers' Professional Development, Working Conditions, and Instructional Efficacy. *Education Sciences, 11*(4), 169.
- McCormick, K. I., McMullen, M. B., & Lee, M. S. (2022). Early Childhood Professional Well-being as a Predictor of the Risk of Turnover in Early Head Start & Head Start Settings. *Early Education and Development, 33*(4), 567-588.

- McGinty, A. S., Justice, L., & Rimm-Kaufman, S. E. (2008). Sense of school community for early childhood teachers serving at-risk children. *Early Education and Development, 19*(2), 361-384.
- Nehez, J., Blossing, U., Gyllander Torkildsen, L., Lander, R., & Olin, A. (2022). Middle leaders translating knowledge about improvement: Making change in the school and preschool organisation. *Journal of Educational Change, 23*(3), 315-341.
- Neuenschwander, R., Friedman-Krauss, A., Raver, C., & Blair, C. (2017). Teacher stress predicts child executive function: Moderation by school poverty. *Early Education and Development, 28*(7), 880-900.
- Pang, L. J., Hong, X. M., & Jiang, Y. (2003). Teachers' mental health: Concerns and promotion. *Educational Theory and Practice, 23*(5), 61-64.
- Paschall, K. W., Gonzalez, H., Mortensen, J. A., Barnett, M. A., & Mastergeorge, A. M. (2015). Children's negative emotionality moderates influence of parenting styles on preschool classroom adjustment. *Journal of Applied Developmental Psychology, 39*, 1-13.
- Puskás, T., & Andersson, A. (2021). early childhood teachers as keepers of traditions and agents of change. *Early Years, 41*(2-3), 190-201.
- Randall, K., Ford, T. G., Kwon, K. A., Sisson, S. S., Bice, M. R., Dinkel, D., & Tsotsoros, J. (2021). Physical activity, physical well-being, and psychological well-being: Associations with life satisfaction during the COVID-19 pandemic among early childhood educators. *International journal of environmental research and public health, 18*(18), 9430.
- Rodenburg-Vandenbussche, S., Carlier, I., van Vliet, I., van Hemert, A., Stiggelbout, A., & Zitman, F. (2020). Patients' and clinicians' perspectives on shared decision-making regarding treatment decisions for depression, anxiety disorders, and obsessive-compulsive disorder in specialized psychiatric care. *Journal of evaluation in clinical practice, 26*(2), 645-658.
- Santamaría, M. D., Mondragon, N. I., Santxo, N. B., & Ozamiz-Etxebarria, N. (2021). Teacher stress, anxiety and depression at the beginning of the academic year during the COVID-19 pandemic. *Global Mental Health (Cambridge, England), 8*, e14-e14.

- Schaack, D. D., Donovan, C. V., Adejumo, T., & Ortega, M. (2022). To Stay or to Leave: Factors Shaping Early Childhood Teachers' Turnover and Retention Decisions. *Journal of Research in Childhood Education, 36*(2), 327-345.
- Schonert-Reichl, K. A., Hanson-Peterson, J. L., & Hymel, S. (2015). SEL and preservice teacher education. Handbook of social and emotional learning: *Research and practice, 4*, 406-421.
- Schonfeld, I. S., & Bianchi, R. (2016). Burnout and depression: two entities or one?. *Journal of clinical psychology, 72*(1), 22-37.
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2007). Dimensions of teacher self-efficacy and relations with strain factors, perceived collective teacher efficacy, and teacher burnout. *Journal of educational psychology, 99*(3), 611.
- Song, H. (2015). *Research on the mental health of rural early childhood teachers*. Doctoral dissertation, Wuhan: Huazhong Normal University.
- Stauffer, S. D., & Mason, E. C. (2013). Addressing elementary school teachers' professional stressors: Practical suggestions for schools and administrators. *Educational Administration Quarterly, 49*(5), 809-837.
- Stepptoe, A., & Kivimäki, M. (2013). Stress and cardiovascular disease: an update on current knowledge. *Annual review of public health, 34*, 337-354.
- Sönmez, S., & Betül Kolaşınlı, I. (2021). The effect of early childhood teachers' stress states on classroom *climate*. *Education, 49*(2), 190-202.
- Thomason, A. C., & La Paro, K. M. (2013). Teachers' commitment to the field and teacher-child interactions in center-based child care for toddlers and three-year-olds. *Early Childhood Education Journal, 41*(3), 227-234.
- Troman, G., & Woods, P. (2001). *Primary teachers' stress*. Psychology Press.
- Wang, J. L., Gan, S. W., Qiu, Z. Y., Huang, S. L., & Zhang, Y. (2017). A study of teachers' professional belongingness in rural elementary school in northern Guangdong. *Journal of Shaoguan College, 38*(10), 104-108.
- Wang, F. L., & Xing, S. Y. (2002). Some thoughts on maintaining the psychological health of early childhood teachers. *Research in Basic Education, (1)*, 82-83.
- Wang, H. B., Chen, H. Y., & Sang, Q. S. (2013). A cross-sectional historical comparison of changes in early childhood teachers' mental health. *Preschool Education Research, (5)*, 42-48.

- Wang, P., Cao, R., & Qin, J. (2015). Sources of occupational stress and coping strategies of early childhood teachers. *Preschool Education Research*, (04), 58-63.
- Weisberg, J., & Sagie, A. (1999). Teachers' physical, mental, and emotional burnout: Impact on intention to quit. *The journal of psychology*, 133(3), 333-339.
- Whitaker, R. C., Dearth-Wesley, T., & Gooze, R. A. (2015). Workplace stress and the quality of teacher-children relationships in Head Start. *Early Childhood Research Quarterly*, 30, 57-69.
- Xiong, F. Q. (2019). *A study on the relationship between occupational health, job stress and turnover tendency of Internet employees*. Master's thesis. Capital University of Economics and Business.
- Xu, X. H. (2017). A comparative and empirical study of three surveys on teachers' occupational stress. *Shanghai Educational Research*, (8), 65-69.
- Yaginuma-Sakurai, K., Tsuno, K., Yoshimasu, K., Maeda, T., Sano, H., Goto, M., & Nakai, K. (2020). Psychological distress and associated factors among Japanese nursery school and early childhood teachers: a cross-sectional study. *Industrial health*, 58(6), 530-538.
- Yu, X. X., & Li, P. (2003). A survey on the mental health status of early childhood teachers in Guangxi. *Journal of Health Psychology*, 11(2), 136-138.

บทบาทของสติในกระบวนการพัฒนาการตื่นรู้

The Role of Mindfulness in the Process of Awakening Development

สวัสดี อโนทัย Sawat Anothai*

พระชนินลธิธิ์ สุทธิจิตโต (ภูเมศโปสยานนท์) Phra Chaninsit Sutthicitto (Phumetposayanon)**

เดโช แสงจันทร์ Decho Saengchan***

พระครูวิจิตรสารธูรส (นพดล แก้วมณี) Phrakru Wichitsadhuros (Nobphadon Kaeomani)****

นภสร ท่าห้อง Napasorn Thahong*****

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งค้นหาคำตอบของข้อสงสัยที่ว่า บทบาทของสติสามารถนำไปสู่กระบวนการพัฒนาการตื่นรู้ได้อย่างไร ผลการศึกษาพบว่า โดยธรรมชาติมนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผลเพื่อการตื่นรู้ ซึ่งสัตว์อื่นไม่มี โดยมีความรู้สึกนึกคิดใหม่ มีความเบาสบาย เป็นอิสระจากความบีบคั้น มีความสุขอย่างล้าลึก มีความรักอันไพศาลต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง มนุษย์สามารถเกิดจิตสำนึกใหม่ได้ ซึ่งเกิดจากการเข้าถึงความเป็นหนึ่งเดียวของโลกทั้งใบ ซึ่งมีความเป็นหนึ่งเดียวกันกับธรรมชาติด้วยการมีสติก็คือ การตื่นรู้ นั่นคือ การไม่ประมาท (อับปมาทะ) ถ้าเราอยู่ในโลกของการคิดปรุงแต่ง เราไม่สามารถสัมผัสธรรมชาติความเป็นจริงได้ แต่เมื่อมีสติอยู่กับปัจจุบัน จิตสงบจึงสัมผัสความจริงตามธรรมชาติหรือเข้าถึงความจริง สิ่งที่เรียกว่า สติ ทำให้เกิดปัญญา อันเป็นการเข้าถึงความจริงตามธรรมชาติ ด้วยจิตที่สงบจึงจะเข้าถึงความจริงสูงสุดได้ จิตวุ่นเข้าถึงไม่ได้ จิตที่มีสติหรือสมาธิเป็นจิตที่สงบทำให้เข้าถึงความจริงได้ การมีจิตสงบเป็นทางเข้าสู่ความจริงอันสูงสุด การเจริญสติเป็นเครื่องมือของเส้นทางต่าง ๆ ที่นำบุคคลไปสัมผัสการตื่นรู้และจิตสำนึกใหม่ เพราะมนุษย์ได้ค้นพบโดยประสบการณ์ด้วยตนเองว่า การเจริญสตินำมาซึ่งความสุข อันประณีต

* อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

** อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*** อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**** อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

***** อาจารย์ประจำหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ที่ไม่เคยพบมาก่อน ทำให้สุขภาพดี ลดความเครียด สมองดี สติปัญญาดี และล้มพันสภาพดีขึ้น เพราะเหตุที่บทบาทของสติจึงทำให้มนุษย์มีการตื่นรู้ และรู้ว่า พุทธะนับหมื่นอยู่ที่ใจของมนุษย์นี้เอง

คำสำคัญ: บทบาท, สติ, กระบวนการพัฒนา, การตื่นรู้

Abstract

This academic paper aims to find an answer to the question of how the role of mindfulness can lead to the process of awakening development. The study findings have showed that the humans are naturally the rational beings, unlike animals they have new feeling of consciousness and comfort, free from oppression, with extreme happiness and a great love for fellow human beings and things. A new consciousness has arisen through human accession of being the whole world oneness that is the one with the nature related to the mindfulness, meaning that the awakening or the heedfulness (Appamāda). Whenever we live with the mentally formational world, we cannot touch the reality of nature; on the contrary, when we are mindful of the present, the state of peaceful mind can truly touch the nature or attain the truth. This is ‘Mindfulness’ (Sati). It would result in the wisdom cultivation that is naturally attained by the calming of mind that leads to the ultimate truth; but it is unable for the chaotic mind. The mind consisting of mindfulness and concentration is the peaceful one approaching the truth; the peaceful mind is the way to reach the ultimate truth. The mindfulness is the tool leading to the awakening and a new consciousness, humans could find out by their own experiences that the mindfulness brings the exquisite happiness like never seen before, namely having good health, reducing stress, enhancing brain, intelligence and relationship. The role of mindfulness is therefore to help humans to have the awakening and to know that ‘ten thousand Buddhas’ are in the human heart.

Keywords: The Role, The Mindfulness, The Process of Development, The Awakening

บทนำ

หลักการคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบ มีเป้าหมายเป็นไปเพื่อที่จะช่วยเหลือบุคคลให้ศึกษาค้นพบสภาพความเป็นจริงของชีวิต เข้าใจและยอมรับที่จะพัฒนาตนเองให้พ้นจากทุกข์ และเพื่อให้ก้าวข้ามผ่านพ้นจากทุกข์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้น (ประพจน์ ศรีกุลกิจ, 2559: 48-49) การให้คำแนะนำสั่งสอนหลักการต่าง ๆ ที่พระพุทธองค์ทรงประทานให้แก่อรชยสาวก และพุทธบริษัททั้งหลายในพุทธกาลก็คือ การให้คำปรึกษา (Counseling) ของพระพุทธองค์ที่มีต่อพุทธบริษัทซึ่งได้ทรงกระทำไว้มากเป็นเวลานานกว่า 2600 ปีมาแล้ว แสดงถึงความที่ทรงเอื้ออาทร ทรงเอาใจใส่ ทรงเมตตาปราณีและทรงเกื้อกูลด้วยพระหทัยที่บริสุทธิ์ พระพุทธองค์ทรงกระทำเพื่อช่วยเหลือเหล่าสัตว์ทั้งหลายด้วยหวังให้พ้นจากทุกข์ เช่นเดียวกับที่พระองค์เคยทรงประสบมาก่อนด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่มีต่อพุทธบริษัททั้งหลาย

ในหลักคำสอนทั้งหมดนั้น ผู้เขียนขอนำหลักการที่มีคุณูปการมากในการดำรงชีวิต หนึ่งในจำนวนนั้นคือ หลักสติ กล่าวโดยทั่วไป การเจริญสติปัฏฐาน 4 เป็นทั้งสมณะและวิปัสสนา คือ ทำให้จิตสงบจนเกิดเป็นสมาธิขั้นฌาน และในโอกาสเดียวกันก็เป็นการพิจารณาการเกิดดับของรูป-นามไปตามสภาวะธรรมจนเข้าใจว่า เกิด ดับอย่างไร ด้วยเหตุปัจจัยอะไร ทำให้เกิดปัญญาเข้าใจสภาวะธรรมจนเกิดวิปัสสนาญาณ มีปัญญาพิจารณาถึงการเกิดความเบียดเบียน คลายกำหนด ถึงขั้นสามารถดับทุกข์ โทมนัส ปริเทวะ อุปายาสได้ในที่สุด สติปัฏฐาน 4 เป็นหมวดธรรมที่กล่าวถึงการปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด เป็นทางสายเอกที่ทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถบรรลุธรรมได้อย่างรวดเร็ว มุ่งตรงสู่พระนิพพานอย่างแน่นอน เปรียบการเดินทางไปสู่ที่ใดสักแห่งหนึ่ง อาจมีหลายเส้นทาง แต่ละเส้นทางที่จะไปก็มีความยากง่ายแตกต่างกัน แต่ย่อมมีทางเดียวที่ไปได้สะดวกปลอดภัยและไปได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งทางนั้นเรียกว่า ทางสายเอก เหมือนกับการบรรลุธรรมอาจปฏิบัติได้หลายวิธี มีความยากง่ายแตกต่างกัน แต่ทางที่สะดวกรวดเร็วเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป แม้พระผู้มีพระภาคเจ้าเองก็ทรงรับรองว่าทางนี้เป็นที่ไปอันเอก ดังปรากฏในมหาสติปัฏฐานสูตรว่า “ภิกษุทั้งหลาย หนทางนี้เป็นที่ไปอันเอก เพื่อความบริสุทธิ์ของเหล่าสัตว์ เพื่อล่วงความโศก และปริเทวะ เพื่อความดับสูญแห่งทุกข์และโทมนัส เพื่อบรรลุธรรมที่ถูกต้อง เพื่อทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน หนทางนี้คือ สติปัฏฐาน 4 ประการ” (ที.ม. (ไทย) 10/405/268-269)

สังฆธรรมแห่งหลักพุทธธรรมได้ผ่านการพิสูจน์ความเป็นจริงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน อันมีมากมายที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก ในมหาสติปัฏฐานสูตรก็เป็นสังฆธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่าเป็นทางสายเอกที่จะนำไปสู่ปฏิบัติได้ก้าวข้ามผ่านความทุกข์ทั้งปวง ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนมีความเชื่อว่า การศึกษาเรื่องสติปัฏฐานอันเป็นยอดแห่งองค์ความรู้ เพื่อการบำบัดจิตให้พ้นจากทุกข์อย่างถึงที่สุดได้ กล่าวได้ว่า เป็นเรื่องน่าสนใจโดยแท้ หากแต่นำไปปฏิบัติในภาวะปัจจุบันได้เช่นไร

อีกทั้งวิธีการปฏิบัตินี้มีผลทำให้ผู้คนสามารถก้าวข้ามความทุกข์ต่าง ๆ ของตนเองได้อย่างไร นอกจากนี้ การนำสติปัญญาไปใช้ในการบำบัดความทุกข์อันเนื่องจากการเจ็บป่วยทั้งโรคทางกายและโรคทางจิตเป็นไปอย่างไร เรื่องเหล่านี้จะมีความสำคัญและมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คนในปัจจุบันให้ได้อยู่ดีมีสุขมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น กล่าวได้ว่า เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ต่อผู้คนในสังคมปัจจุบันอย่างมาก นอกจากนี้ อาจจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้คนทั่วโลกหันมาสนใจศึกษาเรื่องราวดี ๆ และแก่นแท้ในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการประกาศและเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่สืบต่อไป ประเด็นข้อสงสัยของผู้เขียนมีว่า บทบาทของสติสามารถนำไปสู่กระบวนการพัฒนาการตื่นรู้ได้อย่างไร

2. แนวคิดเกี่ยวกับการตื่นรู้และสติ

ในการอภิปรายเกี่ยวกับบทบาทของสติในกระบวนการพัฒนาการตื่นรู้ ผู้เขียนขอคลี่ประเด็นความหมายของแต่ละคำให้เกิดความเข้าใจพอสังเขป ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตื่นรู้

คำว่า การตื่นรู้ หมายถึง ความเข้าใจทางความคิดที่แสดงให้เห็นถึงการรับทราบข้อเท็จจริง การเข้าใจข้อเท็จจริง จากเดิมที่ไม่เกิดความเข้าใจ การตื่นรู้สามารถเปรียบเทียบกับคำว่า สัมผัสญาณ เป็นความรู้ตัวทั่วพร้อม ความรู้ตระหนักรู้ ความรู้ชัดเข้าใจชัดซึ่งสิ่งที่นึกได้ มักมากำกับสติ เป็นสติตื่นรู้ (ปราโมทย์ ยอดแก้ว, 2561: 35) หากนำคำว่า การตื่นรู้ สามารถเทียบลักษณะหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา คงเทียบเคียงได้กับปัญญา ดังนั้น การตื่นรู้จึงเป็นปัญญาหรือการรู้แจ้งแทงตลอดอันนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องตามหลักความจริงของธรรมะ ผู้ตื่นรู้จึงเป็นผู้ที่มีปัญญา ดังที่ได้รับทราบในคำว่า พุทธะ ที่แปลว่า เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน การตื่นรู้เป็นมิติทางจิตวิญญาณ ผู้ตื่นรู้ต้องตื่นรู้ด้วยตนเอง คนอื่นมาตื่นรู้แทนไม่ได้ การตื่นรู้ต้องตื่นรู้ทั้งกายและใจ สิ่งสำคัญคือ ใจ เราจะตื่นรู้ไม่ได้เลยถ้าใจเราไม่ตื่นรู้ด้วย สุวณฺณ ธนกรนุวัฒน์ (2565: ออนไลน์) ได้อธิบายให้เห็นการตื่นรู้ที่เป็นเรื่องของสุขภาวะทางจิตวิญญาณ โดยที่ “สุขภาวะทางจิตวิญญาณ” หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่าสูงทางจิตใจ ทั้งนี้ คำว่า “จิต” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด มีลักษณะสมมติ คือ มีความรู้สึกสุขทุกข์ได้ มีความจำได้หมายรู้ มีความคิดปรุงแต่งได้ มีการรับรู้ทางวิญญาณได้ ส่วนคำว่า “วิญญาณ” ในทางพระพุทธศาสนา หมายถึง การรู้เวลามีผัสสะโดยมีอายตนะทั้ง 6 เป็นเครื่องรับ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ในพระพุทธศาสนา มีหลักที่สามารถเพาะบ่มอบรม ผักฝนอายตนะเหล่านั้นได้ที่เรียกว่า “ไตรสิกขา” ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งคำว่า “ปัญญา” ในทางพระพุทธศาสนา มีความหมายพิเศษ พระพุทธเจ้าถือว่า ความทุกข์ของมนุษย์เกิดจากอวิชชาหรือความไม่รู้ เพราะฉะนั้น ปัญญาจะทำให้หมดทุกข์และเกิดสุขตามมา สุขภาวะจึงเกิดจากปัญญา

และปัญญาในทางพระพุทธศาสนานี้ หมายถึง การลดความเห็นแก่ตัวลง ที่สุดแล้วเราจะถึง อนัตตา คือ ความไม่มีตัวตน ดังนั้น ปัญญาที่ใช้ในที่นี้ก็คือ “สุขภาวะทางปัญญา” ในปัจจุบันนี้ สังคมตะวันตกที่เป็นไปตามกระแสวัตถุนิยม บริโภคนิยม กำลังประสบกับปัญหาอยู่ในขั้นวิกฤติทางวัฒนธรรม และจิตวิญญาณ ทำให้เกิดวิกฤติในด้านอื่น ๆ การฝึกจิตให้มีการตื่นรู้ทั้งในการใช้ชีวิตยามปกติและขณะทำงานจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ผู้เขียนมองว่า ในกระบวนการการตื่นรู้ ต้องมีสติคอยกำหนดและกำกับกับสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันในลักษณะเดี๋ยวนี้และที่นี่ (Now and Here) ด้วยความมีเมตตา เช่น บางครั้งเราฟังคนอื่นเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ แต่ใจของเรากลับไม่ได้ตื่นรู้ไปด้วย ถ้าใจเราฟังด้วยใจที่ตื่นรู้ เราจะได้ยินเสียงชีวิตของเขาด้วย มาตื่นรู้ด้วยความเป็นคนตื่นรู้ทางใจ ตื่นรู้ด้วยจิตวิญญาณ “วันนี้เราจะทำงานด้วยความไม่โกรธ” เป็นความตั้งใจในการเริ่มวันทำงาน แต่ด้วยธรรมชาติที่จิตของเรายังไม่ได้รับการบ่มเพาะ เป็นธรรมดาที่เราตั้งสติไม่ทัน เมื่อเจอเรื่องที่โกรธเราก็โกรธ แต่เราตื่นรู้กับอารมณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สามารถจัดการกับอารมณ์โกรธที่เกิดขึ้นในใจ ก่อนที่จะปล่อยอารมณ์ที่รุนแรงนั้นออกไปจนเกิดผลกระทบกับผู้อื่นจนเกิดเรื่องที่ไม่คาดฝันขึ้น การตื่นรู้ด้วยปัญญานี้จะทำให้มองเห็นแสงสว่างแห่งจิตเดิมแท้ของมนุษย์และด้วยการมีสติในการตื่นรู้ว่า We are One, We are Love, We are Light. สิ่งที่สำคัญคือ เมื่อมีสติตื่นรู้ในการปฏิบัติต่อสิ่งนั้น จงทำงานทุกอย่างด้วยจิตว่าง และไม่ยึดมั่นถือมั่นในความมีตัวตนว่าเป็นเรา เป็นของเรา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสติ

ผู้เขียนขอทำความเข้าใจความหมายของสติทั้งที่ปรากฏในพระไตรปิฎกบางที่และการให้ความหมายของนักวิชาการบางท่าน ดังนี้

ในคัมภีร์สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย มหานิเทศได้แสดงความหมายของคำว่า สติ คือ ความตามระลึกถึง ความระลึกได้เฉพาะหน้า สติคือ ความระลึกได้ ความจำได้ ความไม่เลื่อนลอย ความไม่หลงลืม ดังจะเห็นได้จากบางองค์ธรรม เช่น สติคือ สตินทรีย์ (สติที่เป็นใหญ่) สติพละ (สติที่เป็นกำลัง) สัมมาสติ (ระลึกชอบ) สติสัมโพชฌงค์ (สติที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้ธรรม) เอกายนมรรค (สติที่เป็นทางเอก) เหล่านี้พระพุทธองค์ตรัสเรียกว่า สติ บุคคลผู้ประกอบพร้อมดำเนินไป ดำเนินไปพร้อมเป็นไป เป็นไปพร้อมเพียบพร้อมแล้วด้วยสตินี้ ผู้นั้นพระผู้มีพระภาคตรัสเรียกว่า ผู้มีสติ (ขุ.ม.(ไทย) 29/3/13) ในคัมภีร์อภิธรรมปิฎก ธรรมสังคณีปกรณ์ได้แสดงความหมายของสติว่า “สติที่เกิดขึ้นเป็นไฉน สติ คือ การตามระลึก ความหวนระลึก กิริยาที่ระลึก ความทรงจำ ความไม่เลื่อนลอย ความไม่หลงลืม คือ สติที่เป็นอินทรีย์ สติที่เป็นพละ สัมมาสติ นี้ชื่อว่า สติที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น” (อภิ.สัง. (ไทย) 34/52/36) นอกจากแสดงความหมายเกี่ยวกับสติเป็นเรื่องเกี่ยวกับการระลึกได้หรือรู้สึกตัวเฉพาะเหตุการณ์ข้างหน้าแล้ว ยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับความระลึกได้เป็นความจำที่ทำให้ไม่หลงลืมหรือจิตใจเลื่อนลอย ในขณะเดียวกัน สติยังแฝงอยู่ในหลักธรรมหลายหมวด

เช่น สตินทรีย์ ในหลักอินทรีย์ 5 และสติพละ อยู่ในพละ 5 ส่วนสัมมาสติ อยู่ในมรรคมืองค์ 8 สติสัมโพชฌงค์ อยู่ในโพชฌงค์ 7 เป็นต้น กล่าวได้ว่า สติ นอกจากจะหมายถึง การระลึกรู้ การรู้สึก ตนแล้ว ยังมีความหมายแยกไปตามหน้าที่ในหมวดธรรมต่าง ๆ ที่ สติ เป็นหนึ่งในหลักธรรมนั้น ๆ

สำหรับนักวิชาการบางท่านได้ให้ความหมายของ สติ ไว้ดังนี้

พุทธทาสภิกขุ (2528: 20-21) กล่าวว่า สติ แปลว่า เล่น การเล่น เป็นการเล่นมาของ ความรู้ เล่นมาแห่งความทรงจำ สติเป็นเครื่องขนส่ง หากเรามีปัญญามากหรือความจำมาก แต่เล่น มาไม่ทันกับเวลาที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น นั่นคือ ไม่มีสติ สติจึงเป็นเครื่องขนส่งความรู้ ความจำมาใช้ให้ ทันเวลาที่เกิดขึ้น

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2556: 804) กล่าวว่า สติ หมายถึง ความระมัดระวัง ความตื่นตัวต่อหน้าที่ ภาวะที่พร้อมอยู่เสมอในการคอยรับรู้ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ความระลึก ได้ นึกได้ ความไม่เผลอ การคุมใจไว้กับกิจ หรือกุมจิตไว้กับสิ่งที่เกี่ยวข้อง จำการที่ทำและคำที่พูด แล้วแม่นยำได้ และตระหนักว่าควรปฏิบัติต่อสิ่งนั้น ๆ อย่างไร

พระโสภณมหาเถระ (มหาสิสยาตอ) (2549: 33) ให้ความหมายของคำว่า สติมา แปลว่า มีสติ คือ มีสติอย่างต่อเนื่องไม่ขาดช่วงตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับสนิท สติเหมือนการสีไม้ อย่างต่อเนื่อง สมานีเหมือนความร้อนที่ได้รับจากการสีไม้ ปัญญาเหมือนไฟที่เกิดจากความร้อน กล่าวคือในอินทรีย์ทั้ง 5 อันได้แก่ ศรัทธา วิริยะ สติ สมานี และปัญญา ศรัทธาเป็นเหตุให้เกิดวิริยะ วิริยะเป็นเหตุให้เกิดสติ สติเป็นเหตุให้เกิดสมานี สมานีเป็นเหตุให้เกิดปัญญา และปัญญาก็เป็นเหตุ ให้เกิดศรัทธา ดังนี้ เป็นต้น อินทรีย์ 5 เหล่านี้เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน

กล่าวโดยสรุป สติคือ ความระลึกได้ ซึ่งการระลึกได้นั้น ต้องเป็นปัจจุบันขณะ ไม่นึกถึงอดีต ไม่ก้าวไปในอนาคต แต่สติคือ การระลึกให้ตรงกับปัจจุบัน การที่ไม่มีใจที่เผลอ ใจที่ลอยหรือที่ภาษา ชาวบ้านเรียกว่า จิตใจไม่อยู่กับเนื้อกับตัว อย่างนี้เรียกว่า ไม่มีสติ สติในการปฏิบัติธรรมนั้น คือ การที่ผู้ปฏิบัติสามารถกำหนดระลึกได้ได้อย่างละเอียดและต่อเนื่องกับอริยาบถต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น อริยาบถย่อยก็ตาม สามารถระลึกรู้ได้กับทุก ๆ กิจกรรมในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นอาการตั้งแต่ ตื่นนอน เข้าห้องน้ำ การขับถ่าย การใส่เสื้อผ้า การรับประทานอาหาร หรือ แม้แต่การทำงานต่าง ๆ สติก็สามารถนำมาใช้ในการระลึกอยู่บ่อย ๆ เนื่อง ๆ ได้เช่นกัน การมีสติ แปลว่า ผู้ไม่ประมาท เพราะ ผู้ที่ขาดสติยอมทำให้กิจต่าง ๆ ผิดพลาดได้ การดำเนินชีวิตโดยมีสติคอยกำกับ ทำให้บุคคลมีความสำรวมระวังตัวและทำให้ไม่ตกไปในทางเสื่อม

จิตมีหน้าที่ในการรับรู้อารมณ์ อารมณ์ คือ สิ่งที่จิตรู้ เมื่อจิตซึ่งเป็นสภาพรู้หรือธาตุรู้เกิดขึ้น สิ่งที่จิตกำลังรู้ในขณะนั้น ชื่อว่า อารมณ์ หรืออาลัมพะนะ (สุจินต์ บริหารวนเขตต์, 2555: 58) ดังนั้น

จึงกล่าวได้ว่า จิต คือ ผู้รู้ ส่วนอารมณ์ คือ สิ่งที่ถูกรู้ อีกความหมายหนึ่ง อารมณ์ หมายถึง เครื่องยึดเหนี่ยวจิต ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และธรรมารมณ์ ในขณะที่หนึ่ง ๆ จิตจะรับรู้อารมณ์ได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ยกตัวอย่าง เมื่อเราดูโทรทัศน์ จิตจะเห็นภาพและได้ยินเสียงเป็นการรับรู้คนละขณะกัน เมื่อจิตเห็นภาพจะไม่ได้ยินเสียง หรือเมื่อได้ยินเสียงจะไม่เห็นภาพ แต่เราเห็นทั้งภาพและได้ยินเสียงพร้อม ๆ กัน เพราะการเกิดขึ้นของจิตที่ไวมาก เกิดขึ้นสลับกันจนแยกไม่ออก จึงเข้าใจผิดว่า เกิดพร้อมขณะกัน จิตจะเกิดขึ้นพร้อมกับอารมณ์เสมอ เมื่อมีจิตเกิด ต้องมีอารมณ์ให้จิตรู้ จิตจะเกิดในแต่ละทวารและมีอารมณ์ที่ถูกรับรู้ เมื่อมีอารมณ์มาปรากฏทางทวารใด จิตจะรับรู้อารมณ์ทางทวารนั้น ยกตัวอย่าง เมื่อรูปมากระทบทางตา จักขุวิญญาณวิถีจะเกิดขึ้นเพื่อรับรู้รูปนั้น จักขุวิญญาณจะเกิดดับไวมาก นับครั้งไม่ถ้วน สลับกับมโนวิญญาณวิถีที่เกิดขึ้นทางใจเพื่อตีความหมายของรูปที่กำลังปรากฏ เมื่อรู้ความหมายว่าเป็นรูปอะไร น่าพอใจหรือไม่พอใจ เจตสิกก็จะเกิดในช่วงนี้ เกิดเป็นความชอบ ความไม่ชอบ (สังขาร) หากเป็นความไม่ชอบก็จะเกิดความทุกข์ (เวทนา) เกิดโทสะบันดาลใจให้ออกกุศลตามมา แต่ถ้ามีสติคอยยับยั้งทัน อกุศลกรรมก็ไม่มีโอกาสเกิดขึ้น สิ่งที่เกิดแทนจะเป็นกุศล เพราะมีโอกาสได้ทำสิ่งดี ๆ ต่อไป

ในการทำงานของจิตนั้น การเกิดดับที่สืบต่อเนื่องกันของจิต เรียกว่า สันตติ เหมือนกระแส น้ำที่ไหลไปด้วยกัน หรือกระแสไฟที่กะพริบเกิดดับติดต่อกัน หากจิตไม่รับรู้อารมณ์ทั้งหก เรียกว่า ภาวังคจิต คือ จิตที่รักษารูปนามในภพปัจจุบันไม่ให้แตกทำลายไป หรือจิตที่เป็นองค์แห่งภพ ในขณะที่หลับสนิทมึนหรือเป็นลมสลบไปจะมีภวังคจิตรักษารูปนามไว้ ตามหลักอภิสรรมอธิบายว่า จิตที่เป็นพื้นอยู่ระหว่างปฏิสนธิและจุติ คือ ตั้งแต่เกิดจนถึงตายในเวลาที่มีได้ส่วยอารมณ์ทางทวารทั้งหก มีจักขุทวาร เป็นต้น หมายความว่า จิตมีการเกิดดับตลอดเวลา ในระหว่างปฏิสนธิ (เกิด) กับจุติ (ดับ) จิตจะมีหน้าที่หรือกิจ 14 ประการ (สงคห. (ไทย) 111) คือ 1) ปฏิสนธิ 2) ภาวังคะ 3) อาวัชชนะหรือค้ำนิง 4) ทัสสนะหรือเห็น 5) สวณะหรือได้ยิน 6) ฆายณะได้กลิ่น 7) สายณะหรือได้รส 8) ผุสณะหรือถูกต้อง 9) สัมปฏิจฉันนะ (สัมปฏิจฉนะ) หรือรับ 10) สันตึระณะหรือพิจารณา 11) โวภูฏัพพะณะหรือกำหนด 12) ขวณะหรือเล่นไป 13) ตทาลัมพะณะหรือหน่วงอารมณ์ และ 14) จุติ

จิตที่เรียกว่า ภาวังคจิต คือ จิตที่เป็นปรกติ ยังไม่ขึ้นสู่วิถี (สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน), 2557: 67-68) คือ ยังไม่ทำหน้าที่ในข้อ 3 ถึงข้อ 13 (อาวัชชนะ-ตทาลัมพะณะ) การที่จิตรับรู้อารมณ์ทางทวารทั้งหก เช่น เกิดการเห็น การได้ยิน เป็นต้น จิตจะเกิดขึ้นสู่วิถี เรียกว่า วิถีจิต เมื่อสิ้นสุดแต่ละวิถี จะมีภาวังคจิตมาคั่นทุกครั้ง มองอีกมุมหนึ่ง ภาวังคจิต คือ มโนที่เป็นอายตนะที่ 6 หรือมโนทวาร อันเป็นวิบาก เป็นอภัยกถุต ซึ่งเป็นจิตตามสภาพหรือตามปกติของมัน ยังไม่ขึ้นสู่วิถีรับรู้อารมณ์ (เป็นเพียงมโน ยังไม่เป็นมโนวิญญาณ) มีพุทธพจน์ว่า “จิตนี้ประภัสสร (ผุดผ่อง ผ่องใส บริสุทธิ์) แต่เศร้าหมองเพราะอุปกิเลสที่จรมา” (อัง.เอกก.(ไทย) 20/49-52/96) มีความหมายว่า

จิตเดิมแท้นี้โดยธรรมชาติของมันเอง มิใช่เป็นสภาวะที่แปดเปื้อนสกปรก หรือมีสิ่งเศร้าหมองเจือปนอยู่ แต่สภาพเศร้าหมองนั้น เป็นของแปลกปลอมเข้ามา ฉะนั้น การชำระจิตให้สะอาดหมดจดจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้; จิตที่ประภัสสรนี้ พระอรรถกถาจารย์อธิบายว่า ได้แก่ ภาวังจิต (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต), 2561: 306) จิตมีอำนาจในตัวเองและมีอำนาจเหนือสิ่งอื่น อาจสรุปได้ว่า จิตนั้นมีอำนาจภายในตัวมันเองอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด และมีอำนาจภายนอกในการสั่งการอย่างอื่น โดยเฉพาะในด้านพฤติกรรมทางกายและวาจาที่อยู่ภายใต้การสั่งการของจิต หากจิตได้รับการฝึกฝนขัดเกลาในทางที่ถูกต้อง จิตยังมีอำนาจ โดยเฉพาะการจัดความชั่ว ละกิเลส แต่หากปล่อยจิตให้หลงไปตามอำนาจกิเลส จิตก็จะเศร้าหมอง แสดงอำนาจในด้านอกุศลออกมา ดังนั้น การรักษาจิตด้วยการอบรมในทางที่เป็นกุศลธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น หากพิจารณาความสัมพันธ์ของดวงจิตข้างต้นกับสติในกระบวนการพัฒนาการตื่นรู้ จะเห็นว่า การทำงานของจิตใน 7 ดวงแรกยังทำงานในภาวะแฝง หากจะกล่าวก็คือ เป็นระดับสัญชาตญาณ (Instinct) กระบวนการทำงานของจิตที่เกิดการรับรู้และสามารถวิเคราะห์แยกแยะและประเมินคุณค่าอย่างจิตสำนึก (Consciousness) จะเริ่มแต่ไวกัญทัพพะ และเป็นขวนจิตที่แล่นสู่การกำหนดรู้ ซึ่งในระดับเป็นต้นไปถือว่า เป็นผู้ที่มีสติสัมปชัญญะ (Comprehension) อย่างสมบูรณ์ การตื่นรู้ของสตินี้จึงต้องคอยควบคุม กำกับอากัปภิกิริยาต่าง ๆ อีกทั้งเป็นตัวมโนธรรมที่คอยให้สำนึกในสิ่งที่ติงาม (Conscience) จึงเห็นว่า สตินั้นเป็นสิ่งสำคัญ

3. บทบาทของสติในกระบวนการพัฒนาการตื่นรู้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงบทบาทของสติในกระบวนการพัฒนาการตื่นรู้ที่มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวัน กล่าวโดยภาพรวม สติที่ได้ฝึกดีแล้วย่อมสามารถยุติความรู้สึกไม่ดีที่เศร้าหมอง ยับยั้งอกุศลอันก่อให้เกิดทุกข์ได้เร็ว ทำให้มีประสิทธิภาพในการทำงานได้ดียิ่ง ๆ ขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการตื่นรู้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมก่อให้เกิดความสุข ในส่วนของผู้ปฏิบัติธรรมเป็นไปเพื่อความอิสระหลุดพ้น การกำหนดอยู่ในปัจจุบันขณะ จะเห็นได้ถึงสภาวะของการกำหนดรู้ในสิ่งเฉพาะหน้า ด้วยเอกัคคตาจิต รู้เท่าทันสภาวะความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงตลอดเวลา อันเป็นไปตามกฎของไตรลักษณ์ที่สรรพสิ่งล้วนเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป สติได้มีบทบาทสำคัญมากทั้งในการทำงานเชิงรุก (Active mindfulness) ที่ต้องคอยรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงแล้วนำมาสร้างภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต ขณะที่อีกด้านหนึ่ง บทบาทของสติที่ต้องทำงานเชิงรับ (Passive mindfulness) ที่จะคอยควบคุมจิตใจไม่ให้เป็นไปตามอารมณ์กิเลส ความอยากต่าง ๆ อีกทั้งเป็นตัวคอยควบคุมอารมณ์ไม่ให้เกิดความโกรธ

หากพิจารณาบทบาทของสติในกระบวนการพัฒนาการตื่นรู้ในส่วนที่เริ่มด้วยการพัฒนาตนแล้ว ผู้เขียนมองว่า ในการฝึกพัฒนาตนตามแนวทางมหาสติปัฏฐาน 4 บทบาทของสติเป็นไปใน

การพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย (กายภาวนา) ด้านจิตใจ (จิตตภาวนา) ด้านปัญญา (ปัญญาภาวนา) และด้านสังคม (ศีลภาวนา) ดังต่อไปนี้

1. บทบาทของสติในกระบวนการพัฒนาการตื่นรู้ด้านร่างกาย : 1) สติจะทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีบุคลิกลักษณะเข้มแข็งหนักแน่น มั่นคงเยือกเย็น นุ่มนวล สดชื่น ผ่องใส กระฉับกระเฉง กระปรี้กระเปร่า เบิกบาน สง่างาม 2) สติจะทำให้เกิดการอดทนต่อการงานและการบำเพ็ญเพียรภาวนา เป็นผู้อดทนต่อการเดินทางไกล เป็นผู้อดทนต่อการบำเพ็ญเพียร เป็นผู้มีความอดทนน้อย อาหารที่กินดื่มเคี้ยวลิ้มแล้วย่อยได้ง่าย สมาธิที่ได้จากการเดินจงกรมย่อมตั้งอยู่ได้นาน 3) สติทำให้การกระทำหรือแสดงออกทางกายและทางวาจาเป็นไปอย่างสุจริต ถูกต้องเรียบร้อย นุ่มนวลและงดงาม ไม่เป็นไปเพื่อการเบียดเบียนทำร้ายตนเองและผู้อื่น อีกทั้งยังสามารถตัดกิเลสอย่างหยาบคือ ลด ละ เลิกอบายมุขและสิ่งเสพติดทั้งหลายได้ด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเจริญสติช่วยให้เป็นผู้ที่ดำรงตนอยู่ในศีลได้อย่างบริบูรณ์ เพราะว่าเมื่อจิตได้รับการอบรมบ่มเพาะมาดีแล้ว ย่อมเป็นจิตที่มีเมตตา กรุณา มีหิริโอตตัมปะ รู้จักยับยั้งชั่งใจเกิดปัญญาความเข้าใจว่า สิ่งไหนควรไม่ควร ย่อมเกื้อกูลให้ดำรงตนอยู่ในศีลเป็นปกติ ไม่ปล่อยกายให้เป็นไปตามอำนาจของกิเลสต่าง ๆ

2. บทบาทของสติในกระบวนการพัฒนาการตื่นรู้ด้านจิตใจ : 1) สติจะทำให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี (จิตแห่งความสุข) คือ ทำให้จิตมีความสงบมี ความ สะอาด สว่าง สงบบริสุทธิ์และสติใสจนถึงที่สุดคือ ไม่มีอาสวะกิเลสเจือปนอีกต่อไป ซึ่งเป็นลักษณะแห่งจิตที่บรรลุนิพพานขั้นสูงสุด (นิพพาน) เพราะเหตุแห่งการอบรมบ่มเพาะด้วยวิปัสสนาปัญญาญาณอันสูงสุด หากยังไม่บรรลุนิพพานขั้นสูงสุดที่บริสุทธิ์หมดจดอย่างแท้จริง ไม่ได้บรรลุความเป็นพระอริยบุคคลขั้นไหนเลยหรือไม่ได้ฉานอภิญญาอันใดเลย ก็ยังปรากฏให้เห็นเป็นความสงบเยือกเย็นสดชื่นร่าเริงผ่องใสเบิกบานโล่งเบาสบาย และผ่อนคลายพร้อมที่จะยิ้มแย้มแจ่มใสในชีวิตประจำวัน เป็นผู้มีอารมณ์ดี ที่เรียกว่า ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional quotient) ส่งผลให้โรคทางจิตต่าง ๆ เช่น ความเครียด โรคประสาท โรควิตกกังวล และโรคจิตหดหู่ซึมเศร้า เป็นต้น ไม่สามารถเข้ามากรำกรายในจิตใจได้ และหากแม้จะมีทุกขเวทนาทางกายเกิดขึ้น สำหรับผู้ฝึกเจริญสติสมาธิมาดีแล้วย่อมไม่สามารถเกิดเป็นเวทนาทางจิตได้ เพราะผู้มีจิตเข้าไปตั้งมั่นด้วยดีอยู่ในสติปัฏฐาน 4 ถึงจะมีทุกขเวทนาทางร่างกายเกิดขึ้นก็ไม่อาจครอบงำจิตใจได้ ย่อมเป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์ของเหล่าสัตว์เพื่อล่วงโสกะ ความเศร้าโศกและปริเทวะ ความคร่ำครวญ เพื่อดับทุกข์กายและทุกข์ใจ 2) สติจะทำให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพจิตดี (จิตแห่งความดี) คือ เป็นผู้ที่มีจิตใจดีงามสูงส่ง ประณีต มีคุณธรรม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีหิริโอตตัมปะ มีความกตัญญูตเวที มีความรักความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น รู้จักตนเองและผู้อื่นตามความเป็นจริงเป็นลักษณะของจิตที่พร้อมที่จะเสียสละเพื่อคนอื่นเสมอ เป็นจิตที่พร้อมและง่ายแก่การปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ ให้เจริญงอกงาม ทำให้เป็นผู้ที่มีศักยภาพจิตดี (จิตแห่งความสำเร็จ) คือ ทำให้เป็นผู้มีจิตที่หนักแน่นมั่นคง แน่วแน่เด็ดเดี่ยว เป็นจิตที่มีความอดทนมุ่งมั่นพยายาม มีสติพร้อมไม่วอกแว่ก

ไม่สัดสาย เหมาะแก่การงานทั้งการทำงานในชีวิตประจำวันและงานพัฒนาปัญญาเพื่อการดับทุกข์อย่างแท้จริง กล่าวคือ เป็นลักษณะของจิตที่เป็นสมาธิเพื่อปัญญา เพื่อเป็นบาทฐานให้แก้วปีสสนาซึ่งจะนำไปสู่วิชชาและวิมุตติในที่สุด ส่วนประโยชน์รองลงมาคือ การได้บรรลุภาวะหลุดพ้นชั่วคราวด้วยกำลังของฌาน เพราะสมาธิภาวนาที่เจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อสติสัมปชัญญะ รู้เท่าทันอารมณ์ในปัจจุบัน สมาธิภาวนาที่เจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อความสิ้นอาสวะกิเลสทั้งหลาย ส่วนการมีสติรู้เท่าทันอารมณ์ความคิดในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้เป็นผู้มีความสุขในปัจจุบัน หรือในภวิฐธรรม ทำให้สุขภาพกาย สุขภาพจิตดี ไม่เครียดกับการงานและสิ่งแวดล้อม กระทำการสิ่งใดก็ทำได้ดี มีประสิทธิภาพ มีความสงบเยือกเย็น และอายุยืน การอยู่กับปัจจุบันขณะจึงทำให้มีความสุขในปัจจุบัน

3. บทบาทของสติในกระบวนการพัฒนาการตื่นรู้ด้านปัญญา : 1) ปัญญาขั้นต้นเป็นปัญญาที่เกิดจากฝึกเจริญสติสมาธิอย่างต่อเนื่องในระดับหนึ่ง จนจิตเกิดความสงบระงับผ่อนคลาย ส่งผลให้สมองโปร่งโล่งเบาสบายและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ จะศึกษาเล่าเรียนหรือจะทำ พูดคิด ในกิจอันใดก็เป็นไปอย่างถูกต้องชัดเจนและแม่นยำโดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยให้มีความสามารถในการรับฟัง (สุตมยปัญญา) และคิดไตร่ตรอง (จินตามยปัญญา) ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างลึกซึ้ง ถูกต้องรวดเร็ว และชัดเจนยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าจะยังไม่ใช่ปัญญาขั้นสูงสุด แต่ก็ช่วยให้เกิดความเข้าใจ ความเห็น (สัมมาทิฐิ) และการคิด (สัมมาสังกัปปะ) ในการดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างถูกต้อง อยู่ในครรลองแห่งศีลธรรม จัดว่า เป็นปัญญาที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตในทางโลกเพื่อให้เกิดความสุขและประสบความสำเร็จ 2) ปัญญาขั้นกลางเป็นปัญญาที่เกิดจากการฝึกสมาธิจิตคือ ช่วยทำให้เกิดความสามารถพิเศษที่เรียกว่า ได้อภิญญา คือ การใช้สมาธิระดับฌานเป็นฐานทำให้เกิดฤทธิ์และอภิญญาชั้นโลกีย์ต่าง ๆ เช่น มีหูทิพย์ ตาทิพย์ ระลึกชาติได้ ทายใจคนออก ในวิถีของทางโลก จัดว่าเป็นปัญญาที่พิเศษอย่างยิ่ง เพราะเหนือวิสัยความสามารถที่มนุษย์โดยทั่วไปจะทำได้ สมาธิที่เป็นสมณะเพื่อความสามารถพิเศษ ซึ่งในสมัยครั้งพุทธกาลก็มีภิกษุ ภิกษุณีหลายรูปตั้งใจเจริญสติปัญญา 4 เพื่อรู้คุณพิเศษยิ่งยงอื่นเพิ่มขึ้นจากคุณพิเศษที่มีอยู่ ดังที่พระอรุณฤทธะได้ตอบคำถามของภิกษุทั้งหลายถึงสาเหตุที่ทำให้ท่านมีอภิญญา มาก ก็เพราะการเจริญสติปัญญา 4 และ 3) ปัญญาขั้นสูงสุดคือปัญญาญาณที่เกิดจากการเจริญสติอย่างต่อเนื่องเป็นพลังแห่งสติหรือมหาสติ จนเกิดปัญญาญาณหรือวิปัสสนาญาณ ประจักษ์แจ้งจากภายใน สามารถหยั่งรู้หรือรู้แจ้งแทงตลอดในรูปนามตามความเป็นจริง จนลบล้างกิเลส ตัณหา อุปาทาน อวิชชาทั้งหลายให้หมดสิ้นไป ส่งผลให้จิตบริสุทธิ์จากกิเลสอย่างสิ้นเชิง บรรลุพระนิพพานหรือเข้าถึงบรมสุขอย่างแท้จริงและยั่งยืน ย่อมเป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์ของเหล่าสัตว์เพื่อล่วงโสกะและปริเทวะ เพื่อดับทุกข์และโถมันส เพื่อบรรลุอุบายธรรมเพื่อทำให้แจ้งนิพพาน ดังนั้น เมื่อผู้ปฏิบัติเจริญสติปัญญา 4 หรือเจริญอานาปานสติอย่างต่อเนื่องโดยลำดับ ผลที่ได้รับในปัจจุบันขณะนี้คือ ความสงบสุขที่แท้แห่งจิตใจ ความตั้งมั่นแห่งจิต ความมีสติสัมปชัญญะจนถึงได้รับผลที่สูงขึ้น

ไปคือ เกิดปัญญาที่มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง สามารถทำลายความรู้สึกที่เป็นตัวตน เรา เขา มองเห็นความจริงของสรรพสิ่งทั้งหลายว่า ล้วนแต่มีความเกิดขึ้นตั้งอยู่และดับไป ทำให้สภาวะทางจิตของผู้ปฏิบัติเป็นอิสระ ไม่ถูกตัณหา มานะและทิฐิเข้าครอบงำจิตอีกต่อไป ย่อมได้ชื่อว่า บรรลุถึงเป้าหมายสูงสุดแห่งการพัฒนาการตื่นรู้

4. บทบาทของสติในกระบวนการการพัฒนาการตื่นรู้ด้านสังคม : 1) สติจะทำให้สังคมดำรงอยู่ได้ด้วยความรัก ความเมตตากรุณาอย่างแท้จริง การฝึกเจริญสติสัมปชัญญะมีประโยชน์เกื้อกูลแก่ชีวิตอย่างมากมาย ผู้ขาดสติสัมปชัญญะหรือมีความประมาท ย่อมนำชีวิตไปสู่ความทุกข์และความล้มเหลว ฉันทใด ในทางตรงกันข้าม ผู้มีสติสัมปชัญญะชอบหรือเป็นอยู่ด้วยสติ ย่อมนำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ฉันทนั้น ผู้ที่มีสติ จึงชื่อว่า เป็นผู้ที่รักษาทั้งตนเอง ครอบครัวและสังคมนั้น ๆ ด้วย และผู้ที่มีสติจะทำ พูด คิดสิ่งใด ก็จะไปประกอบไปด้วยปัญญาและเมตตาเสมอ ดังนั้น บทบาทของสติสัมปชัญญะในการดูแลรักษาตนเองจึงเชื่อมโยงเป็นดั่งกันและกันกับคนอื่นและสังคมด้วย นอกจากนั้น ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ผู้มีสติสัมปชัญญะเพียงคนเดียว ย่อมเป็นประโยชน์อย่างมากแก่สังคมนั้น ๆ และหากคนในสังคมนั้นส่วนมากมีสติแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการอยู่ร่วมกันก็จะลดลง เพราะสติสัมปชัญญะส่งเสริมให้การคิด การพูด และการกระทำที่ตึงตังต่อกัน ทำให้เป็นที่รักเป็นที่เคารพกัน ไม่วิวาทกัน ด้วยอำนาจพลังแห่งสติอันเป็นธรรมที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกันและกัน และมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 2) สติช่วยแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและสร้างความสมานฉันท์ให้แก่สังคม ความจริงประการหนึ่งของการใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมปัจจุบันคือ มีปัญหามากมายเกิดขึ้นในทุกมุมของสังคม ซึ่งหนีไม่พ้นในเรื่อง กิน กาม โภธ อันมีรากเหง้ามาจากความโลภ โกรธ หลงที่นอนเนื่องอยู่ในอนุสัยสันดานของบุคคลผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกฝนขัดเกลาอย่างจริงจังแม้สักครั้งเดียว จึงก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งการทะเลาะวิวาทและปัญหาอื่น ๆ ซึ่งมีตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก ดังนั้น การเจริญสติหรือการสร้างวัฒนธรรมแห่งการตื่นรู้ให้แก่สังคมคือ หนทางที่จะจัดการรับมือกับปัญหาบรรดามีทั้งหลายได้อย่างแท้จริง เพราะการสร้างสันติไม่ใช่เรื่องเทคนิควิธี ไม่ใช่เรื่องที่จะเรียนรู้ผ่านเพียงทฤษฎีเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของการมีสติ ตระหนักรู้ในชีวิตประจำวัน สติสัมปชัญญะจึงเป็นรากฐานที่แท้จริงในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในทุกระดับ เช่น ผู้ที่มีสติสัมปชัญญะจะไม่โกรธตอบคนที่กำลังโกรธนั้น ย่อมเป็นการระงับการทะเลาะวิวาท และยังเป็นการป้องกันไม่ให้คนพาลได้ใช้โอกาสของความโกรธที่มีในใจตนเป็นเหตุทำร้ายทำลายผู้อื่นได้อีกด้วย 3) ช่วยทำให้มนุษย์สร้างสรรค์ประโยชน์สุขที่แท้ให้แก่สังคมได้มากขึ้น ความข้อนี่สังเกตได้จากผู้ที่เจริญสติจนบรรลุถึงขั้นสูงสุดได้ชื่อว่า เป็นผู้บรรลุถึงประโยชน์แห่งตนแล้วไม่มีกิจอื่นที่จะต้องทำเพียงเพื่อตนเอง เพราะตัณหาหรือความอยากอีกต่อไป ความโลภ โกรธ หลง ถูกทำลายจนหมดสิ้น คงเหลือแต่ปัญญาอันบริสุทธิ์และความเมตตากรุณาต่อสรรพชีวิตอย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้เจริญสติจนบรรลุธรรมขั้นสูงสุดแล้วจะหมดความเห็นแก่ตัวจะเหลือแต่

ความเมตตากรุณา คือ เห็นแก่ประโยชน์ผู้อื่นและอุทิศตนบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมมากขึ้นและถึงแม้ว่าไม่สามารถเจริญสติจนบรรลุธรรมถึงที่สุดได้ เพียงได้บรรลุถึงความเป็นพระอรียบุคคลขั้นต้น ย่อมส่งผลให้ลดความเห็นแก่ตัวได้มากขึ้น หรือไม่ถึงพระอรียบุคคลขั้นต้นเพียงแต่ได้ปฏิบัติธรรมฝึกเจริญสติอย่างต่อเนื่องพากเพียรทำอยู่เนื่อง ๆ ในชีวิตประจำวันก็สามารถทำให้จิตใจสงบได้แล้วและเกื้อกูลแก่สังคมพร้อมสรรพแล้วไปในตัว นั่น เพราะว่าผู้ที่ฝึกเจริญสติผู้ที่มีสติมั่นคงในระดับหนึ่งแล้ว เขาจะไม่เสียเวลาในชีวิตไปกับเรื่องไร้สาระ จะไม่แย่งอาหารใครกิน จะไม่แย่งถิ่นใครอยู่ จะไม่แย่งคู่ใครมาพิศวาสเป็นเด็ดขาด จะไม่แย่งอำนาจใครมาเป็นใหญ่ จะไม่แสวงหาความสุขหรือกระทำการใด ๆ บนความทุกข์ของผู้อื่น เพราะความสุขที่แท้จริง (Authentic happiness according to reality) และอำนาจที่ยิ่งใหญ่มีอยู่แล้วภายในจิตใจของบุคคล ผู้เข้าถึงซึ่งพุทธภาวะภายในตนนี้แห่งการเจริญสติ คือ จิตที่เป็นสมาธิขั้นสมบูรณ์ถูกต้อง (สัมมาสมาธิ) นั้น เป็นจิตที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งส่งผลให้จิตมีลักษณะ (1) เป็นจิตที่แข็งแรงหนักแน่นตั้งมั่นมีพลัง (2) บริสุทธิ์ เป็นจิตราบเรียบสงบลึกซึ้ง (3) เป็นจิตผ่องใส (4) ปลอดโปร่งเกลี้ยงเกลา (5) ปราศจากสิ่งมัวหมอง (6) นุ่มนวล (7) ควรแก่การงาน (8) ไม่วอกแวกไม่หวั่นไหว (พระไพศาล วิสาโล, 2557: 98) อย่างไรก็ตาม บทบาทของสติที่ถูกนำไปกำกับการทำงานในสังคม จะคอยกำกับให้ให้อยู่อย่างไม่ประมาทไม่ให้หลงในตัวตน ไม่ให้หลงในโลกธรรม แต่จะตื่นรู้ด้วยการใช้สติเชิงรุก

4. บทสรุป

จากประเด็นคำถามที่ว่า บทบาทของสติสามารถนำไปสู่กระบวนการพัฒนาการตื่นรู้ได้อย่างไร ภายหลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า พบว่า ในกระบวนการพัฒนาการตื่นรู้ ซึ่งเป็นการเข้าถึงความจริงโดยวิธีใด ๆ ก็ได้ ซึ่งอาจเกี่ยวหรือไม่เกี่ยวกับศาสนาใด ๆ ก็ได้ มีความเป็นสากล ที่ทุกคนสามารถพบกันได้หมด เป็นอนาคตที่กำลังผุดบังเกิดของมนุษยชาติ เพราะมนุษย์มีธรรมชาติของสมองเพื่อการตื่นรู้ ซึ่งสัตว์ไม่มี โดยมีความรู้สึกนึกคิดใหม่ มีความเบาสบาย เป็นอิสระจากความบีบคั้น มีความสุขอย่างล้ำลึก มีความรักอันไพศาลต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง มนุษย์สามารถเกิดจิตสำนึกใหม่ (New consciousness) ได้ ซึ่งเกิดจากการเข้าถึงความเป็นหนึ่งเดียวของโลกทั้งใบ ซึ่งมีความเป็นหนึ่งเดียวกันกับธรรมชาติ ซึ่งการมีสติก็คือ การตื่นรู้ คือ การไม่ประมาท ถ้าเราอยู่ในโลกของการคิดปรุงแต่ง เราไม่สามารถสัมผัสธรรมชาติความเป็นจริงได้ แต่เมื่อมีสติรู้กับปัจจุบัน จิตสงบ จึงสัมผัสความจริงตามธรรมชาติ หรือเข้าถึงความจริง เรียกว่า สติ ทำให้เกิดปัญญา (เข้าถึงความจริงตามธรรมชาติ) ด้วยจิตที่สงบจึงจะเข้าถึงความจริงสูงสุดได้ จิตวุ่นเข้าถึงไม่ได้ จิตที่มีสติหรือสมาธิเป็นจิตที่สงบทำให้เข้าถึงความจริงได้ การมีจิตสงบเป็นทางเข้าสู่ความจริงอันสูงสุด การเจริญสติ น่าจะเป็นเครื่องมือของเส้นทางต่าง ๆ ที่นำบุคคลไปสัมผัสความจริงสูงสุด เกิดการตื่นรู้และจิตสำนึกใหม่คือ การเจริญสติ เพราะมนุษย์ได้ค้นพบโดยประสบการณ์ด้วยตนเองว่า

การเจริญสตินำมาซึ่งความสุขอันประณีตที่ไม่เคยพบมาก่อน ทำให้สุขภาพดี ลดความเครียด สมองดี สติปัญญาดี และสัมพันธ์ภาพดีขึ้น เพราะเหตุที่บทบาทของสติจึงทำให้มนุษย์มีการตื่นรู้ และรู้ว่า พุทธะนั้นบ่มมั่นอยู่ที่ใจนี้เอง และเมื่อเข้าถึงสภาวะดังกล่าวด้วยการควบคุม กำหนด กำกับของสติ อย่างมีวิจยารณญาณแล้ว มนุษย์สามารถรู้จักตัวตนของตนเองอย่างมีความสุขที่แท้จริง ไม่จำเป็นต้อง ดำเนินชีวิตเหมือนคนวิ่งไล่จับเงาในกระจกด้วยแรงขับของสัญชาตญาณแห่งอกุศลมูลอีกต่อไป

รายการอ้างอิง

- ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ. (2559). *พระไตรปิฎกวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก: บริษัท โฟกัส ปริ้นต์ติ้ง จำกัด.
- ปราโมทย์ ยอดแก้ว. (2561, มกราคม-เมษายน). “การพัฒนาการตื่นรู้ของบัณฑิตในสังคมไทย.” *วารสารศิลปการจัการ*. 2(1): 31-48.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2556). *พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย*. พิมพ์ครั้งที่ 38. กรุงเทพมหานคร: สำนักพลีธัมม์.
- พระไพศาล วิสาโล. (2557). *จิตวุ่นวาย คลายด้วยธรรม*. กรุงเทพมหานคร: โนเบิลพริ้นต์.
- พระโสภณมหาเถระ (มหาสีสยาตอ). (2549). *มหาสติปัฏฐานสูตร ทางสู่พระนิพพาน*. พระคันธ สาราภังค์ แพลและเรียบเรียง. พระพรหมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม) ตรวจชำระ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวันการพิมพ์.
- พระอนุรุธเถระและพระสุมังคลเถระ. มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย. ตรวจชำระและพิมพ์. (2557). *อภิธัมมัตถสังคหบาลี และอภิธัมมัตถวิภาวินีฎีกา ฉบับแปลเป็นภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- พุทธทาสภิกขุ. (2528). *สติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จักรานุกูลการพิมพ์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 10, 20, 29, 34*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฒโน). (2557). *ความเข้าใจเรื่องพระอภิธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต). (2561). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ 31. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สหธรรมิก จำกัด.
- สุจินต์ บริหารวนเขตต์. (2555). *ปรมัตถธรรมสังเขป: จิตตสังเขปและภาคผนวก*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา.
- สุวัฒน์ ธนกรนวัฒน์. (2563). ออนไลน์. เข้าถึงได้ที่ qualitythestory.com/การทำงานด้วยจิตตื่นรู้. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2565.

สถานภาพการศึกษาวิจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษา
ในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ

The Status of Curriculum Research and Factors Affecting the
Decision to Study in the Bachelor of Communication Arts Program
at Private Education Institutes and Public Universities

กัญญ์ณัฐ อรุณักติพันธ์ Kannanat Anuruktiphon*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสถานภาพองค์ความรู้ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ศึกษาจากงานวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาไทย ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2557 ถึงปี พ.ศ. 2566 โดยใช้รูปแบบการวิจัยเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มการศึกษาวิจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาในหลักสูตรตลอดระยะเวลา 10 ปี มีงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ทั้งของภาคเอกชนและภาครัฐที่ตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาไทยทั้งหมด 27 เรื่อง ประกอบไปด้วยงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 9 เรื่อง และงานวิจัยของมหาวิทยาลัยของรัฐ 18 เรื่อง โดยพบว่า มีลักษณะงานวิจัยในรูปแบบงานวิจัยทั่วไปของอาจารย์และนักวิชาการมากกว่าวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ซึ่งหัวข้อการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่ มุ่งเน้นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตร มุ่งเน้นการศึกษาแนวโน้ม ทิศทาง การรับรู้ ความพึงพอใจ และการพัฒนาหลักสูตรเป็นสำคัญ ประเภทของการวิจัยโดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ รองลงมาคือ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ตามลำดับ อีกทั้งผู้วิจัยได้ข้อค้นพบภาพรวมของประเภทการวิจัยและรูปแบบการวิจัย ดังนี้ 1. ประเภทของการวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งเน้นการใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนา

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการสื่อสารองค์กรและแบรนด์ คณะนิเทศศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

รองลงมาคือ รูปแบบการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ และการวิจัยเชิงประเมิณผล 2. ประเภทของการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งเน้นการใช้รูปแบบการวิจัยเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก รองลงมาคือ การวิเคราะห์เนื้อหา การวิจัยเชิงบรรยาย การสนทนากลุ่ม การวิจัยเอกสาร และการวิจัยเชิงประเมิณผล ตามลำดับ 3. ประเภทของการวิจัยแบบผสานวิธี มุ่งเน้นการใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยาย รองลงมาคือ การวิจัยเอกสาร การสนทนากลุ่ม การศึกษาแนวโน้ม การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ การวิเคราะห์เนื้อหา การสัมภาษณ์เจาะลึก และการวิจัยเชิงทดลอง ตามลำดับ สำหรับผลการแจกแจงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต พบว่า งานวิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยด้านหลักสูตรมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความมุ่งหมายทางการศึกษา อีกทั้งยังพบว่า หากมีการให้ทุนการศึกษาอย่างเพียงพอ การพิจารณาความสนใจส่วนบุคคลและรายได้ของครอบครัว ปัจจัยด้านศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม และการรับรู้ข้อมูลการสมัครของครูแนะแนว จะส่งผลให้เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต

คำสำคัญ: หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษา

Abstract

The objective of this research is to study the body of knowledge in the researches regarding the curriculums and the factors that affect the decision to enroll in a bachelor of communication arts program at private education institutes and public universities in Thailand. The study utilizes the Thai publications of theses and researches from 2014 to 2023, incorporating both qualitative and quantitative data analysis methods.

The research findings show that during the 10-year period there are 27 research topics, 9 from the private education institutes and 18 from the public universities. They are general researches conducted by the instructors and academics, rather than the student theses. The predominant topics are factors affecting enrollment decisions, trends, perceptions, satisfaction, and program development. The researches are mostly quantitative, some are qualitative and some others are mixed. Moreover, the researcher has discovered that overall the types of researches and research designs are as follows: 1) the quantitative research emphasizes the use of descriptive research design, followed by correlational research and evaluation research designs, 2) the qualitative research emphasizes the in-depth interview, followed by content

analysis, descriptive research, focus group, documentary research, and evaluation research respectively, and 3) the mixed-method research emphasizes the use of the descriptive research design, followed by documentary research, focus group, trend study, correlational research, content analysis, in-depth interview, and experimental research designs respectively. As for the distribution results of the factors affecting the enrollment in a bachelor of communication arts program, it is found that the study program comes first, followed by the study purpose. Additionally if scholarships are adequately granted, the consideration of personal interest and family income, the famous and acclaimed alumni of the university, and the guidance teachers' perception of application data would be the significant factors for the decision to study in a bachelor of communication arts program.

Keywords: Bachelor of Communication Arts Program, Factors Affecting the Decision to Enroll

บทนำ

“หลักสูตร” เป็นกลไกสำคัญของการศึกษาทุกระดับ การปรับ พัฒนา และเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปถือเป็นเรื่องสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (เอกรงค์ ปั่นพงษ์ และพิชญาวพร ประครองใจ, 2563) หลักสูตรนิเทศศาสตร์ ถือเป็นอีกหนึ่งหลักสูตรที่ต้องมีการปรับ พัฒนา เปลี่ยนแปลงด้านเนื้อหา รายวิชา การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยต้องปรับหรือพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นระยะเวลาอย่างน้อยทุก 5 ปีการศึกษา ซึ่งต้องคำนึงถึงบริบทแวดล้อมของกระแสโลกาภิวัตน์ สังคม วัฒนธรรม ภาวะเสรีนิยม ความเป็นสากล การไหลบ่าของข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสำคัญด้วย อีกทั้งการเติมเต็มความคาดหวังของสังคมที่มุ่งผลักดันและขับเคลื่อนเศรษฐกิจในเชิงสร้างสรรค์ก็ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิตในอนาคตเช่นกัน

การพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต ซึ่งถือเป็นศาสตร์แห่งการสื่อสารที่สำคัญในการขับเคลื่อนทุกภาคส่วน ด้วยเพราะนิเทศศาสตร์มีลักษณะเป็นสาขาที่สามารถบูรณาการองค์ความรู้เข้ากับศาสตร์สาขาวิชาอื่น ๆ ได้ จึงส่งผลให้ภาพรวมของหลักสูตรถูกพัฒนาและปรับตัวเข้าสู่แวดวงธุรกิจและอุตสาหกรรมสื่อโดยรวมมากขึ้น การศึกษาภาพรวมของหลักสูตรและปัจจัย

ต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ด้วยวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยตามแนวคิดการวิเคราะห์เนื้อหาแบบกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยใช้ทฤษฎีและงานวิจัยที่มีอยู่ก่อนหน้าเป็นแนวทางในการตีความหมายนามธรรมของเนื้อหาข้อมูลที่ผ่านกระบวนการจำแนกที่เป็นระบบด้วยการลงรหัส และการกำหนดหัวข้อหลักหรือแบบแผนไว้แล้ว (Hsieh & Shannon, 2005, p. 1278) จะสามารถช่วยให้คาดการณ์แนวโน้มอนาคตทางการศึกษาและวางรากฐานการศึกษาด้านหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “สถานภาพการศึกษาวิจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ” เพื่อสำรวจสถานภาพองค์ความรู้ของคุณลักษณะงานวิจัย ประเภทของงานวิจัย รูปแบบของการวิจัย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย โดยศึกษาจากงานวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาไทย ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2557 ถึงปี พ.ศ. 2566 เพื่อให้ได้มาซึ่งภาพรวมองค์ความรู้ของงานวิจัย และข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ ทำนี้ผู้วิจัยมุ่งหวังในการนำผลการสังเคราะห์เนื้อหาางานวิจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตไปใช้ในการวางแผนกำหนดโครงการวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต และเพื่อวางแผนการประชาสัมพันธ์หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อสำรวจสถานภาพองค์ความรู้ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ศึกษาจากงานวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาไทย ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2557 ถึงปี พ.ศ. 2566

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยด้านหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต
2. เพื่อศึกษาประเภทของงานวิจัยด้านหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต
3. เพื่อศึกษารูปแบบของการวิจัยด้านหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาและพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสถานภาพองค์ความรู้ของงานวิจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต ศึกษาเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในประเทศไทยเท่านั้น

2. ขอบเขตด้านช่วงเวลา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษางานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2557 ถึงปี พ.ศ. 2566 เท่านั้น เฉพาะที่เป็นวิทยานิพนธ์ และงานวิจัยทั่วไปของอาจารย์ นักวิชาการ (ไม่รวมสารนิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ หรือรายงานวิจัยประกอบการเรียน) ที่สืบค้นได้จากฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง จากระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และคลังข้อมูลขององค์กรหรือสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

นิยามศัพท์

คุณลักษณะของงานวิจัย ประกอบด้วย ปีพุทธศักราชที่งานวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มหาวิทยาลัยของรัฐ สาขาวิชา และลักษณะงานวิจัย

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดแบ่งประเภทของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) มหาวิทยาลัยเอกชน มี 42 แห่ง 2) สถาบันเอกชน มี 11 สถาบัน และ 3) วิทยาลัยเอกชน มี 18 แห่ง (มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน และสารานุกรมเสรี, 2566: ออนไลน์)

มหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ (มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน และสารานุกรมเสรี, 2566: ออนไลน์)

สาขาวิชา หมายถึง สาขาวิชาที่ทำการศึกษา ซึ่งเป็นสาขาวิชาเอกที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และมหาวิทยาลัยของรัฐในงานวิทยานิพนธ์และงานวิจัยทั่วไป

ลักษณะงานวิจัย หมายถึง วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยทั่วไป

วิทยานิพนธ์ หมายถึง งานวิจัยด้านหลักสูตร ได้แก่ งานวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การรับรู้หรือความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร แนวโน้มหรือทิศทางที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต โดยงานวิจัยนี้ต้องผ่านการสอบจากคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อขออนุมัติปริญญาจากสถาบันการศึกษานั้น

งานวิจัยทั่วไป หมายถึง งานวิจัยหรือบทความวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตรการรับรู้หรือความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร แนวโน้มหรือทิศทางที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของอาจารย์หรือนักวิชาการที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับชาติ

ประเภทของการวิจัย หมายถึง แนวทางในการศึกษาค้นคว้าหรือแสวงหาข้อเท็จจริงในงานวิจัย ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยแบบผสมวิธี

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) หมายถึง งานวิจัยที่มุ่งแสวงหาความรู้ความจริงของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในสถานการณ์ทั่วไป โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างด้วยเครื่องมือที่น่าเชื่อถือ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อสรุปอ้างอิงไปยังประชากร (ทิพย์สิริกาญจนวาสี และศิริชัย กาญจนวาสี, 2564: 88-89)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) หมายถึง งานวิจัยที่มุ่งแสวงหาความรู้ความเข้าใจของปรากฏการณ์ทางสังคม ความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ กับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติ ตามความรู้สึกลึกซึ้งและความหมายของผู้ให้ข้อมูล โดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ และวิเคราะห์หลังข้อมูลสรุปแบบอุปนัย (เรื่องเดียวกัน, 2564)

การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research) หมายถึง งานวิจัยที่มุ่งแสวงหาความรู้ความจริง ความเข้าใจที่ชัดเจนของเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ โดยใช้การผสมวิธีทั้งวิธีเชิงปริมาณและวิธีเชิงคุณภาพในการวิจัยเดียวกัน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่มีความครบถ้วนหรือสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (เรื่องเดียวกัน, 2564)

รูปแบบของการวิจัย หมายถึง แนวทางเฉพาะในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหรือแสวงหาข้อเท็จจริง ประกอบด้วย

1. การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) หมายถึง การวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ระหว่างตัวแปรที่สนใจ ภายใต้สภาพการณ์ควบคุมหรือการจัดกระทำทดลอง (Best, J.W and Kahn, J.V., 1993)

2. การวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) หมายถึง การวิจัยที่มุ่งบรรยายหรือพรรณนาธรรมชาติเงื่อนไข หรือเหตุการณ์ในปัจจุบันซึ่งอาจใช้วิธีการศึกษาเฉพาะกรณี (Case study) หรือวิธีการสำรวจ (Survey) ซึ่งอาจเป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross-section study) หรือการศึกษาแบบระยะยาว (Longitudinal study) (Irvin J. Lehmann and William A. Mehrens, 1971)

3. การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) หมายถึง การวิจัยที่มุ่งวัดหรือค้นหาความสัมพันธ์หรือทำนายระหว่างตัวแปร 2 ตัวหรือมากกว่า (เรื่องเดียวกัน, 1971)

4. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หมายถึง วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ได้ทั้ง การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยแบบผสม (White & Marsh, 2006) เป็น เทคนิคที่ใช้ในการแจกแจง แยกแยะ วิเคราะห์เนื้อหาหรือแนวคิดที่ปรากฏในตำรา หนังสือ เอกสาร ข่าวสาร สื่อสิ่งพิมพ์ บทสนทนา หรือรูปภาพอย่างมีระบบ โดยแสดงในรูปของปริมาณ ความถี่ในการสื่อความหมาย โดยผู้ศึกษาจะแยกเนื้อหาออกเป็นถ้อยคำ กลุ่มคำ หัวเรื่อง และประเมินเนื้อหา ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

5. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) หมายถึง การวิจัยที่เก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสารต่าง ๆ เช่น บันทึก หนังสือ ตำรา จดหมาย รายงาน (สุวิมล ติरणานันท์, 2557: 14) ภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ ภาพวาด สิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ข้อมูล ดังกล่าวทำให้ได้ความรู้ใหม่จากเอกสารเหล่านั้น

6. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) หมายถึง การสนทนาระหว่างผู้สัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือแบบมีโครงสร้างก็ได้ซึ่งผู้สัมภาษณ์ ทำหน้าที่ซักถามข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ และมีการจดบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่อง ที่ศึกษา

7. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การศึกษาเหตุการณ์ ปรากฏการณ์หรือปัญหา โดยการสัมภาษณ์กลุ่มแบบมีจุดเน้น มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเฉพาะ มีขนาดของกลุ่มที่ เหมาะสม กระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนะตามประเด็นปัญหา ที่ศึกษา มีการบันทึกการสนทนาเพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผล (เรื่องเดียวกัน, 2564: 97)

8. การศึกษาแนวโน้ม (Trend Studies) หมายถึง การศึกษาเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ สถานการณ์หรือตัวแปรเดิมซ้ำในช่วงเวลาต่าง ๆ กัน เพื่อรู้ถึงสิ่งที่ได้เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต สิ่งที่กำลัง เกิดขึ้นในปัจจุบัน และวิเคราะห์แนวโน้มของสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคตในประชากรที่ศึกษา (เรื่องเดียวกัน, 2564: 95)

9. การวิจัยเชิงประเมินผล (Evaluation Research) หมายถึง กระบวนการวิจัยที่มีการเก็บ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประเมินผล การวิจัยประเมินผล เป็นการประยุกต์ที่นำระเบียบ วิธีการวิจัยไปใช้ในการดำเนินการประเมินผล (สุวิมล, 2557: 14) การวิจัยเชิงประเมินผล คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกสรรข้อมูลที่เหมาะสม รวมทั้งการรวบรวมและ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อรายงานสรุปผลในทางที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ตัดสินใจในการกำหนดทางเลือก (Marvin C. Alkin and Christina A. Christie, 2023)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านความมุ่งหมายทางการศึกษา ปัจจัยด้านชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย และปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

ปัจจัยด้านหลักสูตร หมายถึง ปัจจัยด้านชื่อหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านสาขาวิชา ด้านคุณภาพอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ตรงตามความต้องการ ความสามารถ ความถนัด และความสอดคล้องกับลักษณะงานที่ส่งผลให้เข้าศึกษาต่อ

ปัจจัยด้านความมุ่งหมายทางการศึกษา หมายถึง ปัจจัยด้านความต้องการความรู้ทางวิชาการ ปัจจัยด้านโอกาสทางวิชาชีพที่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบธุรกิจ

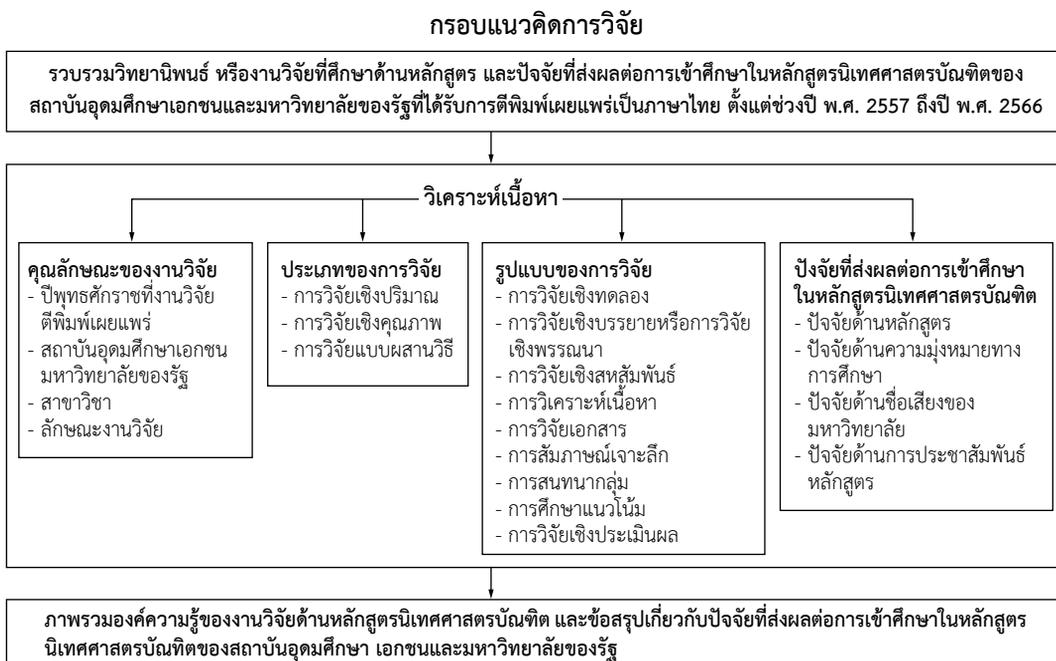
ปัจจัยด้านชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย/สถาบัน/วิทยาลัย หมายถึง ปัจจัยด้านมาตรฐานการจัดการศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากสังคม

ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร หมายถึง ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ด้านหลักสูตรทั้งจากสื่อออนไลน์และสื่อออฟไลน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถมองเห็นภาพรวมองค์ความรู้ของงานวิจัยด้านหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ
2. การได้ข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ
3. การนำผลการสังเคราะห์เนื้อหางานวิจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตไปใช้ในการวางแผนกำหนดโครงการงานวิจัยด้านหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต และเพื่อวางแผนการประชาสัมพันธ์หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง สถานภาพการศึกษาวิจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ มีวิธีการศึกษาวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่ศึกษาด้านหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่ศึกษาด้านหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาไทย ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2557 ถึงปี พ.ศ. 2566 ซึ่งผู้วิจัยค้นพบงานวิจัยทั้งหมด 27 เรื่องภายในระยะเวลา 10 ปี ซึ่งการศึกษาวิจัยในช่วงเวลาดังกล่าวนี้เป็นช่วงเวลาที่ภาครัฐและภาคเอกชนมีการปรับหรือพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวคือ เป็นระยะเวลาอย่างน้อยทุก 5 ปีการศึกษา โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างในรูปของเอกสารที่มีอยู่ในห้องสมุดของหน่วยงานสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ หรือบทความวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับชาติ เท่านั้น

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยศึกษาเฉพาะ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่ศึกษาด้านหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาไทยในวารสารวิชาการระดับชาติ ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2557 ถึงปี พ.ศ. 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่ศึกษาด้านหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยใช้แบบบันทึกในการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 คุณลักษณะของงานวิจัย ประกอบด้วย ปีพุทธศักราชที่งานวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มหาวิทยาลัยของรัฐ สาขาวิชา ลักษณะงานวิจัย

ประเด็นที่ 2 ประเภทของการวิจัย ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยแบบผสมวิธี

ประเด็นที่ 3 รูปแบบของการวิจัย ประกอบด้วย การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเชิงบรรยาย หรือการวิจัยเชิงพรรณนา การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ การวิเคราะห์เนื้อหา การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์ เจาะลึก การสนทนากลุ่ม การศึกษาแนวโน้มน และการศึกษาเชิงประเมินผล

ประเด็นที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านความมุ่งหมายทางการศึกษา ปัจจัยด้านชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ หลักสูตร

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร และวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) ซึ่งข้อมูลที่รวบรวมได้จะถูกนำไปวิเคราะห์เนื้อหาแบบกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า (Directed Content Analysis) (Hsieh & Shannon, 2005) โดยอาศัยพื้นฐานจากงานของ Assarroudi et al. (2018) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 รวบรวมงานวิทยานิพนธ์และงานวิจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐที่ตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาไทยในช่วงปี พ.ศ.2557 ถึงปี พ.ศ. 2566

1.2 กำหนดหน่วยวิเคราะห์ ทำความเข้าใจเนื้อหาของข้อมูล จัดทำรหัส (Code) สร้างแบบบันทึกเป็นตารางหัวข้อเรื่อง (Category) และกำหนดนิยามศัพท์ จัดทำคำจำกัดความเชิงปฏิบัติการของหัวข้อเรื่องที่สำคัญ (ตัวแปร) และหัวข้อเรื่องรอง (องค์ประกอบย่อยของตัวแปร) โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่มีอยู่เป็นฐานในการจัดทำขึ้นมาเพื่อใช้ดำเนินการ

1.3 ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัยด้วยวิธีการสรุปเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหัวข้อเรื่องที่สำคัญ (ตัวแปร) และหัวข้อเรื่องรอง (องค์ประกอบย่อยของตัวแปร) จำแนกผลการวิจัยตามประเด็นที่ศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2. ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแจงจำนวน จำแนกข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คุณลักษณะของงานวิจัย ประกอบด้วย ปีพุทธศักราชที่งานวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มหาวิทยาลัยของรัฐ สาขาวิชา ลักษณะงานวิจัย

2.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประเภทของการวิจัย ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยแบบผสมวิธี

2.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 รูปแบบของการวิจัย ประกอบด้วย การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนา การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ การวิเคราะห์เนื้อหา การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่ม การศึกษาแนวโน้ม และการวิจัยเชิงประเมินผล

2.4 วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านความมุ่งหมายทางการศึกษา ปัจจัยด้านชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

หลังจากนั้นผู้วิจัยจะใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และนำเสนอผลวิจัยในรูปตารางแสดงความถี่และร้อยละพร้อมคำบรรยาย จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “สถานภาพการศึกษาวิจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ” สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการแจกแจงคุณลักษณะของงานวิจัย พบว่า ในช่วงเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 - พ.ศ. 2566 นั้น หากพิจารณาคคุณลักษณะของงานวิจัยจำแนกตามปีพุทธศักราชที่งานวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่ พบว่า ภาพรวมการศึกษาวิจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษา

ในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่มากที่สุดคือ ปี พ.ศ. 2562 และพ.ศ. 2563 โดยมีสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 18.5 รองลงมาคือ ปี พ.ศ. 2560 และพ.ศ. 2564 ซึ่งมีสัดส่วนที่เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 14.8 ส่วนในปี พ.ศ. ที่มีการศึกษาวิจัยหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตน้อยที่สุด คือ ปี พ.ศ. 2557 พ.ศ. 2561 และพ.ศ. 2565 ซึ่งมีสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.70 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การศึกษาสถานภาพงานวิจัยด้านหลักสูตรตลอดระยะเวลา 10 ปี มีแนวโน้มของการศึกษาวิจัยลดลงในทุกช่วง 5 ปี อีกทั้งยังขาดการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุบผา เมฆศรีทองคำ และอรอุมา เจริญสุข (2564) ที่กล่าวว่า แม้หลักสูตรนิเทศศาสตร์จะมีการจัดการเรียนการสอนมาอย่างยาวนานตลอดจนมีการผลิตบัณฑิตเข้าสู่ตลาดแรงงานในแต่ละปีจำนวนมาก แต่ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่มุ่งการสังเคราะห์เอกสารหลักสูตร การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของคณาจารย์และผู้ใช้บัณฑิตด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะการศึกษาด้านหลักสูตรนิเทศศาสตร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อให้เห็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวม

หากพิจารณา**คุณลักษณะของงานวิจัย จำแนกตามสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งหมด** 71 แห่ง ยังพบอีกว่า มีเพียงสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 8 แห่งที่ทำการศึกษาวิจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยพบว่ามีการศึกษาวิจัยทั้งหมด 9 เรื่องดังนี้ มหาวิทยาลัยกรุงเทพทำการศึกษาวิจัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.2 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งมีการศึกษาวิจัยในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 11.1 ตามลำดับ จากการศึกษาวิจัยทั้งหมด 9 เรื่องนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ว่า งานวิจัยโดยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยทั่วไปของอาจารย์และนักวิชาการ ซึ่งค้นพบว่า มีการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับชาติในปี พ.ศ. 2564 มากที่สุด โดยพบว่า อาจารย์และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ให้ความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวนี้ โดยเนื้อหามุ่งศึกษาประสิทธิผลและคุณภาพของหลักสูตร เป็นสำคัญ สำหรับลักษณะงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป พบว่า มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด มุ่งศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยด้านการตลาดที่มีผลต่อหลักสูตร และมหาวิทยาลัยศรีปทุม มุ่งศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ด้านหลักสูตรและแนวโน้มการศึกษาต่อในหลักสูตรเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนม คลีฉายา (2558) ที่มุ่งศึกษาแนวโน้มวิชาชีพหลักสูตร และคุณสมบัติพึงประสงค์ของบัณฑิต และงานวิจัยของ อวยพร พานิช และคณะ (2564) ที่มุ่งศึกษาทิศทางวิชาชีพ แนวโน้มของหลักสูตร และความคาดหวังในการศึกษาต่อ

หากพิจารณา**คุณลักษณะของงานวิจัย** จำแนกตาม**มหาวิทยาลัยของรัฐ**ทั้งหมด 85 แห่ง พบว่า มีเพียง**มหาวิทยาลัยของรัฐ** 14 แห่งที่**ทำการศึกษาวิจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต** ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยพบว่ามี**การศึกษาวิจัยทั้งหมด 18 เรื่อง** ดังนี้ มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี**ทำการศึกษาวิจัยมากที่สุด** คิดเป็นร้อยละ 16.7 รองลงมาคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งมีการศึกษาวิจัยในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็น ร้อยละ 5.6 ตามลำดับจากการศึกษาวิจัยของ**มหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด 18 เรื่องนี้** ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ว่างานวิจัยโดยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยทั่วไปของอาจารย์และนักวิชาการซึ่งค้นพบมีการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับชาติในช่วง 3 ปีคือ พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2563 โดยพบว่า อาจารย์และนักวิชาการจาก**มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี** ให้ความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวมากที่สุดอีกด้วย โดยเนื้อหามุ่งศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย แยมหลังทรัพย์ (2560) ที่มุ่งศึกษาความพึงพอใจของนิสิตนิเทศศาสตร์ต่อการเรียนการสอนในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต และงานวิจัยของดวงฤทัย แก้วคำ และวิมลพรรณ อาภาเวท (2559) ที่มุ่งศึกษาด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตดุสิต สำหรับ**คุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป** พบว่า มีนักศึกษาในหลายมหาวิทยาลัยที่สนใจในการศึกษาด้านหลักสูตร ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมุ่งศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ การรับรู้ ปัจจัยต่าง ๆ และการจัดการศึกษาด้านหลักสูตร อีกทั้งหากพิจารณาถี่กลงไปจะพบว่า มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นมหาวิทยาลัยแห่งเดียวที่มี**ลักษณะงานวิจัยในรูปแบบวิทยานิพนธ์และงานวิจัยทั่วไป**

ดังนั้น หากเปรียบเทียบภาพรวมของการศึกษาวิจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตทั้งของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและ**มหาวิทยาลัยของรัฐ** จะพบว่า ลักษณะงานวิจัยของ**มหาวิทยาลัยของรัฐมีการศึกษาวิจัยในลักษณะงานวิจัยทั่วไป**อย่างต่อเนื่องมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในสัดส่วนที่เท่าตัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ภาครัฐให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรมากกว่าภาคเอกชน

ในส่วนของภาพรวมของ**คุณลักษณะงานวิจัย จำแนกตามสาขาวิชา**ทั้งสถาบันอุดมศึกษา เอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า สาขานิเทศศาสตร์ เป็นสาขาที่ผู้วิจัยทำการศึกษางานวิจัย ด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตมากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 37.0 รองลงมาคือ สาขาการสื่อสารและการสื่อสารมวลชน คิดเป็นร้อยละ 11.1 และสาขา วิชาเอกวารสารศาสตร์ สาขาวิชาเอกประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 7.4 ตามลำดับ

หากพิจารณาให้ลึกลงไปจะพบว่า **สถาบันอุดมศึกษาเอกชน** มีสาขาที่สนใจทำวิจัยด้าน หลักสูตรทั้งหมด 5 สาขาวิชาคือ สาขานิเทศศาสตร์ สาขาบริหารการสื่อสารดิจิทัล สาขาวิชา ภาพยนตร์ดิจิทัล สาขาวิชาการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ และสาขาวิชาเอกวารสารศาสตร์ สำหรับ **มหาวิทยาลัยของรัฐ** มีสาขาที่สนใจทำวิจัยด้านหลักสูตรทั้งหมด 3 สาขาวิชาคือ สาขานิเทศศาสตร์ สาขาการสื่อสารและการสื่อสารมวลชน และสาขาวิชาเอกประชาสัมพันธ์ ซึ่งผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มในการพัฒนาสาขาวิชาชีพและหลักสูตรใหม่ในอนาคต

ในส่วนของภาพรวม**คุณลักษณะงานวิจัย จำแนกตามลักษณะงานวิจัย** พบว่า งานวิจัย ด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตส่วนใหญ่ร้อยละ 77.8 มีลักษณะเป็นงานวิจัยทั่วไป ส่วนที่เหลือร้อยละ 22.2 มีลักษณะงานวิจัยเป็นวิทยานิพนธ์

ลักษณะของงานวิจัยในรูปแบบงานวิจัยทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ มุ่งศึกษางานวิจัยในหัวข้อ งานวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตร งานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตร และ งานวิจัยด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตร ซึ่งมีสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 22.2 รองลงมาคือ งานวิจัยด้านแนวโน้มและทิศทางของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

สำหรับลักษณะของงานวิจัยในรูปแบบงานวิจัยทั่วไปของมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่ มุ่งศึกษางานวิจัยในหัวข้องานวิจัยด้านการประเมินหลักสูตร และงานวิจัยด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อ การเข้าศึกษาในหลักสูตร ซึ่งมีสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 22.2 รองลงมาคือ งานวิจัยด้าน การรับรู้และความพึงพอใจในหลักสูตร และงานวิจัยด้านแนวโน้มและทิศทางของหลักสูตร ซึ่งมี สัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ตามลำดับ

สำหรับลักษณะของงานวิจัยในรูปแบบวิทยานิพนธ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ มุ่งศึกษางานวิจัยในหัวข้องานวิจัยด้านการรับรู้และความพึงพอใจในหลักสูตร งานวิจัยด้านแนวโน้ม และทิศทางของหลักสูตร และงานวิจัยด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตร ซึ่งมีสัดส่วน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11.1

สำหรับลักษณะของงานวิจัยในรูปแบบวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่ มุ่งศึกษางานวิจัยในหัวข้องานวิจัยด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรคิดเป็นร้อยละ 22.2

รองลงมาคือ งานวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตร และงานวิจัยด้านการรับรู้และความพึงพอใจในหลักสูตร ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.6

จากผลสรุปการวิจัยข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้ขอค้นพบเพื่ออภิปรายผลภาพรวมของลักษณะงานวิจัยทั้งหมด 27 เรื่อง จำแนกตามหัวข้อการศึกษาวิจัยทั้งของภาคเอกชนและภาครัฐ เพื่อสะท้อนให้เห็นองค์ความรู้ของสถานภาพการศึกษาวิจัยด้านหลักสูตร เรียงตามลำดับหัวข้อเรื่อง ตามภาพที่ 1 ดังนี้

หัวข้อการศึกษาวิจัยสำหรับงานวิจัยทั่วไป	หัวข้อการศึกษาวิจัยสำหรับวิทยานิพนธ์
ลำดับที่ 1 การวิจัยด้านการประเมินหลักสูตร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตร	ลำดับที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตร
ลำดับที่ 2 การศึกษาแนวโน้มและทิศทางของหลักสูตร	ลำดับที่ 2 การรับรู้และความพึงพอใจในหลักสูตร
ลำดับที่ 3 การรับรู้และความพึงพอใจในหลักสูตร	ลำดับที่ 3 การพัฒนาหลักสูตร แนวโน้มและทิศทางของหลักสูตร
ลำดับที่ 4 การพัฒนาหลักสูตร	

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า หัวข้อเรื่องในการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตร ศึกษาแนวโน้ม ทิศทาง การรับรู้ ความพึงพอใจ และการพัฒนาหลักสูตร แต่สำหรับหัวข้อการวิจัยที่มุ่งศึกษาการประเมินผลหลักสูตรจะพบได้เฉพาะในงานวิจัยทั่วไปของอาจารย์และนักวิชาการเท่านั้น

ตอนที่ 2 ผลการแจกแจงประเภทของการวิจัย พบว่า โดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการวิจัยเชิงปริมาณมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.3 รองลงมาคือ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยแบบผสมวิธี คิดเป็นร้อยละ 22.2 และร้อยละ 18.5 ตามลำดับ

สำหรับงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า เลือกใช้ประเภทของการวิจัยทั้ง 3 ประเภท คือ การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยแบบผสมวิธี ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ในขณะที่มหาวิทยาลัยของรัฐ มุ่งเน้นการวิจัยเชิงปริมาณ คิดเป็นร้อยละ 72.2 รองลงมาคือ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยแบบผสมวิธี คิดเป็นร้อยละ 16.7 และ 11.1 ตามลำดับ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ภาพรวมของการศึกษาวิจัยด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัยของรัฐเลือกใช้ประเภทการวิจัยเชิงปริมาณมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ขอค้นพบว่าคุณลักษณะของงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในรูปแบบวิทยานิพนธ์ มุ่งเน้นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยแบบผสมวิธีมากที่สุด ในขณะที่ลักษณะงานวิจัยในรูปแบบงานวิจัยทั่วไป ส่วนใหญ่มุ่งเน้นแนวทางการศึกษาโดยใช้ประเภทการวิจัยเชิงคุณภาพมากที่สุด

สำหรับลักษณะงานวิจัยของมหาวิทยาลัยของรัฐในรูปแบบวิทยานิพนธ์ มุ่งเน้นแนวทางการศึกษาค้นคว้าโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณมากที่สุด อีกทั้งยังพบว่า ลักษณะงานวิจัยในรูปแบบงานวิจัยทั่วไป ส่วนใหญ่มุ่งเน้นแนวทางการศึกษาโดยใช้ประเภทการวิจัยเชิงปริมาณมากที่สุดเช่นกัน

ดังนั้น หากเปรียบเทียบประเภทของการวิจัย จำแนกตามลักษณะงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า ลักษณะงานวิจัยทั่วไปของอาจารย์หรือนักวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มุ่งเน้นแนวทางการศึกษาโดยใช้ประเภทการวิจัยเชิงคุณภาพ แต่สำหรับลักษณะงานวิจัยทั่วไปของมหาวิทยาลัยของรัฐจะมุ่งเน้นแนวทางการศึกษาโดยใช้ประเภทการวิจัยเชิงปริมาณเป็นส่วนใหญ่ ผลการวิจัยดังกล่าวนี้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบว่า การวิจัยด้านหลักสูตรยอมรับแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมากกว่าการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งนี้เพราะการวิจัยเชิงปริมาณสามารถให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่นักวางแผนด้านหลักสูตรสามารถนำมาแก่นับวัดได้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยข้อมูลทางสถิติ เพื่อสรุปอ้างอิงไปยังภาพรวมของหลักสูตร และสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เชื่อมโยงไปยังทฤษฎี เพื่อให้ความหมายหรือตีความข้อมูลที่ได้อมาโดยการสร้างข้อสรุปแบบอุปมานและนำข้อมูลดังกล่าวไปประกอบการตัดสินใจในการวางแผนหลักสูตรในอนาคต ในขณะที่การวิจัยแบบผสมวิธีจะต้องใช้การผสมวิธีทั้งวิธีเชิงปริมาณและวิธีเชิงคุณภาพเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สมบูรณ์ที่สุด ซึ่งอาจต้องใช้ระยะเวลาในการทำวิจัยที่ยาวนานกว่า และใช้งบประมาณในการขงทุนวิจัยที่มากกว่าด้วย

ตอนที่ 3 ผลการแจกแจงรูปแบบของการวิจัย พบว่า การวิจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรฯ ใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.8 โดยรูปแบบการวิจัยนี้มุ่งศึกษาเหตุการณ์ในปัจจุบันโดยใช้วิธีการศึกษาเฉพาะกรณี (Case study) และใช้วิธีการสำรวจ (Survey) ซึ่งเป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross-section study) รองลงมาคือ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรมากกว่า 2 ตัวแปรขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40.7 ส่วนการสัมภาษณ์เจาะลึก และการวิเคราะห์เนื้อหา มีสัดส่วนในการศึกษาใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 22.2 และ 18.5 ตามลำดับ

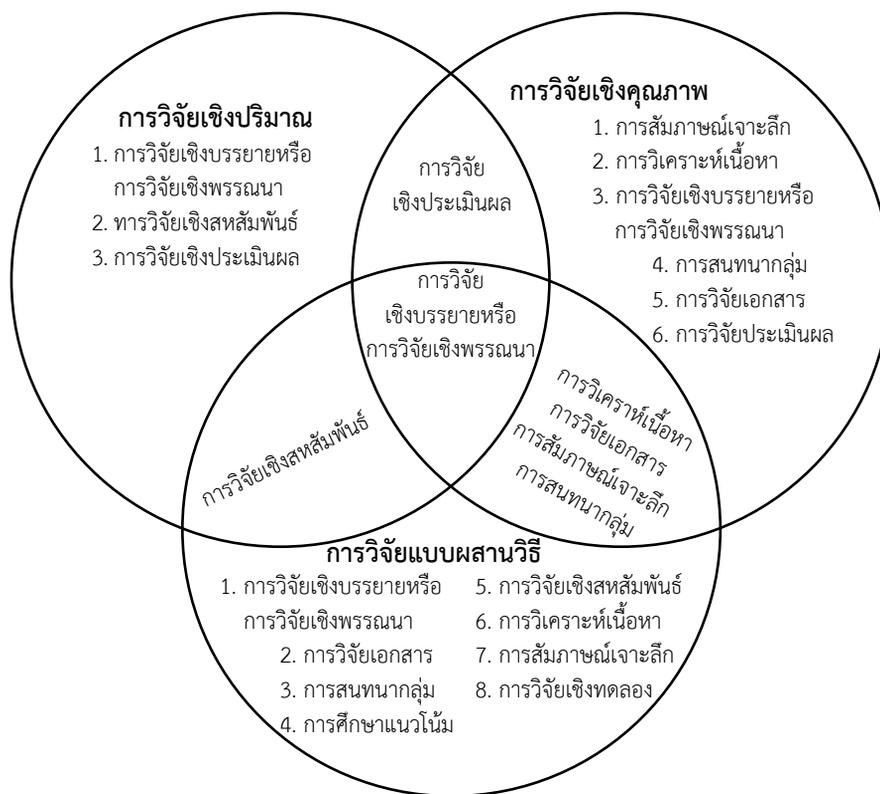
สำหรับการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาคือ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่ม ที่มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 33.3 อีกทั้งยังพบว่า มหาวิทยาลัยของรัฐใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนามากที่สุดเช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาคือ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 44.4 การวิเคราะห์เนื้อหา การสัมภาษณ์เจาะลึกและการวิจัยเชิงประเมินผลที่มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ตามลำดับ

หากพิจารณาลักษณะของงานวิจัยในรูปแบบวิทยานิพนธ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะพบว่า ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.2 ส่วนงานวิจัยทั่วไปใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.7

สำหรับลักษณะของงานวิจัยในรูปแบบวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์มากที่สุด ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ส่วนงานวิจัยทั่วไปใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.1 รองลงมา คือการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 27.8 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบว่า หากพิจารณาประเภทของการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ศึกษางานวิจัยด้านหลักสูตรส่วนใหญ่มุ่งเน้นการใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนามากที่สุด สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้รูปแบบการสัมภาษณ์เจาะลึกมากที่สุด ในขณะที่ประเภทของการวิจัยแบบผสมวิธีใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนามากที่สุด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ข้อค้นพบ โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของการวิจัย และประเภทของการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ ตามโมเดลภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการวิจัย และรูปแบบของการวิจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และมหาวิทยาลัยของรัฐ

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของประเภทของการวิจัยเชิงปริมาณส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นงานวิจัยทั่วไปของมหาวิทยาลัยของรัฐที่มุ่งเน้นการใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงบรรยาย หรือการวิจัยเชิงพรรณนา รองลงมาคือ ใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ และการวิจัยเชิงประเมินผล

สำหรับประเภทของการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ทั้งงานวิจัยของภาคเอกชนและภาครัฐ ส่วนใหญ่เลือกใช้รูปแบบของการวิจัยที่หลากหลาย กล่าวคือ เลือกใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกมากที่สุด รองลงมาคือ การวิเคราะห์เนื้อหา การสนทนากลุ่ม การวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนา การวิจัยเอกสาร และการวิจัยเชิงประเมินผล

สำหรับประเภทของการวิจัยแบบผสมวิธี พบว่า งานวิจัยโดยส่วนใหญ่ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐเลือกใช้รูปแบบการของการวิจัยที่หลากหลายกว่าประเภทของการวิจัยทั้ง 2 ประเภทข้างต้น โดยพบว่า ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยายหรือการวิจัยเชิงพรรณนา รองลงมาคือ การวิจัยเอกสาร การสนทนากลุ่ม การศึกษาแนวโน้ม การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ การวิเคราะห์เนื้อหา การสัมภาษณ์เจาะลึก และการวิจัยเชิงทดลอง

ตอนที่ 4 ผลการแจกแจงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต
พบว่า การศึกษาวิจัยทั้งหมด 27 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านหลักสูตรว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.6 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความมุ่งหมายทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 63.0 สำหรับปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร และปัจจัยด้านชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย/สถาบัน/วิทยาลัย เป็นปัจจัยที่ได้รับความสนใจในการทำวิจัยค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 25.9 และ 14.8 ตามลำดับ

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชนทั้งหมด 9 เรื่อง พบว่า งานวิจัยมุ่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านหลักสูตรมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความมุ่งหมายทางการศึกษา ส่วนปัจจัยด้านชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย/สถาบัน/วิทยาลัย และปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เป็นปัจจัยที่ได้รับความสนใจในการทำวิจัยค่อนข้างน้อย

ส่วนการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้งหมด 18 เรื่อง พบว่า งานวิจัยมุ่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยด้านความมุ่งหมายทางการศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ส่วนปัจจัยด้านชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย/สถาบัน/วิทยาลัย เป็นปัจจัยที่ได้รับความสนใจในการทำวิจัยค่อนข้างน้อย

ตามข้อค้นพบข้างต้นนี้ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านความมุ่งหมายทางการศึกษา ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร และปัจจัยด้านชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย จะพบว่า การศึกษาด้านปัจจัยจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เกิดจากแรงจูงใจภายนอกมากกว่าแรงจูงใจ

ภายใน ดังที่ อารี พันธมณี (2542: 181-182) กล่าวว่า แรงจูงใจสามารถแบ่งตามลักษณะของการแสดงพฤติกรรมได้ 2 ประเภท คือ 1. การจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลต้องการกระทำหรือเรียนรู้บางสิ่งด้วยตนเองไม่ต้องอาศัยการชักจูงใจจากสิ่งเร้าภายนอก และ 2. การจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการจูงใจภายนอกจะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรฯ

อีกทั้ง ภาพรวมของการศึกษาวิจัยทั้งหมด 27 เรื่อง ยังพบว่า หากมีการให้ทุนการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอย่างเพียงพอก็จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจตามทฤษฎีของฟรอยด์ (Freud's Theory of Motivation อ้างถึงใน กัญญกณัฐ อนุรัตติพันธุ์, 2561: 35) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจในการซื้อ เป็นแรงจูงใจที่สำคัญทางด้านจิตวิทยา การให้ทุนการศึกษาจัดเป็นแรงจูงใจในการซื้อประเภทแรงจูงใจอุปถัมภ์ ที่ผู้บริโภคจะพิจารณาเลือกสมัครเข้าเรียนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ของมหาวิทยาลัยใด ก็จะพิจารณาจากประเภททุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้นเป็นสำคัญด้วย รองลงมาคือ ความสนใจส่วนตัว รายได้ของครอบครัว ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม และการรับข้อมูลการสมัครของครูแนะแนว เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องกลุ่มอ้างอิง ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญมากต่อการเกิดความเชื่อ และทัศนคติของผู้บริโภคอันนำไปสู่พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ (Majumdar, 2010) อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิง โดยเฉพาะอิทธิพลด้านข้อมูล (Information Influence) เนื่องจากผู้บริโภคต้องการแสวงหาข่าวสารข้อมูลจากกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับสินค้าที่ต้องการจะซื้อ อาจหาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า การรับข้อมูลการสมัครของครูแนะแนว (กลุ่มอ้างอิง) ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ รวมทั้งอิทธิพลด้านการแสดงออกซึ่งค่านิยม (Value-Expressive Influence) ที่ผู้บริโภคจะทำตามกลุ่มอ้างอิง เพราะการมีพฤติกรรมเหมือนกลุ่มอ้างอิง จะช่วยก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ เกิดจากศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของสังคม (Blyth and Solomon อ้างถึงใน กัญญกณัฐ อนุรัตติพันธุ์, 2561: 45-46)

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. สามารถนำผลวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนประชาสัมพันธ์จัดกิจกรรมทางการตลาดและการจัดโครงการแนะแนวทางการศึกษาเพื่อเปิดรับนักศึกษาใหม่ในปีต่อไป

2. สามารถนำผลวิจัย ด้านหัวข้อการศึกษาวิจัย ประเภทของการวิจัย รูปแบบการวิจัย ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาในหลักสูตรฯ ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงการวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเจาะลึกในแต่ละหลักสูตรของนิเทศศาสตร์ เพราะแต่ละหลักสูตรมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน ย่อมสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ในเชิงลึกได้มากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

- กัญญณ์ณัฐ อนุรักติพันธ์. (2561). *หลักการสื่อสารการตลาด*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ดวงฤทัย แก้วคำ และวิมลพรรณ อาภาเวท. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตตลิ่งชัน. *วารสารวิชาการเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนคร, ปีที่ 1* (ฉบับที่ 2), 42-49.
- ทิพย์สิริ กาญจนวาสี และศิริชัย กาญจนวาสี. (2564). *วิธีวิทยาการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พิมพ์ทันใจ.
- บุบผา เมฆศรีทองคำ และอรอุมา เจริญสุข. (2564). บทเรียนด้านการผลิตบัณฑิตหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในยุคดิจิทัล. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, ปีที่ 34* (ฉบับที่ 2), 171-196.
- พนม คลีฉายา. (2558). แนวโน้มวิชาชีพ หลักสูตร และคุณสมบัติพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาวิชาการประชาสัมพันธ์. *วารสารการประชาสัมพันธ์และการโฆษณา, ปีที่ 8* (ฉบับที่ 2), 31-53.
- มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2566). ประเภทของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน. สืบค้นเมื่อ 28 ส.ค. 2566. จาก <https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php>
- สารานุกรมเสรี. (2566). *สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 28 ส.ค. 2566. จาก <https://th.wikipedia.org/>
- สุวิมล ติरणันท์. (2557). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย แยมหลังทรัพย์. (2560). โครงการความพึงพอใจของนิสิตนิเทศศาสตร์ต่อการเรียนการสอนในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต ปรับปรุง 2544 และความพึงพอใจของหน่วยงานต่อนิสิตนิเทศศาสตร์ที่ไปฝึกงานประจำปีการศึกษา 2559. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อารี พันธุ์มณี. (2542). *จิตวิทยาการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ เฟรส.
- เอกรงค์ ปั่นพงษ์ และพิชญาพร ประครองใจ. (2563). การประเมินผลหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*, ปีที่ 26 (ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน), 97-111.
- อวยพร พานิช และคณะ. (2564). ทิศทางวิชาชีพ แนวโน้มและความคาดหวังในการศึกษาต่อ หลักสูตรการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ในยุคโลกพลิกผัน. *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร*, ปีที่ 4 (ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม).
- Assarroudi, A., Nabavi, F. H., Armat, M. R., Ebadi, A., & Vaismoradi, M. (2018). Directed qualitative content analysis: the description and elaboration of its underpinning methods and data analysis process. *Journal of Research in Nursing*. doi: <https://doi.org/10.1177/1744987117741667>
- Best, J.W., and Kahn, J.V. (1993). *Research in Education*. (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Hsieh, H-F., & Shannon, S. E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288.
- Irvin J. Lehmann., & William A. Mehrens. (1971). *Educational Research: Readings in Focus*. New York: Holt Rinehart and Winston, Inc.
- Majumdar, R. (2010). *Consumer Behavior. Insights from Indian Market*. New Delhi: PHL Learning.
- Marvin C. Alkin, Christina A. Christie. (2023). *Evaluation Roots: Theory Influencing Practice*. (3th ed.). New York: The Guilford Press, A Division of Guilford Publication, Inc.
- White, M. D., & Marsh, E. E. (2006). Content Analysis: A Flexible Methodology. *Library Trends*, 55(1), 22-45.

ประเทศไทยกับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาขององค์การยูเนสโก
ว่าด้วยการคุ้มครองและการส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออก
ทางวัฒนธรรม ค.ศ. 2005

Thailand and its Accession to The 2005 UNESCO Convention
on The Protection and Promotion of The Diversity
of Cultural Expressions

ตรีชฎา อุ่นเรือน Treechada Aunruen*

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาความพร้อมทางกฎหมายภายในประเทศไทยสำหรับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาขององค์การยูเนสโกว่าด้วยการคุ้มครองและการส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม ค.ศ. 2005 โดยที่ประเทศไทยได้แสดงเจตจำนงทางการเมืองในเชิงนโยบายที่จะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ผ่านการรับรองอนุสัญญา ดังกล่าว เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2548 การศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีความพร้อมทางกฎหมายที่จะรองรับการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญา ระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก อนุสัญญา ไม่ได้มีสภาพบังคับอย่างเข้มงวด ในทางตรงกันข้าม อนุสัญญา มีความยืดหยุ่นและให้สิทธิอธิปไตยแห่งตน (Sovereign right) แก่รัฐภาคีค่อนข้างสูง สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องมีการพิจารณาเพื่ออนุมัติการกฎหมายภายในประเทศเพื่อให้ประเทศไทยสามารถดำเนินการให้เกิดการคุ้มครองและการส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรมในประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพิจารณาข้อดีข้อเสียของการเป็นภาคีของประเทศไทยในอนุสัญญา ได้แก่ 1. การปรับปรุงกฎหมายที่กำหนดค่านิยมที่เกี่ยวข้องซึ่งให้มีความชัดเจนและครอบคลุม เช่น ความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม และสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม 2. การปรับปรุงหรืออนุมัติการกฎหมายภายในประเทศในประเด็นที่เกี่ยวข้องสำคัญ ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ขยายความครอบคลุมให้รวมไปถึงประเด็นความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงกับการค้า 3. ด้านการค้าและทรัพย์สินทางปัญญา การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ให้เอื้อต่อการเกิด

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

and equality areas, the improvement of legal mechanisms to eliminate discrimination or minimize the impact of such actions, and 6. The recommendation that Thailand should particularly consider legislating the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions that must cover the relevant issues mentioned above.

Keywords: Protection and Promotion, Cultural Expressions, The UNESCO Convention

บทนำ

ความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจในระดับนานาชาติ โดยหลังจากที่มีการรับรอง “ปฏิญญาสากลว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม” (Universal Declaration on Cultural Diversity) ในปี พ.ศ. 2544 แล้ว ประเทศสมาชิกขององค์การยูเนสโก ได้มีการหารือและผลักดันประเด็นดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง จนนำไปสู่การจัดทำอนุสัญญาขององค์การยูเนสโก ว่าด้วยการคุ้มครองและการส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม (The 2005 UNESCO Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อคุ้มครอง สร้างความตระหนักรู้ และส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม อนุสัญญาฯ ดังกล่าวได้รับการรับรองจากประเทศสมาชิกจำนวน 193 ประเทศในการประชุมสมัยสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 33 (The 33rd Session of the General Conference of the UNESCO) ณ สำนักงานใหญ่องค์การยูเนสโก กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2548 (ค.ศ. 2005) ซึ่งประเทศไทยได้ให้การรับรองอนุสัญญาฯ ดังกล่าวด้วย อนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2550 ประเทศสมาชิกยื่นพิธีสารแสดงการให้สัตยาบันต่อผู้อำนวยการใหญ่ขององค์การยูเนสโก จำนวน 30 ประเทศ โดยปัจจุบัน มีประเทศเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ แล้ว 151 ประเทศ และ 1 องค์การระหว่างประเทศ (สหภาพยุโรป) สำหรับประเทศไทย แม้จะได้ให้การรับรองอนุสัญญาฯ แล้ว แต่ยังคงอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาเพื่อให้สัตยาบันและอนุวัติอนุสัญญาฯ ดังกล่าว

อนุสัญญาฯ มีสถานะเป็นตราสารทางกฎหมายระหว่างประเทศที่มีเป้าประสงค์เพื่อคุ้มครอง สร้างความตระหนักรู้ และส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่ปรากฏอยู่และส่งผ่านทางกิจกรรม สินค้าและบริการทางวัฒนธรรม อันเป็นพาหนะหรือเครื่องนำพาวัฒนธรรมร่วมสมัย โดยในโลกยุคปัจจุบัน อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ได้กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของเศรษฐกิจโลก และมีส่วนสำคัญในการสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วม ลดความเหลื่อมล้ำและบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

(The 2030 Sustainable Development Agenda) อนุสัญญาฯ จึงมุ่งสร้างกรอบทางกฎหมายที่เอื้อต่อมนุษย์ทุกคนในแง่ของการผลิต การแพร่กระจาย การเข้าถึงและการได้ประโยชน์จากการแสดงออกต่าง ๆ ทางวัฒนธรรม อันมีที่มาหลากหลาย ซึ่งนับได้ว่าอนุสัญญาฯ เป็นหัวใจหลักของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative economy) โดยอนุสัญญาฯ ได้นิยามคำจำกัดความของแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เช่น ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural diversity) และการแสดงออกทางวัฒนธรรม (Cultural expressions) และให้ความสำคัญกับสิทธิในอธิปไตยแห่งตน (Sovereign right) ของรัฐสมาชิก ในการรักษา คุ้มครอง และนำนโยบายและมาตรการไปใช้ตามที่เห็นว่าเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการปกป้องและส่งเสริมความหลากหลายในการแสดงออกทางวัฒนธรรมในขอบเขตของรัฐสมาชิกนั้น

จะเห็นได้ว่าแม้การเข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญาดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ต่อรัฐสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่ออุตสาหกรรมวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ แต่ก็ปรากฏให้เห็นข้อกังวลของรัฐสมาชิกเช่นกัน สำหรับประเทศไทย การเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญานี้ นับเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหว ที่จำเป็นต้องมีการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน รวมถึงข้อดีข้อเสียของการเป็นภาคีของประเทศไทยในอนุสัญญาฯ เนื่องจากอนุสัญญาฯ มีแนวปฏิบัติที่ทำให้เกิดข้อกังวลว่าอาจไม่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม ซึ่งมีความหมายกว้าง และเชื่อมโยงไปถึงการแสดงออกทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย สิทธิชุมชน สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่มีต่อการคุ้มครองและส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม ตลอดจนเสรีภาพทางความคิด เสรีภาพในการแสดงออก และเสรีภาพด้านข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งความหลากหลายของสื่อที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการแสดงออกทางวัฒนธรรมด้วย นอกจากนี้ ยังมีข้อกังวลเกี่ยวกับความเข้าใจต่อเนื้อหาของอนุสัญญาฯ และการตีความข้อบทที่มีความหมายกว้าง หรือคลุมเครือ ซึ่งอาจทำให้มีการนำอนุสัญญาฯ ไปใช้ในทางที่ไม่เป็นคุณต่อสังคมหรือประเทศได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงข้อดีข้อเสียของการเป็นภาคีของประเทศไทยในอนุสัญญาฯ สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปรับใช้กฎหมายของประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญาฯ รวมถึงความจำเป็นในการอนุวัติการกฎหมายเพื่อให้ประเทศไทยสามารถดำเนินการเพื่อคุ้มครอง สร้างความตระหนักรู้ และส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรมได้ตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญาฯ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

มีความเข้าใจแนวความคิดพื้นฐาน เจตนารมณ์ มาตรการและกลไกการอนุวัติอนุสัญญา และทราบถึงกฎหมายภายในของประเทศไทย มาตรการ ข้อกำหนด ระเบียบวิธีปฏิบัติ รวมถึงข้อดี ข้อเสียของการเข้าเป็นภาคีของประเทศไทยในอนุสัญญาฯ ข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรคของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับอนุสัญญาดังกล่าว รวมถึงความจำเป็นในการดำเนินการบัญญัติหรือแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาของกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ในกรณีประเทศไทยพิจารณาเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาฯ ดังกล่าว

วิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยทางเอกสารในเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยวิเคราะห์เอกสาร และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Content analysis) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด และเจตนารมณ์ของอนุสัญญาฯ บทบัญญัติของกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อดีข้อเสียของการเข้าเป็นภาคีของประเทศไทยในอนุสัญญาฯ ปัญหาการปรับใช้ของประเทศไทยตามความจำเป็น และโดยเหมาะสม

การเข้าเป็นภาคีของประเทศไทยในอนุสัญญาขององค์การยูเนสโกว่าด้วยการคุ้มครองและการส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม ค.ศ. 2005

แม้ว่าประเทศไทยจะยังไม่ได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ แต่การที่ประเทศไทยได้ให้การรับรองอนุสัญญาฯ ในการประชุมสมัยสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 33 นับเป็นการแสดงถึงความเห็นชอบในเชิงหลักการของอนุสัญญาฯ ประเด็นจึงเป็นกระบวนการในการตรวจสอบและพิจารณาความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย หน่วยงานและกลไกการดำเนินงาน รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องในบริบทของประเทศไทย ก่อนให้สัตยาบันแก่ผู้อำนวยการใหญ่ขององค์การยูเนสโก เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนในการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ ตามที่กำหนด ซึ่งในกระบวนการพิจารณาความพร้อมของประเทศไทย กระทรวงวัฒนธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ได้มีการจัดประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เพื่อพิจารณาการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาฯ มาแล้วหลายครั้ง ซึ่งที่ประชุมได้มีการหยิบยกประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ ข้อห่วงกังวล รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อการเจรจาหารือระหว่างกัน พร้อมนี้ได้ดำเนินการศึกษาและพิจารณาความเหมาะสมในการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ในมิติต่าง ๆ อาทิ ศักยภาพ ความพร้อมทางกฎหมายและกลไกในการขับเคลื่อนของภาครัฐ และภาคเอกชน

การปรับแนวทางการดำเนินงานด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมให้คู่ขนานไปกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมไปถึงการส่งเสริมสิทธิทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม อาทิ รายงานของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) ได้ระบุถึงศักยภาพของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เติบโตรวดเร็วมีนัยสำคัญในห้วงปี พ.ศ. 2551 เมื่อเปรียบเทียบกับ พ.ศ. 2545 (Creative Economy Report UNCTAD, 2008, p. 3-8) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความรู้ ผ่านการจัดตั้งสำนักงานบริหารและพัฒนา องค์ความรู้ (องค์การมหาชน) และศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ในห้วงปี พ.ศ. 2548-2551 พร้อมนี้ กระแสที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนพลวัตของอนุสัญญาฯ ในประเทศไทย คือ มติคณะรัฐมนตรี ในปี พ.ศ. 2553 เห็นชอบ การผลักดันการฟื้นฟูวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์โดยมีวัตถุประสงค์ให้กลุ่มชาติพันธุ์สามารถรักษาวิถีชีวิตและรากฐานทางวัฒนธรรมของตนต่อไปได้ และมอบหมายกระทรวงวัฒนธรรมดำเนินการศึกษาและจัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.” (วุฒิสภา, 2563: 27-31) ซึ่งปัจจุบัน อยู่ในกระบวนการพิจารณากร่าง นอกจากนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา (กระทรวงวัฒนธรรม, 2565: 1-3) รัฐบาลได้มีข้อสั่งการให้ขับเคลื่อนการส่งเสริมภาพลักษณ์ประเทศด้วยการใช้ทุนทางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ สร้างความสามัคคี ความภาคภูมิใจต่อประเทศผ่านอุตสาหกรรมคอนเทนต์ สื่อภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ และนำไปสู่นโยบายการส่งเสริมสถานะของประเทศไทยในเวทีโลกด้วย Soft Power สภาวการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ข้อสนับสนุนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ มีน้ำหนักมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับในช่วงต้นของการรับหลักการของอนุสัญญาฯ

ข้อกังวลต่อการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ของประเทศไทย

แม้จะพิจารณาว่าการเป็นภาคีอนุสัญญาฯ จะสร้างผลประโยชน์ให้กับประเทศไทยในหลายประการ ดังที่ได้กล่าวข้างต้น รวมถึงข้อสนับสนุนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ของประเทศไทยที่ชัดเจนมากขึ้น ในห้วงเวลาที่ผ่านมามาตามบริบทและสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ และความเข้าใจของประชาชนต่อวัฒนธรรมที่โน้มเอียงไปในวิถีของเศรษฐกิจมากขึ้น (กระทรวงวัฒนธรรม, 2555: 1-20) หากแต่ด้วยธรรมชาติของประเด็นด้านวัฒนธรรม ที่เกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับหลายประเด็นในหลายมิติ และลักษณะของอนุสัญญาฯ ที่มีความเป็นนามธรรมสูง มีช่องว่างของคำนิยามที่เปิดให้ตีความตามบริบทของแต่ละประเทศ และไม่มีการกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการปฏิบัติอย่างชัดเจน รวมถึงการประเมินจากเอกสารทางวิชาการ รายงานตามกำหนดเวลา (Periodical report) ของรัฐภาคีอื่น สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในระดับโลกและระดับประเทศ ตลอดจนข้อห่วงกังวลของนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย ได้แสดงให้เห็นว่า หากประเทศไทย จะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ดังกล่าว ประเทศไทยมีประเด็นที่จำเป็นต้อง

4. ประเด็นการแทรกแซงทางการเมืองระหว่างประเทศ

แม้ว่าหลักการของอนุสัญญาฯ จะเน้นประเด็นการสร้างสมดุลทางการค้า การลงทุน และ ส่วนแบ่งของตลาดของสื่อภาพยนตร์ โทรทัศน์ และศิลปะ เนื่องจากในปัจจุบัน มีเพียงไม่กี่ประเทศ ในโลกที่ครอบครองส่วนแบ่งของตลาดศิลปะและสื่อในระดับที่ใกล้เคียงกับการผูกขาด ซึ่งอาจส่งผล ให้เกิดการครอบงำทางความคิดและการเผยแพร่แนวคิด อุดมการณ์ และเจตคติทางการเมือง รวมทั้งขาดความหลากหลายในการแสดงออกทางวัฒนธรรม ดังเห็นได้จากการที่ประเทศใน สหภาพยุโรปและสหภาพยุโรปในฐานะองค์การระหว่างประเทศ มีอิทธิพลและมีความใกล้ชิดกับ อนุสัญญาฯ ตั้งแต่แรกเริ่ม และใช้เวทีของอนุสัญญาฯ ในการส่งเสริมการปรับกฎระเบียบและข้อบังคับ (Regulatory Framework) ด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรมให้เป็นไปตามกฎหมายของสหภาพยุโรป ทั้งในมิติการค้า การนำเข้าและส่งออก การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ การบริหารจัดการทางวัฒนธรรม ฯลฯ ผ่านกรอบอนุสัญญาฯ รวมถึงใช้อิทธิพล เชิงนโยบาย ผ่านเวทีการค้าและการเจรจาระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ตลอดจน การส่งเสริมภาคเอกชนและภาคประชาสังคมให้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการกำหนดนโยบาย ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าขัดต่อบทบาทขององค์การยูเนสโกในฐานะองค์กรในระดับรัฐบาล และสนับสนุน ภาคเอกชนในการสร้างแรงกดดันต่อองค์การยูเนสโก ในการปรับเปลี่ยนมาใช้คำว่า “ความคิด สร้างสรรค์ (Creativity)” แทนคำว่า “วัฒนธรรม (Culture)”

สำหรับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตามพันธกรณี สามารถศึกษาจากแนวการดำเนินงาน ของสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2553 ซึ่งผลจากการ เป็นภาคีอนุสัญญาฯ ทำให้หน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการ กำหนดนโยบายตามภารกิจอย่างต่อเนื่อง และถือเป็นการสนับสนุนให้พระราชบัญญัติการคุ้มครอง และส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม (The Act on the Protection and Promotion of Cultural Diversity) ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาในเดือนพฤษภาคม 2557 เพื่อสร้าง ความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพื่อขยายโอกาส ในการแสดงออกทางวัฒนธรรมในสังคมทุกระดับ ส่งผลให้รัฐบาลสามารถดำเนินนโยบายเกี่ยวกับ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น (UNESCO, 2015: 1-23) ที่ผ่านมารัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีมีการจัดทำนโยบายระดับชาติเพื่อส่งเสริมความหลากหลายของ การแสดงออกทางวัฒนธรรม โดยกำหนดนิยามของคำว่า “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” ว่าหมายถึง วิธีการต่าง ๆ ในการแสดงออกทางวัฒนธรรมของกลุ่มและสังคม โดยสมาชิกในสังคมจะ ต้องไม่ถูกละเมิดพื้นฐานของความแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่น เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา เพศ รวมไปถึงการมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ การผลิต เป็นต้น

สอดคล้องกับนโยบายทางด้ำนวัฒนธรรมของชาติที่มุ่งสร้่างการรับรู้ถึงความหลกหลายทางวัฒนธรรมและการเผยแพร่คุณค่าทางวัฒนธรรมนั้น (UNESCO, 2018)

รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้กำหนดนโยบายเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่ง ๆ และต่อมาได้มีการปรับปรุงวิธีการที่ครอบคลุมและใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการแสดงออกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนและสังคมที่มีความหลกหลาย และมีการดำเนินนโยบายต่ง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับมือกับปัญหาเกี่ยวกับ พหุวัฒนธรรม เช่น โครงการทางวัฒนธรรมที่ดำเนินการสำหรับครอบครัวที่มีความหลกหลายทางวัฒนธรรม (Multicultural families) และผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือ โครงการศิลปะสำหรับสตรีและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่ง ๆ สำหรับคนพิการ และโครงการส่งเสริมการแสดงออกทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนชายขอบ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม รวมถึงโครงการ Culture Voucher และโครงการ Culture Sharing (ทุนด้ำนวัฒนธรรม) เพื่อส่งเสริมสิทธิของประชาชนที่มีความแตกต่างทางเศรษฐกิจ สังคม และท้องถิ่น ให้สามารถเข้าถึงวัฒนธรรม นอกจากนั้น รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลียังกำหนดนโยบายเพื่อให้สื่อ สถาบันการศึกษา และสถาบันทางสังคมดำเนินการเพื่อส่งเสริมสิทธิความเป็นพลเมืองในส่วนของการผลิต อย่ง รับผิดชอบและการกระจายเนื้อหาที่หลกหลาย ซึ่งการส่งเสริมความหลกหลายทางการแสดงออกทางวัฒนธรรมนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของสาธารณรัฐเกาหลีมีการขยายตัว ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพไปยังประเทศอื่นทั่วโลก โดยเฉพาะอย่งยิ่งในด้ำนดนตรี (K-Pop) ละครโทรทัศน์ และภาพยนตร์ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เรียกว่า คลื่นวัฒนธรรมเกาหลี (Korean Wave) (Sang Yee Cheon, 2015, p. 113-114)

กฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญา

เมื่อพิจารณากฎหมายสูงสุดของประเทศ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 พบว่า หลักการของรัฐธรรมนูญ ไม่มีข้อขัดแย้งหรือเป็นอุปสรรคต่อการเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ในทางตรงกันข้าม รัฐธรรมนูญฯ วางหลักในการให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนชาวไทย อย่งเท่าเทียมในด้ำนการแสดงออกทางวัฒนธรรมอย่งหลกหลาย อีกทั้งรัฐยังมีหน้าที่ในการส่งเสริมให้เกิดความหลกหลายในการแสดงออกทางวัฒนธรรม เช่น มาตรา 57 (1) ให้รัฐมีหน้าที่ต้องอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

สำหรับกฎหมายเฉพาะด้ำนที่เกี่ยวข้องกับการเป็นภาคีอนุสัญญาฯ แม้ว่ากฎหมายด้ำนวัฒนธรรม จะเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นลำดับต้น แต่ในขณะที่เดียวกันอนุสัญญาฯ ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในเรื่อง การเปิดตลาดให้เข้าถึงสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมในระดับโลก สนับสนุน

การสร้างตลาดร่วมระดับภูมิภาค ส่งเสริมเสรีภาพในการส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม รวมทั้งการเพิ่มมูลค่าให้สินค้าและบริการทางวัฒนธรรม จึงนับว่ากฎหมายด้านอื่นที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญใกล้เคียงกันและจำเป็นต้องได้รับการพิจารณา

กฎหมายที่มีอยู่ได้กำหนดนิยามของคำที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เช่น คำว่า วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ สิ่งเทียมโบราณวัตถุ และสิ่งเทียมศิลปวัตถุ ศิลปะร่วมสมัย และมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม รวมถึงคำว่า สินค้า บริการ และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้แล้ว โดยนิยามของบางคำอาจมีความหมายแตกต่างกันตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้น ๆ แต่ยังไม่มีความสามารถอธิบายคำศัพท์ที่ระบุในอนุสัญญาฯ เช่น ความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม และสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม ได้โดยตรงหรือมีความชัดเจนมากพอ อีกทั้งกฎหมายไทยยังขาดนิยามของคำว่า อุตสาหกรรมวัฒนธรรม ในส่วนของคำว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ มีการกำหนดนิยามไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2561

ขณะที่ประเด็นการค้า ทรัพย์สินทางปัญญา และวัฒนธรรม มีธรรมชาติและขอบเขตที่แตกต่างกัน ซึ่งแต่ละประเด็นล้วนมีกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องรองรับเฉพาะประเด็นตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมศิลปร่วมสมัย พ.ศ. 2551 มุ่งเน้นเรื่องคุณค่าของศิลปร่วมสมัย และส่งเสริมให้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาวัฒนธรรมของชาติ สำหรับพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ให้ความสำคัญกับการจัดทำมาตรการในการกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้าอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มุ่งหวังที่จะคุ้มครองไม่ให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์อันแท้จริงของสินค้า รวมถึงยังตระหนักถึงลักษณะพิเศษของสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม และส่งเสริมและรักษาระบบองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม

โดยที่ยังมีช่องว่างของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมวัฒนธรรม จึงเห็นได้ว่าประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ครอบคลุมประเด็นที่บัญญัติในอนุสัญญาฯ โดยเฉพาะ จึงมีความเป็นไปได้สูงมากที่จะเกิดปัญหาทั้งด้านการตีความบทบัญญัติ และข้อจำกัดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเทศ รวมถึงการที่มีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานให้เป็นตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ได้

ทางดิจิทัลได้ รวมถึงได้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน ได้อย่างแท้จริง โดยการอนุวัติการกฎหมายนี้ ขอเสนอให้มีการดำเนินการ ได้แก่

1. พิจารณาปรับปรุงกฎหมายที่กำหนดค่านิยมที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจนและครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้อง
2. จัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม ซึ่งต้องมาจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่มีความหลากหลาย (รัฐ เอกชน ประชาสังคม ประชาชน รวมถึงผู้แทนกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ เช่น สตรี ผู้ด้อยโอกาส กลุ่มชาติพันธุ์ ฯลฯ) ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านวัฒนธรรม การค้า ทรัพย์สินทางปัญญา อุตสาหกรรม และประเด็นด้านดิจิทัล รวมถึงต้องมีอำนาจหน้าที่ ในการดำเนินการเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรมตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญาฯ
3. จัดตั้งหรือกำหนดให้มีหน่วยงานสำหรับติดต่อประสานงาน (National point of contact) ที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการกระบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดในอนุสัญญาฯ เช่น การให้สัตยาบัน การยอมรับ การรับรองหรือการให้ความเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติ และการตั้งข้อสงวนต่ออนุสัญญาฯ รวมไปถึง การประสานข้อมูลและจัดทำรายงานตามระยะเวลา และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง
4. ปรับปรุงหรืออนุวัติการกฎหมายภายในประเทศในประเด็นที่เกี่ยวข้องสำคัญ ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ด้านการค้าและทรัพย์สินทางปัญญา ด้านสื่อสารมวลชน และสภาพแวดล้อมดิจิทัล และด้านสิทธิและความเสมอภาค
5. จัดทำกฎหมายคุ้มครองและส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม เป็นการเฉพาะ โดยกฎหมายดังกล่าวต้องมีความครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่านิยม การจัดตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามพันธกรณี ความเชื่อมโยงกับประเด็นการค้า และทรัพย์สินทางปัญญา การส่งเสริมสิทธิและความเสมอภาค รวมถึงครอบคลุมประเด็นสภาพแวดล้อมดิจิทัล

รายการอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2555). *ก้าวสู่ 1 ทศวรรษ กระทรวงวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รุ่งศิลป์.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2565). เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการคณะกรรมการนโยบายส่งเสริมภาพลักษณ์ประเทศด้วย Soft Power ครั้งที่ 1/2566 29 พฤศจิกายน 2565.
- วุฒิสภา. (2563). “กฎหมายนำรู้โดยสำนักกฎหมาย, กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ : ความสำคัญ ความเป็นมา และประเด็นข้อพิจารณาในการจัดทำร่างกฎหมาย.” *สารวุฒิสภา*, มิถุนายน : 27-31.

การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
แบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ภายใต้การแพร่ระบาดของ
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

A Study of Students' Opinions on Flipped Classroom Management
in Chinese Language Online Courses under the Epidemic
of Coronavirus Disease 2019: A Case Study of Suan Dusit University

ธนาภรณ์ โคตรพัฒน์*

Huijuan Liao**

Guangcan Xu***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการเรียนภาษาจีนทางออนไลน์ของนักศึกษา ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 19-21 ปี ชั้นปีที่ 1 จากสาขาวิชาธุรกิจการโรงแรมที่ได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาจีน 1 ในภาคการศึกษาที่ 2/2564 และรายวิชาภาษาจีน 2 ในภาคการศึกษาที่ 1/2565 เป็นอันดับหนึ่ง โดยส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในการเรียนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์อยู่ที่บ้าน โดยใช้อินเทอร์เน็ตจากเครือข่ายโทรศัพท์มือถือและใช้เว็บไซต์ WBSC เป็นแพลตฟอร์มเรียนภาษาจีนออนไลน์นอกชั้นเรียนมากเป็นอันดับหนึ่ง 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ฯ พบว่า ช่วงก่อนเรียน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงบวกคือ การดูวิดีโอก่อนเรียน เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ด้วยตัวเองก่อนเป็นอันดับแรก และส่วนใหญ่มีการเตรียมพร้อมก่อนเข้าเรียนประมาณ 10-30 นาที แต่พบว่า สื่อการสอนก่อนเรียนยังไม่ตอบโจทย์และเพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าเรียนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์มาก่อน ส่งผลไปถึงช่วงระหว่างเรียนที่พบว่า นักศึกษาส่วนมากต้องการโอกาสที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นมากเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนในช่วงหลังเรียน นักศึกษาพบว่าตนเองสามารถใช้ฟังก์ชันของ

* อาจารย์ประจำโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

** *** อาจารย์วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยกวางสี สาธารณรัฐประชาชนจีน

แพลตฟอร์มการเรียนทางออนไลน์ได้อย่างคล่องแคล่วมากขึ้นเป็นอันดับหนึ่ง อีกทั้ง พบว่ามีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการฟัง การพูดและการอ่านได้มาก แต่ทักษะการเขียนและทักษะด้านตัวอักษรจีนนั้นยังไม่ค่อยมีส่วนช่วย อีกทั้ง นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าข้อสอบ แบบฝึกหัดภาษาจีนในชั้นเรียนออนไลน์ง่ายกว่าในชั้นเรียนปกติ แต่อย่างไรก็ตาม นักศึกษายังคิดว่าการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านมีส่วนช่วยให้บริหารเวลาได้ดีขึ้น 3) ศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านๆ พบว่า นักศึกษาพึงพอใจทั้งชั้นพื้นฐานของแพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตที่เสถียร ในภาพรวมนักศึกษาชื่นชอบมากกว่าการเรียนภาษาจีนในห้องเรียนปกติ จึงต้องการให้มีแพลตฟอร์มการเรียนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ของมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะที่มีฟังก์ชันการสนทนาแบบกลุ่มย่อยได้เป็นอันดับหนึ่ง จากผลข้างต้นในขั้นสุดท้ายคณะผู้วิจัยนำผลที่ได้มาสังเคราะห์ 4) เพื่อเสนอแนะเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต ซึ่งเป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ทางคณะผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน รวม 56 ข้อ และทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และยังมีทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการทดสอบด้วยสถิติ Pair Samples t- test พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน (H1) และจากการทดสอบด้วยสถิติ F-test (Analysis of Variance (ANOVA)) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลทำให้ระดับความพึงพอใจแตกต่างกัน (H2)

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของนักศึกษา, การจัดการเรียนการสอนออนไลน์, ห้องเรียนกลับด้านวิชาภาษาจีน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the online Chinese language learning behavior of students under the outbreak of the coronavirus disease 2019, according to the guidelines of Suan Dusit University, it was found that the majority of students were female, aged 19-21 years, first-year students from the hotel business department who had registered to study in the Chinese language course 1 in the 2nd semester of 2021 and the Chinese language course 2 in the 1st semester of 2022. Most of them used laptop computers to study Chinese language online at home, using the internet from the mobile phone network and the WBSC website, the number one online Chinese language learning platform outside of class, 2) to study students' opinions on the flipped classroom teaching method in online

Chinese language course, it was found that before class, students had positive behavior. Most of them spent 10-30 minutes watching videos to learn new things before class, but it was found that the pre-class teaching materials were still insufficient for their needs. This was because most students had never taken an online Chinese language course before, so during the study period, many of them wanted the opportunity to interact with their instructors and classmates. After school, students found that they were able to use the functions of the online learning platform more easily and found that it helped them improve their listening skills, speaking and reading. However, writing skills and Chinese character skills were not very helpful. Moreover, most students thought that the Chinese exam and exercises in online classes were easier than in regular classes. However, students also thought that teaching in a flipped classroom helped them manage their time better, 3) to study the level of satisfaction of students toward the teaching in a flipped classroom, it was found that students were satisfied with the basic functions of the online learning platform and the stable internet network. Overall, students liked learning Chinese language in a flipped classroom more than in a regular classroom. Therefore, they wanted to have a university-specific online Chinese language learning platform that provided small group discussion function. From the above results, the research team finally synthesized the results to recommend a process for organizing teaching in a flipped classroom style in online Chinese language course for Suan Dusit University students, which was the population in this research.

This research was quantitative research. The research team used a questionnaire as a tool to collect data. The questionnaire was divided into 5 sections, totaling 56 questions, and analyzed with descriptive statistics. The research hypotheses were also tested. From testing with Pair Samples t-test statistics, it was found that different personal factors of students caused students to have different opinions (H1). And from testing with F-test statistics (Analysis of Variance (ANOVA)), it was found that different personal factors of students resulted in different levels of satisfaction (H2).

Keywords: Students' Opinions, Online Teaching Management, Flipped Classroom, Chinese Language Courses.

บทนำ

นับตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั่วประเทศไทย ทำให้การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนต้องถูกจำกัดให้อยู่ในรูปแบบของทางออนไลน์เท่านั้น ซึ่งต่อมาผู้สอนได้มีการนำเทคโนโลยีมาสอนแบบถ่ายทอดสดถือเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศทางการศึกษาครั้งใหญ่ที่สุดกับวงการการสอนภาษาจีน (วรรณรัตน์ มหาธาราทอง, 2564) และกลายเป็นความท้าทายใหม่ของผู้สอนภาษาจีน แต่ต่อมาได้มีนักรการศึกษาได้ให้ความเห็นว่าการสอนภาษาจีนทางออนไลน์ทำให้เกิดปัญหามากกว่าเดิม เช่น Tan Limei (2020) กล่าวว่า การเรียนการสอนภาษาจีนออนไลน์เกิดปัญหาด้านเครื่องมืออยู่บ่อยครั้ง และกระทบต่อการโต้ตอบในห้องเรียนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อีกทั้ง ยังยากต่อการประเมินประสิทธิภาพการสอน He Wan (2020) กล่าวว่า การสอนภาษาจีนออนไลน์มีประสิทธิภาพต่ำ ทำให้เกิดปัญหาการขาดเรียน ทุกจริต การสอบได้ง่ายและไม่ได้เหมาะกับทุกรายวิชา สอดคล้องกับ เทียน ทองแก้ว (2563) ที่ได้ให้ความเห็นว่า การสอนในระบบออนไลน์อย่างเดียวได้ผลน้อย โดยเฉพาะวิชาฝึกทักษะหรือวิชาปฏิบัติ เพราะนักศึกษาบางส่วนไม่สามารถหาเครื่องมือทางการเรียนได้ครบ สอดคล้องกับ สรिता เจือศรีกุล และคณะ (2563) ที่กล่าวว่า อุปกรณ์การสื่อสารและสัญญาณอินเทอร์เน็ต คืออุปสรรคในการเรียนการสอนออนไลน์มากที่สุด รองลงมาคือบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียน ซึ่งจากการวิเคราะห์ลักษณะของวิชาภาษาจีนพบว่า บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนสำคัญต่อการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน ซึ่งในมุมมองของผู้สอน การจัดการเรียนการสอนออนไลน์เป็นการเพิ่มภาระงานสำหรับผู้สอน และทำให้ผู้เรียนเรียนและส่งงานไม่ทันได้ง่าย

หลังจากทางมหาวิทยาลัยสวนดุสิตประกาศใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ในทุกรายวิชา เพื่อป้องกันการแพร่ระบาด ทางโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ จึงได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipping Classroom) ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำการสอนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ให้กับนักศึกษา ด้วยเหตุนี้ ทางคณะผู้วิจัยจึงอยากศึกษาถึงความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับพฤติกรรมการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉินอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการเรียนภาษาจีนทางออนไลน์ของนักศึกษา ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต
3. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต
4. เพื่อเสนอแนะกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต เพื่อนำไปใช้ในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ภายใต้สถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้ออื่น ๆ หรือในสถานการณ์ฉุกเฉินอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบปกติได้

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและกรอบทฤษฎีของการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน

การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเป็นแนวคิดการสอนแบบใหม่ที่ผสมผสานการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบเดิมเข้ากับเทคโนโลยีการสอนออนไลน์สมัยใหม่ และบูรณาการร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีการเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม เป็นกรอบทฤษฎีและกรอบการประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านที่สำคัญ ซึ่งมีประโยชน์ในการพิจารณาว่าทักษะใดที่เหมาะสมจะทำการสอนทางออนไลน์ และทักษะใดที่เหมาะสมที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย เริ่มต้นจากการจำ การเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่า ไปจนถึงขั้นการสร้างสรรค์ 2) ด้านจิตพิสัย และ 3) ด้านทักษะพิสัย

การประยุกต์ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน

ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน Xianjiu Liao et al. (2020) ได้ทำวิจัยการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการแพทย์แผนจีนประจำปี 2018 ของ Youjiang Medical University for Nationalities 99 คน ผลวิจัยพบว่า แอปพลิเคชันวีแชต มีผลดีต่อการสอนวิชาเคมีวิเคราะห์ นอกจากนี้ ยังช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของนักศึกษาและสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่กลมกลืน รวมถึงช่วยปรับปรุงความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง Ruifang Wang (2020) ได้วิจัยการประยุกต์ใช้การสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในการสอนหลักสูตรบริหารศาสตร์ในระดับอุดมศึกษาพบว่า มีปัญหาอยู่สองข้อสำคัญ ได้แก่ 1) ปัญหาด้านแนวคิดการสอนของผู้สอน และ 2) ปัญหาการไม่มีกลไกในการตรวจสอบผลตอบรับหลังเรียนของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ Tao Tang ET AL. (2020) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในการสอนออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเฉิงตู 11,088 คน พบว่า การสอนออนไลน์แบบถ่ายทอดสด (Live) อย่างเดียวไม่มีประสิทธิภาพมากพอและไม่ค่อยเป็นที่พึงพอใจของนักศึกษา โดยเฉพาะในด้านรูปแบบการสื่อสารและการถามตอบ แต่เมื่อถูกบูรณาการร่วมกับการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านกลับช่วยให้การเรียนรู้ของนักศึกษาดีขึ้น

ในด้านการประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาจีน Yang, Yin & Wang (2018) ได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเชิงลึก เพื่อศึกษาถึงข้อดีของการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศระดับเริ่มต้น พบว่า กลุ่มผู้เรียนที่เรียนภาษาจีนแบบห้องเรียนกลับด้านสามารถพูดภาษาจีนได้ดีขึ้นกว่ากลุ่มผู้เรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบเดิม ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการที่ผู้เรียนได้ใช้เวลามากขึ้นในการโต้ตอบที่มีประสิทธิภาพในชั้นเรียน อีกทั้ง ยังให้คะแนนความพึงพอใจที่สูงขึ้นในด้านประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การฝึกฝนและการกระตุ้นความสนใจระหว่างเรียน

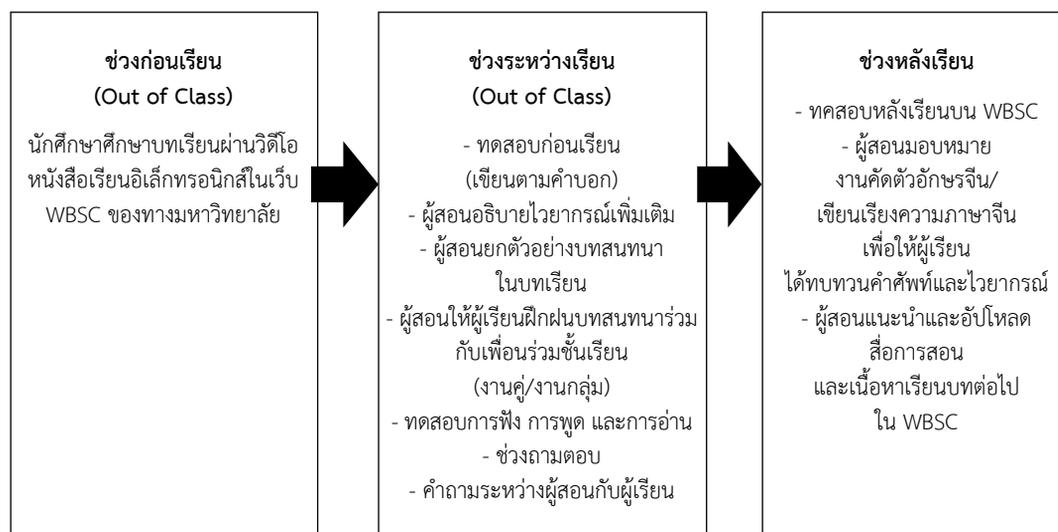
ในด้านการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในการสอนออนไลน์ในประเทศไทย รุ่งนภา นุตราวาศ์ และ สุพัตรา อุดมั่ง (อ้างถึงในยุพดี ทวลอารมณั และคณะ, 2564) ได้เสนอว่า ในการนำมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียนในไทยควรพิจารณาถึง 1) ความพร้อมของสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัย 2) ความพร้อมของผู้เรียน 3) ความพร้อมของผู้สอนในด้านเทคโนโลยี 4) การใช้สื่อวีดิทัศน์อย่างสมเหตุสมผล ดังนั้น ผู้สอนควรปรับวิธีการสอนให้หลากหลายและใช้สื่อสังคมออนไลน์ให้มากขึ้น เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียน ทั้งหมดนี้เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

การเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกตการณ์การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนภายใต้การแพร่ระบาด ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ช่วงสำคัญ ได้แก่ ช่วงก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สรุปการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ของโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตช่วงที่มีการแพร่ระบาด

ที่มาของภาพ: โดยคณะผู้วิจัย (2567)

จากภาพที่ 1 ในช่วงก่อนเรียน ผู้สอนจะใช้เว็บไซต์เรียนออนไลน์ของทางมหาวิทยาลัยคือเว็บไซต์ WBSC (<https://wbsc.dusit.ac.th/>) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มให้นักศึกษาได้เรียนรู้บทเรียนด้วยตนเอง ในช่วงระหว่างเรียน ผู้สอนจะถ่ายทอดสด (Live) การสอน โดยส่วนใหญ่เลือกใช้โปรแกรม Microsoft Team สำหรับกิจกรรมในชั้นเรียนจะเริ่มจากการสอนคำศัพท์ประจำบท จากนั้นจะมีการอธิบายเนื้อหาที่ซับซ้อน เช่น ไวยากรณ์ โครงสร้างประโยค เป็นต้น ต่อมาผู้สอนจะยกตัวอย่างบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในบทเรียน จากนั้นจะมีการแบ่งเวลาให้นักศึกษาได้ฝึกออกเสียงและฝึกสนทนากับเพื่อนร่วมชั้นปิดท้ายด้วยการทดสอบเพื่อวัดผลกับผู้สอน ในช่วงหลังเรียน ผู้สอนจะให้นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียนบนเว็บ WBSC เพื่อเป็นการทบทวน

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรวิจัย

นักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 200 คน จาก 5 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาธุรกิจการโรงแรม 90 คน สาขาวิชาการท่องเที่ยว 60 คน สาขาวิชาธุรกิจการบิน 48 คน สาขาวิชาการจัดการงานบริการ (หลักสูตรนานาชาติ) 2 คน สำหรับสาขาวิชาการออกแบบงานนิทรรศการและงานแสดงไม่มีนักศึกษา โดยประชากรวิจัยอยู่ในช่วงอายุ 18-21 ปี กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-3 และลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาจีนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยคณะผู้วิจัยทำการวิจัยกับประชากรวิจัยทุกคน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยคณะผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถาม “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต” ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) พฤติกรรมการเรียนภาษาจีนทางออนไลน์ ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต 3) ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต 4) ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต และ 5) ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ทำการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ด้านเนื้อหา โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ภาษาจีนและประสบการณ์สอนภาษาจีนระดับมหาวิทยาลัย อีกทั้งมีผลงานวิจัยด้านการสอน ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.85 ถือว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นคณะผู้วิจัยทำการแก้ไขแบบสอบถามให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น แล้วนำไป

ตรวจสอบหาความเชื่อมั่น โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากรวิจัยจำนวน 20 คน จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์ของครอนบาร์ค อัลฟา โดยได้คะแนนเท่ากับ 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form จากนั้นทำการส่งลิงก์ให้กับประชากรวิจัยทั้ง 200 คน โดยได้รับแบบสอบถามคืนกลับมาจำนวน 200 ฉบับ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนภาษาจีนออนไลน์ และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนออนไลน์ทั้ง 3 ช่วงเวลาการเรียนใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาข้อมูลเชิงสรุป

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดและทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ซึ่งมีผลการทดสอบดังนี้

H1: จากการทดสอบด้วยสถิติ Pair Samples t- test พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิตที่แตกต่างกัน จากจุดนี้ชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ที่เน้นความเป็นส่วนตัวและเน้นผลลัพธ์รายบุคคลให้มากขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทุกคนเกิดการพัฒนาทางด้านทักษะความรู้ กระบวนการคิด ได้อย่างเต็มศักยภาพ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันได้เป็นอย่างดี

H2: จากการทดสอบด้วยสถิติ F-test (Analysis of Variance (ANOVA)) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลทำให้ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ฯ ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิตแตกต่างกัน จากจุดนี้สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนแบบเดียวกันไม่ได้ทำให้นักศึกษาทุกคนพึงพอใจได้เหมือน ๆ กัน ดังนั้นผู้สอนควรออกแบบการสอนให้มีความหลากหลายของวิธีการสอนและสื่อการสอนออนไลน์ที่ทันสมัยให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีที่สุด

จริยธรรมในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาและรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต รับรองการอนุมัติเลขที่ SDU-RDI-SHS 2022 - 037 รับรองวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2565

สรุปและอภิปรายผล

วัตถุประสงค์ที่ 1 : เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการเรียนภาษาจีนทางออนไลน์ของนักศึกษาภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (77.5%) อายุ 19-21 ปีเป็นอันดับหนึ่ง (81.5%) อีกทั้ง ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (43%) จากสาขาวิชาธุรกิจการโรงแรมมากที่สุด (45%) นอกจากนี้ เป็นนักศึกษาที่ได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาจีน 1 ในภาคการศึกษาที่ 2/2564 และรายวิชาภาษาจีน 2 ในภาคการศึกษาที่ 1/2565 เป็นอันดับหนึ่ง (43%) สอดคล้องกับผลวิจัยด้านชั้นปีการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่าเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มากที่สุด

สำหรับพฤติกรรมการเรียนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ พบว่า *ด้านอุปกรณ์การเรียน* นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในการเรียนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์เป็นอันดับหนึ่ง (45%) อันดับสองคือ โทรศัพท์มือถือ (30.5%) สอดคล้องกับผลการวิจัยของวัฒนพร จตุรานนท์ (2563) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในการเรียนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ด้านสถานที่ที่ใช้เรียน พบว่า นักศึกษาส่วนมากใช้บ้านเป็นสถานที่เรียนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์เป็นอันดับหนึ่ง (52%) เนื่องจากในช่วงที่มีการแพร่ระบาดหนักนักศึกษาส่วนใหญ่กลับภูมิลำเนาเดิม *ด้านรูปแบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต* พบว่า นักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตจากเครือข่ายโทรศัพท์มือถือเข้าเรียนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์เป็นอันดับหนึ่ง (47.5%) สอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนพร จตุรานนท์ (2563) ที่พบว่า ผู้เรียนภาษาจีนส่วนใหญ่ใช้สัญญาณจากเครือข่ายโทรศัพท์มือถือในการเรียนออนไลน์ อันดับสองคือ อินเทอร์เน็ตไร้สายของที่บ้าน (35%) *ด้านแพลตฟอร์มการเรียน* พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เว็บไซต์ WBSC เป็นแพลตฟอร์มเรียนภาษาจีนออนไลน์ นอกชั้นเรียนเป็นอันดับหนึ่ง (52.5%)

วัตถุประสงค์ที่ 2 : เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล
กับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชา
ภาษาจีนทางออนไลน์ ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทาง
ของมหาวิทยาลัยฯ

ช่วงก่อนเรียน ในภาพรวมนักศึกษามีความเห็นด้วยปานกลาง (Mean = 2.72, S.D. = 1.014)
โดยมีพฤติกรรมเชิงบวกที่เห็นได้ชัดคือ การดูวิดีโอก่อนเรียน เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้วยตัวเองก่อนเป็น
อันดับแรก และส่วนใหญ่มีการเตรียมพร้อมก่อนเข้าเรียนประมาณ 10-30 นาที จุดนี้แสดงให้เห็นว่า
นักศึกษาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีความกระตือรือร้นในการเรียนวิชาภาษาจีน
อย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Seb Dianati, Noriko Iwashita and Claudia Vasquez
(2022) ที่พบว่า นักศึกษาระดับอุดมศึกษามีการรับรู้เชิงบวกเกี่ยวกับประสิทธิผลและประโยชน์ของ
กิจกรรมการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านและมีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่
แตกต่างกัน แต่ผลวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า สื่อการสอนก่อนเรียนยังไม่ตอบโจทย์
และเพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าเรียนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์
มาก่อนจึงทำให้รู้สึกไม่คุ้นเคย

ช่วงระหว่างเรียน แม้ผลวิจัยจะพบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความเห็นด้วยปานกลาง
(Mean = 3.06, S.D. = 1.087) แต่กลับพบว่า ในระหว่างเรียน นักศึกษาส่วนมากต้องการโอกาสที่
จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นมากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากนักศึกษาเห็นว่า การมี
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นที่ไม่เพียงพอส่งผลต่อการเรียน

ช่วงหลังเรียน ในภาพรวมนักศึกษามีความเห็นด้วยปานกลาง (Mean = 3.21, S.D. = 0.000)
โดยพบว่า ตนเองสามารถใช้ฟังก์ชันของแพลตฟอร์มการเรียนทางออนไลน์ได้อย่างคล่องแคล่ว
มากขึ้นเป็นอันดับหนึ่ง อีกทั้ง พบว่ายังช่วยพัฒนาทักษะการฟัง การพูด และการอ่านได้ง่าย สอดคล้อง
กับงานวิจัยของ Yang, Yin & Wang (2018) ที่พบว่า ผู้เรียนในกลุ่มที่มีการสอนภาษาจีนแบบ
ห้องเรียนกลับด้านสามารถพูดภาษาจีนได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการได้ใช้เวลามากขึ้นในการโต้ตอบ
ที่มีประสิทธิภาพในชั้นเรียนแบบห้องเรียนกลับด้าน แต่สำหรับทักษะการเขียนและทักษะด้าน
ตัวอักษรจีนนั้นยังไม่ค่อยมีส่วนช่วยมากเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังคิดว่าการสอนแบบห้องเรียนกลับ
ด้านมีส่วนช่วยให้บริหารเวลาได้ดีขึ้น ช่วยให้เรียนได้ทันตามเนื้อหา เนื่องจากนักศึกษาสามารถเรียน
วิดีโอซ้ำจนกว่าจะเข้าใจได้ ทำให้นักศึกษาทำการบ้านหรืองานที่มอบหมายส่งผู้สอนได้ทันเวลา
สอดคล้องกับ Mukhtar, Javed, Arooj, & Sethi (2020) ที่กล่าวว่า รูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์เป็น
แหล่งการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น ไม่มีข้อจำกัดของเวลา แต่มีผลวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญในช่วงหลัง
เรียนคือ นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าข้อสอบ แบบฝึกหัดภาษาจีนในชั้นเรียนออนไลน์ง่ายกว่าข้อสอบ
แบบฝึกหัดในชั้นเรียนปกติ และเมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนในห้องเรียนปกติแล้ว นักศึกษาคิดว่า

ตนเองมีสมาธิในชั้นเรียนออนไลน์น้อยกว่าการเรียนในห้องเรียนปกติ จึงส่งผลทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ยังคงมีความกังวลว่าตนเองจะสอบวัดผลและสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) ไม่ผ่านหลังจากเรียนออนไลน์

วัตถุประสงค์ที่ 3 : เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทางของมหาวิทยาลัยฯ

จากการวิจัยพบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.74, S.D. = 0.463) เนื่องจากพึงพอใจฟังก์ชันพื้นฐานของแพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ที่เพียงพอต่อความต้องการ (Mean = 3.47, S.D. = 1.051) อีกทั้ง ยังพึงพอใจเครือข่ายอินเทอร์เน็ตระหว่างการเรียนออนไลน์แบบถ่ายทอดสด (Mean = 3.43, S.D. = 0.927) และที่สำคัญคือ เมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนในห้องเรียนปกติแล้ว การเรียนผ่านทางออนไลน์ ได้ผลดีกว่า (Mean = 3.65, S.D. = 0.855) นักศึกษาชื่นชอบมากกว่า (Mean = 2.97, S.D. = 0.918) สอดคล้องกับ Yang, Yin & Wang (2018) ที่กล่าวว่า การสอนแบบห้องเรียนกลับด้านได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา โดยสามารถทำให้ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาพึงพอใจมากขึ้นและมีผลการเรียนที่ดีขึ้นได้

นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีแพลตฟอร์มการเรียนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ของมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ (Mean = 4.35, S.D. = 0.794) และต้องการให้แพลตฟอร์มการเรียนวิชาภาษาจีนทางออนไลน์มีฟังก์ชันการสนทนาแบบกลุ่มย่อยได้ (Mean = 4.35, S.D. = 0.728) มากเป็นอันดับหนึ่ง

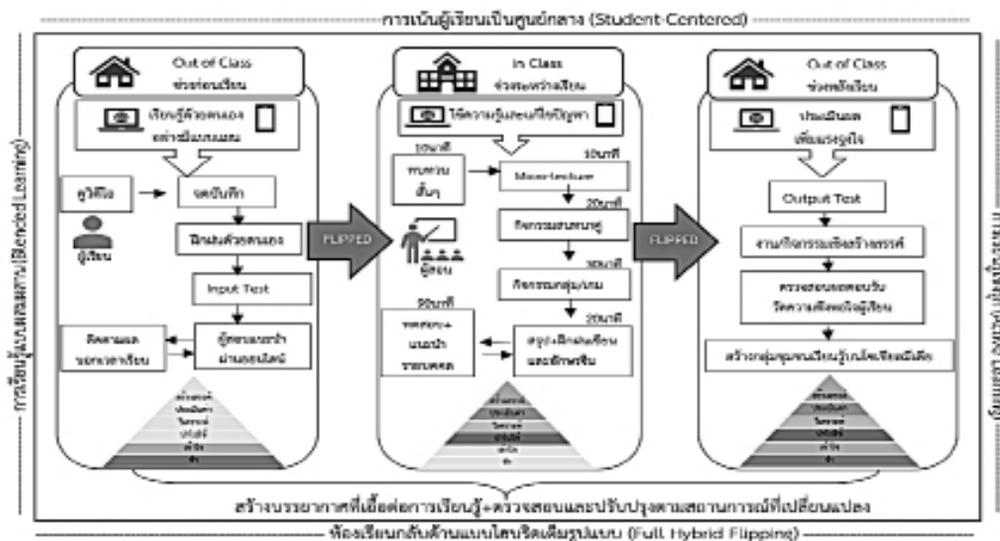
วัตถุประสงค์ที่ 4 : เพื่อเสนอแนะกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาจีนทางออนไลน์ ดังนี้ 1) *ด้านสื่อการสอนก่อนเข้าเรียน* ต้องการสื่อการสอนประเภทวิดีโอ เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้วยตนเองก่อนเข้าเรียนเป็นอันดับหนึ่ง (45.5%) สอดคล้องกับ Abuhmaid & Mohammad (2020) ที่กล่าวว่า การจัดส่งเนื้อหาผ่านวิดีโอการสอนออนไลน์สั้น ๆ ที่จัดทำโดยผู้สอนหรือบุคคลที่สามไปให้ผู้เรียนดูด้วยตนเองก่อนเข้าชั้นเรียนจะทำให้กระบวนการเรียนรู้เริ่มต้นในช่วงก่อนเรียนมีประสิทธิภาพ อันดับสองคือ สื่อประเภทเสียง เช่น mp.3 หรือ wav. (24%) 2) *ด้านฟังก์ชันของแพลตฟอร์มฯ* นักศึกษาคิดว่า ฟังก์ชันการถ่ายทอดสด (Live) มีส่วนช่วยในการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาเป็นอันดับหนึ่ง (32.5%) ไม่สอดคล้องกับ Tao Tang

ET AL. (2020) ที่พบว่า การสอนออนไลน์แบบถ่ายทอดสด (Live) อย่างเดียวไม่มีประสิทธิภาพมากพอสำหรับผู้เรียน โดยเฉพาะในขั้นตอนการสื่อสารและการถามตอบ แต่คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) จะช่วยส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์และประสิทธิภาพของทั้งการสอนออนไลน์แบบถ่ายทอดสด (Live) และการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom 3) **ด้านรูปแบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษออนไลน์หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดคลี่คลาย** ที่พบว่า นักศึกษาคิดว่าการเรียนออนไลน์แบบผสมผสานเป็นรูปแบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษออนไลน์ที่เหมาะสมที่สุด (51%) สอดคล้องกับวรรณรัตน์ มหาธาราทอง (2564) ที่กล่าวว่า ผลกระทบของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้วงการการศึกษาภาษาจีนเปลี่ยนการเรียนรู้เป็นแบบผสมผสาน แม้สถานการณ์การแพร่ระบาดจะคลี่คลายลง

ดังนั้นจากแนวคิดข้างต้นที่ตกผลึกจากการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งการวิเคราะห์ถึงสภาพ ปัญหา และที่มาของปัญหาที่พบ ร่วมกับการสังเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ คณะผู้วิจัยได้กลั่นกรองออกมาเป็นแผนผังกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาอังกฤษออนไลน์ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนผังกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในวิชาภาษาอังกฤษออนไลน์ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต (ที่มาของภาพ: โดยคณะผู้วิจัย (2567))

จากตารางที่ 2 คณะผู้วิจัยได้นำแนวคิดของห้องเรียนกลับด้านแบบไฮบริดเต็มรูปแบบ (Full Hybrid Flipping) มาผสมผสานเข้ากับแนวคิดเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered) และผนวกเข้ากับวิธีการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อตอบโจทย์ความต้องการ และสอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาจีนของนักศึกษาในทุกมิติ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ได้พิสูจน์แล้วว่า การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) มีความเหมาะสมในการสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศสำหรับระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) トラบใดที่ผู้สอนเข้าใจแนวคิดและหลักการดำเนินการของการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านอย่างถูกต้อง ใช้ทรัพยากรอย่างสมเหตุสมผล และให้ความสำคัญกับความร่วมมือและการฝึกฝนของผู้เรียนมากขึ้นในห้องเรียนออนไลน์ รวมถึงไม่หยุดที่จะกระตุ้นแรงจูงใจของผู้เรียน จะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. คณะผู้วิจัยขอเสนอให้มีการวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องของการวัดผลสัมฤทธิ์หรือประสิทธิภาพหลังใช้แผนผังกระบวนการจัดการเรียนการสอนนี้ เพื่อประโยชน์ด้านการวิจัยและการพัฒนาต่อไป
2. คณะผู้วิจัยขอเสนอให้มีการวิจัยการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านกับผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ หรือในวิชาอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อขยายขอบเขตการวิจัยให้กว้างและลึกมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- เทียน ทองแก้ว. (2563). “การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่ : ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19.” *วารสารคฤสุภาวิทยาจารย์*, 1(2), 1-10.
- ยุพดี หวลอารมณ, จิตภา อมรางกูร และวัชรารมณ เจริญสะอาด. (2564). “การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนผ่านแอปพลิเคชันสื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้.” *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 10(1), 37-52.
- วรรณรัตน์ มหาธารทอง. (2564). “การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในยุค Next Normal.” *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 23(2), 189-196.
- วัฒนพร จตุรานนท์, โสภี ชาญเชิงยุทธชัย, ศศิขญา แก่นสาร และรัฐพร ปานมณี. (2563). “การศึกษาพฤติกรรมการเรียนออนไลน์และความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนผ่านระบบออนไลน์ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาจีน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ภาคการศึกษาฤดูร้อน ปีการศึกษา 2562 ตามมาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019.” *วารสารวิชาการภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียว เฉลิมพระเกียรติ*, 7(2), 291-310.

- สรिता เจือศรีกุล และคณะ. (2563). “แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะปฏิบัติออนไลน์
ในสถานการณ์ฉุกเฉิน: กรณีศึกษาสถานการณ์โควิด 19.” *ครุศาสตร์สาร*, 14(2), 99-114.
- Abuhmaid, A., & Mohammad, A. (2020). The impact of flipped learning on Procrastination
and students’ attitudes toward it. *Universal Journal of Educational Research*,
8(3), 566-573.
- Liao, X. J., Li, Y., Huang, Q. C., Huang, S. Y., & Tang, Q. L. (2020). Research and Practice
of Flip Classroom Based on WeChat Platform Combined with Formative
Evaluation in Teaching. *Creative Education*, 11, 1552-1560.
- Mukhtar, K., Javed, K., Arooj, M., & Sethi, A. (2020). Advantages, Limitations and
Recommendations for online learning during COVID-19 pandemic era: Online
learning during COVID-19 pandemic era. *Pakistan Journal of Medical Sciences*,
36 (COVID19-S4).
- Tan Limei. (2020). Thoughts on online teaching Chinese as a foreign language. *Modern
Communication*, (12), 28-30.
- He Wan. (2020). Research on Problems and Countermeasures of Online Course
Learning for Foreign Students. *International Chinese Culture Research*,
1(11), 103-111.
- Ruifang Wang. (2020). Research on Application of Flipped Classroom Teaching
Mode in Case Teaching of Management. *Journal of Modern Education Forum*,
3(8), 47-49.
- Seb Dianati, S., Iwashita, N. & Vasquez, C. (2022). Flipped classroom experiences:
Comparing undergraduate and postgraduate perceptions of self-regulated
learning. *Educational Research*, Vol.32(2), 473-493.
- Tao Tang, T., Abuhmaid, A., Olaimat, M. M., Oudat, D. M., Aldhaeabi, M. A., & Bamanger,
E. (2020). Efficiency of flipped classroom with online-based teaching under
COVID-19. *Journal of Interactive learning environments*, 1-12.
- Yang, J., Yin, C., & Wang, W. (2018). Flipping the classroom in teaching Chinese
as a foreign language. *Language Learning & Technology*, 22(1), 16-26.

การพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสาร
เพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

The development of video content using storytelling techniques in
conjunction with communication activities enhanced awareness for
3PlusNews online production among undergraduate students

จารุวรรณ ไกรลาค Jaruwan Krailas*

กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์ Kuntida Thamwipat**

พรปภัตสร ปริญาญกุล Pompapatsorn Princhanol***

ไพฑูรย์ กานต์ธัญลักษณ์ Paitoon Kantanyaluk****

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาสื่อวิดีโอ คอนเทนต์ฯ 2) เพื่อพัฒนาและประเมินคุณภาพวิดีโอคอนเทนต์ฯ 3) เพื่อส่งเสริมการรับรู้วิดีโอคอนเทนต์ฯ 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิดีโอคอนเทนต์ฯ การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 50 คนได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากรายวิชา ETM 112 วัจนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย ภาคการศึกษาที่ 2/2566 ผลการศึกษาพบว่า 1) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาสื่อวิดีโอคอนเทนต์ฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40, S.D. = 0.49$) 2) ผลการประเมินคุณภาพวิดีโอคอนเทนต์ 2.1) คุณภาพด้านเนื้อหา อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.54, S.D. = 0.79$) 2.2) คุณภาพด้านสื่ออยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.44, S.D. = 0.19$) 3) การรับรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t\text{-test} = 40.74$) 4) ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75, S.D. = 0.39$) ดังนั้นการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริม

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

** ,*** ,**** อาจารย์ที่ปรึกษา. Corresponding Author

การรับรู้เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สามารถนำไปใช้งานได้จริงอย่างมีคุณภาพ

คำสำคัญ: วิดีโอคอนเทนต์, การเล่าเรื่อง, รายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews

Abstract

The objectives of this research were: 1) To conduct a needs assessment for the development of video content, 2) To develop and evaluate the quality of video content employing storytelling techniques, 3) To assess the perception of video content employing storytelling techniques, and 4) To evaluate the satisfaction of the sample using video content employing storytelling. The assessment tools used in the study consisted of needs assessment forms, content and media quality forms, perception forms, and satisfaction forms. The research was experimental, with a sample of 50 participants chosen through Simple Random Sampling from the ETM 112 Thai Language Communication course in Semester 2/2023.

The results of this study showed that: 1) The needs assessment of the sample for the development of video content in conjunction with communication activities was at a high level ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.49). 2) In evaluating the quality of video content it was found that, 2.1) Content quality evaluation was at a very good level ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.79), and 2.2) Media quality was also at a good level ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.19), 3) Comparative perception assessment indicated that the perceptual effect of the sample after watching the video media in conjunction with communication activities was statistically significantly higher than the perceived effect of the sample before watching the video content in conjunction with communication activities at a significance level of .05 (t -test = 40.74), and 4) The satisfaction of the sample was at the highest level ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = 0.39). Therefore, the development of video content employing storytelling techniques in conjunction with communication activities enhanced awareness for 3PlusNews online production among undergraduate students, which can be applied in real situations with acceptable quality.

Keywords: Video Content, Storytelling, Online News Program 3PlusNews

บทนำ

การประชาสัมพันธ์ เป็นหนึ่งในส่วนผสมของการสื่อสารทางการตลาดซึ่งมีความสำคัญอย่างหนึ่งขององค์กรที่นอกเหนือจากการโฆษณา การขายโดยพนักงานขาย และการส่งเสริมการขาย ทั้งนี้องค์กรอาจอยู่ในรูปของบริษัทห้างร้านสมาคมหรือหน่วยงานต่าง ๆ ส่วนหนึ่งและระบบสังคมซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน องค์กรจะไม่สามารถอยู่ในสังคมได้หรืออยู่ได้ยากหากปราศจากการยอมรับและความเข้าใจจากสาธารณชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในสังคม (กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์ และคณะ, 2566: 54)

ดิจิทัลคอนเทนต์ (Digital Content) เป็นสื่อออนไลน์ที่ทุกคนต้องพบเห็นเมื่อใช้งานสมาร์ทโฟนและคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ดิจิทัลคอนเทนต์สามารถสร้างความสนใจให้แก่ผู้ชมทั้งในด้านการเรียนการสอน การตลาด และการเรียนรู้ การเติบโตและความนิยมที่เกิดขึ้น ถือเป็นโอกาสให้กับนักสร้างสรรค์คอนเทนต์ทั้งหน้าเก่าและหน้าใหม่ที่อยากก้าวเข้ามาเป็นผู้ผลิตวิดีโอคอนเทนต์เพื่อแบ่งปันเรื่องราว หรือแม้แต่สร้างรายได้และอาชีพจากช่องทางดังกล่าว วิดีโอคอนเทนต์เป็นช่องทางสำคัญอย่างมากในการทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพราะการสื่อสารกับผู้บริโภคด้วยวิดีโอคอนเทนต์เป็นสิ่งที่ตอบโจทย์การทำงานด้านการตลาดที่สามารถส่งสารหรือข้อมูลแก่ผู้บริโภคเข้าถึงง่าย และสามารถสร้างภาพลักษณ์หรือการรับรู้ให้เป็นรูปธรรม โดยหลักการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์ที่ดี มีหลายขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายว่าต้องการจะสื่อสารอะไร ให้ผู้ชมได้รับอะไร กลุ่มเป้าหมายเป็นใคร มีความสนใจอย่างไร พฤติกรรมการรับชมวิดีโอเป็นแบบใด 2) วางแผนเนื้อหา เลือกหัวข้อที่น่าสนใจ เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย กำหนดรูปแบบเนื้อหา เช่น การสัมภาษณ์ การสาธิต เรื่องราว เขียนสคริปต์หรือโครงร่างเนื้อหา เตรียมข้อมูลประกอบ เช่น ภาพ กราฟิก วิดีโอ 3) การผลิตรายการโดยเตรียมสถานที่ ถ่ายภาพ/วิดีโอ บันทึกเสียง ตัดต่อวิดีโอ ใส่เพลง เสียงประกอบ กราฟิก 4) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการเผยแพร่ที่เหมาะสม เช่น YouTube, Facebook, Instagram, TikTok และการตั้งชื่อเรื่อง คำอธิบาย แฮชแท็กที่ดึงดูด โดยโพรมติวิดีโอผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น โซเชียลมีเดีย อีเมล เว็บไซต์ 5) วิเคราะห์ผลลัพธ์จากการติดตามยอดผู้ชม ยอดโลก ยอดแชร์ คอมเมนต์ วิเคราะห์ว่ากลุ่มเป้าหมายมีปฏิกิริยาอย่างไร นำข้อมูลมาปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการผลิตวิดีโอในครั้งต่อไป

เทคนิคการเล่าเรื่อง (Storytelling) เป็นรูปแบบการเล่าเรื่องแบบหนึ่ง ที่ใช้กระบวนการเล่าเหมือนนิทานหรือเรื่องราวนิยาย เรื่องเล่าร้อยเรียงต่อกัน และสร้างอารมณ์ร่วมให้คนนั้นสนใจ ให้ความตั้งใจและจดจำเรื่องราวเหล่านั้นขึ้นมา ซึ่งจะมีทฤษฎีการเล่าเรื่องด้วยสูตร 5 Acts การตลาดผ่านการเล่าเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ การเล่าเรื่องแบบ Storytelling ทำให้ผู้บริโภคนั้นรู้สึกเหมือนได้เดินทางไปกับเรื่องเล่านั้น ทำให้คนนั้นจดจำเรื่องราวของเนื้อหานั้นได้มากกว่า และที่ส่ง

ผลคือการทำให้คนที่บริโภคการเล่าเรื่องนั้นสามารถกลับมาดูหรือฟังใหม่ได้ ส่งต่อข้อความหรือเอาไปเล่าต่อได้ และสร้างความผูกพันเพิ่มเติม ด้วยเหตุนี้การทำ Storytelling จึงเป็นการทำ Content Marketing ที่แตกต่างจากการทำ Content อื่น ๆ การเล่าเรื่องนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการตลาดในยุคนี้ (กิติกร อนุเชียร, 2561) การใช้รูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling) ผ่านวิดีโอคอนเทนต์เพื่อสื่อสารกับสาธารณชนและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร บทบาทของการประชาสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารทางการตลาด มีความสำคัญต่อองค์กร ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับสาธารณชน ส่งผลต่อการดำเนินงานระยะยาว การเล่าเรื่องผ่านวิดีโอคอนเทนต์แบบ Feature Advantage Benefit (FAB) เหมาะสำหรับธุรกิจที่มีผลิตภัณฑ์ เน้นการอธิบายประโยชน์ของสินค้ามากกว่าคุณสมบัติ

ดังนั้นเทคนิคการเล่าเรื่อง (Storytelling) แบบ F.A.B. ได้แก่ 1. คุณสมบัติ (Features) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของรายการข่าวออนไลน์ แนะนำรายการ แนวคิดของรายการ (Concept) และผังรายการ 2. ข้อดีและจุดเด่นรายการข่าว (Advantages) ได้กล่าวถึง ข้อดีของรายการข่าวออนไลน์ ได้แก่ การเช็กข่าว การจัดเตรียมสคริปต์และภาพข่าว การอัปเดตข่าวในการออกอากาศ การตรวจสอบผลตอบรับ (Feedback) จากการแสดงความคิดเห็น (Comment) และ 3. ประโยชน์ในการรับชม (Benefits) ได้กล่าวถึงประโยชน์ในการรับชมรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews โดยชี้ให้เห็นความแตกต่างการรับข่าวสารในแต่ละแพลตฟอร์มของสื่อสังคมออนไลน์

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญและนำมาพัฒนาสื่อวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews เพื่อให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อสาธารณชน สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาสื่อวิดีโอคอนเทนต์ฯ
2. เพื่อพัฒนาและประเมินคุณภาพของวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
3. เพื่อประเมินผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

สมมติฐานงานวิจัย

1. ผลการศึกษาสำรวจความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาสื่อวิดีโอคอนเทนต์ฯ มีผลความต้องการอยู่ในระดับมากขึ้นไป
2. วิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews มีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป
3. ผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิดีโอคอนเทนต์หลังรับชมวิดีโอคอนเทนต์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิดีโอคอนเทนต์ฯ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่เรียนในรายวิชา ETM 112 วัจนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย จำนวน 100 คน ภาคการศึกษาที่ 2/2566

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่เรียนในรายวิชา ETM 112 วัจนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย จำนวน 50 คน ภาคการศึกษาที่ 2/2566 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

ขอบเขตเนื้อหา การพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องฯ มีเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบไปด้วย สื่อวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้ในรูปแบบสื่อประเภทวิดีโอ ซึ่งมีขอบเขตเนื้อหา ก.คุณสมบัติ (Features) ข.ข้อดี (Advantages) ค.ประโยชน์ (Benefits) ของรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

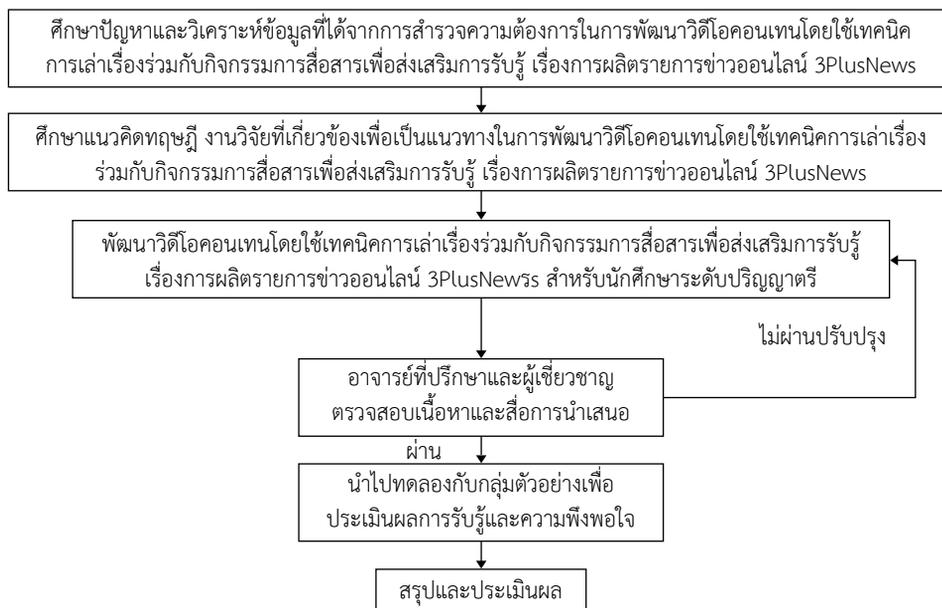
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารฯ มีดังนี้

1. แบบสำรวจความต้องการวิดีโอคอนเทนต์ฯ
2. แบบประเมินคุณภาพสื่อการนำเสนอวิดีโอคอนเทนต์ฯ
3. แบบประเมินผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิดีโอคอนเทนต์ฯ
4. แบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิดีโอคอนเทนต์ฯ

ทั้งนี้เครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ได้ค่า IOC มากกว่า 0.51 ซึ่งอยู่ในระดับดีและผ่านการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ KMUTT-IRB-2024/1213/050 เป็นที่เรียบร้อยก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในลำดับต่อไป

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้ เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี รายละเอียดในการสร้างได้ดำเนินการตามการออกแบบหลักสูตรและการสอนด้วย ADDIE Model (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร, 2564)

รูปที่ 1 แผนผังแสดงขั้นตอนการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้ เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เพื่อประเมินความต้องการ คุณภาพ การรับรู้และความพึงพอใจ ใช้วิธีในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าเฉลี่ย และ คำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณค่าที่ได้จากแบบประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินการรับรู้และแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างคะแนนที่ได้จากแบบประเมินคุณภาพ และแบบประเมินความพึงพอใจ นำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยแล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณไปเปรียบเทียบกับค่าระดับน้ำหนักคะแนน ดังต่อไปนี้

เกณฑ์การประเมินความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราวัดการประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดความหมายคะแนนของตัวเลือกในแบบประเมินแต่ละข้อดังนี้ (ไพฑูรย์ โพธิ์สาร, 2547: 18-19)

4.51-5.00	หมายถึง	ดีมาก/มากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	ดี/มาก
2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	น้อย
1.00-1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1) ผลสำรวจความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารฯ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากการสำรวจความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง

รายการที่ประเมิน	ผลการวิเคราะห์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ประเภทสื่อที่ต้องการ			
1.1 คลิปวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง	4.76	0.47	มากที่สุด
1.2 สื่ออินโฟกราฟิก	3.78	1.23	มาก
1.3 สื่อโมชันกราฟิก	3.70	1.26	มาก
เฉลี่ย	4.08	0.83	มาก

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากการสำรวจความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

รายการที่ประเมิน	ผลการวิเคราะห์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
2. ประเภทกิจกรรมที่ต้องการ			
2.1 จัดกิจกรรมรูปแบบออนไลน์โดยใช้เกม Kahoot	4.36	0.66	มาก
2.2 จัดกิจกรรมรูปแบบไฮบริด ควบคู่กัน	4.28	0.93	มาก
เฉลี่ย	4.32	0.61	มาก
3. ด้านเนื้อหา			
3.1 คุณสมบัติ ของรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี	4.46	0.71	มาก
3.2 ข้อดี ของการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี	4.54	0.71	มากที่สุด
3.3 ประโยชน์ ของรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี	4.62	0.57	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.54	0.58	มากที่สุด
4. ด้านภาพ			
4.1 ใช้ภาพจริงร่วมกับกราฟิกประกอบในสื่อ	4.60	0.64	มากที่สุด
4.2 ภาพมีสีสันสดใส สบายตา	4.54	0.73	มากที่สุด
4.3 มีตัวอักษรประกอบการอธิบายเนื้อหา	4.34	0.87	มาก
เฉลี่ย	4.49	0.68	มาก
5. ด้านเสียง			
5.1 เสียงบรรยายเนื้อหาฟังชัดเจน น่าดึงดูด	4.72	0.50	มากที่สุด
5.2 เสียงดนตรีประกอบภายในวิดีโอ ชัดเจนไม่สะดุด	4.50	0.74	มาก
5.3 ระดับความดังของเสียงดนตรีมีความเหมาะสม	4.52	0.61	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.58	0.56	มากที่สุด
ผลการประเมินภาพรวม	4.40	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 สรุปผลการสำรวจความต้องการพบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการอยู่ในระดับมาก มีผลการประเมินภาพรวมทุกส่วนเท่ากับ 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.49 ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการในแต่ละด้านพบว่า ประเภทสื่อที่ต้องการ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการคลิพวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง เป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.47) ประเภทกิจกรรมที่ต้องการ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจัดกิจกรรมรูปแบบออนไลน์โดยใช้เกม Kahoot เป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.66) ด้านเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการ เนื้อหาเกี่ยวกับข้อดี

ของการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.71$) ด้านภาพ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการ ใช้ภาพจริงร่วมกับกราฟิกประกอบ ในสื่อ เป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.64$) และด้านเสียง กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการ เสียงบรรยายเนื้อหาฟังชัดเจน น่าดึงดูด เป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.72, S.D. = 0.50$) ดังนั้นผู้วิจัยจึง นำข้อมูลจากการสำรวจความต้องการมาดำเนินการผลิตสื่อและกิจกรรมในลำดับต่อไป

2) ผลการพัฒนาและประเมินคุณภาพของวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารฯ

2.1) ผลการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารฯ จำนวน 1 ตอน เวลา 04.18 นาที [11]

รูปที่ 1-9 ภาพวิดีโอคอนเทนต์ของรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNew
 คุณสมบัติ – Features แนะนำรายการ คอนเซ็ปต์ของรายการ ผังรายการ, ข้อดี – Advantages
 เช็กข่าว เตรียมสคริปต์และภาพข่าวอัปเดตอากาศ เช็กฟีดแบ็ก ตรวจสอบคอมเมนต์,
 ประโยชน์ – Benefits ความแตกต่างการรับข่าวสาร

รูปที่ 10-15 ภาพกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ กิจกรรมเล่นเกม Kahoot เพื่อทบทวนความรู้ เรื่อง การผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews การทำแบบประเมินการเรียนรู้และแบบประเมินความพึงพอใจ

2.2) ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาของการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้ เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากการประเมินด้านเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
1) ด้านเนื้อหา	4.50	0.87	ดี
2) ด้านการใช้ภาษาและภาพประกอบเนื้อหา	4.58	0.72	ดีมาก
ผลการประเมินภาพรวม	4.54	0.79	ดีมาก

จากตารางที่ 2 สรุปผลการประเมินภาพรวมได้ว่า ด้านเนื้อหา มีค่าทุกส่วนเท่ากับ 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.79 ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.79) พบว่า อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก โดยพบว่า ด้านการใช้ภาษาและภาพประกอบเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.87)

2.3) สรุปผลการประเมินคุณภาพด้านสื่อการนำเสนอของการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารฯ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากการประเมินด้านสื่อการนำเสนอโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
1) ด้านตัวอักษรและการใช้สี	4.67	0.00	ดีมาก
2) ด้านภาพ	4.67	0.00	ดีมาก
3) ด้านเสียง	4.78	0.19	ดีมาก
4) ด้านการนำเสนอ	4.44	0.19	ดี
5) ด้านกิจกรรม	4.56	0.51	ดีมาก
ผลการประเมินภาพรวม	4.62	0.17	ดีมาก

จากตารางที่ 3 สรุปผลการประเมินภาพรวมได้ว่า ด้านสื่อการนำเสนอทุกส่วนมีค่าเท่ากับ 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.17 ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.17$) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่า โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านเสียง ($\bar{X} = 4.78, S.D. = 0.19$) ด้านตัวอักษรและการใช้สี ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.00$) และด้านภาพ ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.00$)

3) ประเมินผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังชมวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารฯ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ได้จากการประเมินการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารฯ

ผลการประเมินการรับรู้	N	\bar{X}	S.D.	t	df.	sig
ก่อนการรับชมวิดีโอคอนเทนต์ร่วมกับกิจกรรม	50	2.43	0.40	40.74	49	0.02*
หลังการรับชมวิดีโอคอนเทนต์ร่วมกับกิจกรรม	50	4.51	0.17			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า จากการวิเคราะห์ผลการประเมินการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารฯ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.40 ($\bar{X} = 2.43, S.D. = 0.40$) ส่วนผลการรับรู้หลังรับชมวิดีโอมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.09 ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.17$) พบว่า ผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างหลังรับชมสื่อสูงกว่าผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างก่อนรับชมสื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t-test = 40.74)

4) ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารฯ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานได้จากการประเมินผลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา	4.78	0.41	มากที่สุด
ด้านภาพและเสียง	4.73	0.42	มากที่สุด
ด้านการนำเสนอ	4.74	0.41	มากที่สุด
ผลการประเมินภาพรวม	4.75	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีภาพรวมทุกส่วน เท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.39 ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.39) เมื่อนำมา เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.41) ด้านการนำเสนอ ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.41) และด้านภาพและเสียง ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.42) ตามลำดับ

อภิปรายผลการศึกษา

1) ผลการสำรวจความต้องการพบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้พัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดย ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารฯ โดยใช้เกม Kahoot ในการจัดกิจกรรมเพื่อสื่อสาร กับกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนการเริ่มเรื่อง นำเสนอบรรยายเนื้อหา สรุปและการประเมินผล เกม Kahoot ทำให้เกิดการเรียนรู้ควบคู่ไปกับความสนุกสนานในการนำเสนอรายการประเภทข่าว ช่อง 3 3PlusNews

2) ผลการพัฒนาและประเมินคุณภาพของวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับ กิจกรรมการสื่อสารฯ

2.1) ผลการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการ สื่อสารฯ ได้ทำการออกแบบโดยอิงหลักการตามแนวทางของ ADDIE MODEL จำนวน 1 ตอน เวลา 04.18 นาที โดยเริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์ (Analysis) เนื้อหารายการ เทคนิคการนำเสนอ กลุ่มเป้าหมาย และช่องทางการสื่อสาร หลังจากนั้นนำผลการศึกษาวิเคราะห์มาออกแบบ (Design) เป็นบทโทรทัศน์วิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริม การรับรู้ที่มีการกำหนดขนาดและมุมมองประกอบเสียงบรรยาย เมื่อบทโทรทัศน์ผ่านการ ตรวจสอบความถูกต้องจากผู้บังคับบัญชาแล้วสามารถนำมาผลิต (Development) เป็นสื่อวิดีโอ คอนเทนต์ฯ นำวิดีโอที่ผลิตมาให้ผู้เชี่ยวชาญรับชม (Implementation) และทำการตรวจสอบ (Evaluation) ความถูกต้องด้านเนื้อหา และเทคนิคการนำเสนอ

2.2) ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.79) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยออกแบบโดยอาศัย หลักการทฤษฎีของ ADDIE Model ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์ พรภักดิ์สร ปริญาญกุล เตชิต เสาะแสวง และธนกร มนตรีพิศุทธิ์ (2566) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาวิดีโอ คอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบ Feature Advantage Benefit เพื่อประชาสัมพันธ์รายการ

9th Stadium ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.48) ที่ใช้หลักการทฤษฎีของ ADDIE Model มาพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์เช่นกัน

2.3) ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการนำเสนอ โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.19) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยมีการออกแบบวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบ Feature Advantage Benefit ที่สวยงาม เนื้อหา เสียง และภาพประกอบมีความเหมาะสมและน่าสนใจ อีกทั้งในการนำเทคนิคการเล่าเรื่องแบบ Feature Advantage Benefit มาสร้างสื่อวิดีโอคอนเทนต์ โดยมีการบอก คุณสมบัติ ข้อดี และประโยชน์ ของรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews ได้ครบถ้วน จึงทำให้ภาพรวมด้านสื่อการนำเสนออยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการเล่าเรื่องแบบ Feature Advantage Benefit มาเป็นแนวทางในการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์และงานวิจัยของสุภรดา เอี่ยมบริสุทธิ์ อภิสรา สารสิทธิ์ กุลธิดา ธรรมวิภักษ์ และพรปภัสสร ปริญชาญกล (2566) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์เพื่อการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบนิทรรศการออนไลน์โดยใช้ผู้นำเสนอแบบอวทาร์ผ่านการเล่าเรื่องแบบ Features-Advantages-Benefits มีผลการประเมินด้านเนื้อหา อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.44) เช่นเดียวกัน

3) ผลการประเมินการรับรู้ของกลุ่มพบว่ามีความเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.40 ($\bar{X} = 2.43$, S.D. = 0.40) ส่วนผลการรับรู้หลังรับชมวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารฯ มีความเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.09 ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.17) เมื่อนำผลการรับรู้มาเปรียบเทียบพบว่า ผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างหลังรับชมสื่อ ร่วมกับการทำกิจกรรมสูงกว่า ผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างก่อนรับชมสื่อ ร่วมกับการทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t-test = 40.74) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้วิจัยได้มีการศึกษาสำรวจความต้องการใช้สื่อก่อนลงมือผลิตมาเป็นสื่อวิดีโอคอนเทนต์จึงทำให้ทราบถึงความต้องการของผู้ใช้สื่อก่อนลงมือผลิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลธิดา ธรรมวิภักษ์ พรปภัสสร ปริญชาญกล ศุภาพิชญ์ ศิลาวรรณ อรอารีญา ฉั่วตระกูล และธนิศา วิเชียรศิลป์ (2566) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างวิดีโอคอนเทนต์เพื่อการประชาสัมพันธ์ส่วนส่งเสริมรายการ บมจ. อสมท. โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบ Problem Agitate Solve ที่มีผลประเมินการรับรู้อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.21) และมีการศึกษาสำรวจก่อนสร้างสื่อวิดีโอคอนเทนต์ก่อนเช่นเดียวกัน

4) ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.39) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการวิจัยมีการศึกษาสำรวจความต้องการที่จะใช้สื่อผ่านคลิปวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์

3PlusNews อยู่ในระดับมากที่สุด จึงเกิดความน่าสนใจและตรงกับความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิตา แทนเอี่ยม คณิ่ง วงศ์ควีเล็ก ชลธิดา แสงเดือน พรปภัสสร ปริญญาญกุล และกุลธิดา ธรรมวิวัฒน์ (2023) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาดิจิทัล คอนเทนต์บนแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อระดมทุนช่วยเหลือนักศึกษาขาดแคลนโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง ที่มีผลประเมินการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.02) เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องการผลิตรายการข่าวออนไลน์ 3PlusNews สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลศึกษาไปใช้

1) การพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารฯ มีขั้นตอนการศึกษาสำรวจความต้องการในการใช้สื่อวิดีโอคอนเทนต์ก่อนและนำขั้นตอนการออกแบบสื่อ 5 ขั้นตอนตามหลักทฤษฎี ADDIE Model มาศึกษาวิเคราะห์ ออกแบบ ผลิตสื่อวิดีโอคอนเทนต์ นำมาใช้ และทำการประเมินสื่อก่อนนำไปใช้จริง ดังนั้นการพัฒนาสื่อให้กับหน่วยงานหรือองค์กรควรมีขั้นตอนการศึกษาสำรวจความต้องการก่อนลงมือผลิต จะทำให้สื่อวิดีโอคอนเทนต์มีประโยชน์และตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2) การจัดกิจกรรมการสื่อสารแบบเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระโดยใช้เกม Kahoot เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ทำให้ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในบทเรียนมากยิ่งขึ้น จะทำให้เกิดความสนุกสนานผสมกับการได้รับองค์ความรู้ในเวลาเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบ Problem Agitate Solve ร่วมกับกิจกรรมการสื่อสารโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องกระบวนการตรวจสอบรายการข่าวออนไลน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2) ควรมีการนำเทคนิคการเล่าเรื่องมาใช้ร่วมกับกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์เชิงเปรียบเทียบแบบอุปมา-อุปมัย (Analogy) โดยที่ไม่อาศัยหลักเหตุและผลมาเป็นตัวชี้วัด มีอิสระทางวิธีคิด จะทำให้เกิดจินตนาการที่ไร้ขอบเขต เกิดทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลต่อกระบวนการแก้ปัญหา และวิธีการคิดแบบใหม่ที่ไม่เหมือนใคร มีแนวทางการพัฒนารูปแบบรายการใหม่ ๆ

รายการอ้างอิง

- กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์, พรภัสสร ปริญญาญกุล, เตชิต เสาะแสวง และ ธนกร มนต์รีพิศุทธิ์ (2566). “การพัฒนาวิดีโอคอนเทนต์โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบ Feature Advantage Benefit เพื่อประชาสัมพันธ์รายการ 9th Stadium.” *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. วิทยาลัยเซาท์อีสต์บางกอก*, 3(1). 53-66.
- กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์, พรภัสสร ปริญญาญกุล ศุภาพิชญ์ ศีลาวรรณ อรอารีญา ฉวีตระกูล และ ธนิกา วิเชียรศิลป์ (2566). “การสร้างวิดีโอคอนเทนต์เพื่อการประชาสัมพันธ์ส่วนส่งเสริมรายการ บมจ. อสมท. โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบ Problem Agitate Solve.” *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเซาท์อีสต์บางกอก*, 3(1), 66-79.
- กิติกร อนุเชียร. (2561). เทคนิคการสื่อสาร เล่าเรื่องแบรนด์ให้น่าสนใจผ่าน Storytelling. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2565. จาก <https://www.marketingoops.com/exclusive/insider-exclusive/storytelling/>
- ชลิตา แทนเอี่ยม, คณิง วงศ์แก้วเล็ก, ชลธิดา แสงเดือน, พรภัสสร ปริญญาญกุล และกุลธิดา ธรรมวิวัฒน์ (2023).การพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์บนแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อระดมทุนช่วยเหลือนักศึกษาขาดแคลนโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง, The ASEAN Undergraduate Conference in Computing (AUCC2023), Nakhon Sawan Rajabhat University, 16-18 Feb, 2023, 203-209.
- ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร (2564). การออกแบบหลักสูตรและการสอนด้วย ADDIE Model. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2565. จาก <https://drpiyanan.com/2023/05/19/addie-model-of-instructional-design/>
- ไพฑูรย์ โพธิสาร (2547). สารานุกรมศึกษาศาสตร์ (Encyclopedia of Education) Vol.31 : สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา), 18-19.
- สุภรดา เอี่ยมบริสุทธิ์, อภิสรา สารสิทธิ์, กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์ และพรภัสสร ปริญญาญกุล (2566). การพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์เพื่อการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบนิทรรศการออนไลน์โดยใช้ผู้นำเสนอแบบอวทาร์ผ่านการเล่าเรื่องแบบ Features-Advantages-Benefits. The ASEAN Undergraduate Conference in Computing (AUCC2023), Nakhon Sawan Rajabhat University, 16-18 Feb, 2023, 348-356.

Kaewsomnues, A. Jirachia, P., & Thamwipat, K. (2023). The Development of an E-exhibition in Conjunction with a Game-based Learning Communication Activity. *Science, Engineering and Health Studies (SEHS)*, 17, 1-11.

Cotactic Strategist (2021, Nov 7), Let's get to know Video Marketing, A Strategy to Find Customers Online at Entrepreneurs Should not Overlook. Retrieved April 14, 2024, from <https://www.cotactic.com/blog/what-is-video-marketing/>.